ANTOINE B. DANIEL

Al doilea volum din seria INCA

AURUL DIN CUZCO

Antoine B. Daniel este, de fapt, pseudonimul sub care s-au reunit cei trei autori ai seriei INCA: Bertrand Houette, etnolog, specialist în civilizația incașilor, Antoine Audouard, scriitor, și Jean-Daniel Baltassat, scenarist. Cei trei s-au documentat la fața locului, urmînd itinerarul propriilor personaje, de la Tumbes la Machu Picchu și de la Cuzco la Cajamarca. Rezultatul a fost o serie de succes, alcătuită din trei volume, o poveste plină de pasiune, lumină și mister.

Antoine B. Daniel

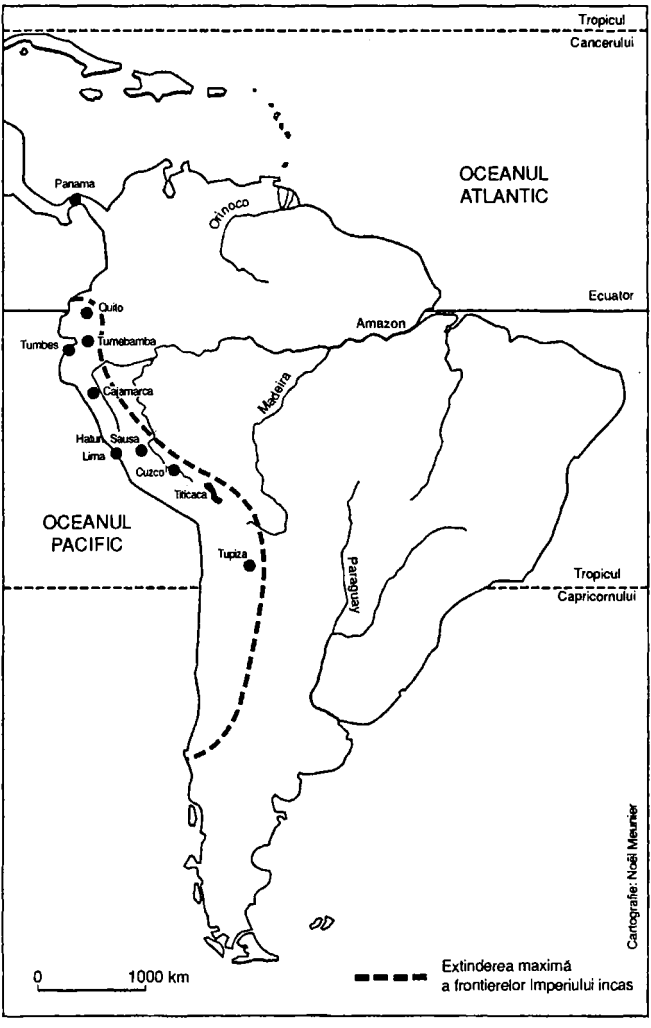
Al doilea volum din seria INCA

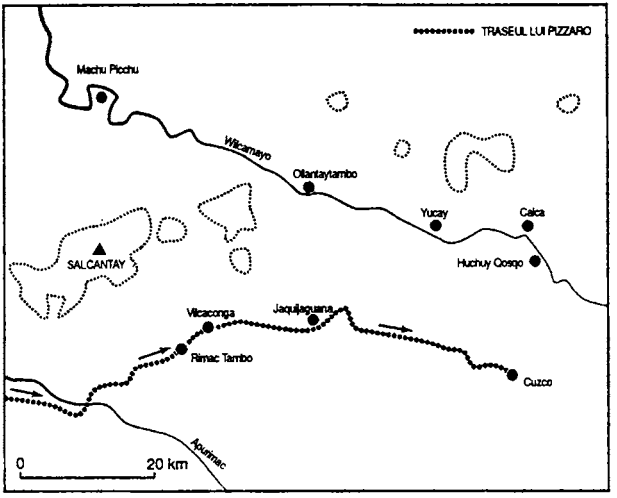
AURUL DIN CUZCO

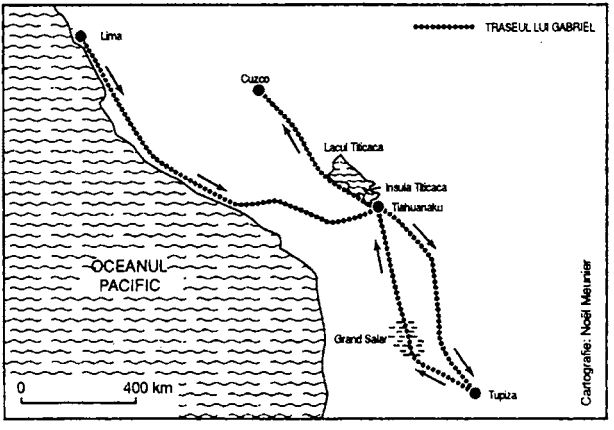

rao international publishing company

ANTOINE B. DANIEL
L'or de Cuzco

Tropicul
Cancerului
OCEANUL
ATLANTIC
Panama
Orinoco
Ecuator
Quito
Tumbes
Tumebamba
Amazon
Cajamarca
Madeira
Hatun Sausa
Lima
Cuzco
Titicaca
OCEANUL
PACIFIC
Tupiza
Paraguay
Tropicul
Capricornului
Cartografie: Noël Meurier
0
1000 km
Extinderea maximă
a frontierelor Imperiului incas

TRASEUL LUI PIZZARO
Machu Picchu
Vilcamayo
Ollantaytambo
Yucay
Calca
SALCANTAY
Huchuy Qosqo
Vilcaconga
Jaquijaquana
Rimac Tambo
Cuzco
Apurimac
0
20 km

TRASEUL LUI GABRIEL
Lima
Cuzco
Lacul Titicaca
Insula Titicaca
Tiahuanaku
OCEANUL
PACIFIC
Grand Salar
Tupiza
0
400 km
Cartografie: Noël Meunier

PROLOG

5 aprilie 1533, Cordiliera Huayllas

Ţinîndu-şi calul de căpăstru, Gabriel înaintează păşind cu grijă pe prundişul sfărîmicios. În spatele lui merg doi cărăuşi, care duc pînzele corturilor. Poteca e atît de îngustă, că abia permite calului său murg să-l urmeze fără să se teamă.

Încă din zori, merg la întîmplare de-a lungul unei faleze. Negura este aşa de deasă, încît nu pot vedea nici albastrul cerului, nici rîul pe care îl aud susurînd mult în jos, sub ei. Dar deodată, la baza unei pante abrupte, ceaţa se ridică, de parcă ar fi fost absorbită de o gură enormă. Se întinde, se strînge de jur împrejur şi se destramă printre colţurile stîncilor. Peste faţa lui Gabriel trece o boare călduţă, care seamănă cu o mîngîiere.

Clipeşte, îşi pune mîna pe grumazul calului şi se opreşte. Într-o clipă, lumina este strălucitoare, iar cerul, de un albastru pur.

Abia atunci îşi dă seama că nu au ajuns decît la jumătatea drumului de deasupra prăpastiei. Poteca nu duce într-o vale, ci dă într-o scobitură a muntelui, atît de îngustă, de parcă acesta ar fi fost lovit cu un topor uriaş. Nenumărate plante cu

frunzele grase şi licheni cocoţaţi pe pereţii de stîncă lucesc umezi în lumina soarelui. La vreo sută de stînjeni mai jos, fluviul umflat de ploile din ajun mugeşte ca o fiară rănită. E atît de plin de pămînt şi de pietriş smuls de pe mal, încît apele sale sînt de un ocru-închis şi păstoase ca noroiul din care se face chirpici. Ici-colo, duce trunchiuri de copaci, ramuri, ghemotoace de ierburi sau grămezi de orhidee şi *cantuta*.

Gabriel priveşte înapoi şi vede, ca o serpentină colorată pe fondul verzui al stîncilor, coloana lungă care-l urmează, nu departe. O sută de cărăuşi încovoiaţi sub poverile de aur şi cam tot atîtea lame, încărcate ca nişte măgari, iar în urma spaniolilor care-şi ţin caii de căpăstru, se zăreşte coiful incrustat cu argint şi panaş roşu-sîngeriu al lui Hernando Pizzaro şi, în sfîrşit, litiera voluminoasă a „invitatului" lor, Chalkuchimac, generalul incas.

Au trecut cinci săptămîni de cînd a părăsit Cajamarca pentru a se întîlni cu Hernando care era plecat în sud să caute aur, cît mai mult aur. Acum se întorc, şi-au îndeplinit misiunea fără greş, ba chiar au reuşit mai mult decît atît.

Hernando, cu felul său de a fi, pe cît de viclean, pe atît de violent, fără să se dea în lături de la o minciună sau de la loviturі, l-a convins pe primul dintre generalii lui Atahualpa, Inca prizonier, să li se alăture. Astfel, Chalkuchimac, războinicul incas despre care se spune că este cel mai crud, îi urmează în litiera sa pînă la Cajamarca, pentru a-şi întîlni stăpînul. Abia dacă îl însoţesc vreo douăzeci de războinici! Gabriel, în ciuda dispreţului care pe zi ce trece este tot mai puternic, nu poate să nu-i aprecieze fapta de vitejie. Această pradă capturată va linişti poate temerile necontenite ale trupei. De cînd a avut loc ceea ce spaniolilor le place să numească „Marea Bătălie din noiembrie", nu-i soldat care să nu se trezească dimineaţa cu spaima că va avea de înfruntat un atac al armatei lui Atahualpa, armată despre care se zvoneşte că ar fi încă şi mai puternică, şi mai numeroasă...

– Ei! mormăie Pedro Grecul din spatele lui Gabriel, binevoiește monseniorul să înainteze ori va trebui să stăm aici pînă la Crăciun?

Gabriel surîde, dar nu îi răspunde. Încă de dimineață, uriașul grec e morăcănos. Ca mulți alții, a obosit să-și tot tragă calul de căpăstru, în loc să-l încalece! Dacă nu cumva faptul de a nu-l avea alături pe nedespărțitul său tovarăș, Negrul Sebastian, care se află un pic mai departe în coloană, este cauza proastei sale dispoziții.

Continuă să înainteze prudent, ținîndu-și calul de căpăstru, mai aproape de zăbală, pentru a evita orice mișcare bruscă a acestuia.

Un timp urcă în ritm obișnuit, fericiți să simtă în sfîrșit cum soarele le încălzește fețele. Și apoi, la puțină vreme, îl întunecă o umbră care trece ca o dîră neagră peste marginile falezei.

Gabriel își ridică privirea: o pasăre uriașă planează cu o încetineală cumpănită, fără să bată din aripi, deasupra scobiturii din canion. Pare enormă, deși zboară la înălțime.

Zi după zi, Gabriel numără clipele, nesfîrșit de lente, care îl mai despărțeau de Anamaya. Scrutează fiecare colț de stîncă, în speranța, lipsită de orice rațiune, că aceasta va fi cea din urmă și că vor coborî, în fine, spre Cajamarca.

Îi este dor de vocea, de gura, de ceafa ei, de parfumul de iarbă uscată și izul iute de floare. Ar vrea să-i sărute umerii și pîntecele, dar buzele sale nu resimt decît frigul muntelui. Se trezește noaptea așteptîndu-i mîngîierile, șoaptele, albastrul necuprins al privirii, atunci cînd fac dragoste. Îi visează trupul pe care ea știe să i-l ascundă și să i-l dăruiască totodată, blîndețea sa sălbatică și felul ei de a-și înclina ușor capul, închizînd ochii pe jumătate atunci cînd îi șoptește că o iubește. Rîde atunci cînd își amintește de timiditatea ei cînd a învățat-o acest cuvînt în spaniolă.

Se trezește înghețat de frig. Va aștepta zorii învelit într-o cuvertură umedă. Vrea s-o regăsească pe ea printre neguri și

ploi, printre culmile muntoase şi curburile văilor. De aceea Peru, această ţară la fel de ciudată ca o stea mucegăită i se pare minunată: fiindcă este ţara ei. Şi uneori, de-a lungul drumurilor din timpul zilei, caută în privirile întunecate şi temătoare ale cărăuşilor ceva ce i-ar putea aminti de ea.

– Hei, visătorule! bombăne deodată Pedro de Candia în spatele său, împungîndu-l cu degetul, uită-te puţin să vezi ce ne aşteaptă!

În faţa lor, la vreo trei sute de paşi, într-o cotitură a rîului, un pod din frînghii împletite leagă cele două stînci abrupte ale canionului. Un pod atît de lung, încît atîrnă ca un colier pe un sîn ofilit.

Gabriel încetineşte pasul. Uriaşul grec, ai cărui obraji s-au albit sub barba deasă, i se alătură mormăind:

– Asta nu-mi place, iar cailor şi mai puţin!

Gabriel, fără să-l audă, şuieră cu admiraţie:

– Pe Santiago! Cum de au fost în stare să construiască aşa ceva! exclamă.

– Asta-i o întrebare de care puţin îmi pasă, amice! Mai bine te-ai întreba cum o să treci şi dacă podul va rezista...

– Presupun că punînd un picior înaintea celuilalt, îl persiflează Gabriel. Te temi, Grecule?

– Nu mă tem. Dar nu-mi place deloc chestia asta!

– Pe onoarea mea, prietene, mă tem că nu îţi rămîne decît să faci tot posibilul să-ţi placă! Sau să-ţi transformi bividiul într-un Pegas...

Pedro protestează, dar fără convingere.

În timp ce înaintează de-a lungul falezei descoperă la capătul drumului stîlpii maiestuoşi de care sînt prinse frînghiile podului. Sînt de grosimea unei pulpe de om şi împletite cu grijă, fir cu fir. O întreagă reţea de corzi şi de noduri, mai lată decît poteca pe care au venit, alcătuieşte balustradele podului.

Pentru o clipă, Gabriel rămîne mut de admirație. Fără să aibă vreo unealtă din fier, fără daltă, ferăstrău sau rindea muncitorii și arhitecții incași au reușit totuși să înalțe o construcție pe cît de elegantă, pe atît de practică. Trei frînghii enorme susțin un tablier de bușteni îmbinați cu grijă. Dedesubtul lor, au fost împletite ramuri pentru a-i uniformiza și pentru a face întreaga suprafață mai puțin alunecoasă și primejdioasă.

– Pe Sfînta Fecioară, bodogăne Candia. Privește!... Privește, Gabriel, podul se clatină, se adîncește...

„Are dreptate", își dă seama Gabriel. Întreaga greutate a podului atîrnă greu; acesta coboară spre rîul tumultuos într-o adevărată pantă ce se leagănă încetișor, deși vîntul nu bate cu putere.

– Îți spun că nu va rezista sub greutatea cailor! insistă Pedro.

– Ei, Grecule! Te știam mai curajos! Vezi mărimea frînghiilor și greutatea trunchiurilor, e o construcție rezistentă...

De cealaltă parte, își fac apariția gărzile incase. Li se alătură și restul trupei, iar cărăușii așteaptă cu o atitudine nonșalantă, iar de sub indiferența pe care o afișează se ivește curiozitatea: străinii și caii lor să facă primii pași.

Gabriel își dezleagă eșarfa albastră, ca și ochii lui Anamaya, de care nu se desparte și începe să o lege pe fruntea calului său murg.

– Fă la fel, Pedro! îi spune. Împiedică-ți calul să vadă hăul sau rîul...

Atent, ținînd ridicat căpăstrul murgului, șoptindu-i cuvinte care îl îmbărbătează și pe el, Gabriel pășește printre cei doi stîlpi. Cîțiva pași și iată-l deasupra hăului. Cu cît înaintează, cu atît vuietul rîului se întețește, asemenea unui urlet care urcă din prăpastie.

Aruncă o ocheadă printre țesătura de frînghii și vede cum toți îl urmăresc, cei din coloană, generalul incas din litiera lui, Hernando și panașul lui roșu:

– Urmează-mă, Pedro, totul va fi bine! răcnește el.

– Sînt deja în spatele tău! ţipă Candia cu vocea lui puternică. Doar nu credeai că o să te las s-o faci de unul singur pe eroul!

Gabriel zîmbeşte şi iuţeşte puţin pasul. Murgul îl urmează fără probleme, încrezător în mîna care îl îndeamnă. Coboară cu uşurinţă spre punctul cel mai de jos al podului; se pare că şi panta se măreşte. Gabriel trebuie să-şi tragă umerii înainte, de parcă la fiecare pas, şi-ar înfunda călcîiul într-un teren mocirlos, în loc să păşească pe acest strat de ramuri. Cu mîna stîngă se ţine de frînghiile aspre, în timp ce copitele calului alunecă şi descojesc buştenii.

Vuietul rîului devine asurzitor. Se vede nămolul care se rostogoleşte, valurile uriaşe ce se sparg de stînci într-o explozie de spumă atît de violentă, încît din această parte a canionului se ridică un fel de ceaţă.

Atunci aude un zgomot înăbuşit, un strigăt. Calul său murg îi loveşte umărul, respirînd zgomotos. Gabriel se întoarce o clipă, cît să desluşească răcnetul lui Pedro:

– Naiba să te ia, porcărie de pod!

Gabriel mai are puţin şi pufneşte în rîs. Grecul a alunecat şi a căzut în fund, iar o cizmă îi atîrnă deja deasupra hăului. Dar n-a scăpat din mînă căpăstrul, iar animalul, cu gîtul întins şi picioarele bine înfipte, îşi ţine stăpînul.

Răsucindu-se într-o parte, Candia se agaţă de o frînghie şi, suflînd din greu, se ridică în genunchi. Penele roz ale coifului s-au rupt şi, rotindu-se încetişor, îşi iau zborul spre hău. Durează ceva pînă să fie înghiţite de furia rîului.

– Eşti bine? îl întreabă Gabriel.

– Şi de ce n-aş fi? urlă Candia.

Sus, la intrarea dinspre pod, Gabriel îl vede pe Hernando cum zîmbeşte, înconjurat de complicii săi. În ciuda distanţei, în ciuda bărbii care-i acoperă faţa, îi ghiceşte dispreţul duşmănos ce se ascunde în spatele zîmbetului.

– Continuăm, mormăie el ca pentru sine.

Dar incidentul a modificat echilibrul podului, însufleţindu-l în mod straniu. Balansarea de la dreapta la stînga este însoţită de o stranie ondulare ca de val, de parcă, deodată, tablierul podului ar fi prins de talazuri. Calul ezită la fiecare val, la fiecare smucitură. Gabriel trage calul de căpăstru, dar i se face greaţă. Într-o clipă cămaşa şi vestonul i se înmoaie de sudoare.

Apoi totul se linişteşte brusc. Sînt destul de aproape de celălalt vîrf, încît frînghiile sînt întinse. Gărzile incase îi zîmbesc. Gabriel, cu senzaţia de greaţă strîngîndu-i măruntaiele şi cu stomacul în gît, iuţeşte pasul şi încheie trecerea podului în fugă. Fără să-şi dea seama, urlă de parcă ar fi fost atacat cu o sabie. Gărzile incase nu mai zîmbesc şi dispar îndărătul unor clădiri înconjurate de ziduri.

Grecul i se alătură pe platforma largă de la capătul podului. Se îmbrăţişează în hohote de rîs şi se lovesc amical pe umăr.

*

Cam într-o oră, lamele şi cărăuşii trec podul fără probleme. Îndemînarea celor care duc litiera generalului incas este incredibilă. Indiferenţi faţă de tangaj par că alunecă pur şi simplu. Litiera rămîne în poziţie orizontală şi nemişcată; abia dacă freamătă puţin tapiseriile.

În ceea ce-i priveşte pe spanioli, infanteriştii şi pe cei din cavalerie, îndemînarea lor este destul de incosecventă. Se încurajează cu strigăte inutile, iar gesturile lor nu au precizia şi agilitatea incaşilor. Unii dintre ei vomită chiar pe pod, iar restul ajung livizi pe celălalt mal.

Sebastian trece fără probleme şi se postează înaintea celor doi prieteni, pe care îi salută printr-o simplă clipire.

Este amiază. O briză uşoară împrăştie şi ultimii nori adunaţi în marginea dinspre apus a văii. În lumina puternică,

verdele arbuştilor capătă o profunzime de smarald. Albastrul intens al cerului nu mai este brăzdat numai de rotirea maiestuoasă a unui condor, ci sînt doi, trei, zece. Gabriel nu se poate abţine să nu-i admire, încîntat să-i vadă cum se apropie din ce în ce mai mult. Le descoperă tot gîtul lung, ciocul enorm, încovoiat ca un iatagan, dar mai ales aripile îl impresionează. De un negru desăvîrşit, reflectînd soarele asemenea unor enorme plăci de metal, par că rămîn etern nemişcate şi că freamătă numai la curenţii de aer. După cît îşi poate da seama Gabriel, diametrul aripilor celor mai mari condori depăşeşte cu mult lungimea unui cal!

Pe nesimţite, rotirile lor se înteţesc. Se îndreaptă mai departe în amonte prin mişcări mai scurte. Se apropie atît de jos încît, deodată, în pofida vuietului apei, se percepe un fel de scrîşnet care vibrează în aer.

Ultimii cărăuşi mai au jumătate de pod de străbătut cînd se petrece incidentul.

O duzină de incaşi înaintează prudent, doi cîte doi, purtînd pe umeri carcasele lamelor, o delicatesă pentru spanioli, prinse într-o prăjină de bambus. Au înaintat destul de mult şi s-au obişnuit cu ritmul impus de ondulările podului, cu excepţia cîtorva mototoli ce par că îşi ţin cu greu echilibrul.

Deodată, cei dintîi dintre cărăuşi se opresc ridicîndu-şi îngrijoraţi privirea spre cer. De-abia atunci Gabriel înţelege. Unul dintre condori alunecă atît de jos, atît de aproape de creştetele ultimilor doi cărăuşi, încît i se pare că-i va lovi. Uimiţi, cei doi incaşi îşi ridică braţele ca să se apere. Carcasa de lama se răsuceşte, cade rotindu-se în timp ce un al doilea condor se apropie de ea, înainte să se prăbuşească în vîltoare.

Uriaşa pasăre răpitoare descrie o curbă delicată şi, superb şi insolent în acelaşi timp, recîştigă în înălţime, pentru a se precipita iarăşi pe pod. Ai zice că este furios fiindcă i-a scăpat prada. Ceilalţi condori se alătură şi ei dansului. Unul după

altul, cu aripile întinse, cu gîtul înfăşurat în gulerul din pene de un alb imaculat, se aruncă în picaj asupra cărăuşilor care acum sînt culcaţi pe pod şi urlă de frică.

În cele din urmă, Gabriel izbuteşte să înţeleagă ce spun:

– *Kuntur! Kuntur!*

Sub privirile stupefiate ale celor de pe malul celălalt, cei doi incaşi înalţă carcasele de lama deasupra frînghiilor.

Maiestuos, ultimul dintre condori zboară pînă în dreptul lor atît de încet, încît ai crede că se va aşeza. Îşi deschide ghearele mari cît mîna unui om şi apucă prada, ducînd-o cu el în înaltul cerului.

Cu răsuflarea tăiată, Gabriel aude mormăitul ce iese de pe buzele incaşilor, în timp ce păsările dispar:

– *Kuntur! Kuntur!...*

– Pentru Dumnezeu, ce i-a apucat? întreabă Pedro Grecul, cu ochii holbaţi de uimire.

– Condorul este o pasăre sfîntă pentru ei, îi spune Gabriel, pentru incaşi el este un trimis al Soarelui, zeul lor şi...

Nu are timp să mai continue, un răget furios îl face să întoarcă privirea.

La intrarea pe pod, Hernando îi insultă pe cărăuşii care sosesc alergînd.

– Adunătură de cretini nenorociţi! Vă temeţi de nişte păsări! Cine v-a dat voie să aruncaţi lamele?

Cărăuşii, în ochii cărora se citeşte frica, împietresc la cîţiva paşi de fratele guvernatorului. Hernando îl trage brutal de umăr pe Felipillo, tălmaciul care îi urmează de cînd au debarcat la Tumbes.

– Spune-le maimuţelor ăstora că nu vreau să-mi strice hrana! ordonă el.

Felipillo îngaimă cîteva vorbe. Cel mai vîrstnic dintre incaşi, cu capul plecat, răspunde abia şoptit:

– Spun că atunci cînd îi este foame trebuie să hrăneşti condorul, dacă nu, zeul Soare se va înfuria!

– Sălbatici spurcaţi! urlă Hernando. Să hrăniţi păsările şi mai ce? Mă doare undeva de mînia soarelui! O să cunoaşteţi mînia mea...

Din trei paşi, Hernando trece pe sub stîlpi, îl apucă pe bătrînul cărăuş şi dintr-o mişcare îl azvîrle peste pod cu un icnet de tăietor de lemne.

Gabriel nu poate să-şi creadă ochilor, vede uimirea de pe feţele incaşilor, mîna larg-deschisă a cărăuşului care cade în gol, gura căscată într-un ţipăt ce întîrzie să vină. Apoi, nu mai este decît o marionetă care gesticulează. Se izbeşte de un colţ de stîncă şi asemenea unei paste moi este proiectat în rîu, unde se pierde, de parcă n-ar fi existat niciodată.

În tăcerea din jur, Hernando se întoarce către spanioli zîmbind:

– Ăsta-i unul despre care s-ar zice că nu prea ştie să zboare, spune el cu o veselie sinistră.

Incaşii au încremenit, nici măcar nu îndrăznesc să privească spre rîu. Sebastian nu-şi poate stăpîni sughiţatul, iar zîmbetul pe care-l afişează întruna s-a transformat într-o strîmbătură; tras la faţă, sclavul tremură neputincios. Cuprins de furie, Gabriel se apropie de Hernando. Se postează în faţa fratelui guvernatorului aşa de aproape, încît îi simte răsuflarea:

– Don Hernando, nu sînteţi decît un rahat împuţit!

Hernando nu îi răspunde. Îşi mijeşte ochii pînă devin două fante din care străluceşte ura. Profundă, nesfîrşită. În cele din urmă, spune încet:

– Nu te-am auzit prea bine, rahat de bastard.

– Prezenţa dumneavoastră, don Hernando, împuţeşte aerul. Nu vă puteţi numi om, creştin, fiindcă v-aţi face de ruşine numele. În vine vă curge jeg, în loc de sînge, iar creierul vă e putred de mult!

– Pe Hristos!

Sabia lui Hernando ţîşneşte din teacă. Gabriel abia are timp să-şi tragă umerii înapoi, ca să evite lama ce-i ţintea gîtul.

– Haa!

Hernando, într-un țipăt, biciuie aerul din nou și se apleacă, dar și de astă dată Gabriel este mai rapid și se îndepărtează într-un salt, ținîndu-și brațele îndepărtate de corp, ca pentru o mișcare de dans.

– Don Hernando, în ziua în care o să dați ortul popii, nici măcar corbii nu vă vor vrea hoitul, continuă Gabriel cu vocea mai fermă, aproape amuzat.

– Luptă! bombăne Hernando, aruncîndu-și coiful pentru a fi mai ager în mișcări. Ia-ți sabia, bastard cretin ce ești!

Toți s-au retras din jurul lor. Gabriel, printr-o mișcare agilă din încheietura mîinii, își scoate sabia, a cărei lamă subțire scrîșnește și strălucește. Lamele se lovesc zdrăngănind. Pentru o clipă, ai zice că își încetinesc mișcările, de parcă între ei s-a fi înălțat un perete invizibil, de netrecut.

Apoi don Hernando fandează. Sabia sa lunecă pe sub cea a lui Gabriel care parează cu genunchii și bustul îndoite, ridicîndu-și sabia deasupra umărului. Armurile se lovesc puternic. Gabriel îl respinge pe Hernando și se eliberează răsucindu-se și zîmbind. Fratele guvernatorului este greoi, gîfîie de furie și e îndobitocit de propria violență. Taie aerul cu sabia, tot așa cum un cîine dă din coadă. Gabriel se mulțumește să pareze cu lovituri scurte. În ochii lui Hernando citește furia nebună. Se apropie dintr-un salt, aplecat într-o parte. Își strecoară lama pe sub sabia lui don Hernando și i-o smulge printr-o mișcare agilă. Apasă cu toată puterea asupra armelor și își trage brațul spre dreapta, printr-o puternică zvîcnitură a încheieturii mîinii.

Sabia lui Hernando zboară și se oprește printr-un clinchet la picioarele lui Candia, care nu-și poate opri un zîmbet.

Gabriel își împunge adversarul cu vîrful sabiei și îl împinge, îl obligă să se retragă. Cu gura strîmbă, Hernando are o expresie pe care Gabriel nu i-a mai văzut-o. „Îi este frică", se gîndește el satisfăcut.

– Don Hernando, uitaţi că suferinţa are două feţe, şuieră el. Vă incită frica din privirea celorlalţi, dar acum ce spuneţi acum de cea care vă face stomacul ghem? Încă un efort şi cizmele dumneavoastră vor avea o greutate cu totul diferită...

Tot vorbind, Gabriel îl obligă pe Hernando să se dea înapoi pînă pe malul rîului, chiar acolo de unde l-a aruncat pe nefericitul cărăuş.

– Nu vă temeţi, n-am să vă ucid. Însă guvernatorul don Francisco va trebui să vă judece şi fărădelegile. Aduceţi mult aur la Cajamarca şi un general al Stăpînului acestor locuri. Dar asta nu poate scuza chiar totul.

– Pe Sfînta Fecioară, n-ai decît să mă ameninţi, vom vedea noi la urmă cine va avea de suferit!

Hernando a ripostat, dar toată lumea simte că nu o face decît din vîrful buzelor; umilinţa pe care a suferit-o este mult prea evidentă.

– Pace, domnilor, lecţia a fost dată! întrerupe Candia Grecul punîndu-şi mîna pe braţul lui Gabriel. Dumnezeu mi-e martor: doi conchistadori pot să lupte demn şi fără pericol numai de dragul conchistei. Iată sabia dumneavoastră, don Hernando. Vă rog, să ne continuăm drumul!

Hernando şi Gabriel se măsoară cu privirea unul pe celălalt. Gabriel coboară sabia, însă don Hernando pleacă ochii.

În spatele lor, fără zgomot, cade draperia care acoperă litiera generalului Chalkuchimac.

În momentul în care coloana se pune în mişcare, Sebastian îl ia de braţ pe Gabriel. Fac, în linişte, cîţiva paşi. Apoi se apleacă la urechea lui Gabriel şi îi şopteşte:

– Mulţumesc.

PARTEA ÎNTÎI

1

Cajamarca, 14 aprilie 1533, în zori

„Te iubesc", şopteşte Anamaya în lumina slabă ce se ridică peste Cajamarca. Nu s-a luminat încă de ziuă, dar fumul care pluteşte deasupra acoperişurilor colibelor capătă deja o culoare albăstrie.

Anamaya este singură.

A părăsit cu pas uşor palatul în care Atahualpa este ţinut prizonier. S-a îndepărtat ca o umbră, luînd-o pe străzile ce se înşiruie de-a lungul pantei care domină piaţa. În scurt timp, cu mare uşurinţă, a ajuns la rîu şi iese în drumul de acces spre calea regală.

– Te iubesc, repetă. *Te quiero!*

Pronunţă cuvintele în limba spaniolilor, fapt ce-i uimeşte pe toţi, conchistadori sau incaşi. Printre ai săi, asta trezeşte o neîncredere mai veche. Din nou se şopteşte pe la spatele ei. Dar nu îi mai pasă.

Se strecoară de-a lungul caselor, se face una cu zidurile întunecate, ca să nu fie văzută de gărzile care supraveghează palatul lui Atahualpa şi camera unde sînt adunate mii de bogăţii – prada de război.

Cei care au cîştigat bătălia de la Cajamarca şi au îndrăznit să-l atingă pe Inca par fermecaţi doar la simpla vedere a preţioaselor încărcături. De parcă aurul ar putea să le ofere puterile magice pe care nu le au!

Lui Anamaya tot acest jaf îi provoacă o tristeţe profundă şi tăcută.

Dar ei sînt mult prea lacomi. Don Hernando Pizarro a plecat să jefuiască templul din Pachacamac, departe, foarte departe pe ţărmul mării din sud, ca să burduşească şi mai mult camera cu prada de război. Guvernatorul don Fernando Pizarro l-a trimis pe Gabriel împreună cu cîţiva oameni de încredere pe urmele fratelui său, fiindcă acesta întîrzia să apară.

Gabriel... Numele lui îi umple inima, sonoritate stranie şi blîndă... Îşi reaminteşte chipul străinului cu păr auriu, pielea lui atît de albă, semnul în formă de puma de pe umărul lui şi care indică legătura lor, această legătură secretă pe care i-o va destăinui într-o zi.

Gabriel nu îşi doreşte aur. Nu o dată l-a văzut rămînînd indiferent şi chiar enervat de bucuria smintită a tovarăşilor lui, numai la simpla atingere a foiţelor de aur.

Gabriel nu acceptă ca incaşii să fie bătuţi pentru fleacuri, puşi în lanţuri sau omorîţi.

Gabriel l-a salvat pe Inca de la moarte.

Îşi aminteşte vorbele lui Atahualpa, cînd se mai bucura încă de toată puterea unui Inca. Văzîndu-i pe străini, în ajunul Marii Bătălii, murmurase: „Caii lor îmi plac, dar pe ei nu-i pot înţelege".

Şi ea ar putea să spună: „Îl iubesc pe unul dintre ei, cel care a trecut un ocean pentru mine, dar pe ei nu-i pot înţelege".

A lăsat în urmă înaltele ziduri ale oraşului Cajamarca şi încetineşte pasul, în timp ce urcă primele povîrnişuri ale drumului regal. Casele cu pereţi din chirpici se răresc. Acum lumina zorilor alunecă peste dealuri, trezind cîmpurile de

porumb şi de *quinua*[1] ce foşnesc sub adierea dimineţii. Uneori, în lumina alburie a zorilor se detaşează umbra unui ţăran deja încovoiat sub povara sa. Ar vrea să alerge spre acel om şi să-l ajute să-şi ducă povara în timp ce simte cum i se frînge inima. Se gîndeşte la suferinţa poporului său.

Poporul său! Căci de-abia acum, aceea care a fost pentru mult prea multă vreme copila atît de ciudată cu privirea albastră, fetiţa prea înaltă, prea slabă, înţelege că toţi cei care trăiesc în Regatul Incas alcătuiesc „poporul său". Nu vorbesc toţi aceeaşi limbă, nu poartă aceleaşi veşminte şi numai aparent cred în aceiaşi zei. Se războiesc adesea şi spiritul războinic îi însufleţeşte încă. Cu toate acestea în inima ei, Anamaya i-ar vrea fraţi de sînge.

S-a luminat de ziuă cînd ajunge în defileu. Lumina se reflectă în mlaştini şi se îndreaptă spre cîmpia imensă, pînă la dealurile ce ascund drumul spre Cuzco.

Anamaya, ca de fiecare dată cînd revine aici, este copleşită de amintiri. Zilele, nu de mult, în care cîmpia era acoperită de mulţimea corturilor albe ale invincibilei armate a lui Atahualpa. Inca, acela care ştiuse să înfrîngă pe crudul său frate, Huascar, Nebunul din Cuzco.

Acolo, în partea cealaltă a versantului, fumegă apele Băilor unde se odihnea şi îi mulţumea lui Inti, Tatăl său, printr-un post îndelungat. Anamaya îşi reaminteşte gîfîind, cu inima strînsă, de parcă ar fi rămas pentru totdeauna în trupul său, zilele interminabile în care se anunţa că străinii erau aproape, în care îi batjocorea şi în care teama creştea în ea. Şi apoi apusul acela în care el, Gabriel, a apărut deodată acolo. Atît de frumos, atît de atrăgător, încît era de neînţeles!

Nu vrea să se mai gîndească şi la ceea ce a urmat. Din Inca Atahualpa nu a mai rămas decît o umbră, prizonier în palatul său, în timp ce templele îi sînt distruse.

---

[1] Explicaţia cuvintelor scrise cursiv se găseşte in *Glosar* (n.red.).

Astfel se împlineşte voia Soarelui.

Astfel se împlinesc zguduitoarele cuvinte ale lui Huayna Capac, defunctul Inca, apărut în calea ei sub înfăţişarea unui copil: „*Ceea ce este bătrîn se frînge, ceea ce este prea mare se frînge, ceea ce este prea puternic nu mai are putere... Acesta este marele* Pachacuti... *Unii mor, alţii se ridică. Anamaya, să nu te temi pentru tine... Eşti cea care trebuie să fii. Nu-ţi fie teamă, puma te va însoţi în vremea ce va să vină!*"

Fostul Inca i-a prevestit astfel, de pe Celălalt Tărîm, sfîrşitul lui Atahualpa şi venirea lui Gabriel!

Şi într-adevăr, de cînd i-a sărutat buzele, de cînd i-a sărutat umărul său, aşa de ciudat însemnat, există multe lucruri pe care Anamaya nu reuşeşte să le înţeleagă. Atîtea senzaţii, atîtea emoţii necunoscute au pus acum stăpînire pe ea! Şi atît de intense, ca şi cum ghearele unei pume adevărate i-ar străpunge inima.

Există şi ceea ce semnifică acele cuvinte: „Te iubesc" pe care Gabriel s-a încăpăţînat atît, pînă la furie, să o înveţe, căci ea îl asculta zîmbind refuzînd să repete!

Şi apoi, taina aceasta: cum se face că un străin, un duşman, poate fi puma care o va însoţi în timpul ce va să vină?

Anamaya merge încet pînă la capătul platoului ce se întinde pînă la defileu. Se înfăşoară în pelerină şi se lungeşte pe iarba încă umedă de pe povîrniş. Contemplă primele raze ale soarelui cu privirea îndreptată către înălţimile dinspre răsărit.

Închide ochii. Lasă lumina să-i mîngîie pleoapele şi să-i şteargă lacrimile. Şi, de îndată ce soarele îi încălzeşte faţa, îndărătul sclipirilor roşietice ale pleoapelor vede chipul lui Gabriel. El, străinul atît de chipeş, cu ochi strălucitori, rîs de copil şi gesturi tandre.

Atunci cuvintele îi vin iar pe buze, şoptind de parcă, asemenea unor colibri, ar putea zbura peste pămînt: „Te iubesc".

*

Cînd se apropie de Cajamarca, Gabriel dă pinteni calului dintr-o pornire pe care nu şi-o poate stăpîni. Se îndreaptă în galop spre fruntea coloanei. Sîngele îi fierbe în vine. De trei nopţi nu mai doarme, de cînd l-a înfruntat pe Hernando. Trei nopţi petrecute privind stelele, participînd la veghea pîndarilor, în tabără sau la diversele etape din *tambo*. Dar azi, în sfîrşit, s-a terminat cu toate astea.

O va reîntîlni.

Curînd va fi înaintea ochilor albaştri, va putea să-i dezmierde gura, atît de fină, încît cu o singură sărutare îl face să uite de toate. Încă două leghe şi va putea să-i vadă silueta înaltă şi subţire, unică printre femeile incase. Ştie asta şi îşi simte cum i se strîng măruntaiele.

Speră ca în absenţa lui să nu i se fi întîmplat nimic. Pe cînd părăsea Cajamarca, se anunţa sosirea lui Armago, *mariscal*[1], bătrînul complice al lui don Francisco, aducînd cu el cai şi oameni...

Se-nfioară de bucurie şi totuşi, ca să-şi îndepărteze frica, ar răcni din toate puterile, dacă ar îndrăzni.

Trece de tărgile duse de incaşi, pline de obiecte grele, cupe din aur, statui din aur, jilţuri din aur, plăci murale din aur smulse din temple! Aur, aur! Peste tot, în coşurile de răchită, în sacii de piele, în samarele din pînză! Sub greutatea încărcăturilor, cărăuşii s-au frînt în două, iar lamele abia se mai văd dintre comori. Coloana încetineşte, de parcă trupa, de la Jauja, ar fi devenit şi ea mai grea din cauza aurului şi argintului din Peru...

Şi se spune că acesta nu-i decît o parte : umblă zvonul că aceste comori nu sînt nimic pe lîngă cele ce vor sosi curînd din

[1] *Mariscal*, în original, în spaniolă: „mareşal" (n.red.).

Cuzco, unde guvernatorul a trimis trei oameni în recunoaştere, printre care şi detestabilul Pedro Martin de Moguer.

Călăreţii spanioli sînt, în fiece minut, cu ochii în patru. Nervoşi, cu privirea încruntată, caută şi cel mai mic semn de agitaţie, în ciuda supunerii incaşilor. Gabriel nu are prea mulţi prieteni în rîndul lor. Toţi sînt oamenii lui Hernando. De multă vreme i se cunoştea duşmănia faţă de fratele guvernatorului... Duelul dintre ei l-a aruncat într-o ură mocnită. Mai mult din prudenţă decît din înţelepciune, fratele cu panaş roşu face tot posibilul ca să-l evite pe Gabriel.

Ajuns în dreptul litierelor celor doi mari preoţi ai templului închinat lui Pachacamac, preoţi pe care Hernando a considerat de cuviinţă să-i tîrască în lanţuri, îl strigă o voce cunoscută:

– Vă grăbiţi, Înălţimea voastră?

Gabriel îşi struneşte puternic calul de hăţuri. Animalul său execută docil o voltă graţioasă şi se alătură lui Sebastian. Sînt douăzeci de zile de cînd negrul înalt, unul dintre puţinii prieteni şi confidenţi ai lui Gabriel, încă de la începutul aventurii lor, merge pe jos. Deşi preţul unui cal a crescut enorm, don Hernando i-a interzis să ia calul unui bolnav care a murit la două zile după ce au părăsit Pachacamac.

Încă mai stăruie în urechile celor doi prieteni cuvintele jignitoare:

– Hei, cioroiule! Cine te crezi? Ai uitat că au dreptul să încalece numai *caballeros* înzestraţi cu o sabie? Nu-i de ajuns să le tragi şuturi indienilor ca să fii un om!

Gabriel se apleacă pe grumazul calului şi strînge cu căldură mîna pe care i-o întinde Sebastian. Uriaşul negru nu are cal, dar vestonul său de piele este nou şi moale. Pantalonii[1] sînt

[1] În original, *les chausses*, ciorapi tricotaţi, din bumbac sau mătase, componentă esenţială şi elegantă a costumului masculin în secolul al XVI-lea (n. tr.).

după ultima modă în Castilla: bufanți, cu fante din catifea ori satin verde, roșu-galben sau albastru-deschis și chiar cu puțină dantelă la cordonul ce îi strînge în cizme. Lucru care-l face pe Gabriel, totdeauna îmbrăcat în veșminte destul de sobre, să i se pară că se mișcă printr-o ceată de duduci din Toledo, care și-ar ascunde fesele în corsajele lor!

– Încotro galopezi așa de repede? îl întreabă Sebastian.

– Aici pute, bombăne Gabriel, aruncînd o privire spre garda lui Hernando. Am nevoie de aer curat.

Negrul îi zîmbește malițios:

– O... Credeam că graba ta este de o natură mai... elevată!

Gabriel schițează un zîmbet:

– Într-adevăr, ce altceva decît graba mea de a-mi îndeplini misiunea cerută de guvernator?

– Într-adevăr, nu văd nimic altceva.

Sebastian își clatină capul tăcut și serios. Privirea lui Gabriel se oprește pe colțurile de stîncă din jur. Acum cîteva luni, peisajul acesta nu ascundea decît amenințări. Acum îi este familiar, aproape prietenos. Și adăpostește, desigur, cea mai frumoasă dintre promisiuni.

Deodată, Gabriel își scoate piciorul drept din scară și sare cu agilitate. Cu o mînă își strunește calul, iar cu cealaltă înconjoară umerii lui Sebastian spre care se apleacă:

– Ai dreptate, îi spune el încet, cu ochii scînteind, mă grăbesc...Și asta n-are nimic de a face cu jegul acela de Hernando...

– Ei?

Gabriel printr-un gest vag arată spre dealuri:

– Spune că nu se poate căsători cu mine. În religia lor e un fel de preoteasă... Îi este interzis, nu se poate mărita nici cu un incas. Dar...

– Dar?

– ...dar o iubesc. Pentru numele lui Dumnezeu, Sebastian! Numai dacă mă gîndesc la ea, și-mi simt inima cum explodează

ca o ghiulea! O iubesc de parcă pînă acum n-aş fi ştiut niciodată ce înseamnă asta.

Sebastian izbucneşte în rîs:

– Fă ca mine, amice: iubeşte mai multe deodată. Aici una, dincolo, alta, dar să fie mereu una disponibilă. Ici un aşternut cald, colo unul înflăcărat... Aşa o să îţi dai seama ce vrea să însemne a iubi!

Gabriel încalecă zîmbind, dar zîmbetul său înseamnă dezaprobare:

– Prietene, aş vrea uneori să încetezi o clipă să-ţi mai baţi joc...

Sebastian schiţează un zîmbet, dar privirea îi rămîne la fel de întunecată ca şi pielea:

– Şi eu aş vrea uneori. Şi pe urmă...

– Şi pe urmă, ce?

Coloana a încetinit, apoi s-a oprit, în vreme ce drumul regal se îngustează în apropierea ultimului defileu deasupra oraşului Cajamarca.

– Pe urmă, ce? insistă Gabriel.

Sebastian clatină din cap. Printr-un gest îl îndeamnă pe Gabriel să galopeze mai departe:

– Am să-ţi spun altădată cînd vei fi mai puţin nerăbdător.

*

Bătăile repetate care o trezesc dintr-o singură mişcare pe Anamaya nu sînt cele ale inimii sale. Aude paşii oamenilor şi ai animalelor. Se ridică pe jumătate şi merge să se ascundă într-un gard viu de salcîmi şi agave, nu departe de drumul regal.

O turmă de lame ce păştea liniştită în cîmpiile vecine apare lîngă ea şi o ia la fugă în salturi spre cealaltă parte a defileului. În aerul călduţ, răsună zăngănitul atît de deosebit al armelor

spaniolilor. Se apropie încet, amestecat cu rîsete, glasuri răstite şi tropăitul copitelor pe dalele de piatră.

Îşi dă seama că ies dintr-un boschet, de la poalele pantei. Mai întîi sulițele şi panaşele roşii ale cavaleriei, apoi chipurile întunecate de bărbi şi ascunse de coifuri, cărăuşii incaşi, spaniolii care merg pe jos şi încet-încet se iveşte toată coloana condusă de fratele guvernatorului.

Anamaya respiră gîfîind şi îl caută din priviri.

Degeaba scrutează chipurile, înfăţişarea şi pălăriile cavalerilor, Gabriel nu pare să fie printre cei care se apropie de defileu. Nu regăseşte nici haina neagră, nici calul murg cu o pată mare, albă, pe crupă. Nu distinge nici eşarfa albastră pe care o poartă mereu în jurul gîtului ca „să ia cu el albastrul ochilor ei", spunea el, şi care, de obicei o ajută să-l zărească de departe.

Degetele îi tremură, fără să-şi dea seama. Inima îi bate mai să-i spargă pieptul. Îi este ruşine de frica ei, însă dă la o parte o ramură joasă pentru a putea desluşi mai bine, chiar cu riscul de a fi văzută.

În sfîrşit, pata albastră apare, fugară, în spatele unei litiere. Zăreşte şi calul murg. Îi vine să rîdă, dar rîsul îi rămîne în gît.

Privirea nu-l mai caută pe Gabriel, ci rămîne fixată asupra tapiseriilor ce acoperă litiera. Recunoaşte motivele şi culorile, liniile oblice alcătuind dreptunghiuri şi triunghiuri de un roşu-sîngeriu, auriu sau albastru precum cerul.

Este litiera generalului Chalkuchimac, cel mai important general al lui Atahualpa.

Aşadar, străinii l-au convins să vină pînă la închisoarea lui Inca! Prin ce trădare, prin ce capcană?... De acum toţi nobilii clanului lui Atahualpa le vor fi prizonieri.

Îl vede pe Gabriel trecînd înaintea litierei şi se pare că o apără. Inima nu-i mai bate cu putere la bucuria revederii. Bucuria îi este umbrită.

Ştie foarte bine cum stau lucrurile. Mai bine ca oricine ştie ce trebuie să i se întîmple lui Inca.

Un ţipăt o face să se întoarcă. Un grup de călăreţi, venind dinspre partea opusă a defileului, se chinuie să urce panta abruptă. În fruntea lor este comandantul spaniolilor, guvernatorul Francisco Pizarro, înveşmîntat în negru, cu barba cenuşie sprijinită într-o ciudată ţesătură albă plină de găuri. Ceva mai în urmă, mic şi pipernicit, călare pe o iapă prea mare pentru el, este Armago. Chipul lui te înspăimîntă. O bantă de pînză verde îi acoperă un ochi, are pielea ciupită de vărsat, plină de pete roşietice pe care perii rari din barbă nu izbutesc să le ascundă. Totuşi, atunci cînd vorbeşte, glasul îi este blînd, aproape plîngăreţ.

Din nou aerul este străpuns de un strigăt, apoi de altul. Izbucnesc rîsete, se ridică şi se agită sulițele. Cînd nu-l mai desparte decît o aruncătură de băţ de cavaleria coloanei lungi, don Francisco sare de pe cal cu agilitate şi cu braţele deschise se îndreaptă spre fratele său.

Mai înainte să se îmbrăţişeze cei doi fraţi, Anamaya este deja în dreptul ierburilor înalte şi aleargă spre oraş pe o potecă abruptă, folosită de păstori.

*

Ultima pantă a defileului este greu de trecut pentru cai. Gabriel, cu hăţurile ridicate pînă la piept îşi struneşte cu prudenţă calul. Dalele sînt alunecoase şi cărăuşii alunecă. Cînd se apropie, discuţiile se întrerup: printre incaşi, se ştie că le vorbeşte puţin limba.

În fruntea coloanei răsună strigăte şi chemări. Gabriel îşi smuceşte calul şi se îndepărtează de litiera generalului incas. De sus, de pe terasamentul defileului îl zăreşte pe Hernando Pizarro care i se alătură lui Francisco, fratele său.

Gabriel nu-şi poate stăpîni un zîmbet ironic. Don Francisco şi-a pus cele mai frumoase veşminte, ca să-şi întîmpine fratele. Un guleraş din dantelă de Cadiz care probabil că a costat greutatea sa în aur ca să ajungă să-i împodobească gîtul, evidenţiază barba fin tăiată. Dar, oricît s-ar strădui guvernatorul, fratele său Hernando pare un adevărat prinţ prin statura lui înaltă, prin încrederea pe care o are în forţa trupului şi în nobleţea originii.

Cei doi fraţi se îmbrăţişează teatral, de convenienţă, sub privirile întregii trupe. Ceva mai în spate, privindu-i, cu pălăriile în mîini şi rîzînd, sînt cei doi fraţi mai tineri ai guvernatorului, frumosul Gonzalo cu pletele sale întunecate şi micuţul Juan, cu aluniţă pe gît.

Gabriel ştie cît preţuiesc aceste maimuţăreli. Ceea ce îi atrage atenţia este un trup slab, un chip posomorît şi de o urîţenie ce i-ar speria pe copii. Îl recunoaşte imediat, deşi nu l-a văzut decît rareori, de mult, înainte s-o pornească spre coastele Peru-lui.

Aşadar, pe cînd el era plecat, don Diego Almagro a sosit din Panama! Cel care vreme de zece ani a girat şi a plătit cu banii săi ca să susţină aventura nebunească a lui don Francisco, cel care a visat să ajungă *adelantado* alături de vechiul său prieten, de acum înainte guvernator, cel pe care Carol al V-lea nu l-a numit decît locotenent al regiunii Tumbes cu un salariu de mizerie şi doar un titlu de hidalgo, ei bine, acesta vine să ceară ce i se cuvine!

Cărăuşii îşi reîncep înaintarea lentă, atenţi la treptele mari, la fel de alunecoase ca ale coborîrii ce duce spre primele străzi ale oraşului. Felipillo, tălmaciul cu buze subţiri şi strînse, cu privire nesigură şi agitată, nu se dezlipeşte de litiera cea mai bogată, cea mai frumos decorată – cea a generalului Chalkuchimac.

Pe cînd cortegiul ajunge în piaţa unde se găsesc deja guvernatorul, fraţii lui şi Diego de Almagro, draperiile litierei se întredeschid. Gabriel vede o mînă puternică, destul de mare ca să poată răsuci grumazul unei lame.

Felipillo aleargă, se apleacă respectuos şi şopteşte cîteva cuvinte care-i scapă lui Gabriel.

Cînd se ridică, Felipillo strigă un ordin. Cărăuşii se opresc, cu privirile în pămînt. Tapiseria ce acoperă litiera se dă la o parte şi se deschide larg.

Generalul Chalkuchimac poartă un minunat *unku* de bumbac şi de lînă. Ţesătura tunicii este presărată cu paiete de aur. În dreptul taliei, *tocapu* delicate trasează o bantă purpurie. Părul des şi lung pînă la umeri acoperă pe jumătate cerceii de aur ce par mai mici decît cei pe care i-a văzut la alţi nobili. Totuşi, chipul lui Chalkuchimac impune respect. Greu să spui ce vîrstă are, însă are ceva din puterea şi indiferenţa unei statui, de parcă ar fi fost cioplit dintr-un bloc din stînca sacră a munţilor.

Înaintează, îl priveşte scurt pe Gabriel. Numai cîteva cuvinte îi ies de pe buze:

– Trebuie să merg să-mi văd stăpînul.

Cuvinte ce seamănă cu un bombănit. Gabriel nu e sigur că a înţeles bine. Cu toate acestea, Felipillo se grăbeşte înspre litieră. Generalul incas ridică mîna, îl respinge fără să-l atingă măcar.

Apoi înaintează spre unul dintre cărăuşi şi îi smulge povara. Tremurînd, incasul rămîne cu mîinile goale şi cu ochii în pămînt.

Chalkuchimac îşi pune coşul enorm în spate şi aşa, frînt în două, îşi face întrarea în oraş.

*

– Acum, rosteşte încet Atahualpa, mă vor elibera.

Inca stă pe trepiedul său regal. Pe umeri are o pelerină din lînă fină. Glasul îi este înăbuşit. Abia se aude în tăcerea din jur.

Încăperea este mare şi întunecoasă. Nu pătrund nici lumina, nici aerul, iar fumul vaselor de încălzit a înnegrit pietrele, partea superioară a draperiilor purpurii şi grinzile şarpantei. Nişele numeroase sînt goale sau nu mai adăpostesc

decît minunate vase rituale din lemn sculptat pentru berea sacră. Majoritatea vaselor din aur, a pocalelor din argint, a statuilor diverşilor zei, ţotul este, de mulă vreme, în camera pentru răscumpărare.

La fiecare vizită a lui Anamaya, Inca le spune servitoarelor, soţiilor, concubinelor să-i lase singuri. Din toată libertatea pe care o aveau odinioară nu le-a mai rămas decît intimitatea unei clipe.

Soarele pătrunde doar pînă în prag prin deschizătura ce dă în curtea interioară a palatului şi desenează vag un dreptunghi galben pe dale.

În întunericul încăperii, silueta lui Atahualpa este abia vizibilă. Anamaya nu se poate stăpîni să nu tresare la gîndul că acela care a fost Inca, soare orbitor, alunecă încet spre Celălalt Tărîm.

Poartă în continuare pe frunte *Ilautu*, banta regală, cu penele albe şi negre de *curiguingue*, semnul suprem al puterii lui Inca. Anamaya observă că nu mai are cerceii grei de aur. Lobul stîng, rotund ca un inel din carne moartă, îi atîrnă pînă la umăr. Soţiile sale i-au ţesut o bantă din lînă fină de alpaca ce îi strînge părul, astfel încît să-i ascundă lobul sfîrtecat al celeilalte urechi.

Anamaya se fereşte să privească acest semne jalnice ale unei puteri care scade pe zi ce trece. I se pare că de la o zi la alta sufletul îl părăseşte pe Atahualpa. I se oferă hrana în vase pe care numai el le foloseşte. Cei rămaşi alături în palatul din Cajamarca, prizonieri ca şi el, femei, bărbaţi şi cîţiva nobili, se tem de cuvintele sale la fel ca altădată. Străinii i se închină înainte de a-i vorbi, iar guvernatorul spaniol îi arată respectul pe care-l merită un Principe. Cu toate acestea, Anamaya nu se poate împiedica să nu vadă în asta o mascaradă. Inca se gîrboveşte, faţa îi este suptă, roşul ochilor săi se întunecă. Gura îi este mai puţin frumoasă şi mai puţin fermă ca mai înainte. E din ce în ce mai inert şi mai greoi. Întregul său trup pare, în mod bizar, mai mic.

Dispare din el cuceritorul, fiul marelui Huayna Capac. E acelaşi Inca trăind în palatul din Cajamarca, dar nu mai este puternicul fiu al Soarelui care l-a învins pe fratele său, Nebunul din Cuzco. Nu este decît un prizonier, fără de lanţuri, care visează libertate.

Anamaya ar vrea să-i spună ce a văzut în defileu, să-l anunţe că este aici Chalkuchimac, în litiera lui, ca prima dintre nestematele de aur pe care străinii le poartă neîncetat. Însă nu îndrăzneşte şi Atahualpa repetă:

– Acum au destul aur, o să mă lase să plec.

– Nu ştiu, răspunde Anamaya, ferindu-şi privirea.

– Ce spui?

– Nu ştiu, repetă ea.

Atahualpa face un gest nervos, prin care arată dimensiunea camerei pentru răscumpărare.

– Am ales cea mai mare dintre încăperile palatului meu, am trasat o linie ce indica înălţimea pînă la care va fi umplută cu aur pentru răscumpărarea mea. Şi aşa stau lucrurile.

– Îmi amintesc, Inca, îl aprobă Anamaya blînd. Străinii rîdeau, crezînd că ţi-ai pierdut minţile.

– Le-am spus unde vor găsi obiectele noastre din aur şi din argint. Le-am spus că sînt liberi să ia din toate casele, mai puţin din cele care au aparţinut tatălui meu.

– Ştiu, Inca.

Un surîs îi luminează privirea lui Atahualpa:

– Ştiu că mă adresez soţiei Fratelui-Geamăn al tatălui meu...

Anamaya lasă să treacă un scurt răgaz, apoi continuă:

– Inca, azi se întorc cei care au plecat la Pachacamac.

– De unde ştii?

Nu îi răspunde, nu doreşte să-şi arate slăbiciunea:

– Se întorc şi aduc mult aur.

Un zîmbet luminează chipul lui Inca:

– Ce-ţi spuneam? O să fiu liber.

– Inca, rosteşte atît de încet, încît abia poate fi auzită, marea încăpere va fi plină de aur, de toate obiectele noastre sacre, cele mai vechi, dar şi cele abia ieşite din mîinile meşterilor aurari. Dar străinii nu vor părăsi imperiul tău. Vor dori să meargă pînă în oraşul sacru. Vor umple sala cea mare şi vor merge să ia şi aurul din Cuzco. Şi chiar dacă ţi-au jurat pe Dumnezeul lor şi pe Regele lor să nu atingă nimic din ceea ce a aparţinut lui Huayna Capac, tatăl tău, imediat ce vor vedea aurul, îşi vor uita promisiunea. Ştii asta, Inca...

Atahualpa îşi coboară ochii în pămînt.

Anamaya nu mai vrea să tacă. Reia blînd:

– În regatul tău sosesc alţi străini, cu arme şi cai, străini care vor şi ei aur.

– Da, murmură Atahualpa, nu-mi place, mai ales străinul acela hidos, cu un singur ochi...

Atahualpa bolboroseşte cuvintele de parcă ar fi un copil nesigur.

– Îl cheamă Almagro.

– Nu-mi place, repetă Inca. Ochiul lui minte! El şi cei care-l însoţesc iau din femeile mele fără să-mi ceară permisiunea. Rîd atunci cînd le interzic acest lucru. Se pretinde prietenul lui Pizarro, dar în ochiul lui citesc minciuna...

– Inca, la ce au venit aici toţi oamenii aştia, dacă nu să ia şi mai mult aur?

– Fratele lui Pizarro mă va păzi, este puternic.

– Hernando? Să-mi fie cu iertare, Inca, dar să nu ai încredere în el, este un om viclean.

Atahualpa clatină din cap:

– Nu! Este puternic şi ceilalţi se tem de el.

– Spui asta numai fiindcă este chipeş, are o căutătură plină de mîndrie şi îşi îngrijeşte ţinuta, spre deosebire de ceilalţi, neglijenţi, murdari ca şi animalele pe care le-au adus cu ei şi

care împrăştie molima pe străzile noastre. Penele de la coif îi sînt roşii, dar sufletul său este negru.

O speranţă de care se ruşinează cuprinde chipul lui Atahualpa:

– Mi-a promis că o să mă ajute. Dacă nu o face...

Îşi coboară tonul vocii. Îi face semn lui Anamaya să se apropie. Ochii i se umplu de lumină şi lucesc de o înflăcărare naivă:

– Dacă nu o va face, mii de războinici adunaţi de generalii care-mi sînt credincioşi vor veni să mă elibereze. Chalkuchimac se află la Juaja, e gata. Le va spune şi celorlalţi...

Anamaya îşi înăbuşă un ţipăt:

– O, Inca...

Dar în timp ce ezită să vorbească, în patio se aud ţipete. În prag se ploconeşte un servitor. Anamaya ştie ce va spune şi sîngele îi îngheaţă în vine.

– Inca... generalul Chalkuchimac este aici. Întreabă dacă binevoieşti să-l primeşti.

La început, Atahualpa nu se clinteşte, apoi înţelege sensul cuvintelor şi păleşte:

– Sînt mort, şuieră.

– Să intre? întreabă iar servitorul care nu a auzit ce a spus.

– Sînt mort, repetă Atahualpa.

*

Chalkuchimac mai poartă greutatea de pe umeri chiar şi atunci cînd intră în palat. Gabriel îl priveşte: frînt în două, pare un credincios care îşi poartă crucea.

Almagro bombăne:

– Să terminăm odată cu farsa asta nenorocită! Maimuţa asta are de făcut un singur lucru: să ne spună unde a ascuns restul comorilor.

Don Francisco îşi ridică mîna cu mănuşa neagră.

– Răbdare, Diego, răbdare...

Războinicii incaşi care păzesc intrarea în patio s-au tras îndărăt cu respect în faţa lui Chalkuchimac. În mijlocul curţii interioare, într-o fîntînă joasă, apa ţîşneşte prin gura şi prin coada unui şarpe din piatră. De jur împrejur scînteiază corolele de un roşu-aprins ale *cantuta*, floarea incaşilor. O servitoare nu are altceva de făcut decît să adune petalele ofilite.

Atahualpa iese din încăpere, pe cînd Chalkuchimac îngenuncheat a ajuns în mijlocul curţii. Gabriel abia îl zăreşte. În spatele lui Inca, în penumbra ce-i ascunde în parte trăsăturile, o descoperă pe Anamaya.

Cu greu se stăpîneşte să nu se îndrepte spre ea, atunci cînd îşi ridică, în cele din urmă, privirea spre el.

Atahualpa se aşează greoi pe jilţul din lemn roşu, înalt de-o palmă, pe care stă de obicei. Slujitoarele se apropie gata să-i fie de folos.

Chalkuchimac pune, în sfîrşit, povara în braţele cărăuşului care l-a însoţit de la intrarea în oraş. Se descalţă, îşi ridică mîinile cu palmele îndreptate spre un soare care pare a fi ascuns.

Pe faţa aspră i se preling lacrimi.

Vorbeşte şi Gabriel nu înţelege decît cuvinte de recunoştinţă adresate lui Inti, şoapte de afecţiune faţă de Inca.

Apoi Chalkuchimac se apropie de stăpînul său. Plîngînd, îi sărută faţa, mîinile, picioarele.

Atahualpa rămîne la fel de nemişcat, de parcă l-ar mîngîia o fantomă. Ochii săi privesc în gol. Gabriel l-a văzut deseori pe Inca, dar nu a reuşit să-i înţeleagă nici reacţiile, nici expresia feţei.

– Fii binevenit, Chalkuchimac, rosteşte cu o voce distantă, lipsită de căldură.

Chalkuchimac se ridică şi îşi întoarce din nou palmele spre cer:

– Nimic nu s-ar fi întîmplat dacă aş fi fost acolo, spune cu glas puternic. Străinii nu te-ar fi atins.

În cele din urmă, Atahualpa îl priveşte. Gabriel caută privirea lui Anamaya în momentul în care don Francisco, uşor impresionat, îl ia de umăr şi îl întreabă:

– Ce-şi spun?

– Cuvinte de bun venit.

– Ciudat mod de a ura bun venit, mormăie guvernatorul.

Chalkuchimac se ridică. Chipul său a redevenit nobil şi impasibil:

– Ţi-am aşteptat ordinele, Inca, spune încet. În fiecare zi, de fiecare dată cînd Soarele, Tatăl nostru, se ridica pe cer voiam să vin în ajutorul tău. Dar nu puteam s-o fac fără dorinţa ta, ştii prea bine. Şi nici un *chaski* n-a venit să-mi aducă ordinul tău. O, Inca, de ce nu mi-ai ordonat să-i nimicesc pe străini?

Atahualpa nu îi răspunde.

În tăcere, generalul incas aşteaptă un răspuns, o vorbă de mîngîiere. Dar nu este rostită. Şi nu va fi rostită niciodată.

– Şi acum ce-şi spun? întreabă iar don Francisco.

Gabriel simte cum îl apasă albastrul nesfîrşit al privirii lui Anamaya şi, deodată, înţelege. Furia este aceea care îl face pe Atahualpa de neclintit, care îl îngheaţă într-o tăcere cumplită.

– Generalul regretă că nu l-a slujit mai bine pe Inca, şopteşte. Regretă că este prizonier...

Chalkuchimac se dă doi paşi înapoi.

– Ţi-am aşteptat ordinele, Inca, repetă. Eram singuri. Generalii tăi, Quizquiz împreună cu căpitanul Guaypar şi ceilalţi sînt singuri. Dacă nu le ordoni, nu vor veni niciodată să te elibereze.

Apoi se întoarce cu spatele la cel care i-a fost stăpîn şi iese cu umerii îndoiţi, de parcă ar duce o povară şi mai grea decît cea pe care a avut-o atunci cînd a intrat.

*

Gabriel înaintează prudent în întuneric, printre saci, coşuri şi urcioare.

Chiar în incinta palatului se deschide un pasaj, într-o cămăruţă unde sînt păstrate scoicile rozalii, *mullu*, atît de preţioase pentru ritualurile incaşilor.

Anamaya i-a explicat acest lucru la puţin timp după Marea Bătălie. A trebuit să-i promită ca va păstra secretul. Îşi aminteşte că a glumit: „Vrei să-l aduc pe guvernator aici?"

Pe atunci, între ei cuvintele nu puteau exprima sentimentele, gesturile mai înlocuiau frazele şi numai ei ştiau să-şi împărtăşească şi să-şi împartă dragostea. Nu puteau să se refugieze mereu în coliba de lîngă izvoarele cu apă caldă, unde au petrecut prima lor noapte împreună. Pasajul a devenit locul lor de întîlnire.

Trecînd prin încăpere, Gabriel îşi afundă mîinile în marile vase din scoici şi resimte o plăcută şi ciudată senzaţie a mării. Încăperea este înconjurată de acele nişe trapezoidale, atît de familiare acum, şi care, la începutul ocupaţiei spaniole, au fost golite de obiectele din aur pe care le conţineau şi acoperite cu draperii de bumbac. Cu inima bătîndu-i nebuneşte în piept, ridică una dintre ele.

Tunelul a fost săpat într-o pantă uşoară. Stînca a fost acoperită cu un strat subţire de pămînt bătătorit. Anamaya i-a explicat că, demult, traversa tot dealul, trecea prin *acllahuasi* şi ajungea pînă la fortăreaţa în formă de spirală, cea pe care spaniolii au demolat-o imediat ce au sosit.

Pasajul este extrem de curat şi de uscat şi, la distanţe egale, se găsesc în întărituri lăzi în care trebuiau adăpostite cîteva rezerve de hrană şi de veşminte. Din măruntaiele pămîntului răzbate un bubuit înăbuşit: sînt rîurile subterane care traversează muntele.

Nu s-a obişnuit cu întunericul şi scoate un ţipăt cînd simte cum ceva uşor ca o aripă de fluture îi atinge mîna.

– Anamaya!

Tînăra îi atinge faţa şi îi închide buzele pline, îi mîngîie apoi obrajii acoperiţi de barbă, pleoapele, fruntea. Încearcă să o prindă, să o strîngă în braţe, dar ea îl înlănţuie şi se fereşte totodată. Rîd încet.

Cînd nu mai vrea s-o prindă, ea stă pe loc. Îi aude răsuflarea aproape de buzele sale, îi ghiceşte chipul ce i se oferă. În întunericul protector surîd fără să se vadă.

– Eşti aici, îi şopteşte ea, în sfîrşit!

Îi ghiceşte în glas timiditatea, o pudoare atît de profundă, încît este foarte emoţionat. Aceste cuvinte simple au străbătut un drum foarte lung pentru a putea să-i ajungă pe buze.

Este atît de aproape de el, încît îi simte parfumul.

Se lasă trasă lîngă el, timidă şi pudică asemenea propriei mărturisiri. Gabriel o ia în braţe, îi simte pe piept sînii tari, picioarele lipite de ale sale. Deodată, se lipesc unul de celălalt, cuprinşi de vîrtejul dorinţei, simţind un fior în vintre.

Brusc, toată puterea şi mînia din ei, întreaga aşteptare acumulată de zile întregi se revarsă într-un freamăt pe care îl potolesc prin mîngîieri.

Gabriel nu vrea decît să fie tandru. Îşi afundă mîna în părul des al lui Anamaya. O clipă rămîn nemişcaţi. Inimile bat cu atîta putere, încît pare că se lovesc una de cealaltă.

Ea îl sărută, îl atinge, îl respinge uşor ca să coboare genunchii şi să-l determine să se lase încet pe pămînt.

Gabriel simte stînca rece în spate.

Simte gura lui Anamaya ca o boare de căldură care-i trece peste faţă, peste gît, curînd peste piept.

Atunci mîinile pornesc singure şi se aşază cu putere pe pulpele delicate şi musculoase, goale pe sub tunica de lînă

fină. Nemişcate se lasă mîngîiate şi i se pare că, amestecat cu vuietul apei, aude un murmur, un geamăt nou.

Anamaya îi şopteşte la ureche vorbe de neînţeles, vorbe vii şi fericite.

„Este uşoară", se gîndeşte el în timp trupurile goale ard şi se topesc unul în celălalt.

Apoi mîngîierile îi copleşesc şi el îşi ia zborul împreună cu ea.

2

Cajamarca, 14 aprilie 1533

Cu ochii închiși, Anamaya se odihnește în camera sa. Cămăruța este scăldată într-o lumină blîndă. În palatul lui Inca, *Coya Camaquen* are privilegiul de a beneficia de o cameră proprie. Spre deosebire de cea a lui Atahualpa, nișele sînt goale, iar tapiseriile au dispărut. Singurele ornamente din încăpere sînt șerpii fin sculptați în piatră ce împodobesc partea superioară a pereților. Unduirile lor se însuflețesc în lumină și uneori par chiar adevărați.

Anamaya visează la ziua în care va putea să doarmă o noapte întreagă, ca o soție lîngă soțul ei, alături de Gabriel. Se va întîmpla oare vreodată? Există atîtea lucruri imposibile!

Mai păstrează încă amintirea vie a pasiunii lor, tot trupul îi este îngreunat și în același timp ușor de plăcerea iubirii. O adiere lejeră mișcă draperia de la intrare. Pare că-i strecoară o ultimă mîngîiere de-a lungul corpului, după cea a amantului.

Deodată, o pală de vînt mai puternică o face să tresară:

– *Coya Camaquen !*

O șoaptă abia murmurată. Se ridică în coate:

– *Coya Camaquen!*

Anamaya distinge în întunericul din cameră o formă ghemuită, ca un animal speriat.

– Cine eşti? întreabă încet.

– *Coya Camaquen*, am nevoie de ajutorul tău...

– Cine eşti? repetă Anamaya.

În loc de răspuns aude numai o răsuflare precipitată, încordată. Se aşază pe aşternut şi îşi întinde mîinile spre forma ghemuită.

– Apropie-te... Nu-ţi fie teamă!

Silueta se ridică încet, cu sfială. Apar doi ochi întunecaţi şi vioi, nişte plete ciufulite. Este o tînără, un copil, cu o faţă triunghiulară, îmbrăcată într-o tunică de culoare închisă, murdară de noroi şi cu o pelerină prea mare pentru ea. Înaintează aplecată, de parcă ar duce o greutate copleşitoare în spate şi încremeneşte la marginea patului. Îşi sprijină de pat mînuţele cu podul palmei în sus şi cu ceafa tremurînd, într-o atitudine de implorare.

– Ce cauţi aici? întreabă Anamaya.

Ochii negri o privesc fără să răspundă.

O cuprinde o nesfîrşită înduioşare faţă de străina aceasta plăpîndă. Îşi imaginează teama pe care a simţit-o cînd a trebuit să se strecoare printre gărzi şi să alerge prin patio, ca să izbutească să ajungă pînă la ea.

– Dacă nu-mi vorbeşti, nu voi şti niciodată dacă pot să te ajut, spune ea cu prefăcută severitate.

– Mă numesc Inguill şi vin din Cuzco, răspunde tînăra dintr-o răsuflare. Sînt din clanul nobilului Manco.

Manco! Simte că nu mai are aer.

Manco, prietenul credincios în ciuda războaielor şi a urii dintre clanuri! Manco, cel care ascultîndu-i sfatul, a fugit împreună cu Fratele-Geamăn din aur şi a dispărut în dealurile de la Cajamarca, în cumplita noapte ce a urmat măcelului şi capturării lui Atahualpa!

Manco, cel pe care defunctul Inca Huayna Capac îl desemna, atunci cînd a vizitat-o ultima oară de pe Celălalt Tărîm, drept „primul nod al vremii ce va să vină..."

Cuprinsă de o neliniște bruscă o prinde pe Inguill de umeri:

– Ce face?

– Mi-a spus să vin la tine, răspunde tînăra speriată. Mi-a spus: „Du-te la *Coya Camaquen*, va putea să-ți găsească un loc lîngă ea. Ea este aceea care vede mersul timpului înaintea noastră..."

Anamaya încearcă să nu suspine. Numai dacă! Ce ar spune oare azi Manco? „Nu, nu mai știu cum să ajung pe Celălalt Tărîm, iar Inca Huayna Capac nu mă mai caută de cînd un străin îmi bucură sufletul și mă mîngîie, așa cum nu a mai făcut-o nici un alt bărbat? Un străin atît de diferit de ceilalți și care poartă pe trupul său însemnul pumei?"

Se mulțumește să zîmbească, schițînd un gest de mîngîiere pe umărul tinerei mesagere.

– Atunci înseamnă că este bine!

Inguill dă din cap în semn de aprobare și se liniștește.

– Mi-a spus că nu trebuie să îți faci griji pentru el sau pentru Fratele-Geamăn. Fiecare este acolo unde trebuie să fie.

Anamaya aprobă clipind și o întreabă:

– Povestește-mi despre tine, fără teamă...

– După cum știi, Huascar, cel care a vrut să fie Inca în locul nobilului Atahualpa, a murit la puțin timp după ce ați fost învinși de străini. Dar chiar de aici, din palatul din Cajamarca, răzbunarea ordonată de Inca Atahualpa împotriva clanurilor din Cuzco supuse lui Huascar a fost îngrozitoare. Familia mea făcea parte din ele. Războinicii lui Inca Atahualpa au intrat în oraș și i-au ucis pe toți bărbații. Chiar și în somn le-au zdrobit capetele cu măciucile lor de bronz. Apoi ne-au luat pe noi, cînd sîngele începuse să curgă prin rigolele străzilor în locul apei sfinte. Pe noi, copii, fete și femei... Ne împingeau cu lăncile

lor, ne loveau rîzînd cu mînerele securilor lor, spuneau că puma ne va bea sîngele, iar condorii vor prezice viitorul în măruntaiele noastre... Au...

Inguill vorbeşte cu calm şi, deşi este timidă, nu îi tremură glasul pînă acum. În acel moment, vocea nu i se stinge, devine doar mai înceată. Atît de înceată, încît Anamaya trebuie să se aplece foarte aproape de ea ca să o audă:

– I-au smuls mamei din pîntece copilul pe care îl avea. Înainte ca ea să moară i l-au sfîşiat în două...

Anamaya tace. N-o mai vede pe Inguill. Lacrimile îi înceţoşează privirea şi o fac să tremure.

O amintire foarte îndepărtată o copleşeşte şi îi sfîşie inima, trezind în ea o suferinţă pe care o credea uitată. Nu are în faţa ochilor decît chipul blînd şi iubitor al mamei. La fel ca şi imaginea pietrei de praştie trimise de războinicul incas şi care i se înfipsese în tîmplă! Revede, cu o precizie şi o încetineală aproape insuportabile, cum mama sa se prăbuşeşte în noroi, ţinînd-o pe ea de mînă. Se revede pe sine singură şi pierdută.

Durerea îi taie respiraţia. *Coya Camaquen*, protejata marelui Huayna Capac, aceea care l-a salvat pe Atahualpa, aceea care ştie viitorul imperiului nu mai există!

Pentru cîteva secunde, Anamaya este iar fetiţa îngrozită de brutalitatea războinicilor, fetiţa singură căreia nopţile nu-i aduceau odihna. Abia dacă o mai aude pe Inguill care adăugă:

– Într-o noapte, războinicii au băut *chicha* pentru ca să le mulţumească Soarelui Tatăl şi lui Illapa Fulgerul, pentru că au învins pentru totdeauna clanurile care l-au ajutat pe Huascar. Am fugit în momentul în care au adormit. Cum nu ştiam încotro să mă îndrept, m-am întors la Cuzco. Nobilul Manco era aici, ascuns într-un templu al strămoşilor lui. Fratele său, Paullu, tocmai fugise din oraş ca să se ascundă în apropierea lacului Titicaca... Şi cum nu mai aveam pe nici unul dintre ai mei, nici casă unde să mă întorc, nici surori sau fraţi,

nobilul Manco mi-a spus că mă vei ajuta dacă voi reuşi să ajung la tine.

– Te voi ajuta, îi şopteşte Anamaya.

Îi strînge mîna copilei care încă mai ezită, înainte de a-şi împleti degetele înţepenite de teamă. Încetul cu încetul, Inguill nu mai tremură şi de-abia atunci o podidesc lacrimile. Se apleacă înainte, lipindu-şi capul de pîntecele lui Anamaya. Suspinele îi tresaltă pieptul şi îi întrerup frazele:

– Sînt luni de zile... Am crezut că nu o să mai ajung vreodată... Cînd am traversat munţii Jauja ningea. Eram sigură că voi muri... Dar într-o zi am văzut coloana străinilor... împreună cu generalul Chalkuchimac. M-am strecurat printre cărăuşi... Nimeni n-a zis nimic! Trebuia numai să car o zi întreagă o *manta* plină cu vase de aur...

– Gata, de-acum s-a isprăvit, spune Anamaya mîngîind-o pe ceafă. Gata!

Inguill se ridică, mîndră, ştergîndu-şi ochii cu podul palmelor ei fine. Dă să zîmbească, spunînd:

– Aici a trebuit să fiu atentă la soldaţii străini. Din cauza asta n-am putut să vin mai repede la tine. Mai întîi, mi-e tare frică de ei. Cînd mă vedeau, rîdeau şi voiau să mă prindă. Dar nu aleargă destul de repede...

Şi una, şi cealaltă lasă ca tăcerea să le liniştească răsuflarea. De acum înainte briza dinspre nord este mai puternică. Draperia din prag freamătă mult mai regulat.

Anamaya ţine mîna lui Inguill într-a sa şi o simte cum tremură. Clatină capul, acum aproape senină, şi zice încet:

– Marele masacru a şters tot ce era înainte, nimic din vechea ordine nu mai există. Cei care mai pretind că ştiu şi că spun tradiţia şi ghicesc ceea ce urmează sînt asemenea copiilor orbi care zic că văd noaptea în plină zi. Aici, doar unii îşi dau seama de asta. Lumea s-a schimbat, ceea ce era puternic devine slab. Iar mîine va fi numai un punct, printre stele de pe cerul

întunecat... Soarele Tatăl şi Mama Luna ne observă tăcuţi şi nu ne spun ce trebuie să facem. Fiecare face după cum îl taie capul şi mulţi greşesc. Străinii nu se gîndesc decît la aur. Mulţi dintre cei care îl slujesc pe nobilul Atahualpa mai sînt încă stăpîniţi de dorinţa de răzbunare împotriva celor din Cuzco... Inguill, de acum înainte va trebui să taci. Nu mai spune nimănui povestea ta!

– Ştiu. Nobilul Manco m-a prevenit: „Numai ei să-i vorbeşti, ea va şti să te asculte".

– De azi înainte nu mai trebuie să plîngi, adaugă Anamaya. Trebuie să zîmbeşti şi să arăţi cît de fericită eşti să-l slujeşti pe Inca.

– Fac tot ce vrei, numai să nu mă alungi, *Coya Camaquen!*

Anamaya se ridică, în timp ce Inguill sare drept în picioare.

– Pentru început am să-ţi găsesc nişte veşminte...

Inguill o priveşte cu admiraţie:

– Cît eşti de frumoasă... Nobilul Manco a spus că eşti cea mai frumoasă femeie din Imperiul Celor Patru Zări... Credeam că o spune fiindcă ţine mult la tine. Dar eşti frumoasă şi ochii tăi...

– Nu, nu mai spune asta! protestează Anamaya puţin cam pripit. Şi nu uita: cînd mai este cineva cu noi, mi te adresezi numai dacă îţi dau eu voie...

Pentru a mai domoli duritatea cuvintelor sale, cuprinde faţa tinerei fete în mîini şi o apropie de a sa. Îi lipeşte obrazul de al său:

– Toţi ştiu că nu am soră. Va trebui să pretind că îmi eşti slujnică. În inima mea tu eşti sora pe care mi-a trimis-o nobilul Manco.

*

– Nu sînt mulţumit şi tu ştii de ce, bombăne guvernatorul Francisco Pizarro privindu-l pe Gabriel drept în ochi.

– Spuneţi-mi, don Francisco, vreau să aud aceste cuvinte chiar din gura dumneavoastră.

Pizarro oftează. L-a purtat pe tînăr afară din palat, departe de piaţă, pe o străduţă ce urcă de-a lungul palatului lui Inca, spre colina unde se află clădirea bizară pe care au botezat-o, din obişnuinţă, „fortăreaţa", deşi niciodată nu au găsit în ea vreun soldat sau vreo armă.

– L-ai insultat grav pe Hernando, fratele meu, şi l-ai provocat la duel de faţă cu ceilalţi...

– Asta este povestea josnică pe care v-a îndrugat-o?

– Nu-ţi permit să spui aşa ceva!

În ciuda tonului sever, Gabriel nu este deloc neliniştit. Dacă Herando l-ar fi convins pe guvernator, nu l-ar mai fi invitat la o plimbare prin oraş, ci l-ar fi dus în faţa unui tribunal, cum se obişnuieşte. Guvernatorul, prudent, a trebuit să se informeze despre incident de la Candia.

– Don Francisco, să cîştigăm timp, şi eu, şi domnia voastră. Spuneţi-i fratelui dumneavoastră că m-aţi ameninţat cu cele mai îngrozitoare pedepse, iar eu voi lua asupra mea umilinţa de a recunoaşte că m-am căit sincer şi deplin...

– Dacă ar fi numai asta!

Gabriel este intrigat de descurajarea ce pare să fi pus stăpînire pe guvernator.

– Despre ce naiba este vorba, don Francisco? Nu cumva pe fratele dumneavoastră l-a lovit harul şi, regretîndu-şi crimele, ameninţă să se retragă într-o mînăstire ca să-şi ispăşească păcatele şi să moară miruit de sfinţenie?

– Încetează cu zeflemeaua, studentule! De cînd s-a întors cu acest general, fratele meu este un erou pentru toţi. Este admirat şi temut de toţi incaşii. Iar fratele meu pretinde scuze...

Gabriel izbucneşte într-un rîs zgomotos:

– Fratele dumneavostră nu mă prea cunoaşte. Credeam totuşi că vîrful spadei mele...

– Destul! Nu vreau să mai aud nimic, ţipă Pizarro acoperindu-şi urechile.

– Atunci nu îmi mai cereţi să vă mai spun ceva, don Francisco!

Cei doi bărbaţi au ajuns pe înălţimea care domină cîmpia unde se întinde Cajamarca. În depărtare, se zăresc aburii izvoarelor fierbinţi ale băilor lui Inca, unde îi aştepta Atahualpa.

– Te înţeleg şi dacă aş fi în locul tău aş face la fel, mormăie Pizarro cu glas înăbuşit. Dar ţi-o cer totuşi...

Gabriel este îngrijorat de tonul schimbat al lui Pizarro şi se crispează, aşteptînd urmarea:

– Am nevoie de fratele meu. Îi cunosc fiecare viciu. Dar am nevoie de lipsa lui de scrupule, de autoritatea lui înnăscută... şi am nevoie de banii lui...

– În timp ce comoara se strînge!

– Tu chiar n-ai habar de nimic! Comoara asta nu-i nimic pe lîngă munţii de datorii pe care le-am strîns, pe lîngă ceea ce aşteaptă dragul meu asociat, chiorul de Almagro, pe lîngă promisiunile pe care a trebuit să le împart cu uşurinţă pe cînd cucerirea nu era decît un vis nebunesc în mintea mea... Dacă Hernando mă părăseşte, sînt...

Pizarro nu-şi termină fraza, însă îşi duce muchea palmei la gît, gest mai elocvent decît orice discurs. Sinceritatea lui îl mişcă pe Gabriel mai mult decît cuvintele spuse.

– Şi dacă nu voi cere scuze...

– ... în public...

– ... în public, Hernando ameninţă că va lăsa totul baltă.

Pizarro dă din cap afirmativ. Lui Gabriel inima îi bate cu putere, iar o sudoare rece îi curge pe spinare:

– Nu ştiu, don Francisco, chiar nu ştiu...

Pizarro clatină din cap:

– Faci cum vrei, fiule!

Gabriel nu mai spune nimic, dar, în inima sa, ştie că a acceptat deja. Tremură din cauza unui ciudat amestec de uşurare şi de furie.

Nu vede cum, în privirea guvernatorului, trece un surîs ca un nor.

*

În picioare, nemişcat de la locul lui, Chalkuchimac este mare şi furios ca un urs.

– Ce se întîmplă? urlă el.

Nici unul dintre nobilii din suita sa nu îndrăzneşte să-i răspundă. Privesc drept înaintea lor, cu ochii rotunjiţi de spaimă.

Acolo unde se înălţa somptuoasa piramidă *ushnu,* acum nu mai este decît o movilă de pietre. Străinii plini de praf ridică din acest moloz o construcţie stranie, plină de ziduri şi de acoperişuri, cum nu s-a mai văzut pînă acum în imperiu. Pereţi aşa de subţiri şi aşa de răsuciţi, pietre aşa de caraghios zidite, încît şi o boare de vînt sau o mînie a cerului ar putea să le năruie şi să le prefacă în pulbere!

Chalkuchimac se întoarce spre Felipillo, hămăind iar:

– Ce înseamnă grozăvia asta?

– Este un templu pentru Tatăl lor din Ceruri. Aşa îl numesc ei pe cel care le-a permis să-l învingă pe Inca Atahualpa, răspunde tălmaciul supus.

– Şi cine le-a dat voie să distrugă *ushnu*-ul ca să construiască „asta"? mai bombăne Chalkachiumac, cu faţa întunecată de mînie.

Privirea neîncrezătoare a lui Felipillo caută spre chipul nobililor un ajutor care însă întîrzie să apară:

– Nimeni.

Chalkuchimac schiţează un gest de mînie dar, chiar în acel moment, dintr-una din clădirile din piaţă îşi face brusc apariţia un cavaler. Buimac, generalul incas rămîne împietrit:

– A intrat în Templul Soarelui împreună cu animalul lui... şopteşte de parcă nu-i vine să-şi creadă ochilor.

În jurul lui, Nobilii şi Felipillo, cu frunţile plecate, păstrează tăcerea. Chalkuchimac, fără să-şi ia ochii de la călăreţ, îşi întinde ameninţător braţul către el şi urlă:

– A intrat în Templul Soarelui împreună cu animalul lui! O să-mi spui odată ce se petrece aici?

Felipillo se apleacă şi spune:

– Guvernatorul Pizarro... ăăă, *Machu Kapitu* al lor a ales templul ca să-i fie casă şi...

Felipillo se opreşte, căci tropotul copitelor din imensa piaţă se transformă brusc într-un bombănit. Călăreţul şi-a mînat calul în partea opusă, aproape de poarta băilor şi l-a întors brusc. Dintr-o mişcare a pintenilor care scînteiază, îşi îndreaptă calul direct spre grupul incaşilor. Ridicat pe jumătate în scări, cu borul pălăriei lipit de frunte, îşi mînă calul în galop. Felipillo şi Nobilii nu-şi pot lua privirile de la botul căscat al calului, fascinaţi de nările largi şi de ochii bulbucaţi. Dar Chalkuchimac se mulţumeşte să închidă gura într-o strîmbătură plină de aroganţă.

Vuietul galopului le vibrează în piept. Cînd animalul se află doar la o sută de paşi, Nobilii incaşi strigă de frică şi se feresc din calea bividiului. Dintr-un salt, Felipillo se strecoară îndărătul lor. Calul cu ţintă albă în frunte, cu buzele răsfrînte peste dinţii galbeni, răsuflă ridicîndu-şi jaretele. Este la numai cincizeci de paşi, dar Chalkuchimac nu se clinteşte.

Îl priveşte pe călăreţ, un omuleţ care se chinuie să-şi ţină fundul ridicat deasupra şeii. Un bărbat de o urîţenie stranie: are un singur ochi şi faţa îi este roasă de boală.

Pe cînd călăreţul şi copitele calului sînt chiar aproape de el, generalul incas îşi întinde umerii printr-o mişcare ţanţoşă, de

parcă ar fi vrut să-i mai lărgească puţin. De dispreţ şi de ură colţurile gurii i s-au lăsat. Acum ştie cum de-au îndrăznit străinii să dărîme *ushnu*-ul ca să-şi ridice casa lor caraghioasă, îşi dă seama de ce sînt în stare. Înţelege ceea ce l-a făcut nevolnic şi moale pe Inca Atahualpa. În chiar acea fracţiune de secundă, auzind îndărătul lui strigătele nobililor aşa de lipsiţi de vlagă, furia sa este atît de mare, încît pare că se transformă în stană de piatră.

Chiar deasupra lui, buzele cărnoase ale cavalerului tremură din cauza provocării. În ultimul moment, pe cînd copitele calului împroaşcă pietre care-i lovesc picioarele, călăreţul îşi întinde braţul stîng şi trage de frîu. Chalkuchimac simte în umărul stîng impactul cizmei şi împuţiciunea animalului. Deasupra lui, coada calului biciuie aerul.

Chalkuchimac nu se clinteşte. Nici măcar nu-şi roteşte privirea cînd, rîzînd, călăreţul îşi învîrte calul, mînat la trap, în jurul lui, atît de aproape încît îi calcă în picioare umbra.

Chalkuchimac nu se mişcă. Sîngele i-a îngheţat. Mai trăiesc în el doar ura împotriva străinilor şi mînia faţă de Inca Atahualpa care a permis o asemenea ruşine.

Calul se învîrte iar şi iar. *Unku*-ul de alpaca al generalului Chalkuchimac se murdăreşte de praf şi de balele şi de sudoarea acră a animalului. Nu mai aude rîsul călăreţului.

Adevăraţi sînt numai Inti şi Quilla, *Apu*, Strămoşii de piatră care locuiesc dincolo de coline, în munţi, pe drumurile sacre.

O rază de soare ţîşneşte printre norii ce acoperă cerul.

Călăreţul se află chiar în faţa sa. Dintr-o mişcare a genunchilor îşi cabrează calul. Bividiul nechează, iar copitele sale lovesc furios aerul de deasupra capului generalului învins.

Chalkuchimac nu se clinteşte.

Îşi oferă chipul Soarelui-Tată. Zîmbeşte. Faţa i se încreţeşte precum cea a unui munte la naşterea lumii.

Acum e rîndul străinului cu un singur ochi să îi fie frică.

*

Palatul care îl adăpostește pe don Hernando Pizarro, aflat alături de cel în care s-a instalat fratele său, guvernatorul, seamănă deja cu unul spaniol. Prin nu se știe ce miracol, don Hernando a izbutit să primească numeroase cufere, iar locuința sa este numai un zumzet al artizanilor incași, a căror măiestrie deosebită a fost cizelată de spanioli cu mai multă sau mai puțină brutalitate.

Încăperea pe care a transformat-o în sufragerie, cu masa uriașă, rudimentar sculptată, candelabre, servicii de aur și de argint, se vrea un palat al lui Carol Quintul. Pînă și servitorii au o livrea deosebită – roșie ca panașul coifului. La don Hernando acasă nu ești ca la un oarecare...

Hernando și mai tinerii săi frați, Gonzalo și Juan, Soto și cei mai de seamă căpitani spanioli, dintre care lipsește numai Candia, sînt deja la masă, cînd don Francisco și Gabriel intră în palat. Cei doi bărbați sînt întîmpinați cu hohote zgomotoase de rîs.

– Frate, frate, spune timidul Juan, don Hernando tocmai ne povestea cum l-a aruncat pe barbarul acela în apă, sugerîndu-i să zboare ca o pasăre.

Se face liniște, în afară de rîsul prefăcut al lui Juan. Toate privirile se întorc spre Gabriel:

– Don Juan, fratele Domniei voastre nu v-a povestit și urmarea întîmplării? Umblă vorba că e chiar amuzantă.

– Nu-mi amintesc, spune don Hernando. Poate ați vreă să ne lămuriți dumneavoastră, domnule?

– Don Hernando, cunoștințele mele despre această chestiune sînt prea limitate și nu aș putea să-mi aduc aminte ceea ce ați uitat Domnia voastră.

Don Francisco stă țeapăn lîngă Gabriel care simte tensiunea extremă care l-a cuprins pe guvernator.

– Se întîmplă, domnule, să ne vină tîrziu mintea la cap, spune cu mînie Hernando.

– Înălţimea voastră, nu-i decît prudenţă sau slăbiciune. Acestei uitări nu-i pot da frumosul nume de înţelepciune.

– Lipseşte, într-adevăr ceva – ceva esenţial.

Gabriel rîde:

– Înălţimea voastră, îmi lipsesc atîtea lucruri, ca să mă pot apropia...

– Faceţi un efort!

– Degeaba încerc, nu reuşesc. E o prostie.

– Prostie, domnule, şi încă ce prostie, nici n-aş putea s-o exprim... bombăne Hernando, cu privirea furioasă aţintită asupra fratelui său.

Hernando, cu mîinile crispate pe masă, nu mai suportă. Se ridică, răstoarnă scaunul dintr-o dată şi se îndreaptă spre Gabriel care, printr-o mişcare abilă, face pe jumătate cale întoarsă şi se îndreaptă spre draperia care ţine loc de uşă.

Mormăie, întorcîndu-i spatele lui Hernando:

– Don Hernando, vă prezint scuzele mele.

Şi dispare aşa de repede, încît Hernando se trezeşte mut în faţa draperiei care se mişcă. Furios, se întoarce către convivi:

– Ce-a spus animalul?

– V-a cerut scuze, frate, răspunde Juan pe un ton deranjat. Nu ne spuneţi şi pentru ce?

3

Cajamarca, 25 iunie 1533

În curtea interioară a palatului lui Inca Atahualpa domnește o atmosferă stranie.

Femeile care îl slujesc așază vasele din aur, argint și lut ce vor fi folosite la masă pe o rogojină din stuf verde, țesută delicat, ce se află în fața tronului lui Inca. La fel ca înainte de venirea străinilor, sînt bucate pregătite din carnea cea mai fragedă, din peștele adus de la oceanul îndepărtat. Totuși, această promisiune de fericire este îndeplinită printr-o mișcare grațioasă.

La doar cîțiva pași, în umbra pereților, departe de vasele pentru încălzit, Anamaya și Gabriel stau în picioare. Nici chiar față în față, dar nici umăr lîngă umăr. S-au obișnuit să stea așa cînd sînt sub privirile celorlalți. Dar nimic nu-i poate împiedica să simtă cum vibrează legătura bizară care îi unește, nici măcar tristețea ce cuprinde toate ungherele palatului lui Atahualpa.

Gabriel povestește în șoaptă cum Hernando Pizarro l-a păcălit pe Chalkuchimac, momindu-l cu vorbe mincinoase și convingîndu-l că stăpînul lui vrea să-l vadă. Descrie indiferența disprețuitoare a generalului față de cererile presante de aur și de argint ale lui Hernando. Insistențele acestuia, amenințările voalate. Neliniștea care a cuprins întreaga trupă cînd s-a zvonit că Moguer și

ai lui au ajuns la Cuzco, de unde trimiteau o comoară încă şi mai grozavă decît tot ce se descoperise pînă atunci.

– Dacă le-ai fi văzut privirile înnebunite... Nici dacă li s-ar fi promis viaţa veşnică şi n-ar fi fost aşa de neliniştiţi. Unii refuzau să doarmă ca nu cumva în timpul nopţii să vină comoara...

– Camera pentru răscumpărare este aproape plină, şopteşte Anamaya.

– Nu le ajunge o singură încăpere, Anamaya! Le trebuie un palat, un oraş de aur şi nici atunci cînd îl vor avea nu vor fi mulţumiţi...

– Fraţii tăi sînt nişte fiinţe stranii. Îi privesc mereu ca să pot să înţeleg prin ce anume se deosebesc de tine şi prin ce îţi seamănă...

Gabriel nu ştie ce să-i răspundă. Dă uşor din cap şi o priveşte. Cel mai adesea privirea ei rămîne coborîtă în pămînt alteori însă, dintr-o dată, îi privesc faţa neliniştită.

– Inca Atahualpa nu va fi niciodată liber, şopteşte Anamaya.

– Don Francisco i-a promis că va domni în pace în nord, la Quito, acolo unde s-a născut.

– Asta nu se va întîmpla, rosteşte prinţesa, clătinînd din cap.

– Guvernatorul i-a promis, se încăpăţînează Gabriel, încruntîndu-se. Toţi trebuie să-şi respecte promisiunile. Aşa este o lege de-a noastră. Chiar şi regele, care este mai important decît guvernatorul, doreşte ca Atahualpa să rămînă Inca...

– Spuneai adineauri că aurul este singura voastră lege.

– Singura *lor* lege, o corectă Gabriel mîndru.

– Pretinzi că poţi să-i forţezi să schimbe legea?

Încă o dată, Gabriel rămîne fără glas. Anamaya îl priveşte adînc în ochi. Se simte pierdut, plutind, imponderabil aproape sub forţa acelei priviri, a acestei frumuseţi la fel de proaspătă şi de simplă ca aceea a unui lac. Poate să-i transmită certitudinile ei, adevărul ei implacabil fără să rostească măcar o vorbă. De

fiecare dată rămîne profund tulburat. De fiecare dată i se pare că simte o putere a cărei existenţă n-o bănuise pînă atunci.

Protestează iar, ca un copil care refuză să se lase convins:

– Nu voi accepta să i se facă vreun rău.

A vorbit aşa de tare, încît slujitoarele au tresărit. Anamaya îşi întoarce privirea spre ele şi femeile se risipesc asemenea unui stol de păsări. Gabriel roşeşte şi apoi continuă în şoaptă:

– Din ziua în care a căzut prizonier şi în care i-am oprit ca să nu îl omoare, guvernatorul mi-a cerut să veghez asupra vieţii regelui tău.

Anamaya îşi strînge pelerina, ridicîndu-şi-o pînă la gîtul delicat:

– Nu vei putea lupta împotriva a ceea ce trebuie să fie...

Şi fiindcă ea tace, Gabriel o întreabă puţin mai sever decît ar fi dorit:

– Ce trebuie să fie?

– Timpul trece. Există puteri împotriva cărora n-are nici un rost să te opui. Chiar şi tu, care eşti bun, nu o poţi face...

Gabriel, tulburat de blîndeţea cuvintelor ei, îşi pleacă privirea. Nu-l vede pe Atahualpa care iese din încăperea principală. Inca poartă o pelerină din lînă brună, foarte fină, prinsă la piept cu un *tupu* de aur, incrustat cu pietre preţioase.

O slujnică se grăbeşte să mătură cei cîţiva metri care-l despart de tron. Chiar şi din spate, Anamaya recunoaşte trupul voluminos al lui Inti Palla. Falsa prietenă şi adevărata duşmancă, aceea care i-a dorit de atîtea ori moartea. Deşi trăiesc practic sub acelaşi acoperiş, şi-au vorbit numai de două ori în cîteva luni de zile.

Anamaya se ridică şi îl roagă în şoaptă pe Gabriel să se îndepărteze.

Atunci liniştea este întreruptă de un ţipăt ce răsună pînă pe cele mai îndepărtate coline. Un urlet sau, mai curînd, un răget de o claritate cutremurătoare. În jur totul încremeneşte, apoi geamătul se repetă, răguşit, sfîşietor.

– Chalkuchimac! şopteşte Anamaya, întorcîndu-se către Inca.

Gabriel simte cum îl străbat fiori de gheaţă pe şira spinării.

În faţa lor, Atahualpa nu dă semne că ar fi auzit nici măcar cel mai mic zgomot. Întinde mîna spre un bol de aur şi Inti Palla se grăbeşte să-l ia şi să i-l dea mai aproape. În momentul în care răcnetul străpunge cerul din Cajamarca, Inca îşi duce la gură o bucată subţire de carne de vigonie. Printre buze i se prelinge puţin sos, iar o picătură de sînge prăjit îi curge pe tunică.

Fără să mai aştepte şi fără să mai respecte curtea sacră a lui Inca, Anamaya şi Gabriel se grăbesc spre uşă. Ridicîndu-şi spada fără s-o scoată din teacă, Gabriel îi respinge pe soldaţii spanioli şi incaşi care supraveghează intrarea palatului.

Pe cînd Inti Palla ţine bolul cu carne, cu privirea către uşa pe care Gabriel şi Anamaya au dispărut, Atahualpa abia dacă îşi ridică privirea spre ei şi aşteaptă o clipă, mestecînd boabe de porumb. Apoi se ridică, ajunge în interiorul palatului şi se pierde în întuneric, cu paşi înceţi ca un om care conduce spaţiul şi timpul.

*

La intrarea în fostul Templu al Soarelui, devenit locuinţa guvernatorului Francisco Pizarro, s-a adunat o gloată. Zidul incintei din chirpici mai are şi un gard viu din *quinua*. Gabriel şi Anamaya trec prin mulţimea tăcută de incaşi. La intrare, Gabriel descoperă silueta înaltă şi nasul coroiat ale lui Pedro de Candia, uriaşul grec:

– Pedro, ce se întîmplă?

– Soto l-a întrebat politicos dacă ştie unde sînt ascunzătorile de aur, dar el n-a vrut să-i răspundă.

Grecul aruncă o privire peste umărul lui Gabriel şi o descoperă pe Anamaya, căreia îi zîmbeşte complice.

Gabriel se îndepărtează, dînd la o parte cîțiva oameni. Traversează o sală mobilată mai mult sau mai puțin după moda spaniolă și ajunge în luminoasa curte interioară. Lîngă el, aude țipătul lui Anamaya.

În mijlocul patio-ului a fost ridicat un stîlp de care Chalkuchimac este legat fedeleș. Sub picioare are o grămadă de paie și de lemne uscate. Deși focul nu arde încă, tunica generalului fumegă, în parte arsă, iar pulpele îi sînt înnegrite. În spatele lui, indienii Cañaris au torțe, iar în față, lîngă tălmaciul Felipillo, se află Soto. Căpitanul, scund și gros, tropăie pe dalele din curte, de parcă pămîntul ar fi prea jos pentru el. Privirea lui, de obicei liniștită, ironică, aruncă văpăi de furie. Degetul arătător este ațintit asupra pieptului generalului.

– Înțelege-mă bine! Ești general, ești curajos, ai un cap de taur și o inimă de piatră. Dar eu, care sînt căpitan, vreau să știu unde se găsește aurul! urlă Soto. Mai vreau să știu și unde se află războinicii tăi și ordinele pe care le-ai dat căpitanilor tăi. Vreau s-o știu și o voi afla sau ai să te pîrlești ca un porc!

Felipillo se apleacă peste o grămadă de paie, de parcă i-ar fi frică să nu cadă peste ele și să ardă o dată cu ele. Cu ochii închiși, îi șoptește ceva la ureche lui Chalkuchimac. Nici un mușchi nu tresare pe fața generalului incas, numai o venă a gîtului i se zbate.

Gabriel face cîțiva pași în curtea interioară:

– Soto!

Căpitanul se întoarce spre el stăpînindu-și furia din privire:

– Amice, nu te amesteca!

– Guvernatorul...

– Guvernatorul mi-a ordonat să-l interoghez pe ticălosul acesta și chiar asta fac, îl întrerupe Soto pe un ton care nu acceptă replică.

Gabriel îl cunoaște destul de bine, ca să știe că nu poate fi dus de nas.

Atunci, de pe buzele lui Chalkuchimac ţîşneşte un ţipăt, acelaşi pe care l-au auzit în palatul lui Atahualpa. Gabriel crede că ţipătul înseamnă de fapt un cuvînt, dar nu izbuteşte să-l înţeleagă. Se întoarce spre Anamaya, care este observată pe furiş, cu zîmbete răutăcioase de spaniolii prezenţi. Dar ea nu-l vede. Ochii ei albaştri sînt aţintiţi asupra feţei generalului. Buzele ei se mişcă în acelaşi ritm cu ţipătul lui Chalkuchimac: o şoaptă, un cuvînt. Un cuvînt pe care, de data asta, Gabriel poate să-l înţeleagă.

„Inti! Inti!"

Generalul incas nu ţipă de durere sau de teamă. Ceea ce îi iese din gîtlej este o chemare puternică asemenea unei trîmbiţări care răsună în vîrful unui munte:

– Inti!

Chalkuchimac invocă soarele. Se lasă în grija lui, fără nici o urmă de îndoială, cu o credinţă nestrămutată. Privirea i se opreşte pe chipul lui Anamaya şi apoi cu voce calmă adaugă:

– *Coya Camaquen*, cheamă-l pe Inca.

– Arde-i măruntaiele, n-o să-ţi spună nimic, bombăne Gabriel către Soto. Se teme de tine ca de o muscă. Cere să vină regele lui. Numai el îl va convinge să vorbească.

Căpitanul îl fixează cu privirea, gata să-şi lase furia să explodeze. Dar clipeşte, suspină şi ridică uşor din umeri, apoi şi consimte.

O linişte ameninţătoare se instalează în patio. Anamaya iese din curte, în timp ce aşteptarea pluteşte în aer. Privirile sînt neliniştite, singurul care nu clipeşte este generalul incas privindu-l pe Soto sfidător şi cu dispreţ.

Un zgomot care vine din spate îl determină pe Gabriel şi pe toţi spectatorii să-şi întoarcă privirile. Guvernatorul, lîngă care se află Atahualpa, a intrat în patio. Privirea lui don Francisco trece de la Gabriel la Soto, iar un zîmbet îi apare pe chip. Spune, arătîndu-l cu mîna pe Inca:

– Nobilul Atahualpa acceptă să discute cu generalul său. Poate va reuși acolo unde puterea voastră de convingere, Soto, nu a avut sorți de izbîndă...

Gabriel simte ezitarea lui Anamaya. Se abține cu greu să nu iasă în întîmpinarea lui Inca. Aceasta din urmă se apropie de Chalkuchimac.

Generalul, legat de stîlpul de tortură, își măsoară din priviri stăpînul. El, care a dovedit atîta supunere și credință, nici nu clipește atunci cînd îl vede pe Atahualpa că se apropie. Nici măcar un semn de afecțiune. Dimpotrivă, gura i se arcuiește și mai mult, într-o strîmbătură aspră și disprețuitoare.

Atahualpa încremenește la cîțiva metri de rug. Vorbele, deși spuse în șoaptă, sînt destul de clare astfel încît Gabriel să le înțeleagă:

– Te amenință că te vor arde, însă tu nu trebuie să-i crezi. Nu-ți vor face rău fiindcă mi-ar face mie rău. Nu sînt chiar atît de cruzi.

Un moment, Chalkuchimac nu-i răspunde. Îl privește pe Inca, își mută privirea încruntată pînă la Anamaya, îi ignoră pe spanioli, de parcă ar fi niște umbre. Întreabă:

– Inca, mai știi dorința Tatălui tău, Soarele? Ne mai ești Inca și de acum înainte?

Atahualpa tresare, de parcă ar fi fost pălmuit. Își revine și, pentru o clipă, spaniolii îl întrezăresc în furia lui pe bărbatul orgolios și puternic de dinainte.

– Cum îndrăznești să-mi vorbești astfel? mormăie spre Chalkuchimac.

– Mi se pare că ți-e teamă de moarte, Inca, replică generalul hotărît să-l provoace. Așa este?

– Ți-ai pierdut mințile, Chalkuchimac! Ai face bine să nu mai vorbești de față cu străinii. Ți-e mai frică de focul lor decît îmi este mie de moarte. Nimeni nu se va atinge de Fiul lui Inti.

– Dar ei te-au atins deja.

– Nu privi, nu asculta!

– De ce? întreabă Chalkuchimac, aspru.

Gabriel simte stînjeneala din sufletul lui Atahualpa. Nici unul dintre spanioli nu înţelege la ce se referă acest „de ce", dar Atahualpa şi Chalkuchimac îl înţeleg prea bine.

– Taci, rosteşte Inca în cele din urmă.

– De ce nu m-ai chemat atunci cînd eram pregătit să intervin? De ce nu ai vrut să mor ca să te salvez? Am venit în faţa ta îndurerat şi cu dragoste, iar tu nu mi-ai oferit decît tăcere. Te privesc şi văd cum tremuri în faţa străinilor. Nu sînt decît nişte jefuitori de temple şi hoţi de aur. Nu ei distrug Imperiul Celor Patru Zări, Atahualpa, ci frica ta!

Chalkuchimac scuipă pe paiele rugului cu un răcnet răguşit. Atahualpa se fereşte. Pupilele par să fie înghiţite de sînge. Anamaya are capul plecat. Dorinţa lui Gabriel de a o lua în braţe este aşa de mare, încît acesta îşi încleştează pumnii. Ştie însă că gestul lui i-ar face mai mult rău decît bine.

La un semn al lui Soto, indienii Cañaris se apropie şi cu torţele aprind paiele rugului într-o sclipire de flăcări mici şi luminoase.

Anamaya aude, în liniştea din patio, focul care trosneşte. Îşi ridică faţa cu gura întredeschisă ca şi cum ar vrea să ţipe. Mai înainte să schiţeze vreun gest Gabriel, mîna lui Pizarro strînge braţul acestuia.

– Nu-ţi face griji, fiule, şopteşte don Francisco. Inca a avut dreptate, totul nu-i decît o farsă...

Flăcările cuprind lemnele uscate, cu trosnituri sacadate. Fumul este dens, înţepător. Se ridică în jurul generalului incas, care priveşte drept înainte cu buzele abia întredeschise.

Atahualpa îl priveşte din nou, fixează focul ce se întinde nestingherit pe toată suprafaţa rugului.

Flăcările se înteţesc, lemnul trosneşte. Anamaya îşi strînge mîinile pînă ce degetele i se albesc. Dogoarea jăraticului

încălzește fața lui Gabriel. Atunci Chalkuchimac urlă încă o dată furios, cu fața îndreptată spre Atahualpa:

– Luați-l pe acest nobil dinaintea ochilor mei! Să plece! Duceți-l de aici... Vă voi vorbi, o să înțelegeți!

Abia a terminat de vorbit, că Felipillo urlă tălmăcirea.

– Faceți ce a spus și stingeți focul, ordonă cu voce calmă don Francisco.

În vreme ce indienii Cañaris aruncă apă din urcioare peste rug, soldații îl împing încet pe Atahualpa afară din curtea interioară, pe care o părăsește fără să se uite în urmă.

Focul se transformă într-un abur alb și puturos. Ochii albaștri ai lui Anamaya răzbesc, în cele din urmă, pînă la Gabriel. Frumosul chip al lui *Coya Camaquen* este pe cît de liniștit, pe atît de trist.

Gabriel preferă să se eschiveze, ca să nu-i înfrunte direct privirea. Tot ceea ce gîndește și vede îi este cu neputință de suportat.

Chalkuchimac este înnegrit de cenușă. I se aude numai răsuflarea. I se desfac legăturile. Picioarele, de la tălpi pînă la genunchi, sînt numai fîșii de carne arsă din care picură sîngele, iar mîinile și brațele îi sînt acoperite cu bășici. Totuși, bătrînul războinic refuză să se întindă pe rogojina ce i-a fost întinsă. Îl duc nu departe de rug. Acolo, cu lovituri de cot, îi respinge pe indienii fără să-și arate durerea altfel decît prin răsuflarea scurtă ce-i zdruncină pieptul, și rămîne în picioare așteptîndu-l pe guvernator să vină la el.

Acum Soto clatină din cap, de parcă ar vedea un nebun.

Cuvintele generalului îndărătnic țîșnesc asemenea unor insulte.

Da, există aur mult, în orașul Cuzco. Da, acolo sînt comori. Atahualpa le-a interzis să se atingă de bunurile tatălui său, Inca Huayna Capac fiindcă a fost cel mai puternic și cel mai bogat dintre toți ceilalți stăpîni: în lumea asta e mort, dar trăiește în cealaltă unde bea și mănîncă, iar templul său este doldora de aur.

Şi nu se opreşte aici: de patru ori s-au apropiat de Cajamarca, el şi trupele sale la dorinţa lui Inca. De patru ori Inca a dat înapoi în ultima clipă. De patru ori a refuzat să ordone atacul, iar el, Chalkuchimac, s-a retras mînios.

Gabriel aproape că nu-şi dă seama că Anamaya părăseşte patio-ul. Fumul dens al rugului îi înţeapă ochii şi răspîndeşte în aer mirosul ruşinii şi al cărnii arse.

Chalkuchimac vorbeşte şi spune tot ceea ce guvernatorul şi Soto doresc să audă. Dar sînt vorbe rostite din răzbunare şi nimeni nu ştie dacă sînt, măcar în parte, adevărate.

*

Forja luminează nopţile din Cajamarca. A început împărţirea prăzii şi acest lucru se petrece zi şi noapte. Acum, cînd comorile din camera destinată răscumpărării, din palat, depăşesc linia trasată, încărcăturile ajung direct. Forja aruncă văpăi purpurii şi aurul curge, devine pîrîu, lichid magic, sclipitor. Apoi se răceşte. Se transformă în lingouri, greutatea care te faci să jubilezi. Aurul se îngrămădeşte în saci şi coşuri întregi cu lingouri.

În primele zile, toţi spaniolii erau acolo, cu feţele tot atît de roşii ca şi jăraticul din vasele pentru încălzit, răsuflînd în acelaşi timp cu foalele. Unii îşi ardeau degetele nerăbdători, să mîngîie lingourile fericirii! Totul dispărea în jur cînd fixau acea supă de aur pe care *plateros* o vărsau cu polonicul de fontă. Dispăreau brusc toate amintirile neplăcute, temerile, bolile, urile, prieteniile. Dar aurul curge şi curge şi ajunge să fie la fel de obişnuit ca şi răsăritul soarelui.

De acum înainte, soldaţii făceau nazuri cînd era vorba să stea de gardă, pe motiv că au de ales între a-şi prăji fundul sau testiculele. Dar zi şi noapte, în timp ce se topesc obiectele din aur cele mai ciudate, spice de porumb, lame, urcioare, coliere,

cercei, idoli sau simple foi de aur, nici un incas nu are dreptul să se apropie de forjă, nici măcar cei mai credincioşi.

Sebastian priveşte grămezile disparate de aur ce au fost depozitate în faţa forjei. Ca de obicei, vase şi veselă, dar şi tuburile şi bazinele rotunde ale fîntînilor, fin lucrate, taburete şi chiar pietre din aur.

Toate aceste comori sclipesc sub lumina lunii şi a flăcărilor, şi se reflectă pe faţa lui Sebastian.

Alături de el, Gabriel mormăie:

– Sînt seri în care sînt mulţumit că m-am lipsit de pradă şi că nu am primit nimic. Pentru mine cea mai de preţ comoară rămîne tot calul meu!

– Eh, o adevărată comoară pentru a da lovitura: trei mii de pesos de aur la cursul zilei!

– Nu-ţi face iluzii, nu-i de vînzare!

– Nu face pe sentimentalul, nici măcar nu l-ai botezat...

Gabriel rămîne o clipă pe gînduri:

– Nu că n-aş vrea, dar nu ştiu de ce, nu reuşesc. Mi se pare că nu i se potriveşte nici un nume. E calul meu şi asta-mi e de ajuns...

Sebastian clatină din cap:

– În ce mă priveşte aş fi mulţumit să mi se dea orice cal, însă don Hernando nu este de acord...

– Nenorocitul ăla!

La auzul detestatului nume, strigătul a ieşit de pe buzele lui Gabriel ca un scuipat.

– Tu poţi să bodogăni, amice – şi între noi fie vorba mi-ai făcut mare plăcere că i-ai gîdilat puţin gîtlejul zilele trecute... Dar asta nu schimbă deloc starea mea: sînt sclav şi trebuie să rămîn pe vecie sărac.

– Ai să reuşeşti tu să ciupeşti ici-colo niscaiva rămăşiţe ...

Sebastian izbucneşte într-un hohot de rîs, care-i zguduie tot trupul. Îi arată cu degetul pe oamenii de la forjă:

– Uită-te şi tu dacă lasă vreo rămăşiţă, gunoaiele!

– Răbdare, mormăie Gabriel. O să găseşti tu un suflet mărinimos care o să-ţi dea din aurul acesta blestemat!

– Ca să vezi! Am doi prieteni, aici, în lumea asta îndepărtată: tu şi Candia. Şi e nevoie ca tu să fii singurul conchistador care nu are dreptul la pradă şi, culmea, nici nu iubeşti aurul! Un nebun de legat care nu iubeşte decît ochii albaştri ai unei incase!

În pragul furiei, Gabriel îşi măsoară prietenul, dar nu descoperă la Sebastian decît blîndeţe, haz şi admiraţie. Rîde şi el încet.

– Candia te iubeşte, la fel ca aurul.

– Vai! Ceva mai mult decît pe tine şi n-o să fie niciodată bogat!

Gabriel oftează, oftatul rămînîndu-i pe buze:

– Cine ştie, poate că tu, Sebastian, ai să ajungi cel mai bogat dintre noi?

Uriaşul negru izbucneşte în hohote, ţinîndu-se cu mîinile de burtă:

– Fără cal? Fără spadă?

– O să ai şi spada: toate la timpul şi cu preţul lor, asta ca şi celelalte...

Gabriel se opreşte ca să urmărească un grup de spanioli care păzesc îndeaproape doi incaşi care cară un idol din aur, de mărimea unei păpuşi mari. În urma lor, cu aceeaşi strîmbătură pe buze, don Diego de Almagro, înconjurat de cîţiva dintre apropiaţii săi.

– Don Diego nu va suporta multă vreme să vadă cum tot acest aur i se scurge pe sub nas! mormăie Sebastian. De cînd a ajuns aici parcă s-a ţicnit!

De parcă ar purta un copilaş firav, incaşii lasă jos statueta, cu multă grijă.

– Asta-i regula dintotdeauna, răspunde Gabriel în şoaptă. Aurul din Cajamarca nu ajunge la cei care au luat parte la Marea Bătălie şi l-au capturat pe Inca!

– Regulile sînt făcute ca să fie schimbate, bombăne Sebastian. Ajunge să fii cel mai puternic.

– Ce vrei să spui?

– Că nu peste mult timp don Diego își va îmbunătăți situația.

– Se va ridica împotriva guvernatorului?

Sebastian ridică din umeri:

– Cu toții sînt aici pentru aur. Va fi nevoie, dacă vor avea cu toții.

Gabriel se uită la Almagro, înnebunit în fața statuetei. Se lasă pe vine, mîngîie idolul și rîde cu singurul său ochi care strălucește de bucurie.

– E adevărat că l-ai salvat de la moarte? îl întrebă Gabriel pe Sebastian, arătînd cu bărbia spre Diego.

– Asta a fost de mult. Și pînă acum acest lucru mi-a dat mai multe obligații decît drepturi.

– El te-ar putea face bogat.

Sebastian rîde:

– Nu. El ar putea să mă elibereze! Lui îi aparțin. M-a împrumutat numai pentru campania guvernatorului. Aurul lui înseamnă libertatea mea.

*

„A fost o vreme cînd acest oraș era locuit de oameni preocupați să trăiască și să se teamă de zeii lor, gîndește Gabriel mergînd pe străzile întunecoase, străbătute de țipete și de certuri. Acum noi sîntem aici ca niște păsări ale infernului, atît de înfierbîntați, de nesătui de aur și de glorie! Uneori, la cîte un colț de stradă, sclipește torța unuia dintre cei cincizeci de călăreți care supraveghează ordinea în timpul nopții. Ultimii sosiți, ai lui Almagro, sînt cei mai agresivi fiindcă sînt cei mai săraci. N-ai pesos, n-ai femei și abia dacă-ți ajunge de băutură."

„O să vedeţi voi, curînd, curînd..." le spun celor din Cajamarca, cei care plătesc scump, cu lingouri de aur.

Ieşind în piaţă, Gabriel se îndreaptă spre palatul lui Pizarro. Apoi, de cealaltă parte, în spatele bisericii, în faţa uneia dintre cele mai mari clădiri, *kallanka* cum li se spune, aleasă de Hernando drept locuinţă, zăreşte o mulţime de oameni.

În seara aceasta, aici se odihneşte Chalkuchimac, cel cu braţele şi cu picioarele arse, şi cu nervii încordaţi la maximum.

Intrarea este păzită de cîţiva soldaţi crispaţi în faţa mulţimii incaşilor, care sînt totuşi calmi. Oamenii îşi vorbesc în şoaptă. E greu să prinzi ceva, fie şi o strălucire fugară din priviri.

Nişte degetele îi cuprind umărul. Tresare, punîndu-şi mîna pe mînerul spadei.

– Nu te teme...

– Anamaya!

Rîd amîndoi de mirarea lui. Poartă un *añaco,* alb, strîns în jurul taliei de o curea purpurie. E strălucitoare ca o stea care tocmai a coborît pe pămînt. Îi stă alături fără să-l atingă.

– Ce aşteaptă? o întreabă Gabriel arătînd înspre incaşi.

– Vor să-l slujească pe Chalkuchimac.

– De ce?

Se întoarce spre Gabriel, are faţa impasibilă, dar glasul îi este de o blîndeţe ironică:

– L-au pierdut pe Inca, însă au nevoie de un stăpîn.

– Inca trăieşte încă...

– Soarele, Tatăl său, nu mai răsare pentru el.

– Vrei să spui că de-acum răsare pentru general? o întreabă Gabriel arătînd spre poarta palatului.

– Nu. Spun doar că vor să-l slujească.

– Pe cine, dacă nu mai este Inca?

Anamaya nu-i răspunde. Îşi îndreaptă privirea spre dealuri, spre lună, spre zăpezile eterne.

Apoi îl priveşte pe Gabriel şi se lipeşte uşor de el:

– Vino! şopteşte.

Străini de tristeţea incaşilor şi de beţia spaniolilor merg de-a lungul zidurilor pieţei şi ajung pe drumul Băilor lui Inca. Aici, în toamnă, cortegiul magnific al lui Atahualpa s-a oprit ca să cunoască într-o singură zi gloria şi căderea sa. Pe aici au fugit, în acea seară, ca să-şi cunoască destinul.

Se pierd în întuneric, iar şoaptele se pierd o dată cu clipocitul apelor. Curînd, se fac una cu bezna.

4

Cajamarca, 25 iulie 1533, în zori

În lumina albăstrie a zorilor, Gabriel merge călare pe drumul bine pietruit ce domină rîul Hatunmayo. Ferit de vîntul de dimineață de o pădure bătrînă, descoperă în depărtare coama dealurilor vîrstate de auriul palid al răsăritului. E plăcut. Umezeala nopții dispare, picătură cu picătură, de pe frunzele copacilor.

Pe măsură ce se îndepărtează de Cajamarca, își simte inima mai ușoară. Vîntul care adie ca o părere, extazul brizei... Ca și cum tropotul copitelor l-ar scăpa, în sfîrșit, de tensiunea ce bîntuie mereu regimentul de conchistadori.

Hernando, fratele guvernatorului, a plecat în Spania. Va duce, însoțit de cîțiva *hidalgos*, vestea victoriei de la Cajamarca împreună cu dovada: *quint*-ul Regelui, un vas în întregime plin cu aur.

Gabriel nu a avut timp să se bucure de plecarea lui. Frații mai tineri ai guvernatorului îl ajung din urmă pe Hernando în josnicie și în mîrșăvie. În oraș domnește o tensiune între „cei care au" și „cei care nu au" aur, aur, mereu aur... Cu cît comoara sporește, cu atît crește și lăcomia lor: cei care s-au îmbogățit deja vor și mai mult, iar cei care n-au ciupit decît niște rămășițe sînt gata să omoare ca să

aibă. Se şopteşte că tensiunea dintre cei doi camarazi din Panama a atins culmea.

Şi pe urmă, ultimele veşti nu fac decît să aţîţe spiritele. Incaşii, conduşi în secret de Chalkuchimac, deşi reţinut în palatul personal al lui Hernando Pizarro, ar strînge armate în munţii din jurul oraşului. Felipillo, tălmaciul, pretinde că armata lui Inca este aşa de numeroasă, încît generalii săi trebuie s-o împartă în trei sau patru divizii, ca să poată fi aprovizionată mai lesne.

Chalkuchimac a fost interogat din nou. Dar de data asta, nu le-a spus nimic... Ca să aibă conştiinţa împăcată, don Francisco l-a trimis pe Soto împreună cu un detaşament pe drumul ce duce la Cajas.

În fiecare zi, călăreţii străbat în lung şi în lat drumurile din jurul oraşului ca să găsească urmele unei avangărzi, pregătirea unui atac ce se lasă aşteptat.

Încetul cu încetul, frica se insinuează.

Nu este frica din toamnă în care au descoperit forţa imperiului şi nici groaza din noaptea dinaintea Marii Bătălii, cînd au ştiut că trebuie să se lupte fiecare cu mai multe sute de incaşi. Este o spaimă înăbuşită ce le strînge măruntaiele şi nu-i slăbeşte. O spaimă ce aţipeşte noaptea, revine, se ascunde în adierea vîntului sau în tropăitul vreunui animal din crîng...

Deodată, un galop îl face pe Gabriel să se întoarcă, puţin cam prea repede, în şa:

– Don Gabriel! Don Gabriel!

Gabriel recunoaşte haina de catifea verde-închis şi calul bălţat cu frîul bătut cu argint. Pedro Cataño este un bărbat elegant, dar şi unul dintre puţinii spanioli pe care Gabriel nu-i detestă. Sînt de-o seamă şi ar fi putut chiar să se cunoască în sălile de curs ale universităţii. Cataño este unul dintre puţinii participanţi la această aventură, care ştiu să citească şi să scrie. De altfel, petrece multă vreme scriind, de parcă s-ar fi îndrăgostit de

propria poveste. Este, de asemenea, unul dintre cei care, în timpul bătăliei din noiembrie, s-au comportat cel mai frumos, cel mai demn şi nu l-au insultat niciodată pe Inca. Această atitudine şi tenul său bronzat, obrazul cu pomeţi proeminenţi i-au atras porecla de „Indio".

– Stai, Pedro! Ce-i cu galopul ăsta? Vreo veste proastă?

Cataño, cu zîmbetul pe buze şi cu răsuflarea precipitată, dă din cap în semn că nu:

– Nu! Am văzut că te îndepărtai şi am vrut să te însoţesc.

– Nu sînt sigur că am nevoie, îi spune Gabriel cu blîndeţe.

– Gabriel, credeam că ordinele prevăd să nu te aventurezi de unul singur pe dealuri... răspunde Cataño fără să se intimideze.

– Ah, ordinele! bombăne Gabriel, oftînd deznădăjduit.

Ducîndu-şi caii la pas, cei doi bărbaţi ajung, fără grabă, pe cea dintîi din creste. Sub ei, rîul curge liniştit. S-a luminat de ziuă şi o adiere uşoară opreşte căldura să se reverse. E greu de crezut că mii de oameni înarmaţi cu securi şi cu praştii se ascund în spatele atîtor frumuseţi.

Cataño îşi mînă calul alături de Gabriel. Umăr lîngă umăr, cei doi bărbaţi admiră splendoarea oraşului ale cărui acoperişuri fumegă.

– Ce porcărie şi cu zvonurile astea, rupe tăcerea Gabriel, scrîşnind. Pun pariu pe tot aurul pe care nu-l am că nu-i picior de incas cît cuprinzi cu ochii!

Cataño zîmbeşte:

– Iată cineva care pariază pe bani puţini!

– Ni se vînd gogoşi, Pedro! Şi ştim şi de ce, nu-i aşa?

Cataño ia o atitudine prudentă. Îl caracterizează o reţinere timidă, care totuşi poate fi dublată de o îndrăzneală ce poate fi nelimitată. Iar uneori, vorbele sale sînt spuse pe şleau:

– Vrei să spui că oamenii lui Almagro vor să scape de Inca Atahualpa? Că sînt aşa de grăbiţi să ajungă la Cuzco şi să-şi topească aurul, încît nu respectă ordinele regelui?

– Răscumpărarea lui Atahualpa a fost plătită şi încă peste ce se convenise, aprobă Gabriel. Nou-veniţii, în frunte cu don Diego, nu mai au răbdare să aştepte alte comori. Îi calcă pe nervi prezenţa lui Atahualpa şi aşa-zisele primejdii care ar veni din partea unui atac al soldaţilor lui Chalkuchimac. Şi, la urma urmei, nu putem să ne îngropăm aici... Nu crezi?

Cataño abia dacă ezită:

– Don Francisco nu le va permite, vreau să spun să-l ucidă pe Inca.

Gabriel mîngîie cu drag grumazul calului murg. Cînd se aduce în discuţie corectitudinea guvernatorului, nu se poate împiedica să nu-şi reamintească mirosul de carne arsă, răspîndit în apropierea rugului lui Chalkuchimac:

– Pe onoarea mea, trebuie să nădăjduim.

– Dar ştie despre ameninţarea asta?

– Don Francisco ştie tot şi înţelege tot. Nimeni nu înţelege mai bine decît el situaţia în care ne aflăm. Şi fiecare vede că l-a cam păcălit pe don Diego. Au pornit împreună în această aventură, vreme de zece ani, în pofida tuturor greutăţilor, au fost tovarăşi, umăr lîngă umăr. Şi iată că azi, unul din ei este guvernator bogat, iar celălalt şi-a cheltuit averea şi a rămas tot căpitan!

Mai admiră puţin în tăcere frumuseţea cîmpiei, răstimp în care cuvintele îşi ating scopul. Apoi Cataño clatină din cap, zîmbind obosit:

– Don Gabriel, acum înţeleg de ce vă urăsc aşa de mult fraţii guvernatorului. Pînă azi credeam că sînt invidioşi pentru relaţia pe care o aveţi cu don Francisco. Dar sînteţi prea ascuţit la minte. Nu vi se va ierta nimic...

Gabriel rîde încet şi se uită la el prietenos:

– Pedro, de tine depinde să devii şi tu ager, fără să ignori neplăcerile pe care le-ai putea avea de pe urma acestei calităţi.

Pedro îl priveşte fără să-i răspundă. Însă zîmbetul lui de-abia schiţat, dar plin de o afectuoasă recunoştinţă îi arată suficient de clar că alegerea lui a fost deja făcută.

Gabriel, după un salut scurt, dă pinteni calului şi se îndreaptă spre oraş, fără să mai spună un cuvînt.

*

În timp ce-şi încălţa sandalele de paie, Anamaya descoperă pe una din barete un păianjen mare şi frumos, cu picioare strălucitoare şi păroase. După un gest de repulsie, lasă insecta să urce pe piciorul ei gol, să ezite în jurul genunchiului, înainte de a coborî şi de a se furişa sub dalele de piatră. Asemenea unei umbre însufleţite, dispare sub o rogojină.

Rămîne o clipă nemişcată, nu o mai bucură dimineţile ca înainte. Uneori se trezeşte lac de sudoare, cu inima îngrozită de presimţiri rele, întunecată de minciuni, de tăcerile prea copleşitoare ce apasă *cancha* palatului. Inca nu ştie nimic despre servitorii care mor sau fug, despre imperceptibila degradare a situaţiei. În jurul lui este descris un cerc invizibil ce se micşorează mereu. În interiorul acestuia mai domneşte ca stăpîn absolut. Dincolo, nu este decît haos, neputinţă, confuzie...

– Visezi, Anamaya?

Inguill nu şi-a pierdut nimic din abilitatea de a se strecura cu agilitatea unei *viscacha*. Aşa a supravieţuit, aşa merge prin tot palatul. În dezordinea din jur, abia dacă s-a întrebat cineva ce e cu noua slujitoare apărută ca prin miracol. E nevoie de cît mai multe mîini de lucru.

– Încerc să-mi încep ziua, zîmbeşte Anamaya.

– Am voie să-ţi vorbesc?

Inguill are un fel de a fi copilăros şi grav totodată, care îi dă lui Anamaya sentimentul că este mamă.

– Ai auzit şi tu zvonurile care circulă despre Inti Palla...

– Inti Palla nu mă interesează.

Răspunsul lui Anamaya este, în ciuda voinţei sale, furios. Nu a uitat ura celei care a fost una dintre cele mai frumoase prinţese. Mirată, Inguill o priveşte cu atenţie.

– Iartă-mă, reia Anamaya cu blîndeţe, mîngîindu-i mîna. Ei, despre ce zvonuri este vorba?

– Se zice că Inti Palla a fost sedusă de cel care-i slujeşte pe spanioli şi le tălmăceşte vorbele.

– Felipillo?

Inguill aprobă dînd din cap:

– Inti Palla a... în patul lui Felipillo?

– Nu ştiai?

Anamaya ridică dispreţuitoare din umeri:

– Imposibil! Inti Palla este una dintre concubinele lui Atahualpa! Cum să îndrăznească?

Inguill se încăpăţînează şi, convinsă de ceea ce ştie, strînge mîna lui Anamaya:

– Ba da! I-am văzut. N-am dormit astă-noapte şi am mers în *cancha* înainte de a mă refugia în templu. Ei bine...

– Ei...

– Felipillo o mîngîia şi ea era fericită...

În inima lui Anamaya se trezeşte iar ceva din mai vechiul resentiment împotriva perfidei prinţese. Întreabă cu glas sever:

– Te-au văzut?

– Nu cred.

– Ţi-am spus, Inguill să ai grijă de tine!

– *Coya Canıaquen!* I-am auzit rostind numele lui Atahualpa. Trebuia să-ţi spun!

– Da... Îţi mulţumesc. Şi nu uita să fii prudentă. Acum, lasă-mă, copilo!

Inguill o mai priveşte o clipă pe Anamaya, apoi, cu regret, se supune.

Singură, Anamaya nu se clinteşte. Simte o durere care-i străpunge mijlocul. Ruşinea, teama, decepţia îi otrăvesc trupul. Ar trebui să alerge să-i vorbească lui Inca, să-l prevină de pericol, aşa cum a făcut-o de ani de zile.

De astă dată însă, nu resimte decît supărare şi nevoia de a fi singură.

*

– Prostule! Tîmpitule!

Gabriel aude înjurăturile prin deschizătura din zid. Coboară de pe cal, întinde hăţurile unuia dintre incaşii care zac mereu în faţa *chancha*-urilor şi intră în curte. Un spaniol îl loveşte pe un incas cu mînerul spadei, cu lovituri scurte şi violente, peste urechi, peste gît, peste cap. Bărbatul ţipă, sîngerînd.

– Ce se întîmplă aici? întreabă Gabriel.

Spaniolul se întoarce. Buclele brune care îi încadrează chipul bucălat şi tînăr îi dau un aer de îngeraş. Din spate, Gabriel nu l-a recunoscut pe Gonzalo Pizarro, cel mai tînăr dintre fraţii guvernatorului. Şi cel mai chipeş dintre bărbaţii prezenţi la Cajamarca. O frumuseţe care ascunde însă un suflet diavolesc.

Gonzalo surîde cu amabilitate prefăcută şi arată cu vîrful spadei o masă la picioarele căreia zace o teslă:

– Se întîmplă că animalului ăstuia i-am cerut cu mare grijă să-mi facă o masă. Înţelegi? O masă! Nu o galerie de biserică sau un amvon cizelat: o masă. Şi uite ce-a făcut!

Gonzalo se apropie de masa care se clatină uşor.

– Ei bine? întreabă Gabriel străduindu-se să zîmbească la fel de neprefăcut ca şi Gonzalo.

– Ei bine, se clatină.

Gabriel se apropie de celălalt capăt al mesei şi o încearcă la rîndul lui.

– Nu se clatină, spune calm.

– Dar eu îţi spun că se clatină.

Gabriel se apleacă şi ridică tesla pe care o întinde incasului cu ochii speriaţi.

– Ţine, rosteşte în quechua. Nu te teme!

Bărbatul ezită, ia unealta, în timp ce aruncă o privire îngrozită spre Gonzalo.

– Părerea mea este că nu este şubredă, îi spune Gabriel calm lui Gonzalo. Dacă fratele tău, guvernatorul, ar fi de acord că asta nu valorează cît viaţa unui amărît, s-ar clătina, totuşi.

Mîna lui Gonzalo s-a încleştat deja pe mînerul sabiei. Numele guvernatorului îl face să cadă pe gînduri.

– Păzeşte-te, spune în cele din urmă.

– Dumnezelule, dar sînt cu ochii în patru şi ziua, şi noaptea, glumeşte Gabriel.

Ironia îl face pe Gonzalo să se înroşească:

– N-ai să scapi la fel de uşor de mine cum ai scăpat de fratele meu, îi şuieră el.

– Te înţeleg, Gonzalo. Singura diferenţă este că fratele tău avea panaş roşu. Şi pe urmă îmi este la fel de frică de tine cum îmi este şi de el. Nu vezi cum tremur?

Fără să schiţeze cel mai mic gest, Gabriel se răsuceşte pe călcîie, iese în curte şi aruncă un fruct incasului care i-a ţinut calul.

Gonzalo îl bruftuluieşte pe meşterul incas rămas cu ochii în pămînt.

– Să faci din nou masa, maimuţă idioată! îi strigă acesta. Să nu se mai clatine!

Apoi se îndreaptă spre deschizătura pe unde dispăruse Gabriel şi îl ameninţă cu pumnul.

– Păzeşte-te, repetă pentru propria plăcere.

Şi zîmbeşte.

*

Aşezat pe *tiana*, tronul regal, Inca Atahualpa, cu faţa impasibilă, cu desăvîrşire nemişcată de parcă ar fi propria mumie, îşi ţine ochii închişi.

Cînd îi deschide, pupilele nu sînt decît două puncte minuscule pierdute în marea injectată de sînge a irişilor.

Anamaya păstrează tăcerea. O copleşeşte un sentiment mai vechi, mai puternic decît mînia împotriva lui Atahualpa, decît amărăciunea şi tristeţea.

Tandreţea.

Deodată însă, de parcă ar fi simţit această afecţiune, Inca face un gest neaşteptat: alunecă de pe tron pe pardoseala acoperită cu piei de *guanaco* şi pături din lînă de vigonie. Întinde mîinile spre Anamaya. Abia dacă se distinge şoapta „*Coya Camaquen!*" din propria respiraţie.

Atunci ea se apropie de el, îşi pune palmă peste palmă, mîinile peste cele ale Fiului Soarelui.

Inca tremură. Buzele, mîinile, pieptul, întregul trup îi tremură de parcă tot universul s-ar zgudui. Tremură aşa de tare, încît îi clănţănesc dinţii. Tremură asemenea pietrelor cu numeroase faţete minuţios tăiate şi polisate din temple, atunci cînd *Pacha Mama*, Maica Ţărînă, îşi zguduie măruntaiele.

Atunci braţul lui Inca o înconjoară şi o strînge la piept. Se lipeşte de ea, la fel cum odinioară, înainte de a muri, Huayna Capac, tatăl lui, o ţinuse de mînă o noapte întreagă. O strînge la piept ca mai înainte, cînd îi arăta destinul glorios şi triumfător după lumina unei comete.

Pe dalele din curtea interioară se aude tîrşîitul unor cizme. Ajuns în pragul încăperii, guvernatorul Francisco Pizarro îi găseşte astfel înlănţuiţi.

Francisco Pizarro, stingherit, ezită în prag. Îndărătul lui, privirea vicleană a lui Felipillo este şocată de ceea ce vede. Guvernatorul aşteaptă cîteva clipe, de parcă nu s-ar fi

întîmplat nimic, apoi strigă cu un soi de respect dublat de blîndeţe:

– Nobile Atahualpa!

Inca îşi desface braţele, iar Anamaya se ridică fără grabă. Va sta în spatele lui Atahualpa care şi-a reluat locul pe tron. Anamaya îl priveşte fix pe Felipillo. Stingherit, tălmaciul îşi fereşte privirea. Se gîndeşte la ceea ce i-a spus Inguill, dar cele două cuvinte rostite de guvernator îi captează întreaga atenţie:

– Eşti liber!

Nu e sigură că a înţeles bine.

– Eşti liber, dar nu te înţeleg, reia el.

Felipillo traduce, privind-o pe furiş pe Anamaya.

– Ce înseamnă asta? Ce spune *Machu Kapitu?* întreabă Inca.

Anamaya repetă la rîndul ei cu ochii aţintiţi la guvernator, căruia nu-i poate citi în suflet.

– Aud zvonuri, Nobile Atahualpa! reîncepe Pizarro mai în largul lui. Mi le alung din minte, dar apar din nou... Aproape în fiecare zi, căpeteniile tale vin la palatul meu şi îmi povestesc despre ordinele tale către toate provinciile, de a strînge trupe împotriva noastră... Generalul tău, Chalkuchimac, se află printre noi însă trimiţi instrucţiuni celorlalţi căpitani, lui Quizquiz, şi, de asemenea, lui Ruminavi. Dar eu ţin la tine şi nu cred ceea ce mi se spune. Totuşi, te întreb: am motive să nu-i cred?

Chipul lui Atahualpa se luminează:

– Ai dreptate! Sînt nişte glume.

Guvernatorul ascultă tălmăcirea lui Felipillo şi clatină din cap:

– Cu atît mai bine! În acest caz, aşa cum ţi-am promis, vei putea să te reîntorci curînd în regatul tău din nord şi să domneşti în pace, sub protecţia mea, pentru gloria împăratului Carol Quintul şi a Domnului Dumnezeului Nostru. Între timp...

Atahualpa ascultă cu atenţie. Aşteaptă. Dar şi Pizarro se întrerupe brusc şi nu arată că se grăbeşte.

– O să mor, afirmă, în cele din urmă, Atahualpa.

– Cum aşa, să mori? se miră guvernatorul.

– Mă voi alătura curînd Tatălui meu.

Pizarro nu protestează, nu neagă ...

Anamaya zăreşte deodată, prin draperie, silueta lui Gabriel care se strecoară lîngă guvernator.

– Iertaţi-mă, don Francisco! şopteşte, suflînd greu. N-am putut veni mai repede!

Pizarro nu se întoarce spre el, nu vrea să-l scape din ochi pe Inca:

– Nu spune asta prietene, rosteşte blînd. N-o să mori. Dacă ai duşmani, te vom păzi noi de ei! Ca şi acei creştini care nu te înţeleg. Îmi eşti un prieten prea bun.

– Sînt obosit, replică Inca indiferent!

– Odihneşte-te! Fii liniştit şi bucură-te de această zi frumoasă!

Pizarro, urmat de Felipillo, iese din încăpere după o plecăciune scurtă care îi frînge în două trupul slab.

– Unde sînt ei? întreabă el odată ajuns în patio.

Doi soldaţi se apropie. Şocat, Gabriel îl descoperă şi pe Sebastian, cu faţa încruntată, ducînd nişte lanţuri groase cît un braţ de copil.

– Dar ce faci cu astea? întreabă.

Sebastian nu îi răspunde. Gabriel se întoarce spre guvernator:

– Don Francisco, explicaţi-mi, vă rog!

– Vino, spune Pizarro după ce le-a arătat celor doi soldaţi întrarea în camera lui Inca. Trebuie să vorbim.

Anamaya rămîne în spatele lui Inca. Cînd vede draperia ridicîndu-se şi pe spanioli cu lanţurile în mîini, se trage îndărăt.

– Nu te nelinişti, îi spune Atahualpa. Totul este bine.

Sebastian se apropie de Inca rămas nemişcat. Privirea-i nesigură se opreşte o clipă asupra irisului albastru al lui Anamaya şi revine.

– Spune-le să facă ceea ce au de făcut, îi cere liniştit Atahualpa.

Uriaşul negru îi pune o cătuşă de fier în jurul gîtului, atent să nu fie prea strînsă. Cătuşa este prinsă de lanţ care este agăţat printr-un lacăt în jurul celei mai groase dintre grinzile şchelăriei.

Atahualpa a rămas tot nemişcat. Un zîmbet palid îi aduce strălucirea în priviri şi îi luminează chipul:

– Vezi, sînt liber! îi spune lui Anamaya.

5

Cajamarca, 25 iulie 1533, seara

Zi după zi, cea mai mare sală a Templului Soarelui se transformă – cu mijloacele care le erau la îndemînă – într-o palidă copie a luxului din palatele spaniole. A fost asamblat un mobilier grosolan, mese şi scaune cu spătar înalt, care nu prea au stabilitate. Pe pereţi mai atîrnă tapiserii în culori şterse, iar ici-colo au fost îngrămădite cîteva cufere. Măştile de puma, lamele de aur şi de argint din firidele pereţilor au fost deja topite şi înlocuite cu miniaturi ale fecioarei Maria şi ale Pruncului Iisus, atît de dragi guvernatorului Pizarro.

Pe masa mare pe care picură ceara din candelabre au fost aranjate patru tacîmuri. Pentru moment, nu sînt decît trei meseni. Don Diego de Almagro îl are în faţă pe Gabriel, în timp ce Pizarro a rămas în picioare.

În seara asta, don Diego nu şi-a mai pus banderola ce-i acoperea o parte din faţa lui ciupită de vărsat. Gabriel nu ştie care ochi trebuie să i-l privească: cel scos de o lance indiană este în mod ciudat mai atrăgător prin monstruozitatea sa: o masă neagră şi uscată ce lasă uneori impresia că se mişcă asemenea unui ochi normal. Don Diego, despre care se spune că este foarte curajos, ştie, folosindu-se de aerul său de

bădăran, să fie viclean şi să tragă avantaje de pe urma infirmităţii sale.

– L-am văzut, spune cu accentul său lent din Mancha, accent pe care îl mai păstrează încă. Am mers la el în celulă şi i-am cerut să se potolească.

– Despre cine vorbiţi, don Diego? întreabă Gabriel.

– Despre Pedro Cataño! Prietenul tău, după cît se pare! Adineauri a venit şi a făcut scandal în timpul consiliului, întrerupîndu-l pe don Francisco şi pretinzînd că el şi cu tine aţi fi dejucat un complot împotriva lui Inca! Măiculiţă, ce mai ţipa! Că şi-ar da viaţa pentru el! Să fie unul dintre cei două sute de fii ai lui Inca? Deşi, după culoarea pielii, te-ai putea întreba...

Pizarro zîmbeşte. Gabriel păleşte şi trebuie să strîngă din dinţi, ca să se abţină să nu-l insulte pe Chior.

– Guvernatorul a trebuit să-l întemniţeze ca să se potolească, rîde don Diego. Ce putea să facă?

– Să nu-l închidă! Să-l sfătuiască doar să tacă! bombăne Gabriel.

– Pace vouă, domnilor! intervine Pizarro frecîndu-şi mîinile, de astă dată fără mănuşi. I-am cerut prietenului nostru Cataño să cineze împreună cu noi. Don Diego, nu-i aşa că este o idee bună?

Almagro îşi ridică braţele spre cer, dîndu-şi singurul ochi peste cap:

– Francisco, îţi cunosc prea bine nemărginita-ţi bunătate. Nemărginită şi, dacă-mi dai voie, periculoasă.

Lui Pizarro i se luminează chipul. Indiferent de motivele şi de acreala rivalităţii dintre ei, Almagro are privilegiul de a fi una dintre puţinele persoane capabile să-i smulgă un zîmbet.

– Ar putea oare Înălţimile voastre să mă miluiască şi pe mine cu o explicaţie? întreabă Gabriel cam ironic şi bănuind deja ce va auzi.

– În timpul consiliului de război, întrerupt așa de brutal de prietenul tău Cataño, se discuta într-adevăr despre soarta lui Inca. Preotul Valverde și cu mine credem că este un om și că îl putem creștina, alții însă...

– Alții cred că este periculos, aprobă Almagro cu vocea sa pițigăiată, jucîndu-se cu pocalul în care a fost turnată o poșircă de vin. Alții cred că nu mai este posibil să amîni expediția spre capitala imperiului. La întoarcerea lor de la Cuzco, Moguer și Bueno au fost categorici: acolo există comori încă și mai mari decît ceea ce am văzut noi pînă acum. Vreau să spun, cele pe care voi ăștialalți care l-ați însoțit pe prietenul meu, guvernatorul don Francisco, le-ați adunat, le-ați topit, vi le-ați băgat cu grijă în buzunar....

– Totuși, nici unul dintre noi nu se îndoiește că în această faptă trebuie să ținem seamă și de un spirit foarte creștinesc, reia Pizarro impasibil. Împăratul nostru, Carol Quintul, trebuie să se bucure de consecința faptelor noastre, atunci cînd i se vor aduce la cunoștință.

– Ordinele regelui sînt clare, intervine Gabriel. Cer ca, pe cît posibil, să fie salvată viața principilor, regilor și nobililor din Indii.

– Pe cît posibil, dar nu și în caz de trădare, bombăne Almagro.

– Care trădare? întreabă Gabriel, ridicînd tonul.

– Nu și în caz de trădare, rostește blînd guvernatorul și se apropie de masă. S-ar putea să fie trădare, Diego! S-ar putea numai; cum lipsesc dovezile trebuie să avem grijă de viața lui Inca... așteptîndu-l pe Soto să se întoarcă.

– Avem dovezi, strigă Almagro exasperat, trîntindu-și pocalul pe masă.

– Ce dovezi? întreabă Gabriel.

– Ceea ce mărturisesc ai lor!

– Fleacuri, don Diego! Știți că între ei nu-i vorba decît de intrigi și de răzbunare...

– Fleacuri pentru tine, băiete! Vrei adevărul? Iată-l: nu putem pleca spre Cuzco avînd animalul ăsta cu pene în fundul nostru! Toţi incaşii de pe lumea asta ar sări pe noi!

– Ce ştiţi despre asta? Îi liniştește cu o singură vorbă! Am văzut cum procedează.

– N-ai văzut nimic, amice! În schimb am văzut eu, care n-am decît un singur ochi! De patruzeci de ani, tot văd de ce sînt în stare neamurile astea proaste! Şi o ştii şi tu la fel de bine ca şi mine, Francisco, nu-i aşa?

– Don Diego, îmi place să fac lucrurile respectînd legea şi ordinele!

– Nu zău! Atunci fă ordine, guvernatorule! Stabileşte data plecării la Cuzco şi nu-l mai lăsa pe individul acesta cu pene să se tîrîie în urma noastră!

– Este lipsit de demnitate! strigă Gabriel, ridicîndu-se. Nu puteţi să...

Don Francisco îi face semn să se liniştească şi se întoarce către icoana Fecioarei:

– Inca este sub protecţia mea. Dacă va fi găsit vinovat, asta o va stabili un tribunal, ca în Spania.

Almagro îşi scutură căpăţîna, muşcă dintr-o pîinişoară de porumb şi scoate un ţipăt.

– Ce se întîmplă, Diego?

– Pe toţi dracii! Mi-am rupt un dinte, bombăne Almagro furios. Francisco, las-o pe Sfînta Fecioară şi spune să ne aducă nişte carne! Mi-e foame!

Don Diego scuipă în praf dintele rupt.

*

Palatul lui Atahualpa este cufundat în beznă. Inca a ordonat să nu se aprindă torţele. A refuzat să mănînce, nu i-a primit pe *curaca* şi nici tandreţea concubinelor şi a soţiilor.

O vrea numai pe Anamaya alături.

Cîtă vreme lumina mai pătrunde prin deschizătura unde se află puma de aur, Inca păstrează tăcerea. Vorbeşte numai cînd afară este noapte deplină:

– Sînt un animal care nu mai ştie să fugă.

În glasul său nu-i nici tristeţe, nici amărăciune: e doar o constatare. Îşi atinge laţul, trage de lanţul care îl fixează de perete.

– Vino mai aproape, *Coya Camaquen*. Ia-mă în braţe...

Anamaya îl mîngîie. Pe sub veşmintele delicate îi simte trupul obosit, care începe deja să se răcească. Un bărbat care s-a hotărît să moară. Un bărbat care se îndreaptă de pe acum spre Tărîmul Celălalt.

– Acum ştiu tot, spune Atahualpa cu calm. E prea tîrziu şi nu regret fiindcă preţul acestei cunoaşteri este chiar viaţa mea. Nu eu vorbesc, tu vorbeşti prin mine. Ştiu ce ţi-a spus tatăl meu înainte să moară, fiindcă şi pentru mine a venit acea noapte şi curînd mă voi alătura lui. Ascultă... Ascultă: îndărătul glasului nostru se aude glasul Strămoşilor noştri! Glasul meu este mai bătrîn decît mine şi va trăi mult după noi. *Coya Camaquen*, copilă blîndă cu ochii asemenea apelor albastre ale lacului, să nu uiţi: fii mereu glasul Fiilor lui Inti!

– Inca, de luni de zile ştiu că trebuie să pleci, şopteşte în cele din urmă Anamaya. Totuşi, acum cînd a sosit clipa, mi-e teamă.

– Eu nu mă tem. Rămîi alături de mine, aşa cum ai fost alături de tatăl meu.

Răsuflarea lui Anamaya şi cea a lui Inca se amestecă. În întuneric, nu sînt decît o singură fiinţă.

– La Cuzco nu mai există clanuri, şopteşte Atahualpa. M-am răzbunat ca un smintit, ca un om nedrept şi plin de mînie. Nu mai am nici fraţi, dar nici duşmani... Azi, urmaşii imperiului sînt în lanţuri, ca şi mine. Din vina mea plîng şi suferă.

Îi tremură genunchii. Anamaya îl sprijină, dar laţul din jurul gîtului îl strînge. Un geamăt de durere îi răzbate din piept:

– Din vina mea azi Nordul şi Sudul sînt lipsite de putere, din cauza mea s-a vărsat sîngele Soarelui. Străinii sînt uşor de învins: Chalkuchimac avea dreptate! reia cu voce răguşită. Seamănă cu răpitoarele ce aşteaptă ca prada să piară din propria voinţă. Eu, Atahualpa, fiul lui Inti şi al marelui Huayna Capac, am distrus Imperiul Celor Patru Zări, iar străinii au profitat de asta. Dar nu ştiu nimic despre puterea Celuilalt Tărîm. Construiesc din pulbere pe un vulcan ce se va trezi într-o bună zi, iar cenuşa lor se va risipi şi se va răspîndi pe oceanul care i-a adus aici.

Glasul nu-i răsună din piept, este răguşit asemenea unui vîrtej ce răzbate din adîncurile pămîntului. Este glasul tuturor strămoşilor, al părinţilor şi al fiilor care au alcătuit moştenirea nesfîrşită transmisă de la origini:

– Multă vreme nu am vrut să ştiu de fratele meu, Manco. Acum înţeleg ceea ce tu ai văzut şi ai înţeles de mult: este primul nod al timpurilor ce vor veni.

– Şi puma?

Întrebarea a ţîşnit de pe buzele lui Anamaya împotriva voinţei ei. Atahualpa continuă fără vreo tresărire de surpriză în glas:

– M-a părăsit, dar tu trebuie să ai încredere în ea. Îndeplineşte ceea ce ţi s-a cerut, ascultă-i sfaturile...

O uşurare îi umple inima şi Anamaya îşi dă seama că, în acel moment, lanţul de tăcere care o sufoca s-a rupt. Inca a reuşit să vadă şi să înţeleagă ceea ce ea văzuse şi înţelesese de luni de zile. Acum este din nou aproape de Strămoşii de pe Celălalt Tărîm. Da, este pe drumul ce duce la sfîrşitul trupului.

Tîrziu în noapte, Inca şi Anamaya, cu ochii închişi, împăcaţi, sînt una întru bucurie. Nu mai există diferenţă între veghe şi vis, între lumină şi întuneric, între trup şi spirit. Îşi întind aripile ca nişte păsări invizibile şi zboară peste munţi şi cîmpii, peste lacul începuturilor lumii şi peste fluviul sacru al cerului, peste argintul Lunii şi aurul Soarelui.

Deşi prizonieri, sînt mai liberi ca oricînd.

*

Erau deja la desert şi îşi curăţau fructele, cînd Pedro Cataño intră clătinîndu-se în sufrageria guvernatorului. Pe faţă, i se citesc mînia şi teama cauzate de încarcerare. Don Francisco se ridică şi îl ia pe după umeri, gest cunoscut lui Gabriel şi care înseamnă afecţiune, dar cere şi supunere:

– Linişteşte-te, Pedro! Ia loc la masă şi mănîncă!

Cataño se prăbuşeşte pe un scaun şi, măsurîndu-l pe Almagro, aflat în faţa lui, se lansează într-o tiradă îndelung gîndită:

– Domnule guvernator, domnilor, vă mulţumesc pentru că l-aţi judecat pe Nobilul Atahualpa şi a primit ceea ce merită.

Almagro rîde gîlgîit cu gura plină de carnea de mango, în timp ce Pizarro, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic, întreabă:

– Ce-aţi zice de o partidă de cărţi?

– O partidă de cărţi?

Gabriel nu-şi poate crede urechilor.

– Nobilul don Gabriel se consideră mult prea învăţat pentru o partidă de cărţi? îl ironizează Almagro.

– Perfect, reia don Francisco şi le face semn slujitorilor incaşi. Diego, joci cu prietenul nostru Cataño, dar mai întîi lasă-i răgazul să-şi mănînce friptura de pasăre...

Almagro, cu o mutră dezgustată şi resemnată, îi face jocul, iar Cataño îşi lasă nasul în strachina de cositor.

Chiar atunci dinspre patio răzbat zgomote, glasuri ridicate, strigăte de mînie. Doi soldaţi spanioli îl flanchează pe unul din sclavii din Nicaragua şi încearcă să-l oprească să treacă de gărzi. Gabriel îl recunoaşte pe Pedro de Añades, un omuleţ cu barba rară, mereu asudat şi extrem de loial lui Almagro.

– Ei bine, ce se întîmplă Añades? îl întreabă Gabriel.

– Nu ni se dă voie să trecem, strigă Añades, arătînd gărzile. Trebuie să-l văd imediat pe don Diego.

– Imediat! Eşti cam nerăbdător! Don Diego joacă o partidă de cărţi cu guvernatorul.

Chipul lui Añades se luminează:

– Atunci Dumnezeu este cu mine, don Gabriel, fiindcă trebuie să-l văd şi pe guvernator.

– Aş putea să te întreb de ce?

Añades îl arată pe sclav:

– Cred că Înălţimile lor nu m-ar ierta dacă nu le-aş aduce mărturia ăstuia... spune, plin de importanţă.

– Mărturia?

Añades îşi pune un deget pe buze:

– Să-mi fie cu iertare, don Gabriel, dar este o chestiune aşa de importantă, încît acest om va vorbi numai de faţă cu guvernatorul şi cu don Diego.

Chipul lui Añades este luminat de ceva ce aduce cu strălucirea unei plăceri răutăcioase. Pentru o clipă, Gabriel se gîndeşte că seamănă bine cu un călău. Face un semn spre gărzi.

– Lăsaţi-l să treacă! ordonă.

– Înălţimile voastre, este de cea mai mare însemnătate... începe pompos Añades, odată ajuns în sufragerie.

– Fii scurt! i-o retează Pizarro.

Añades se fîstîceşte, aruncă o privire spre masă, bucate, cărţi de joc, de parcă ar fi găsit calea de a-şi atinge scopul. Sfîrşeşte prin a-l ocări pe incasul pe care l-a adus cu sine:

– Tu, vorbeşte...

Incasul tace, uitîndu-se speriat în jurul său. Buzele îi freamătă în tăcere. Cu fruntea-i strălucind, Añades spune în cele din urmă:

– Acest om afirmă că a văzut, la trei leghe de Cajamarca, o mulţime de războinici incaşi care se îndreptau spre oraş...

– Pe cît pot auzi cu urechile mele, acest om nu ne spune nimic nou, observă cu răceală Pizarro.

– Mai domol, Francisco! intervine Almagro, aruncîndu-şi cărţile şi sărind de pe scaun. Pe Sfîntul Iacob, ne paşte primejdia şi tu vorbeşti de parcă ai fi la tribunalul din Sevilla!

– Să vorbească odată! Vreau să aud ce are de spus!

– Vorbeşte, îi cere Gabriel cu blîndeţe. Povesteşte ce ai văzut şi ai auzit, şi vom fi mulţumiţi.

Sclavul îşi vine în fire. Frazele îi sînt scurte, sacadate:

– I-am văzut pe războinici. Mulţi, foarte mulţi... Vin din nord... Mă ascunsesem într-un sat. Au distrus un lan de porumb. Cîntau. Spuneau că la noapte vor ataca oraşul...

Gabriel se încruntă şi îşi strînse buzele, iar incasul îşi continuă povestea cu ochii în pămînt. După fiecare frază, Pizarro clatină din cap.

– Aşadar? întreabă în cele din urmă Añades, cu o mutră satisfăcută.

Singurul răspuns pe care-l primeşte este tăcerea.

Apoi se aude glasul sarcastic al lui Almagro:

– Înălţimea voastră doreşte să ne sacrifice pe toţi de dragul lui Cataño?

Pizarro îl măsoară din cap pînă în picioare, bombănind:

– Scuteşte-mă de măgăriile tale, Diego, le ştim foarte bine!

Strînge pumnul înmănuşat şi iese fără să-i arunce o privire lui Gabriel. Deja în picioare, îl urmează Almagro, apoi Añades, tovarăşul său şi sclavul. Chipul creol al tînărului Cataño este cenuşiu, în ciuda luminii flăcărilor.

– S-a isprăvit, mormăie. Îl vor ucide pe Atahualpa. Am pierdut, nu-i aşa?

Gabriel clatină încet din cap:

– Azi de dimineaţă eram împreună, Pedro, şopteşte.

Cataño dă din cap cu tristeţe.

– Ai văzut ceea ce am văzut şi eu: cîmpuri, linişte, aer! Nu-i nici picior de războinic în jurul acestui oraş!

– Totuşi, bărbatul acesta...

– Bărbatul acesta minte, conchide Gabriel.

6

Cajamarca, dimineaţa zilei de 26 iulie 1533

– Dovedeşte-mi că minte! îi strigă Pizarro.

– Nu e nevoie de nici o dovadă: am văzut cu ochii mei cîmpiile şi munţii, şi nu era nici o armată! Vă dau cuvîntul meu şi vă spun: omul acela minte. Pentru numele lui Dumnezeu, don Francisco! Puneţi mai prejos cuvîntul meu decît cel al unui sclav? se enervează Gabriel.

A forţat intrarea în camera guvernatorului la ceasul cînd acesta se îmbracă. Don Francisco îşi aranjează meticulos gulerul din dantelă albă. Împreună cu cele cîteva pene colorate de la pălărie este singurul accesoriu pe care şi-l permite ca să mai înviorеze negrul etern al hainelor sale.

– Aşteptaţi cel puţin întoarcerea lui Soto, don Francisco! reia Gabriel. Vom şti mai multe. De aici şi pînă la Cajas, el şi călăreţii lui au scotocit fiecare colţişor. Dacă există mai mult de trei incaşi înarmaţi o să-i vadă sau măcar o să-i audă.

Tonul este sever, iar chipul – schimonosit de furie. Ar fi vrut să fie mai calm, mai stăpînit. Ştie că guvernatorului nu-i place să fie prea grăbit. De altfel, Pizarro îi respinge propunerea, ridicînd dispreţuitor din sprîncene:

– Să aştept? Şi ce-o să le spun celor din consiliu, băiete? Lui Almagro? Consilierilor regali?

– Monseniore, dacă-mi aduc bine aminte, la plecarea din Sevilla nu prea vă păsa de consilierii regali...nici de consiliu, nici de don Diego! Vreţi ca lucrurile să se desfăşoare după cum doriţi, iar faptele să nu rămîne doar în visele noastre...

O luminiţă vioaie străbate privirea obosită a Guvernatorului. Îi face plăcere să i se reamintească această *„încartade"*. Cu toate acestea, clatină din cap:

– Atunci era atunci, băiete! De acum înainte răspund de acest oraş, de tine, de camarazii tăi. Sînt guvernator, iar această ţară trebuie să fie condusă după legile Spaniei.

– Întocmai, precizează Gabriel, cu răceală. Dacă regele află că Nobilul Atahualpa a fost executat fără dovezi...

Degetele guvernatorului tremură pe borul pălăriei. Rosteşte cuvintele sacadat, cu glasul plin de exasperare:

– De cîte ori trebuie să-ţi spun? Nu-mi poţi dovedi că incasul lui don Diego minte! Cu atît mai puţin că Atahualpa nu ne vinde gogoşi, ca să ne tragă pe sfoară!

– Daţi-mi timp să vă aduc aceste dovezi şi îl veţi prinde!

– Destul!

Este pentru prima oară cînd Pizarro se răsteşte şi ridică mîna cu mănuşa lui neagră spre Gabriel:

– Destul! Ajunge, Gabriel Montelucar y Flores! Aminteşte-ţi cine eşti şi ce îmi datorezi! Aminteşte-ţi ceea ce mi-ai promis!

Simţind aluzia la faptul că este un bastard şi auzind numele detestat, Gabriel se crispează şi faţa i se face albă ca varul. Restul şi-l aminteşte la fel de bine ca în prima zi.

Însă guvernatorul îşi muşcă buzele şi încearcă să îşi repare gafa, vrînd să pară stingherit:

– Nu-mi pasă din ce neam te tragi. Sînt la fel ca tine. Dar să nu uiţi restul... Mi-ai promis că te vei supune întotdeauna hotărîrilor mele. Iar prin asta îmi eşti... Da, îmi eşti ca un fiu.

Vocea guvernatorului este sufocată de această afecţiune ascunsă, neclară, care îi leagă.

„Javră de moşneag..." gîndeşte Gabriel fără să îşi poată reţine totuşi emoţia.

– Am nevoie de încrederea ta, Gabriel, continuă don Francisco, strîngîndu-l de braţ. Nu te lăsa influenţat de acea incasă, de acea vrăjitoare din anturajul lui Atahualpa. Nu e bine.

– Asta, don Francisco, mă priveşte numai pe mine!

– Ştiu şi eu...

Ochi în ochi, se măsoară unul pe celălalt. În cele din urmă, Pizarro îşi agită mîna, de parcă ar alunga o muscă:

– Eh, femeile! Nu contează! Îţi spun asta fiindcă fraţii mei sînt necăjiţi să te vadă cu fata aia ciudată.

„Am ajuns şi la acest capitol, gîndeşte Gabriel amuzat. Vulpea asta bătrînă o întoarce şi vrea să mă lovească în punctul sensibil."

– Don Francisco, ştiţi ce cred eu despre fraţii dumneavoastră. Dar eu nu-mi permit să-mi exprim părerea despre femeile incase pe care le iau şi le abandonează mai apoi după cum au ei chef...

E aproape sigur că zăreşte o luminiţă vioaie ce trece peste faţa zbîrcită a lui Pizarro. Profită de situaţie şi mai adaugă:

– Excelenţă, să vorbim despre lucruri serioase!

– Da... Ai dreptate. Aşadar, ascultă-mă bine! Aici nu exercit numai autoritatea regelui. Mă cunoşti prea bine ca să ştii că nu mă mulţumesc doar cu asta. Nimeni nu are mai mult decît mine simţul datoriei şi al dreptăţii. Nimeni, pricepi?

– Ştiu, don Francisco.

– Crezi că-mi petrec nopţile numai în rugăciuni vane, că dau aşa, numai din buze? Sau crezi că mă supun cu adevărat la cele ce-mi spune Sfînta Fecioară?

– Ştiu, repetă Gabriel.

– Gabriel, nu mă aflu aici pentru aur, nici pentru pămînt şi nici pentru miile de sclavi. Las asta în seama lui Diego de Almagro şi a altora... Sînt aici ca să scriu o legendă întru slava Domnului Nostru Iisus Hristos şi a regelui Carol Quintul.

– Atunci nu permiteţi să fie mînjită cu sînge!

Pizarro îşi îndeasă pălăria pe cap şi priveşte în întuneric. Apoi îşi strînge catarama centurionului şi îşi aşază palma pe mînerul sabiei, ca şi cum ar poza.

– Susţii că Añades şi sclavul lui mint?

– Da.

– Dovedeşte-mi!

– Şi pe urmă?

– Pe urmă, nimic. Găseşte-mi nenorocita aia de dovadă, asta-i tot!

*

În ciuda orei matinale, Gabriel este surprins de agitaţia din piaţa oraşului Cajamarca. Grupuri de incaşi şuşotesc, iar patrulele spaniole au feţe ameninţătoare.

Garda a fost dublată. O sută de spanioli au patrulat toată noaptea pe străzile şi pe drumurile din jurul oraşului. Toţi spaniolii au dormit cu armele la îndemînă. În zori, părintele Valverde a ţinut în biserica neterminată o slujbă care, după nerăbdarea şi paloarea feţelor, amintea celor stabiliţi mai de mult în Cajamarca de cea oficiată înaintea Marii Bătălii din noiembrie.

– Gabriel!

Strigătul îl face să tresară. Sebastian se apropie de el. Zîmbind, îşi arată un şir de dinţi a căror strălucire şi putere stîrneşte invidia multora dintre conchistadori.

– Vrei să mă urmezi o clipă?

Umăr lîngă umăr, dau ocol bisericii. Zidurile naosului nu sînt ridicate decît pînă la înălţimea unui stat de om. Pe altarul de piatră a fost ridicată o cruce simplă din lemn. Stîlpii ce se înalţă spre cerul albastru al Anzilor creează un efect ciudat.

– De ce trebuie să-l pui în lanţuri tu pe Inca? îl întreabă sec Gabriel.

– Pentru că ei mi-au ordonat aşa, îi răspunde simplu Sebastian.

– Ei?

– Almagro şi guvernatorul însuşi.

– Dar tu? De ce tu?

Zeflemeaua lui Sebastian e sinistră, iar glasul plin de amărăciune:

– Amice, chiar trebuie să-ţi reamintesc de fiecare dată un adevăr foarte simplu? Eu, pentru că sînt sclavul lui don Diego. Eu, pentru că am pielea neagră şi pentru că nici un bun spaniol nu ar fi consimţit să-şi mînjească mîinile punînd în lanţuri gîtlejul unui rege, fie el şi unul cu pene din Peru! Atunci cînd eşti alb, spaniol şi *don* nu ştii niciodată ce-ţi poate aduce ziua de mîine! Însă eu ştiu: acelaşi rahat de ieri este şi azi!

Gabriel îşi coboară privirea în pămînt. Este atîta durere în cuvintele prietenului său, încît fiecare vorbă îl loveşte asemenea unui pumn. În acel moment, zidăria încropită a bisericii îi apare la fel de oribilă ca o litanie mincinoasă.

– Iartă-mă, prietene, am pus o întrebare idioată!

– Gabriel între noi se întinde o mare nesfîrşită, iar prietenia nu îţi ajunge întotdeauna ca s-o străbaţi de la un capăt la altul... îi şuieră Sebastian.

– Ţi-am spus: ştiu asta şi îţi cer iertare. Vrei să îngenunchez şi să te rog? îşi iese Gabriel din fire şi regretă. La naiba! Fie! Eşti un nimic. Doar că am obosit să mi se tot vîndă gogoşi. Cu atît mai mult cu cît noaptea pe care am trăit-o mi se pare a fi una dintre cele mai întunecoase şi mai teribile!...

Zîmbetul îi revine pe buzele lui Sebastian:

– Aş putea să te luminez eu. Incasul care a depus mărturie ieri...

– Omul lui Añades?

– Întocmai. Incas şi, mai ales, sclav. Nici el nu mai ştie al cui, nenorocitul! Aseară am băut cu el cîteva pahare din berea aia a lor aşa de dulce şi care-ţi dezleagă limba cît ai clipi. La al treilea pahar nu mai era sigur dacă a văzut armate incase ori

turme de lame. La al patrulea, nu mai ştia dacă a fost să dea o raită pe cîmpurile din jurul trecătorii. Iar la al cincilea mi-a arătat acul de aur pe care i l-a dăruit cu mărinimie Añades ca să-şi spună povestea!

– Sebastian, eşti salvarea mea! Unde este?

– Dacă aş şti...

– Cum aşa?

– După ce s-a trezit din beţie i s-a făcut frică şi nu mai dau de el...

– Pe sîngele lui Hristos!

– Cum zici tu! Dar eu voi fi Iuda, dacă nu-l vei face să vorbească în faţa guvernatorului! M-au desemnat să-l strangulez pe Inca.

Gabriel îşi priveşte fix prietenul. Cu zece minute în urmă, ar fi fost extrem de furios. Acum se simte copleşit de o nesfîrşită amărăciune. Doar o ultimă speranţă îi mai atinge sufletul.

– Nu mă întrebi de ce? ripostează Sebastian.

– Nu începe iar, bine?

Sebastian îi prinde încheietura mîinii şi îşi înfige privirea întunecată în cea a lui Gabriel, rostind cu o voce mai nesuferită decît scîrţîitul unui ferăstrău pe o vergea ruginită:

– Dacă-i sucesc gîtul lui Inca, don Diego îmi oferă o spadă, iar don Hernando Pizarro însuşi va accepta să-mi aşez impunătorul meu fund pe spinarea unui cal. Iar Moguer mi se va adresa cu don Sebastian! Merită să fac tîrgul, nu crezi?

Gabriel îşi stăpîneşte furia care îl lasă fără suflu. Strînge din dinţi şi se abţine să arunce vorbe în vînt.

Sebastian are dreptate: e un tîrg care merită.

*

Anamaya priveşte calmă spre mulţimea de oameni care intră în camera lui Inca. În frunte este guvernatorul, urmat de Almagro Chiorul, apoi de preotul Valverde cu Biblia şi de consilierii

regali. Îl însoțesc, de asemenea, tălmaciul Felipillo și cei doi frați mai tineri ai guvernatorului: Gonzalo, cu frumusețea lui diavolească, și Juan, cu alura lui mîndră și timidă totodată.

Toată noaptea l-a păzit pe Atahualpa.

Un simplu gest al lui Pizarro și un soldat dezleagă lațul lui Inca. Atahualpa își pipăie gîtul. Rînd pe rînd, îi măsoară pe străini din creștet pînă-n tălpi cu un aer dezgustat, disprețuitor și indiferent. Apoi i se adresează guvernatorului:

– Ai venit să jucăm șah, nu-i așa?

– De ce ai făcut asta, prietene?

Pizarro nu îi răspunde, doar lovește cu piciorul în lațul de fier care zace pe jos, de parcă așa l-ar alunga pe Inca și ar șterge orice urmă a existenței sale.

Un murmur străbate rîndul spaniolilor cît durează tălmăcirea. Anamaya ar vrea să zîmbească. Atahualpa a vorbit atît de calm și de hotărît... Noaptea a fost foarte odihnitoare pentru Inca.

La un semn, un servitor aduce o masă din stuf împletit. Lîngă Pizarro a fost așezat un taburet, apoi masa cu tabla de șah. În timpul prizonieratului său, Atahualpa a început să îndrăgească mult acest joc. Tablele de șah se cofecționează nu departe de palat, lîngă atelierele de țesătorie pustii acum, iar Inca alege cu atenție mărimea și materialul.

– Vei juca cu albele, îi spune Inca. Eu cu negrele. E în firea lucrurilor.

Chiar dacă e surprins, guvernatorul nu o arată. Își scoate mănușa neagră din mîna dreaptă. Anamaya vede mîna mică și uscată aranjînd nervos piesele.

Rămas în picioare, Inca își scoate rînd pe rînd însemnele puterii: pieptarul din *mullu* roșii și roz de o finețe nemaivăzută, *llautu*, banta regală, chiar și eșarfa ce-i acoperea urechea sfîrtecată și le întinde lui Anamaya. Tăcerea este deplină. Toții spaniolii au ochii ațintiți asupra lui Inca Atahualpa. Cu cît renunță la însemnele puterii, cu atît devine mai impunător.

Cînd a rămas numai în tunică, se adresează calm guvernatorului Pizarro:

– Să jucăm!

Servitorii, femeile, nobilii din suită se îngrămădesc în nişele din spatele încăperii. Spaniolii se retrag în patio lăsîndu-i singuri pe jucători. Iar Felipillo stă prudent în spatele guvernatorului, aruncînd ocheade spre Anamaya.

În lumina ce vine dinspre patio, privirea îi este căutată insistent de un alt spaniol. Unul din fraţii guvernatorului. Gonzalo? Juan? De fiecare dată cînd i se pare că surprinde privirea unuia din cei doi fraţi, nu găseşte decît un zîmbet strîmb, de parcă şi-ar bate joc de ea.

Afară, spaniolii ţin sfat. Vocile se amestecă, iar tonul este răstit.

Atahualpa nepăsător şi calm îşi aranjează pionii. Mişcările lui Pizarro sînt mai puţin ordonate, mai puţin gîndite. Almagro Chiorul se reîntoarce în încăpere. Se postează aşa de aproape de guvernator, încît îi atinge umerii cu mînerul sabiei.

– Don Francisco, nu sîntem aici să asistăm la o partidă de şah.

Din curtea interioară se aude un murmur de aprobare. Anamaya observă că guvernatorul a pierdut mai multe piese decît Atahualpa.

– Don Francisco! insistă Almagro.

Pizarro abia dacă întoarce capul:

– Ce este, don Diego?

– Pe toţi dracii, Francisco! Sau Înălţimea voastră? Nu ne-am adunat aici ca să jucăm şah, ci ca să-i dăm sentinţa lui Inca.

Felipillo nu mai traduce. O face Anamaya, încet, foarte aproape de urechea sfîrtecată a lui Inca. Cînd aude cuvîntul „sentinţă", Inca se crispează. Clatină din cap.

– Ei bine, amice, fă-o! bombăne Pizarro.

În timp ce Almagro se întoarce spre consilierii regali dînd din cap dispreţuitor, Pizarro priveşte enigma indescifrabilă de pe tabla de şah. Nehotărît, alege la întîmplare una dintre piesele care i-au mai rămas, înainte de a o prefera pe următoarea.

Cînd își ridică privirea spre Inca, Anamaya îi surprinde privirea tulburată. I se pare că Pizarro îi cere ajutorul lui Inca.

În cele din urmă, cel mai tînăr dintre consilierii regali intră în cameră și întinde un sul de hîrtie. Citește întrerupîndu-se după fiecare frază, ca să-și tragă răsuflarea. Felipillo îl imită caraghios. Un plescăit de-al lui Inca îi ordonă tălmaciului să tacă. Totuși, spaniolul continuă să citească pomelnicul de pe sulul de hîrtie. Îngenuncheată lîngă Inca, Anamaya traduce doar acuzațiile cele mai grave: duplicitate... minciună... trădare... asasinat... armate ostile...

După fiecare cuvînt, zîmbetul lui Atahualpa devine mai larg.

În momentul în care consilierul regal își isprăvește lectura, Inca se adresează lui Pizarro:

– Pentru asta mă omorîți?

Nu este doar o simplă întrebare. Guvernatorul se fîstîcește și scapă din mînă piesa de șah pe care încerca s-o reașeze pe tablă. Inca Atahualpa se apleacă, o ridică și i-o dă atingîndu-i încet degetele.

Are un zîmbet așa de frumos și de blajin, încît pare că i-a dispărut roșeața ochilor injectați.

– Sînteți siguri că nu mai vreți aur? Nici măcar cele mai frumoase vase, cele mai frumoase statui, cele mai frumoase fîntîni?

Spaniolii au ocupat jumătate din încăpere. Li se aude răsuflarea. Tăcerea devine apăsătoare, brutală.

Inca mai mută un ultim pion. Guvernatorului nu i-a mai rămas nici o piesă, în timp ce Inca le are aproape pe toate.

– Ești făcut mat, frate, observă Juan cu o voioșie prefăcută.

Atahualpa ia dintre piesele sale regele, îl răsucește între degete de parcă acum l-ar vedea pentru prima oară.

– Un rege mare, spune. Cu armată puternică... totuși se pare că a greșit...

Sfârîmă piesa izbind-o cu putere de marginea tablei de şah. Capul regelui de negru se rostogoleşte pe pardoseală ca un zar. Nimeni nu îndrăzneşte să-l ridice.

Se lasă din nou tăcerea. Don Francisco îşi ia mănuşa de pe taburet şi şi-o pune agitîndu-şi degetele.

– Un rege mare, dar o partidă proastă. Nu pot face nimic.

– Eşti sigur?

Întrebarea nu cere un răspuns şi nici nu-l primeşte.

Spaniolii se încruntă neliniştiţi. Fac un pas înapoi, de îndată ce Inca întinde mîna căutînd-o pe cea a lui Anamaya. Cu toţii privesc pumnul brun care strînge, şi strînge mîna lui *Coya Camaquen,* de parcă ar vrea s-o zdrobească.

Nu înţeleg ce înseamnă acest gest. Cred că Inca se teme, că are nevoie de sprijinul acelei femei.

După ce Inca îşi slăbeşte strînsoarea, Anamaya face cîţiva paşi, apoi ia capul regelui de negru. Îl acoperă cu palme. Atahualpa dă din cap şi îi zîmbeşte:

– Să mergem! spune. Prietene Pizarro, condu-mă acolo unde trebuie!

7

Cajamarca, 26 iulie 1533, la asfințit

Sebastian și Gabriel au găsit ușa încuiată la casa lui Añades. Acolo, așezat pe un scaun șubred, lipit de zid, se afla un bătrîn căruia îi tremura gura și care nu știa altceva decît să bălmăjească vorbe fără noimă. Ziua întreagă au colindat prin oraș, cercetînd fiecare străduță, fiecare palat, fiecare *cancha*, înstărită ori sărăcăcioasă.

În cele din urmă, au intrat într-o curte mizeră în care cîțiva porci spinoși rontăiau frunze putrede alergînd printre copii golași. În afara curții, niște servitori incași așteaptă sacii cu făină de porumb. Sebastian arată spre un bărbat care stă pe un taburet:

– Iată-l, în sfîrșit!

Gabriel simte privirea înfricoșată a ochilor care îl recunosc.

– Da, el este!

Dintr-o singură mișcare se reped asupra necunoscutului, înainte ca acesta să poată schița măcar un singur gest. În busculada ce se creează, porcușorii spinoși se împrăștie guițînd, iar copii încep să țipe.

Dintr-o singură mișcare incașii abandonează piatra de moară și se retrag la umbra unor căsuțe mizere.

– Nu vreau să te omor! spune Gabriel împingîndu-l pe bărbat afară din curte.

În faţa lor, servitorii o iau la fugă îndreptîndu-se spre capătul străduţei.

– Te las, zice Sebastian. Mă aşteaptă. Grăbeşte-te!

Negrul uriaş se îndepărtează alergînd, pe cînd Gabriel îl îmbrînceşte pe sclav lipind-l de zidul din lut:

– Cum te cheamă?

– N-am nume...

Toată frustrarea acumulată în timpul zilei, toată mînia nedreptăţii ce va avea loc îl fac să-şi iasă din fire. Gabriel îl plesneşte cu dosul palmei, greu ca latul unei săbii. Nasul şi gura incasului se umplu de sînge.

– Nu ştii nici măcar cum te cheamă, aşa-i? Cîţi *tupu* ţi-a dat ca să uiţi ceea ce ştii şi să-ţi aminteşti ceva ce n-ai văzut? Cîţi?

În privirea celuilalt descoperă ironia pe care a văzut-o de dimineaţă în ochii lui Sebastian: „E o mare între noi...". Ruşinea şi oboseala îi paralizează braţul, la fel de puternic precum mînia de mai înainte. Dă drumul bărbatului care se ghemuieşte plin de sudoare şi de sînge.

– Cum te cheamă?

Incasul îl priveşte cu ochi neîncrezători şi plini de frică. Gabriel se lasă pe vine şi îl cuprinde pe după umeri cu o blîndeţe neaşteptată:

– Nu te teme, n-am să te mai lovesc!

Se aşază lîngă el pe pămîntul plin de mizerii. Nepăsător, lasă ca un porcuşor spinos să-i roadă vîrful cizmei. Printr-o ferestruică întredeschisă zăreşte siluetele ghemuite a două femei. Briza aduce sunetul îndepărtat şi sinistru al trîmbiţelor.

– Povesteşte! Ce ţi-a cerut stăpînul tău?

– Nu am voie să spun nimic, şopteşte bărbatul.

– Ştiu, totuşi trebuie s-o faci.

– Nobilul străin a spus că vom fi uciși cu toții dacă nu spun așa cum vrea el. A spus că Stăpînul va fi mulțumit și ne va cruța. Mi-a dat un ac de aur.

– N-ai văzut soldați. Nu i-ai văzut pe războinicii lui Inca.

Bărbatul își freacă picioarele de pămînt, fără să îi răspundă. Prinde un porcușor spinos, apoi îi dă drumul cu blîndețe. În cele din urmă, clatină din cap:

– Ce-ai zice dacă te-aș duce acum în fața guvernatorului?

– Dacă spun adevărul mă vor ucide îndată ce vei pleca.

– Nu, îl asigură Gabriel ridicîndu-se și ștergîndu-se de țărînă. Îți promit că nu vei fi omorît dacă vei spune adevărul.

*

Între palatul lui Atahualpa și eșafodul cu stîlpul rugului, mulțimea este împiedicată să treacă de un șir de soldați. În momentul în care Inca iese din palat, în lanțuri și cu capul descoperit, incașii se aruncă la pămînt, de parcă ar fi beți. Călărețiii cu coifuri pîndesc de jur împrejurul pieței gata să intervină.

Atahualpa este înconjurat de preotul Valverde, tălmaciul Felipillo și un căpitan spaniol. Anamaya îl urmează, cîțiva pași mai în urmă. Inca se întoarce spre ea:

– Rămîi lîngă mine pînă ce voi putea să-mi văd Tatăl, îi ordonă.

Cu răsuflarea tăiată, incapabilă să-i răspundă, Anamaya aprobă printr-o mișcare a capului.

– Întreabă-i de ce mă omoară, rostește calm Atahualpa către Felipillo.

Tălmaciul se fîstîcește:

– Inca întreabă dacă mai poate să vă dea aur ca să evite moartea, le șoptește căpitanului și preotului, în speranța că Anamaya nu-l va auzi.

Nu este pentru prima oară cînd Felipillo răstălmăcește cuvintele lui Inca. Anamaya vrea să protesteze, dar Atahualpa,

fără să-i mai pese de răspuns, rostește cu o voce atît de puternică astfel încît toți cei aflați în jurul eșafodului să-l audă:

– Străinilor, de cînd m-ați făcut prizonier nu am făcut altceva decît să vă aduc aur, mult aur, și argint și pietre prețioase. Tot așa au procedat și soțiile, servitorii și fii mei care v-au slujit și vi s-au spus necondiționat. Spuneți că armatele mele se îndreaptă spre voi. Arătați-mi-le! M-ați întemnițat și m-ați pus în lanțuri, l-ați torturat pe nobilul Chalkuchimac. A existat vreo dorință de-a voastră care să nu vă fie îndeplinită? Acum prezența mea vă stinghерește. Vreți să-mi luați viața! Faceți-o! Nu veți obține decît trecerea mea din lumea de aici. Sînt Inca al Tahuantinsuyu-lui. A trecut multă vreme de cînd Soarele, Tatăl meu, și-a răspîndit sămînța de aur peste acești munți și de cînd Luna, Mama mea, mi-a picurat laptele de argint în gură, ca să fiu puternic și sănătos. Cînd mă voi întoarce la Inti, voi regăsi pacea și bucuria.

Cînd a isprăvit, printre oamenii din piață se răspîndește un murmur de durere înăbușită. Pînă și bărbații plîng. Chiar și cei care s-au plîns de cruzimea și indiferența lui Inca sînt tulburați. Azi, ca și cum soarele ar fi ieșit, în sfîrșit, dintre nori, curajul și suferința lui Inca sînt și ale lor. Împreună cu el înfruntă neputința de a aparține Imperiului Celor Patru Zări, împreună cu el suferă vîntul distrugerii stîrnit de străini.

Doi bărbați îl prind de brațe și îl leagă fedeș de stîlpul din lemn de cedru. Anamaya îl recunoaște pe bărbatul cu pielea neagră, prietenul lui Gabriel, cel care în ajun îi pusese lațul în jurul gîtului lui Inca. Se uită în ochii lui și nu descoperă decît o resemnare nesfîrșită.

– Unde este guvernatorul, prietenul meu Pizarro? întreabă Atahualpa. Vreau să-i vorbesc!

Fray Vicente oftează și face un semn prin care ordonă unui căpitan să binevoiască să-l caute pe don Francisco.

Chiar atunci se aud țipete care, prin forța lor, reduc mulțimea la tăcere. Anamaya se întoarce și îl descoperă pe

Gabriel, care își face loc printre soldați, tîrînd după el un incas.

– Unde este guvernatorul? strigă. I-am adus dovada! Am dovada pe care mi-a cerut-o! Sclavul lui Añades a mințit. Nu există nici o armată incasă, Atahualpa este nevinovat!

– Ce treabă aveți cu guvernatorul? îl întreabă părintele Valverde după o clipă de uimire.

– *Fray* Vicente, Inca este nevinovat!

– Nevinovat, pentru ce anume? Pentru că a batjocorit voința lui Dumnezeu, cu siguranță că nu! Prietene, dacă vrei să fii de folos acestei fărături ar trebui mai degrabă să te rogi pentru el decît să țipi ca un nebun.

Gabriel i-l arată pe bărbatul care tremură lîngă el și îi strigă:

– *Fray* Vicente, trebuie să vă aduc aminte că îl veți omorî pe Inca nu pentru a-I sluji Lui Dumnezeu, ci sub pretextul că armatele lui vor să ne distrugă. Or, bărbatul acesta a mințit din porunca lui Añades. La cincizeci de leghe de jur împrejur, nu-i nici picior de războinic incas! Asta nu vă spune nimic?

Dominicanul tace:

– Pe sîngele lui Hristos, răspundeți-mi, *Fray* Vicente!

Dar părintele Valverde nu mai trebuie să îi răspundă. Un țipăt le distrage atenția:

– Domnilor! Domnilor! Don Francisco nu-i de găsit! Nimeni nu știe unde este...

– Vedeți, șoptește părintele Valverde, este inutil să mai complicăm lucrurile.

Buimac, Gabriel se întoarce spre Felipillo care încă îi mai traduce lui Inca vorbele sale. În treacăt, vede cum buzele lui Anamaya murmură și ele ceva. Puțin mirat, Atahualpa caută privirea lui Gabriel. Atît. Ridică brațul și îi ordonă tălmaciului să tacă, apoi i se adresează direct lui Gabriel:

– Ar trebui să i se spună guvernatorului că îi rămîn prieten și că îmi las copiii sub protecția lui.

Mai înainte ca Gabriel să poată să spună ceva, părintele Valverde se așază între ei fluturînd crucifixul:

– Uită-ți copiii, Inca! strigă. Uită-ți soțiile! Gîndește-te la Dumnezeu, gîndește-te la chipul lui Dumnezeu și mori ca un creștin!

– Copiii mei sînt micuți, foarte numeroși și micuți, insistă Atahualpa căutînd peste umărul preotului privirea lui Gabriel.

– Dumnezeu a vrut să mori pentru păcatele săvîrșite în lumea de aici. Trebuie să te căiești de toate astea și Dumnezeu te va ierta.

– Copiii mei sînt firavi, au nevoie să fie protejați...

Gabriel aude vocea lui Inca, dar brațele ridicate ale preotului îi ascund chipul. Deodată simte ochii lui Anamaya asupra lui, grei de parcă i-ar fi pus mîinile pe piept. Atunci rostește cu glas puternic, în quechua, acoperind rugăciunea lui *fray* Valverde:

– Nu te teme, Inca, voi vorbi cu guvernatorul pentru copiii tăi.

Îmbujorat, preotul Valverde se întoarce pe neașteptate spre el, amenințîndu-l cu crucea:

– Destul! Taci!

În spatele preotului, Inca aproape că surîde:

– S-ar putea face cumva să nu fiu ars? întreabă, încet.

– Sentința te condamnă să arzi pe rug, bombăne preotul Valverde oftînd. Numai dacă vei muri recunoscînd voința lui Dumnezeu Atotputernicul!

Privirea lui Atahualpa o părăsește pe cea a preotului. Preț de o clipă cercetează atent mulțimea, de parcă ar vrea să își întipărească în minte fiecare chip. Apoi strigă brusc:

– Oameni ai Tahuantinsuyu-lui, voi muri!

Din mulțime se ridică un geamăt, un strigăt mai profund decît cel al trîmbițelor, un vacarm mai asurzitor decît bubuitul tobelor:

– Vă voi părăsi ca să mă alătur, în sfîrșit, Tatălui meu! Mă îndrept spre Celălalt Tărîm, ca să purced în lunga-mi călătorie. Mă voi întoarce printre voi, așa cum am mai făcut-o cîndva, întruchipat în șarpe. Străinii spun că nu mă vor arde

dacă voi deveni creştin ca şi ei. Vor să mă supun puterii Dumnezeului lor.

Mulţimea tace. Pieptul lui Atahualpa se umflă în ciuda corzilor care îl strîng.

– Oameni ai Tahuantinsuyu-lui, trupul meu nu trebuie să ajungă cenuşă ca să mă pot alătura Tatălui meu. Astfel mă voi supune lor. Dar nu uitaţi: sînt Fiul lui Inti!

Aceste ultime cuvinte sînt rostite cu atîta mîndrie, încît mulţimea strigă:

– Facă-se voia ta, Inca!

– Sînt Fiul soarelui!

– Facă-se voia ta, Inca!

Atunci, în mijlocul ţipetelor, al vociferărilor, al strigătelor şi al plînsului mulţimii, Atahualpa primeşte nepăsător botezul de la preotul Valverde.

Anamaya închide ochii şi îşi aminteşte. Îşi aminteşte ziua în care l-a ajutat pe Inca să fugă, iar paznicii au găsit în celulă doar pielea unui şarpe. Îşi aduce aminte dimineaţa marelui masacru în care Inca s-a adresat mulţimii, folosind exact aceleaşi cuvinte.

Întunericul serii acoperă valea, colorînd în roşu crestele munţilor. Ici-colo se aprind torţe. Gabriel ar vrea să o strîngă în braţe pe Anamaya. Incaşul pe care l-a adus pînă aici îl priveşte năuc. Îi face semn să plece. Cînd ridică privirea, descoperă ochii lui Sebastian. Clatină din cap fără voia lui şi fără să înţeleagă prea bine ce înseamnă asta.

Cu o blîndeţe ciudată, Sebastian petrece cureaua de piele în jurul gîtului lui Inca şi îi strecoară cele două capete în orificiile laţului. E un şurub de lemn asemănător celor pentru spart nuci. Îl strînge şi cureaua de piele se înfige în carnea lui Atahualpa.

Vaietul mulţimii se ridică asurzitor pînă la cer.

Sebastian mai răsuceşte o dată şurubul. Carnea întunecată la culoare a lui Inca se albeşte sub presiunea curelei. Mărul lui

Adam îi tresare şi gura se deschide într-un ţipăt mut. Buzele sale atît de frumos conturate se schimonosesc de durere.

Anamaya şi-a deschis ochii şi fixează ochii injectaţi de sînge ai lui Atahualpa, de parcă ar vrea să se topească în privirea lui de pe urmă. Abia dacă distinge ordinul lui Gabriel printre urletele mulţimii şi rugăciunile pe care preotul Valverde le recită cu glas puternic:

– Mai tare, Sebastian! Mai repede!

De data asta, Negrul strînge şurubul din răsputeri. O plesnitură e mai puternică decît tot vacarmul. Coloana lui Inca s-a frînt. Îşi dă ochii peste cap spre ceea ce nimeni nu poate să vadă.

Gabriel îşi dă seama că Anamaya este aşa de aproape de el, încît li se ating şoldurile şi umerii. Simte cum îi mîngîie mîna.

– Nimeni – nici măcar tu – nu poate lupta împotriva a ceea ce trebuie să se întîmple, îi şopteşte Anamaya.

Ţipetele femeilor se ridică spre cerul întunecat. Bărbaţii îşi sfîşie hainele, îşi zgîrîie obrajii. Flăcările torţelor aruncă lumini zănatice. Anamaya îşi trece degetele printre cele ale lui Gabriel.

– Acum îi este bine, spune ea.

Sebastian s-a aşezat pe marginea eşafodului. Este palid, iar umerii îi tremură de parcă l-ar fi cuprins frigurile.

8

Cajamarca, 26 iulie 1533, noaptea

O noapte în care lumina Lunii nu se arată. Palatul lui Inca Atahualpa este cufundat în beznă, o beznă din care nu va mai ieşi niciodată.

Pretutindeni în noapte se aud gemete: în sălile vaste sau în cămăruţe, în curţi sau în magazii. Ieri, anumite soţii, concubine şi servitoare mai visau să-i slujească pe străini. Inca era dezaprobat, erau amintite cruzimea şi indiferenţa lui... Acum peste tot nu este decît durere. Sîngele nu va spăla niciodată această suferinţă.

Amamaya simte că are febră şi se opreşte la fîntîna din patio ca să-şi răcorească mîinile în apa limpede. Picăturile i se scurg pe obraji, dar n-o răcoresc.

Inguill se îndreaptă spre ea şi, fără să spună un cuvînt, i se ghemuieşte la piept.

Anamaya o mîngîie. Şi ea, tînăra din Cuzco, protejata lui Manco, plînge moartea celui din ale cărui ordine şi cruzime au fost ucişi mama şi fraţii ei.

Apoi o îndepărtează încetişor. În întuneric, îi priveşte atent chipul scăldat în lacrimi şi care seamănă cu acela al unei păsări.

– Du-te acum, şopteşte cu blîndeţe, trebuie să fac...

Inguill se pierde în noapte.

Anamaya se strecoară în încăperea vastă a lui Atahualpa, luminată numai de o singură torță ce creează o impresie de sălaș care se îndreaptă spre Celălalt Tărîm.

Lovește cu piciorul un obiect care scoate un sunet metalic: lațul ce-l ținea legat pînă mai adineauri pe Atahualpa. O dată ce privirea i s-a obișnuit cu întunericul, descoperă, pipăind, tot ceea ce îl înconjura pe Inca în timpul vieții și care mai poartă încă urma căldurii sale: *tiana* din lemn roșu, masa de stuf împletit, tabla de șah răsturnată...

– Te-ai întors și tu!

Pentru o clipă simte un fior de spaimă:

– Inti Palla!

Silueta tinerei femei iese din întuneric. Anamaya face cîțiva pași îndărăt, poticnindu-se de taburetul lui Inca.

– Nu te teme...

Nu este vocea lui Inti Palla cea de dinainte, cea în a cărei prietenie crezuse și care a trădat-o cu vorbe mieroase îndărătul cărora se ascundea gelozia.

– Ia-mă de mînă, te rog!

Pare că o imploră. Totuși, vorbele ei vin parcă dintr-o lume deja foarte îndepărtată. Anamaya, după un moment de ezitare, strînge mîna care i s-a întins. Este rece, deși noaptea este caldă și umedă:

– Noaptea mă chinuie atîtea reproșuri. Fie că dorm, fie că sînt trează sufletul meu se luptă zadarnic să scape de ele. Reproșurile mele alcătuiesc un *quipu* cu noduri fără număr...

Inti Palla rîde încet, apoi rîsul i se transformă într-o tuse care îi zguduie pieptul:

– Sînt o oarecare și totuși am dormit în patul lui Inca. Nici nu-mi doream altceva, pe cînd noi două ne aflam împreună în Casa Fecioarelor din Quito. Pe urmă, nu știu cum, trădările și-au găsit locul în patul meu mai des decît Inca. Iar după ele au venit răzbunările și decepțiile.

Prințesa se apropie de Anamaya, încît o atinge ușor cu brațele și cu umerii. Are pielea uscată și aspră, de parcă întregul ei trup se pregătește pentru Celălalt Tărîm.

– Cunoșteai prea bine aceste trădări. Mi-era teamă să nu mi-l iei. Să nu fiu îndepărtată asemenea concubinelor uitate pe care le împărțeau soldații între ei. Eu, cea atît de delicată! Rîde trist: Știi, remușcările mele nu au nici o legătură cu minciunile spuse, nici măcar cu faptul că l-am înșelat pe Atahualpa cu Felipillo... Regretul meu ești tu, copilă cu ochi albaștri! Te-am iubit și te-am admirat ca pe nimeni altcineva.

Anamaya tresare și își retrage mîna. Dar Inti Palla se agață de ea, înfigîndu-și unghiile lungi în palma ei:

– Nu vrei să mă crezi, nu-i așa? Nu ai deloc încredere în mine? Nu crezi o iotă din ceea ce spun?

– Te cred, Inti Palla...

– Mi-aș dori așa de mult! Anamaya, mintea mea nu este chinuită de nici o altă amintire, așa cum este cea a zilei în care ai venit la *acllahuasi*. Acea zi în care m-ai privit pentru prima dată. Ochii tăi erau stranii, atît de frumoși, atît de profunzi, încît gelozia mi-a zdrobit inima într-o clipă. Aveai ceva ce eu nu voi putea să am niciodată... Cu timpul, mi-am dat seama că privirea ta, de fapt, nu cerea decît prietenie și fidelitate. O prietenie de-o viață. Dar orgoliul meu, frica mea mi-o interziceau. Pentru tot restul vieții!... Acum voi muri. O să mor chiar în noaptea asta cu acest regret în suflet.

– Ești prietena mea, îi șoptește Anamaya.

O miră propriile cuvinte. Spun adevărul, reînviind o emoție veche pe care i-o poate împărtăși în această clipă prințesei pierdute.

Mîna lui Inti Palla a înghețat în mîna ei. Acum i se pare mai puțin rece:

– Vezi ce ciudat este, acum nu-mi mai este frică, șoptește în cele din urmă Inti Palla.

Cele două femei se îmbrățișează în sala transformată în închisoare. Anamaya simte cum răsuflarea lui Inti Palla este mai calmă, iar trupul, cuprins de o dorință nouă și puternică.

– Aș vrea să mă ajuți, îi cere prințesa care a fost atît de frumoasă.

– Da, răspunde Anamaya.

*

Pizarro, cu capul descoperit, poartă o banderolă neagră pe mîneca hainei negre. Cînd Gabriel își face apariția, își ridică pocalul de argint:

– Știi ce beau?

Gabriel nu îi răspunde. Prezența lui Anamaya îl mai liniștise, dar fiecare pas ce-l apropie de guvernator îi stîrnește mînia.

– Mulțumesc, nu mi-e sete, îi răspunde el scurt.

– Gustă, fiule!

Tonul Guvernatorului nu admite replică. Gabriel ia pocalul și nu apucă să guste, că scuipă imediat lichidul. Don Fancisco dă din cap fără să zîmbească și își ia îndărăt pocalul:

– Oțet! Voi bea toată săptămîna și, împreună cu mine, vor bea chiorul de Almagro și ceilalți!

– Dacă dumneavoastră credeți că asta va putea repara ceva... Soto!

Soto, în fruntea cîtorva bărbați, intră în cameră cu pas hotărît, fără să-și scoată pălăria. Căpitanul are mutra din zilele sale proaste: ochi obosiți și barba zburlită, iar hainele, pline de praf. Gabriel știe ce va răspunde chiar înainte ca Soto să deschidă gura:

– Nimic! Nimic, don Francisco! Nici urmă de soldat incas, de trupe, de coloane. Vă spun: pe o distanță de o sută de leghe la sud nu-i nimic. Nici poveste de vreo armată de a lui Inca pe drumuri... Singurele arme pe care le-am văzut au fost sapele din piatră ale țăranilor! Asta-i: nimic! Ni s-au vîndut gogoși!

Pizarro oftează, coborîndu-şi privirea şi agitîndu-şi oţetul din pocal:

– M-au înşelat!

Soto se întoarce spre Gabriel. Din cauza oboselii, are glasul aspru:

– Ce se petrece aici? Mi s-a spus că Inca este mort? Am trecut prin oraş. Peste tot se aud ţipete şi vaiete care îţi îngheaţă sîngele în vine!

Gabriel nu îi răspunde. Îl dor toţi muşchii, de parcă el ar fi călărit aiurea zile întregi.

– Strangulat, bombăne.

– Strangulat? Fără judecată?

– A fost judecat.

– Dar eu eram plecat...

Buzele căpitanului îi tremură. Tace. A înţeles:

– Aşadar, Almagro a cîştigat.

Îşi pleacă fruntea o clipă şi îşi scutură capul, de parcă ar vrea să alunge o muscă sîcîitoare.

– Guvernatorule, este adevărat că prezenţa lui Inca făcea dificilă expediţia la Cuzco, dar se puteau găsi şi alte soluţii decît execuţia... continuă acesta cu voce şoptită, dar gravă. Îmi pare rău pentru moartea lui Inca. Nu este un lucru bun nici pentru domnia ta, nici pentru noi.

„Şi încă n-ai văzut tot", gîndeşte Gabriel obsedat de imaginea lanţului de fier.

Pizarro îl priveşte un moment pe Soto, apoi îşi umple paharul cu oţet. Bea fără să clipească.

– Şi mie îmi pare rău, don Hernando!

Glasul îi este atît de solemn şi de trist, încît impune respect. Soto se uită atent la guvernator, aşteptînd explicaţii care nu mai vin. Îşi pune pălăria şi iese în fruntea oamenilor săi.

– Povesteşte-mi, povesteşte-mi cum a murit, îl roagă atunci don Francisco pe Gabriel.

*

Se află într-o cămăruță din spatele palatului printre grămezi de *unku* de o uimitoare diversitate de forme, țesături, materiale și culori. Aici sînt haine care pot îmbrăca generații și generații de Inca.

În magazii nu au găsit fire de agavă. Inti Palla a furat una din acele fîșii lungi de piele cu care spaniolii își priponesc caii. I-o întinde lui Anamaya, schițînd un surîs:

– Inca Atahualpa a murit strangulat cu o curea asemănătoare.

Anamaya își pune mîinile în jurul gîtului lui Inti Palla. Îndemînatică, face un nod solid și mobil. Pe brunul mieriu al cărnii fine și moi ce atîța pofta bărbaților, pare un colier de preț.

O privește. Inti Palla aprobă, dînd din cap:

– Dacă se va rupe voi cădea peste tunicile lui Inca și voi visa că sînt concubina lui din ultima sa noapte.

Inti Palla așază două taburete, unul peste celălalt și se cocoață fără greutate pe eșafodajul instabil. Trece cu o mișcare dibace sfoara peste grinda principală a schelăriei delicate, care susține acoperișul colibei:

– Acum, lasă-mă singură!

Anamaya iese, fără să privească în urmă.

Cînd ajunge în patio, aude zgomotul surd al scaunelor răsturnate.

Este singurul zgomot pe care Inti Palla îl face în momentul plecării sale către Celălalt Tărîm.

Anamaya nu-și încetinește pasul. Bea puțină apă rece din fîntîna ce mai susură încă.

În acea noapte, în palatul lui Atahualpa, în *cancha*-urile din Cajamarca și în *acllahuasi* zeci de femei mor astfel, ca să-l urmeze pe Inca.

Au trebuit să aprindă rugul, ca să respecte ordinele sentinței. Cîteva flăcări au ars veșmintele cadavrului lui Inca, i-au pîrlit carnea și părul, pentru ca mai tîrziu să se poată spune că a fost ars pe rug.

Cînd Gabriel îl părăsește pe guvernator, duhoarea acestui simulacru mai persistă în orașul Cajamarca. În vale, aerul este deja irespirabil, sufocat de gemete și de țipete.

Eșafodul a rămas în mijlocul pieței și cadavrul lui Atahualpa atîrna ca un Hristos incas, martirul nopții în care s-a auzit bocetul unui neam întreg. Durerea pricinuită de moartea lui nu s-a stins. Se înfige încet în adîncul inimilor, rănindu-le, sfîșiindu-le.

Gabriel trece prin mulțime. Își ține fălcile încleștate. Chipurile atît de impasibile strălucesc în lacrimi. Chiar în acea seară spaniolii exasperați au încercat să elibereze piața. Zadarnic. Incașii, bărbați și femei, s-au întins pe pămîntul acoperit cu praf, asemenea unor cadavre, nepăsători față de loviturile de cizmă sau de împunsăturile sulițelor, astfel încît unii dintre ei s-au lăsat călcați în picioare, copitele cailor zdrobindu-le capetele.

În depărtare, se aud răsunînd trîmbițele și tobele împreună cu vuietul rîurilor și tunetul furtunii care își răspund pe dealurile ce înconjoară orașul și chiar mai departe, spre munții înalți și îndepărtați. Cîndva, ei au fost inima vie a Imperiului Celor Patru Zări.

Răsuflarea zeilor incași străbate noaptea.

Ajuns lîngă rug, Gabriel face ceea ce n-a făcut pînă atunci pentru nimeni: îngenunchează în fața leșului lui Atahualpa și își împreunează mîinile. Tocmai el care, de cînd a trecut prin temnițele Inchiziției, își promisese că nu se va mai ruga, găsește cu ușurință cuvintele și o fervoare ce îl miră.

– Știam că ai să vii...

Nu-i decît o șoaptă, însă recunoaște imediat vocea și accentul. Nu se întoarce. Cu inima bubuindu-i în piept, cu ochii închiși, o recunoaște pe cea pe care o iubește.

– Am făcut tot posibilul ca să nu-l omoare, murmură el.

Duhoarea dispare. Acum îi respiră parfumul. Este atît de aproape, încît îl înlănţuie cu braţele, îi închide buzele cu degete uşoare:

– Ştiu.

– Aveam dovada. Soto s-a întors... Guvernatorul s-a convins acum. Degeaba. E prea tîrziu.

Anamaya îl îmbrăţişează cu duioşie. Pieptul i se zbate lîngă braţul lui Gabriel:

– Nu. Nu este nici prea devreme, nici prea tîrziu. Totul a fost făcut la timp. Ţi-am spus: totul este bine. Inca este acum acolo unde trebuie să fie. Ai făcut ceea ce trebuia să faci. Asemenea unuia dintre războinicii noştri, un războinic viu în mijlocul unor soldaţi de piatră...

– De piatră?

Anamaya încuviinţează împăcată şi senină.

Sînt împreună în noapte. Respiră în acelaşi ritm. Gabriel, în ciuda ororii din jur, este surprins de violenţa subită cu care o doreşte. Se simte stingherit şi excitat în timp ce degetele lui Anamaya alunecă delicat şi cu agilitate pe sub cămaşă, urmînd conturul semnului în formă de puma.

– Trebuie să ştii anumite lucruri, îi şopteşte ea. Semnul acesta de pe umăr, pe care l-am sărutat în prima noastră noapte...

Sub mîngîierea atît de plăcută, se simte copleşit de tandreţe:

– Îmi aduc aminte...

– Reprezintă un animal ce trăieşte în munţii noştri, un animal puternic şi desăvîrşit, pe care îl venerăm fiindcă întruchipează dorinţa şi puterea Strămoşilor noştri.

– Puma?

– Nobila *puma*. Cu ani în urmă, pe cînd nu eram decît o fetiţă, Inca Huayna Capac, tatăl lui Atahualpa, m-a chemat într-o noapte la el. Mi-a încredinţat tainele din trecutul Imperiului, dar şi ale viitorului acestuia...

Vocea lui Anamaya este blîndă, îl mîngîie ca şi mîinile şi buzele ei. Gabriel se lasă pătruns de această voce lină, fără să se mire, iar Anamaya îi povesteşte cum a devenit *Coya Camaquen*, soţia Fratelui-Geamăn al Mumiei lui Inca Huayna Capac. Îi povesteşte cum l-a însoţit, l-a pierdut şi l-a regăsit mai apoi în plină *huaca*, în labirintul pietrelor sacre.

– Acolo, în beznă, şi îngrozită, te-am văzut pentru prima oară. Erai puma cu ochi luminoşi, cu gheare înfricoşătoare, puma ce poate sări de la un munte la altul... Nu ştiam dacă mă vei devora... Şi am auzit vocea lui Huayna Capac spunîndu-mi: „Ai încredere în puma..."

Gabriel nu e sigur că înţelege toate cuvintele. Îi trec prin minte asemenea zborului unei păsări de noapte şi vor reveni în visele sale.

– Cînd te-am văzut în faţa mea, cînd am văzut puma pe umărul tău, am ştiut c-ai venit pentru mine. De unde veneai, încotro te îndreptai...

Ridică privirea spre cadavrul lui Atahualpa:

– Avem o viaţă aici, dar mai există şi altele în mai multe lumi... Călătorim de pe această lume spre Celălalt Tărîm şi de aici spre Lumea Cealaltă, a cerului, cea mai frumoasă şi desăvîrşită... Revenim, ne transformăm...

– Anamaya ai făcut şi tu această... călătorie?

Nu-i răspunde.

Anamaya îşi îndreaptă ochii albaştri spre Gabriel, iar zîmbetul ei se lărgeşte, ochii ei sînt lacul, cerul, noaptea, iar el se adînceşte în ele încrezător pentru o călătorie din care ştie deja că nu va mai dori să se întoarcă.

PARTEA A DOUA

9

Cordiliera Huayhuasi, 5 octombrie 1533

– Păzea!

Strigătul se aude chiar deasupra lui Gabriel. Din instinct, își ferește capul sub scutul ridicat imediat și își încleștează mîna pe frîul calului pe care îl trage lîngă peretele muntelui. Bolovani mari se prăvălesc în rîpă asemenea unei mitraliere, iar cîteva blocuri enorme de stîncă îi urmează șuierînd ca niște ghiulele. Izbiturile pietrelor pe dale și pe tabla scuturilor răsună ca niște lovituri de baros, care le taie răsuflarea. Cîteva aşchii sar pe crupele cailor care fornăie. Apoi, tăcere.

Candia și Sebastian își ridică trupurile deșirate dintr-o singură mișcare. Ca și Gabriel, își coboară scuturile privind spre vîrful muntelui.

Avalanșa s-a pornit de după stînca masivă care le ascunde trecătoarea. Gabriel se întoarce neliniștit și îi privește pe cărăușii care vin în spate. Toți au reușit să se pună la adăpost și numai puține baloturi au fost distruse.

– Artilerie nenorocită! Şi cînd te gîndești că mă pricep la asta!

Lui Candia îi lucesc ochii. Cei trei prieteni se gîndesc la același lucru: oare avalanșa s-a produs din întîmplare sau datorită războinicilor lui Quizquiz și Gauypar?

La drept vorbind, din locul în care se află ei este imposibil de precizat.

– E a treia de azi de dimineață, observă Sebastian, cu o mutră ironică. Dacă asta n-a fost provocată de războinici, atunci înseamnă că este un zeu care a făcut treaba în locul lor!

Candia bălmăjește o insultă ce se pierde în gol.

– Să mergem, ordonă Gabriel, plesnind crupa calului cu frîul. N-are rost să înghețăm aici.

În spatele lor, pe creasta muntelui, se întinde ca un văl de fum toată coloana. Ai zice că un popor întreg înaintează. Patru sute de spanioli conduși de guvernator, Soto și don Diego de Almagro se pierd între miile de indieni, sclavi și trupe aliate formate din indienii Cañaris, războinici de munte, slujitori ai micilor nobili locali raliați de voie sau de nevoie puterii și fascinației străinilor, toți alcătuind o nesfîrșită cohortă.

Dar vremea este neprielnică, norii sînt joși, este frig și umezeală. Muntele își înalță piscurile și trecătorile, drept în fața lor, tot atîtea obstacole ucigașe, și pare tot mai înalt, vălurindu-se printre cețuri și aerul înghețat. Tropăitul rar al cailor este însoțit de un cor de gemete și de tuse, de strigăte și de înjurături.

Litiera lui Chalkuchimac este undeva, în mijlocul coloanei, puțin în urma plutonului de călăreți care-l înconjoară pe guvernatorul Francisco Pizarro. Se remarcă de departe, chiar și în lumina cenușie, prin diversitatea penelor colorate care o împodobesc. În jurul ei, din zori și pînă-n noapte, infanteriștii spanioli, care se schimbă la fiecare cinci ore, formează un adevărat zid. Generalul incas este slăbit din cauza torturilor la care a fost supus, cu toate acestea, printre incași, nu rămîne mai puțin covîrșitor. Nu trece o zi fără ca Pizarro și spaniolii să nu se teamă de un atac eliberator.

Pe drumul regal ce urcă spre Cuzco într-o pantă abruptă și alunecoasă, serpentinele sînt tot mai periculoase. Călăreții, ca să-și protejeze caii ce suflă greu ca din foale, merg pe jos.

Negura se destramă sau se îndeseşte după bunul plac al adierilor nevăzute. Totuşi, cînd se apropie de trecătoare, Gabriel este uimit de lumina puternică a soarelui şi de albastrul cerului la fel de profund şi ca al mării.

Lumea pe care o descoperă este una nepămînteană. Pantele sînt line şi par nişte valuri suple şi golaşe, spălate de ploi şi măturate de vînturi puternice. Praful acoperă ierburile mici şi îngălbenite, arse de ger. Nu creşte nici un arbust, nici o plantă, nici un copac. Din pămîntul ocru şi roşiatic ţîşnesc uneori stînci mari şi negre ca nişte şancre. Spaţiul acesta nu aparţine oamenilor – trebuie să ai mare noroc astfel încît să îl poţi traversa fără primejdie.

Aici, abia dacă poţi respira. Fiecare pas este din ce în ce mai anevoios, de parcă tot aurul topit la Cajamarca li s-ar fi lipit de tălpile cizmelor!

Ultima noapte a lui Gabriel n-a însemnat altceva decît un lung coşmar. De nenumărate ori s-a trezit îngheţat şi lac de sudoare, cu gura deschisă, convins că s-a sufocat deja. De nenumărate ori a visat că mergea într-un ţinut fără aer şi se ridica pe cuvertură, gemînd ca un animal pe moarte. Şi de nenumărate ori şi-a auzit în jurul său camarazii gemînd, cuprinşi de aceeaşi teroare.

Cînd s-a trezit, aproape că n-a mîncat nimic. În toiul amiezii şi-a alungat gîndul că nu va avea puterea să continue, că va rămîne pe marginea drumului. Şi-a numărat paşii; mai întîi cu sutele, apoi cu zecile, iar acum îi numără unul cîte unul mirîndu-se cum de mai poate să păşească.

De fiecare dată cînd pe drumul pietruit calul murg alunecă, frîul îl trage şi se dezechilibrează. Trebuie să se prindă cu mîinile de oblînc pentru a-şi restabili echilibrul.

Orice efort îi împuţinează puterile. Dar tot acesta îl determină să se smulgă din amorţeala care, asemenea unui drog, pune cînd şi cînd stăpînire pe el.

Faţa începe să-i îngheţe, deşi are năframa albastră la gură. Prin pielea groasă a mănuşilor, nu-şi mai simte degetele. Totuşi, şalele îi sînt umezite de o sudoare îngheţată. Tîmplele îi zvîcnesc de un vuiet ce îi înceţoşează privirea şi gîtul îi este ars, ca şi cum ar fi înghiţit piper.

În bruma de conştiinţă rămasă, îi revin sfaturile lui Anamaya: „Să nu te opreşti, să nu te opreşti nici măcar atunci cînd simţi că nu mai poţi, pentru că nu te vei odihni, ci, dimpotrivă, vei fi şi mai obosit! Cînd te vei simţi vlăguit, să mesteci ceea ce o să-ţi dau..." a adăugat ea, mîngîiindu-i uşor degetele.

Da, i-a dat ceva... Cum de nu s-a gîndit mai devreme?

Degetele înţepenite bîjbîie şi deschid cu o încetineală de neînţeles, punga din pînză, *chuspa*, a cărei baretă i-a prins-o de umăr. De lînă s-au prins broboane de promoroacă. Fără să gîndească, scoate cîteva frunze verzi pe care şi le bagă în gură. Sînt fade, acrişoare şi puţin a lipsit să nu le scuipe imediat. Apoi se lasă în voia mestecatului. Simte o senzaţie de uşurare şi durerea de cap parcă l-a mai lăsat.

Pe alocuri, drumul este mărginit de un zid de mai bine de treizeci de picioare înălţime, ale cărui pietre sînt asamblate cu acea măiestrie pe care a învăţat s-o recunoască şi care a fost dobîndită prin vrăjitorie.

Calul ezită, ca şi cum ar fi simţit teama stăpînului. Deodată, prăpastia pare îngrijorător de aproape şi Gabriel bombăne fără să vrea: „De ce naiba au construit un drum în mijlocul unui pămînt al nimănui?"

Totuşi, îl cuprinde un fel de euforie în a înfrunta astfel natura şi aproape că îi este indiferentă suflarea grindinei care îi biciuieşte faţa.

După zid urmează o serpentină deasupra căreia se iveşte, în sfîrşit, trecătoarea. Gabriel se întoarce spre şirul de oameni care, de bine, de rău, continuă să înainteze. Prin ploaia îngheţată ce străbate prin haine şi îi udă pînă la piele, vede caii

alunecînd şi căzînd, cărăuşii care suferă. Uneori, coloana se opreşte din cauza unui bolnav care se prăbuşeşte de greaţă sau de epuizare.

– Ai văzut?

Gabriel observă zîmbetul lui Sebastian ivit ca o fantomă. Ridică privirea spre trecătoare. Două stînci enorme din piatră întunecată la culoare, ca o poartă pentru uriaşi, marchează locul pe unde se trece. Aprobă şi zîmbeşte la rîndu-i. Fiecare urcuş este mai lung decît coborîrea ce-l precede şi totuşi nu se poate abţine să nu spere că aceasta va fi ultima.

Cînd, în urmă cu cîteva săptămîni, au plecat din Cajamarca, neînţelegerile dintre partizanii lui Pizarro şi cei ai lui Almagro erau extrem de violente. Guvernatorul îl considera pe mareşal vinovat de o execuţie nedreaptă şi care ar putea să atragă atenţia regelui; Almagro tuna şi fulgera împotriva nerespectării angajamentelor şi furtului permanent de la împărţirea aurului, ale căror victime erau el şi oamenii săi... Dar în munţii cu vîrfurile pierdute în nori, în faţa prăpăstiilor, a avalanşelor, a ninsorii sufocante, a neliniştii înăbuşite ce se înteţeşte nu mai există partizani ai unuia sau ai altuia, nici bogaţi, nici săraci, doar oameni care încearcă să supravieţuiască.

Printr-o breşă luminoasă, Gabriel vede cum cerul se luminează, cum alburiul lăptos al norilor se împrăştie şi face loc unui cer senin şi liniştitor. În mijlocul acestui văzduh luminos se iveşte o pasăre neagră cu capetele aripilor ce seamănă cu nişte degete. Condorul planează şi dansează în aer, arătîndu-le puterea şi libertatea lui fără limite. E frumos, dar Gabriel nu poate să nu-şi reamintească atacul de la podul de la Huayllas, cărăuşii care s-au aruncat la pămînt şi duelul său cu Hernando.

Pentru o clipă, uită de oboseală şi de frig.

Apoi, la fel de neşteptat cum s-a luminat, cerul se întunecă, iar un vînt îngheţat aduce fulgi de zăpadă din ce în ce mai deşi.

Clipește des ca să poată zări silueta dinaintea lui, îndoită de vînt și de efort.

Chiar în momentul în care simte cum îl părăsesc puterile și singurătatea este deplină, îl cuprinde o inexplicabilă încredere ce îi încălzește trupul și îi alungă frica.

E sigur că Anamaya este acolo, chiar lîngă el.

*

În defileu, furtuna și vîntul se potolesc pe neașteptate, iar cerul se limpezește încet. Gabriel, cu obrajii aprinși, clipește și respiră ușor, în timp ce cîțiva spanioli sosiți înaintea lui beau cu înghițituri lungi, din plosca pe care și-o țin la îndemînă.

Incașii au lăsat poverile și stau pe vine cu obișnuita lor indiferență. Unul dintre ei își ridică privirea spre Gabriel care îi zîmbește; bărbatul îi arată dinții înverziți, îi arată cu degetul și începe să rîdă în tăcere:

– Coca, rostește acesta cu satisfacție, coca!

Lipit de o stîncă, se află un partizan de-al lui Almagro pe care nici măcar nu știe cum îl cheamă. Fața buhăită și cenușie se schimonosește în urma unui acces de tuse uscată și răsuflarea îi este șuierătoare și poticnită. Uneori, se întoarce și scuipă un fel de spumă roz care pe zăpadă pare o floare roșie.

– Ce ai prietene?

– Văd... văd... repetă acesta horcăind, iar efortul îl sufocă.

– Ce vezi?

Bărbatul nu îi răspunde; cuprins de o durere neașteptată își lasă capul în palme și-l strînge, de parcă ar vrea să-l zdrobească.

– Aur, mult aur și un cavaler înarmat care îl păzește... spune tînărul.

Cuvintele îi sînt întrerupte de un acces de tuse, iar Gabriel simte o profundă tandrețe pentru acest tînăr care visa la bogății

și aventuri, și care mai mult ca sigur că va muri răpus de o boală necunoscută chiar în acest defileu.

Îngenunchează lîngă el și îi ia mîna într-ale sale, încercînd să-l mai încălzească puțin. Mîna îi este rece ca a unui mort.

Atunci îl strînge în brațe. Prin haina udă își lipește urechea de pieptul lui. În trupul tînărului ai zice că se află un lac care se zbate sub furtună. Uneori respirația i se oprește, dar pe dinăuntru fierberea continuă.

Își îndepărtează fața de trupul pe care îl ține în brațe.

– De unde ești? îl întreabă cu un glas ce se vrea ferm. Cum o cheamă pe mama ta?

Tînărul a închis ochii. Trupul i se zbate în convulsii pe care nu le mai poate stăpîni. Cînd scuipă, efortul îl zdruncină din creștet pînă în tălpi.

Bărbații care sosesc îl ocolesc, numai Gabriel îi rămîne alături.

Pare să fi adormit brusc, totuși Gabriel simte cum la încheieturile mîinilor pulsul mai palpită încă.

– Extremadura, Maria... șoptește în cele din urmă tînărul atît de încet, încît Gabriel trebuie să se aplece ca să-l audă.

– Și eu sînt tot din Extremadura, iar pe mama mea o cheamă tot Maria. Nu te teme, sînt lîngă tine!

Își încleștează mîna, se crispează, iar chipul îi este schimonosit de o durere ce nu lasă urme. Își saltă corpul, de parcă ar vrea să-l ridice de la pămînt.

– Mi-e cald, mă sufoc! spune. Deschide fereastra!

– Prietene, ai să revezi pămîntul nostru ars de soare cu mult înaintea mea, iar chipul mamei tale se va apleca asupră-ți ca pe vremea cînd erai copil.

Un ultim frison și se stinge. Pentru el, nu mai există nici pace și nici război. Înainte de a-și da sufletul a văzut chipul mamei sale ori pe cel al cavalerului care păzea aurul. E mort.

Gabriel se ridică. În el, viaţa este îngheţată, jilavă, jalnică. Viaţa, un ciudat hotar pe care nu-l trec mîniile, spaima, lăcomia...

Se îndreaptă clătinîndu-se spre mulţimea de bărbaţi care şi-au ferit privirea şi nici nu au vrut să audă.

În timp ce furtuna se potoleşte, vede pe cerul deodată luminat de culorile apusului mai întîi un punct negru, apoi încă unul. Condorii înfricoşători şi maiestuoşi revin şi planează deasupra defileului.

*

Una din marile stînci negre aflate la intrarea în defileu are scobită în partea din spate un fel de cavitate întru cîtva asemănătoare cu absida unei biserici. Se profilează pe cerul de un albastru întunecat şi deodată inima lui Gabriel tresare: forma este aceeaşi cu aceea a muntelui din zare, al cărui vîrf înzăpezit este colorat în auriu de lumina apusului. Gabriel se întoarce spre cei cîţiva spanioli care-l înconjoară; aduşi de spate, repetă mormăind spusele preotului. Sub cerul înstelat, în frigul ce începe să îi muşte, în faţa mortului ascuns de o cuvertură ca să nu-l vadă incaşii, Îl regăsesc pe acest Dumnezeu Căruia nu i s-au rugat prea mult.

Gabriel nu reuşeşte să se roage. Privirea misterioasă a tînărului nu-i dă pace şi simte cum o mînă îl trage de cealaltă parte a nopţii. Nu se mai satură privind acea stîncă şi muntele din spatele ei; privirea urmează aliniamentele de piatră ce-i înconjoară şi revine la masa aşezată pe doi bolovani chiar în centru, acolo unde se află preotul. Un altar în creierii munţilor...

Se întoarce, se trage cîţiva paşi îndărăt pe zăpada care îi scîrţîie sub cizme. Odată ieşit de sub protecţia stîncii, îl învăluie o uşoară briză îngheţată. Nu există altă lumină decît cea a miilor de stele care strălucesc pe cer şi care nu încetează

să-l intrige; fie că vin din Extremadura sau din Castilla, din Galicia ori din Grecia, toţi conchistadorii s-au născut sub acelaşi cer. Dar cel de aici este diferit, de parcă un zeu poznaş ar fi aruncat în joacă stelele în dezordine. Da, într-adevăr, este o altă lume!

În spatele lui aude murmurul rugăciunii şi răspunsurile de nedesluşit ale camarazilor săi. Din vale, dinspre corturile incaşilor, instalate pe platforma naturală ce se găseşte deasupra trecătorii, percepe un fel de zumzet monoton şi trist. Nu sînt nici trîmbiţe, nici tobe – doar un simplu murmur de voci ale incaşilor care, grupaţi pe triburi, îşi deapănă poveştile.

Astfel, fără să ştie unii de ceilalţi, fără să se înţeleagă, despărţiţi brutal de războiu, şi spaniolii, şi incaşii se lasă în voia sentimentelor pur omeneşti, aceleaşi în faţa spaimei de moarte, şi a fricii, şi contemplării divinităţii.

Gabriel aude glasuri într-un cort ridicat mai la o parte, îndărătul unei grămezi de bolovani şi de zăpadă. Sub cort trei bărbaţi gîfîie şi se încurajează unul pe altul încercînd să sape pămîntul cu un fel de săpăligă al cărei vîrf din bronz, şi nu din fier se îndoaie în ţărîna îngheţată bocnă.

– Unealtă de rahat! bombăne Sebastian.

Întrevede chipul asudat al prietenului său şi, de asemenea, pe cel al lui Diego Mendez, un almagrist a cărui faţă de dihor s-a umflat cu ochi cu tot, aşa încît unul îl ţine închis. Un ciudat rău de munte care alege oamenii după bunu-i plac, supunîndu-i la probe, lăsîndu-le sau luîndu-le viaţa.

– Vino să transpiri cu noi! îl cheamă Sebastian.

Gabriel pleacă mai departe în noapte, fără să îi răspundă.

Corturile incaşilor sînt aşezate în jurul celui ce îl adăposteşte pe Chalkuchimac şi pot fi recunoscute după modelele cu motive geometrice, care împodobesc pînza albă de bumbac.

De cum se apropie, glasurile coboară sau încetează, bărbaţii şi femeile se învelesc în pături, ferindu-şi privirile.

– Nu se tem de tine.

Gabriel se întoarce. Anamaya, purtînd o pelerină din lînă neagră şi brumărie, s-a strecurat lîngă el. În întuneric, Gabriel zîmbeşte ca pentru sine.

– Te căutam...

– M-am temut pentru tine.

La adăpostul nopţii, Gabriel nu poate desluşi expresia de pe chipul lui Anamaya; dar simte blîndeţea şi neliniştae din glasul ei. Îi simte trupul foarte aproape şi îl străbate un frison care nu este de frig. Trebuie să strîngă din dinţi, ca să nu se abandoneze dorinţei de a o săruta, de a o strînge în braţe...

– Războinicii lui Quizquiz sînt în munţi şi printre ei se află şi Guaypar... continuă ea.

– Guaypar?

Numele căpeteniei îi reaminteşte figura unui bărbat cu trăsături mîndre, cu privirea plină de ură.

– Acum şi-au dat seama că sînteţi muritori... Nu vor mai fi atît de naivi ca în timpul Marelui Măcel... Sînteţi pe pămînturile lor, caii vă alunecă, săbiile vă incomodează, iar ei sînt liberi să arunce cu bolovani şi să vă lovească...

Gabriel rămîne tăcut. De zile întregi îl bîntuie şi pe el, ca şi pe ceilalţi spanioli, aceeaşi neputinţă şi aceeaşi nelinişte.

Încet-încet, incaşii din jurul lor încep să vorbească. Se simte împresurat de această prezenţă în care s-a dizolvat orice ostilitate. Pentru moment. În spatele unui cort, ghiceşte lumina unui foc, umbre care se mişcă. Se întoarce spre Anamaya:

– Au găsit lemne?

Nu-i răspunde, iar el nu insistă. Uneori, tăcerea ei îl intimidează. Se îndreaptă spre stînca unde mai adineauri preotul a oficiat slujba religioasă.

Trec pe lîngă un grup de spanioli care rîd şi glumesc, adunaţi în jurul unei întărituri pătrate, ridicate din saci şi din

cufere. Au legat clopoței la picioarele cailor astfel încît, la cea dintîi mișcare suspectă din noapte, să se poată apăra.

– Aurul, oftează Gabriel.

– Îl păzesc mai bine decît pe ei înșiși...

Gabriel face un gest a neputință. Pizarro l-a lipsit de pradă fiindcă a fugit cu Anamaya; această umilință s-a dovedit a fi, de fapt, o binecuvîntare și este bucuros că nu are nimic și că nu vrea nimic.

Se apropie de stînca neagră, a cărei umbră este acum una cu noaptea.

– Știi locul acesta?

– Nu.

– Pentru noi munții sînt zei, ca soarele și luna, ca izvoarele și vîntul sau chiar și asemenea acestor stînci a căror formă indică prezența unei divinități... Ca să ajungă pînă la noi, locurile acestea au fost modelate de mîinile strămoșilor noștri. De atunci aducem ofrande zeilor ca să le mulțumim pentru mărinimia lor... Le spunem *huaca*.

Din întuneric se aude o voce:

– Și Dumnezeul creștinilor a cunoscut sacrificiul... Dar a oprit mîna lui Avraam ridicată împotriva fiului său Isaac, a învins orgoliul rigid al oamenilor și L-a trimis pe Hristos să-i izbăvească de păcate...

Vocea este blîndă, fără accentele răzbunătoare ale lui *fray* Vicente. Instinctiv, Gabriel se ridică s-o protejeze pe Anamaya.

– Nu-ți fie teamă, te cunosc, rostește bărbatul cu glas blînd.

Silueta iese din umbra stîncii și, fără să facă zgomot pe zăpada bătătorită, se apropie de ei. Bărbatul își ridică mîna dreaptă și îl întreabă pe Gabriel zîmbind:

– Acum știi de unde vin?

Incapabil să reacționeze, Gabriel privește ochii de un albastru-cenușiu, chipul spîn, tînăr și bătrîn totodată, mîna ridicată deasupra lui fără amenințare, voind parcă să-l binecuvînteze,

mîna aceea cu două degete – inelarul şi mijlociul – lipite. Prin minte, i se perindă amintiri confuze.

– Dumnezeule!

– Vezi, prietene al lui Erasm că ştii la nevoie să te îndrepţi spre El...

– Frate Bartolomeu!

– Şi cînd te gîndeşti că am stat împreună două luni în aceeaşi temniţă, iar acest bărbat n-a reţinut decît acest nefericit accident al naturii... spune Bartolomeu.

Gabriel este copleşit de emoţie. A trecut atîta vreme de cînd nu s-a mai gîndit la temniţa aceea, de cînd nu şi-a amintit de spaima de a fi torturat, furia şi umilinţa în faţa tatălui său... şi – îi este cam ruşine – cea pentru doña Francesca.

– Era într-o altă viaţă, spune Gabriel.

– Şi totuşi, este aceeaşi.

Cei doi bărbaţi se privesc în întuneric pînă cînd, dintr-o singură mişcare, se îmbrăţişează.

– De cînd te-ai alăturat expediţiei?

– Am ajuns la Cajamarca la cîteva zile după ce plecaserăţi.

– Dar cum se face că nu te-am văzut pînă în noaptea asta?

– Într-adevăr, cum?

– Frate Bartolomeu n-o face pe teologul cu mine, răspunzînd la o întrebare printr-alta.

– Atunci cînd nu ai răspuns la întrebare măcar să formulezi alta. Sau taci...

– Să taci... Asta m-ai sfătuit cu ani în urmă... Şi tot nu ştiu dacă aş fi în stare...

– Îmi pari, în schimb, capabil de alte lucruri, spune Bartolomeu cu voioşie, aruncînd o privire spre Anamaya.

Cei doi bărbaţi, împreună cu Anamaya, au revenit la cortul unde Sebastian şi camarazii lui săpau mormîntul.

– Trebuie să-i dau binecuvîntarea acestui nefericit, spune Bartolomeu.

– Ce cauţi aici, frate Bartolomeu?

Călugărul nu tresare şi nici nu-şi fereşte privirea. Dar întîrzie să răspundă:

– Îl propovăduiesc pe Dumnezeu, rosteşte în cele din urmă.

– Cînd nu ai răspuns la întrebare...

– Nu ţi-am răspuns?

Bartolomeu dispare în cort.

Pentru o clipă Gabriel scrutează întunericul. Apoi Anamaya i se adresează:

– Acest bărbat e diferit de ceilalţi. Nu e ca tine, dar nu e nici asemenea celorlalţi.

– Ştii, pentru mine este de neînţeles...

– Ar putea să ne ucidă?

Privirea lui Gabriel încearcă să ghicească stelele a căror minunăţie luminează cerul, să pătrundă bezna în care s-au ascuns păsările, să învingă frigul...

– Nu cred, însă nu sînt sigur, rosteşte în cele din urmă.

10

Hatun Sausa, 11 octombrie 1533

Ivirea cîmpiei în lumina cenuşie a zorilor i-a redus la tăcere. Motivul nu au fost culturile de *quinua*, cu movul lor delicat, şi nici al celor de porumb: aici domneşte moartea.

Bătălia dintre partizanii lui Huascar şi cei ai lui Atahualpa s-a dat cu cîteva săptămîni în urmă însă războinicii au rămas acolo unde au căzut: unii prăbuşiţi în noroi, alţii cu ochii îndreptaţi spre cer. În această pace eternă, Gabriel descoperă totuşi o senzaţie atroce: duhoarea cumplită a trupurilor în descompunere, mişcarea insesizabilă a ierburilor ce cresc pretutindeni, fojgăiala viermilor ce se înfruptă din carnea rănită, păsările care au lăsat goale găvanele ochilor... Patru mii de cadavre acoperă cîmpia, o recoltă stranie pe care ţărîna o va absorbi curînd şi va fi năpădită de ierburi.

Vremea e frumoasă, dar oamenii vomită.

Gabriel îşi fereşte privirea, încercînd să se concentreze asupra peisajului înverzit. După mersul prin defileele ostile, după zăpadă şi frig, se pare că în zori va fi cald şi frumos.

Numai guvernatorul don Francisco pare să nu se sinchisească nici de carnagiu, nici de frumuseţea peisajului. Adesea, remarcînd o denivelare de teren, îi opreşte pe ghizii incaşi

ca să le ceară explicații. Îl ține alături, cu sforăitoare declarații de prietenie, pe *curaca* orașului, un huaca al cărui păr lung este prins cu o bantă lată de patru degete. „Vom avea grijă de voi, vă vom elibera de incași." Auzind traducerea, privirea bărbatului se luminează și aprobă dînd din cap în repetate rînduri.

Pizarro și-a petrecut noaptea rugîndu-se, ca la începutul expediției de cucerire. Luptătorii cu experiență care s-au bătut la Cajamarca au stomacul strîns de o neliniște deja cunoscută, care îi entuziasmează și îi înfricoșează totodată.

– Vor avea de luptat.

*

Versantul muntelui domină orașul Hatun Sausa, un frumos oraș incas, cu nelipsitul Templu al Soarelui, *acllahuasi*, *ushnu* din mijlocul pieței, *cancha* mărginite de ziduri, depozite, străduțe înguste... Un oraș frumos, situat într-o vale întinsă, ridicat pe malul unui rîu destul de mare.

Un superb oraș incas, căzut acum pradă flăcărilor.

Ceva mai sus de ei, pe creasta muntelui, Pizarro a întîrziat din cauza problemelor pe care le au cei ce transportă litiera lui Chalkuchimac. Deși generalul nu se arată niciodată, deși s-a stabilit că rănile de pe urma torturilor îl împiedică să meargă, guvernatorul este convins că, mai mult sau mai puțin în taină, conduce mișcările armatelor incase. De aceea, în ajunul bătăliei, nu-l scapă din ochi.

Îi ordonă lui Soto să se îndrepte spre oraș, potolind nerăbdarea fraților săi și a lui Almagro. A trecut vremea cînd Gabriel trebuia să implore să facă parte din avangardă: un gest de-al lui Pizarro îi ordonă să-l urmeze pe Soto. „Pentru orice eventualitate, ca întotdeauna", se gîndește amuzat Gabriel, care dă pinteni calului murg și se alătură celorlalți unsprezece călăreți mergînd în rînduri de cîte doi.

La intrarea în oraş, Soto ridică braţul şi toţi se opresc. De cealaltă parte a rîului, este masat grosul armatei incase. Soldaţi în tunici colorate, cu torţe în mîini, dau foc principalelor clădiri, începînd cu *collca* unde adăpostesc rezervele de hrană.

– Dau foc magaziilor de alimente. Trebuie să ne grăbim! strigă Diego de Agüero, unul dintre cei mai nerăbdători dintre *caballeros*.

– Mai domol, îi temperează Soto.

– Eşti foarte prudent, căpitane Soto! observă Gabriel.

Soto zîmbeşte:

– Ascult ordinul guvernatorului: nici o bătălie importantă fără el.

– Soto, totul în jur arde! În două ore, în oraş nu v-a mai rămîne nici un cocean de porumb, nici carne afumată, protestează un *caballero*.

– Soto, lasă-mă să dau o raită cu Agüero şi Candia... continuă Gabriel.

– Merg şi eu, se aude glasul unui călăreţ undeva, în spate.

– Şi el, repetă Gabriel fără să întoarcă privirea. Un atac bine condus ar putea să-i determine să se retragă înainte ca totul să se facă scrum.

Soto se gîndeşte o clipă:

– Pe cinstea mea, răspunderea-i a voastră! Rămîneţi în viaţă, prieteni, pînă ajungem la întăriturí.

– Nu-ţi face griji, căpitane! O să punem masa. Vezi numai să nu ratezi cina!

Trec vadul la trap. Gabriel dă pinteni calului pînă la căsuţele în formă de trunchi de con, acolo unde drumul regal se pierde într-o străduţă. Între case pluteşte un fum dens şi înţepător. La intrarea în piaţă, un incas cu braţele ridicate, tunica ferfeniţă şi chipul înnegrit de funingine, aleargă după cai, fără să fie prea impresionat de prezenţa lor, şi strigă în quechua:

– Arde totul! Salvaţi-ne!

Huanacas fac parte din triburile supuse de incaşi prin forţă, dar nu le-au acceptat niciodată pe deplin supremaţia. Gabriel se întoarce spre cei trei însoţitori:

– Ne primesc ca pe nişte eliberatori! strigă el.

– Atunci să-i eliberăm repede, ţipă Candia arătînd spre *kallanka*, cea mai înaltă clădire din piaţă, unde soldaţii incaşi se pregătesc să pună focul. Dacă nu, au să prăjească totul, inclusiv pe noi!

Gabriel, cu ochii înroşiţi de fum, îşi trage sabia şi îşi mîngîie calul care bate din picioare, agitat din cauza căldurii înţepătoare. De cealaltă parte, soldaţii ce ies din *kallanka* sînt înarmaţi cu securi, lănci şi praştii. I-a văzut un ofiţer incas care răcneşte un ordin. În piaţă răsună o trîmbiţă, iar vreo douăzeci de războinici incaşi se năpustesc asupra spaniolilor, fără să se mai teamă de cai.

– Santiago! răcneşte Candia, un răget asemănător cu al unei sălbăticiuni.

Într-o singură mişcare, toţi patru se lasă peste grumazul cailor, ridicînd sabia al cărei tăiş străluceşte în lumina de culoarea opalului.

Caii îşi dezlănţuie în fugă nerăbdarea, de parcă aşa ar respira mai bine. Cea dintîi şarjă nimiceşte grupul de războinici incaşi. Săbiile retează lănci, taie curelele praştiilor, ciopîrţesc mîinile ce ţin măciucile şi topoarele. Primul care se prăbuşeşte este un bărbat care urlă de durerea provocată de umărul retezat. Ceilalţi războinici se răspîndesc pe străduţele înguste. Gabriel şi Candia pornesc în urmărirea lor. În depărtare, prin fumul dens, Agüero şi camaradul său o iau spre rîu.

– Păzea! Păzea! urlă Candia.

În faţa lor se iveşte gangul dintre două case, prea îngust ca doi călăreţi să-l treacă umăr la umăr. Odată ieşiţi din gang, un bărbat se clatină şi cade sub copitele calului său murg. Gabriel simte dezgustat în coapse freamătul tropăitului. Piatra unei

praştii trece foarte aproape de urechile calului. Gabriel îl descoperă pe ţintaş ascuns la intrarea unei *cancha*. Cînd este destul de aproape de acesta, îşi împinge calul şi îi despică pieptul. O fracţiune de secundă, este privit de ochii ieşiţi din orbite. Sîngele primului om pe care l-a ucis i se prelinge pe obraji şi pe buze.

Curînd, în faţa lui nu se mai află decît un fugar, un bărbat care aleargă şi nu pare dispus să-şi încetinească în vreun fel cursa rapidă. Un „urecheat", un ofiţer cu coif greu de pene albastre. La fiecare pas, cerceii enormi îi lovesc umerii.

Dintr-o privire, Gabriel înţelege că vrea să ajungă la rîu. Pe malul celălalt, fără să schiţeze vreo mişcare, grosul armatelor incase aşteaptă răbdătoare. Îşi struneşte calul într-o parte, ca să-i taie calea căpitanului care se opreşte de îndată ce îşi dă seama că a fost ajuns din urmă. Stupefiat, în ciuda prafului şi a funinginii, Gabriel îl recunoaşte. Nu va uita niciodată privirea mîndră, nasul drept ca muchea unei stînci.

– Guaypar! îi strigă el. Ştiu cine eşti!

– Ne vorbeşti limba? Şi ce-o să cîştigi dacă mă omori? replică furios celălalt.

– M-am gîndit adesea la tine, Guaypar, zîmbeşte Gabriel.

Pe faţa lui Guaypar nu se citeşte nimic, dar Gabriel simte cum ezită. O ciudată greutate îi apasă umerii acum, în faţa acestui bărbat care a vrut să o apere pe Anamaya în timpul masacrului de la Cajamarca. I se pare că sabia de fier a devenit deodată foarte grea.

– Ar trebui să mă omori, îi spune Guaypar, simţindu-i ezitarea.

Gabriel îşi struneşte calul şi îl ţine nemişcat. Fumul pluteşte deasupra rîului. Pe celălalt mal, războinicii care şi-au zărit căpetenia se adună în grupuri ţipînd. Satul răsună şi de alte urlete. Dar Gabriel nu se clinteşte, Guaypar la rîndul său pare să ezite, dar nu se urneşte din loc.

În acel moment, acoperişul unei colibe se prăbuşeşte într-un răget de fiară. Preţ de o clipă, Gabriel îşi întoarce privirea să vadă cum flăcările se ridică pînă la cer. Mai mult ghiceşte decît vede cum Guaypar face un salt ca să se ferească de cal, sare pe povîrnişul acoperit de iarbă scurtă ce mărgineşte rîul şi îşi aruncă podoabele în vîltoare.

– Ar fi trebuit să mă omori, căci îmi va veni şi mie rîndul şi atunci eu te voi omorî! îi strigă înainte de a se arunca în rîu.

*

Pretutindeni pe unde trece, Gabriel întîlneşte grupuri de bărbaţi şi de femei care ies din case şi din *kallanka* şi care le mulţumesc plîngînd şi strigînd. Nu se simte în largul său, de aceea se îndepărtează.

Cîţiva dintre ei reuşesc să-l împingă spre o *cancha* unde zace un soldat incas. Are piciorul zdrobit şi îşi ţine securea în mînă. Tinerii Huanacas care sînt strînşi în jurul lui urlă şi îl insultă, dar nu îndrăznesc să-l omoare. Un copil îl trage de teaca sabiei.

– N-am timp! le strigă.

Şi porneşte în galop spre piaţă. Dar nici urmă de Agüero sau de Candia. Se îndreaptă spre pod. În minte îi vine Anamaya, dar îşi alungă acest gînd, foarte departe, acolo unde nu curge sînge.

De cealaltă parte a rîului, s-au adunat mai bine de două sute de războinici incaşi, păziţi de alţi cincisprezece, şi încearcă să dea foc paielor şi frînghiilor podului. Agüero şi Candia se străduiesc în zadar să-şi croiască drum prin grosul trupei, ca să-i împiedice.

Agüero luptă curajos, rotindu-şi spada, ferindu-se din calea pietrelor şi parînd loviturile de măciucă, strunindu-şi calul cu îndemînare. Candia este mai zgîrcit în mişcări, dar la

fel de eficace. Cu toate acestea, Gabriel, în timp ce se alătură camarazilor săi, este uimit şi înmărmurit de aceşti incaşi care li se împotrivesc şi care, la fel ca la Cajamarca, sînt gata să moară fără un ţipăt, fără un gest de revoltă numai ca să le permită celorlalţi să dea foc podului şi să-i împiedice astfel pe spanioli să înainteze.

Ca să-şi dea curaj şi să-şi alunge ezitările, începe să urle din răsputeri şi îşi îndreaptă calul murg spre grămada de oameni. Aude rîsul necuviincios şi reconfortant al lui Candia:

– Ţi-a luat ceva timp! şuieră Grecul uriaş.

Gabriel se luptă cu o îndîrjire incredibilă: retează braţe, găureşte piepturi, sfîrtecă feţe cuprins de febra morţii. Nici unul din scuturile obişnuite ale incaşilor nu pot să reziste fierului care taie în ele ca în varză. Neputincioşi aproape, cad zece, apoi douăzeci. Unii mor zdrobiţi de greutatea războinicilor care se prăvălesc peste ei, alţii răniţi, mutilaţi se tîrăsc pînă la rîu şi se îneacă. Dar ceilalţi continuă asaltul cu securile ridicate, cu privirea tulbure.

În toată masa de oameni privirea lui Gabriel este aţintită asupra unui războinic mai puternic decît ceilalţi. Este mai înalt şi mai viguros, are o înfăţişare mai nobilă, nu este deloc descurajat şi îşi dojeneşte neîncetat camarazii. Fierul spadei sau copitele cailor îl ating uşor de mai multe ori. Se fereşte din calea morţii cu atîta agilitate, încît ţi se pare că dansează. Apoi cu un salt agil sare pe crupa calului lui Candia, îl prinde pe Grec de umăr, iar cu mîna cealaltă caută să-l lovească în coaste.

Un salt violent al calului şi Gabriel este în spatele lor. Braţul ţîşneşte ca o lovitură de arbaletă, în palmă simte cum lama vibrează printre ţesături colorate şi carne.

Războinicul incas scoate un strigăt şi se ridică, apăsînd cu toată greutatea pe sabie. Preţ de cîteva clipe, pare că nu s-a întîmplat nimic. Picioarele incasului rămîn lipite de cal, iar lui

Gabriel i se pare că îl ține în vîrful sabiei, apoi strînsoarea slăbește și cade sub copitele calului.

– Pe toți dracii, ești bine venit, don Gabriel! tună Candia fricționîndu-și coastele.

– Podul e distrus, o să ardă în întregime, răspunde Gabriel arătînd spre foc.

De altfel, incașii se retrag, lăsînd în urmă cadavrele și răniții. Bătălia încetează ca prin farmec. Li se alătură Agüero și însoțitorul lui, au privirea buimacă, iar cizmele și pantalonii le sînt pline de sînge. Descalecă și își scot coifurile. Au fețele asudate și mînjite de sînge, buzele și obrajii încordați de frică.

– Domnilor, vă dau o veste bună: trăim!

*

Soto li s-a alăturat, iar spre prînz și Pizarro, și restul coloanei. În tot orașul răsună strigăte de bucurie, dar spaniolii au alte griji decît petrecerea și darurile ce le sînt oferite.

Pizarro ajunge pe malul rîului alături de Gonzalo și Juan, frații săi, și de căpitanul de Soto și Almagro.

– Gabriel, care-i situația?

Gabriel arată spre malul rîului, unde se găsesc vreo șase sute de războinici incași:

– I-am urmărit, don Francisco și, precum vedeți, la cîțiva le-am mai tăiat din elan. Însă au izbutit să distrugă podul.

– Fricos! Laș!

Vorbele disprețuitoare au țîșnit de pe buzele lui Gonzalo.

Gabriel își șterge fruntea de sudoare. Se apropie de diavolul cu bucle brune care zîmbea răutăcios. Un zîmbet pe care l-a avut adineauri pe cînd omora și care i-a rămas întipărit pe chip, de parcă ar fi fost o cicatrice.

Gonzalo se trage îndărăt cîțiva pași și continuă:

– Ştim deja cum ai luptat, laşule, tocmai pe căpetenia lor ai lăsat-o să-ţi scape.

Gabriel este uimit. Ezită o clipă, înainte să priceapă că este vorba de Guaypar.

– Destul, Gonzalo! îi ordonă Pizarro.

Tonul tăios al guvernatorului nu admite replică. Gonzalo şi Gabriel se măsoară din priviri o clipă, cu feţele schimonosite de orgoliu şi de ură.

Don Francisco priveşte cu răceală grămezile de cadavre, apoi rîul adînc şi învolburat ce-i separă de drumul pe care au luat-o atacatorii satului. Fără să se întoarcă, cere voluntari pentru un alt atac.

– Trebuie să le dăm o lecţie. Să nu creadă că pot scăpa aşa de uşor.

De ce Gabriel se numără printre cei dintîi doritori? Nici el nu ştie. Sîngele îi clocoteşte de furie. Abia dacă îi aude pe ceilalţi.

– Şi eu! spune Juan.

– Şi eu! spune Soto.

– Şi eu! spune Almagro, de parcă s-ar fi trezit dintr-un somn adînc.

Pizarro zîmbeşte. Cei patru călăreţi urmaţi de alţi cîţiva coboară spre ţărm pînă la rîu. Înfierbîntaţi de dorinţa răzbunării, nişte tineri Huanacas se aruncă o dată cu ei în apele îngheţate, admirînd caii care-şi ridică boturile deasupra vîltorii.

*

Curentul este puternic. Ca să-şi protejeze caii, trebuie să formeze un semicerc. Dar malul opus nu este abrupt şi îl urcă fără greutate. Odată ajunşi, Almagro şi ai lui dau pinteni cailor spre munte, ca să le cadă în spate incaşilor, iar Gonzalo şi un grup mai mic o pornesc de-a lungul rîului. Urmează ca Soto şi

Gabriel să-i atace direct, urmărindu-i pe războinicii incaşi pentru a-i abate spre mal.

Gabriel nu mai simte oboseala. Insulta lui Gonzalo îi sfredeleşte creierul. Strînge cu putere între picioare calul murg, iar mîna încleştată pe mînerul spadei apasă pe coapsa dreaptă, de parcă întregul sens al lumii ar fi concentrat acolo.

Îi întîmpină un prim grup de luptători. Par că bat în mod stupid din palme, dar abia apucă Soto să strige: „Păzea!" că o ploaie de pietre azvîrlite din praştii se şi abate asupra lor. Una nimereşte calul murg care se poticneşte şi sare într-o parte. Războinicii incaşi se răspîndesc, înţelegînd că nu trebuie să rămînă grupaţi.

Dar la o sută de paşi depărtare, alţi soldaţi înarmaţi cu praştii iau poziţia de atac şi, de astă dată, îşi aruncă pietrele asupra grupului condus de Juan Pizarro, obligîndu-i să se retragă.

În acel moment, lui Gabriel îi vine o idee smintită. Urlînd ca un nebun, îşi îndreaptă calul direct spre războinicii care îşi pun pietre în praştii. Totul se petrece într-o clipă, dar luptătorii incaşi, uimiţi, rămîn nemişcaţi.

– Santiago! Santiago! urlă el.

În sînge îi zvîcneşte dorinţa de a ucide, iar mintea îi arde cuprinsă de violenţă. Se lasă într-o parte, ţinîndu-se de oblînc şi vede primele feţe cu gurile căscate. O secure zboară pe deasupra lui, dar nu o vede. Nu are ochi decît pentru beregăţile războinicilor. Simte numai mişcarea ritmată a calului de sub el. Mîna sa dreaptă este mai tare decît lemnul de stejar. Aplecat într-o parte, îşi ţine spada cu tăişul lăsat pe spate. Îi atacă.

– Santiago!

Fierul sabiei sfîrtecă rînd pe rînd beregate. Într-o clipă, sabia lui Gabriel taie răsuflarea şi ucide, rînd pe rînd, doisprezece bărbaţi care nu mai apucă nici măcar să urle.

Cînd, printr-o răsucire a şoldurilor revine la poziţia normală, vede cum doisprezece bărbaţi se prăbuşesc dînd din braţe şi din picioare, şi umplu cu sînge pămîntul ierbos.

I se pare că valea este acoperită de o tăcere stranie. O lumină albă îl zăpăceşte. Trebuie să se agaţe de coama calului murg, ca să nu cadă. În stînga lui, incaşii îngroziţi o iau la fugă spre tufişuri.

– Fricos şi laş, murmură, de parcă nu ar înţelege cuvintele pe care tocmai le-a rostit.

În spate, aude strigăte: Almagro şi tinerii Huanacas se reped asupra fugarilor. Îşi trece mîna peste faţă.

Soto este lîngă el. Se privesc. Căpitanul dă respectuos din cap, dar lui Gabriel i se pare că ghiceşte un fel de teamă în gestul lui. Trag de frîu în acelaşi timp ca nişte oameni vlăguiţi.

După o oră, pe malul rîului zac mai mult de şase sute de cadavre. Din batalionul lui Guaypar au mai rămas numai cîţiva oameni care încearcă să scape, cel mai adesea în zadar, aruncîndu-se în vîltoarea mocirloasă.

11

Hatun Sausa, 15 octombrie 1533

În lumina apusului, casele din Hatun Sausa ard în flăcări roșii. Aerul duhnește a fum și a sînge. Toată valea răsună de hohote de rîs și de strigătele victoriei. Printre ele se disting rîsete de copii și de femei, întrerupte de o muzică stranie: un ton grav de flaut o dată cu sfîșietoarele bocete ale tinerelor și cu bubuitul interminabil al tobelor.

Gabriel nu are curajul să treacă rîul ca să se alăture sărbătorii. Pe mal, printre cadavrele pe care nu le-a adunat nimeni, calul paște iarba bătătorită.

Dinspre malul opus vin, din cînd în cînd, chemările camarazilor săi. Chiar și Soto. De ce nu li se alătură? E rănit?

Nu, nu este. Dar se simte otrăvit de imaginea masacrului. În întunericul ce-l învăluie, își vede sabia intrînd în carne, tăind, străpungînd, ucigînd.

Nu, nu este rănit. Dezgustul îi umple pieptul de o durere pe care nu reușește s-o potolească. Se gîndește la Anamaya. Ar vrea să-i simtă buzele delicate sărutîndu-l, sărutîndu-i ochii ce acum îi ard. Ar vrea să-i șoptească vorbe de iertare și de dragoste.

Cu toate acestea, în clipa de față știe că nici măcar nu ar îndrăzni să-i rostească numele. Nu ar suporta ca ea să-l privească și să-l atingă.

*

Abia cînd se face noapte de-a binelea, Gabriel îşi fluieră calul şi trece rîul. Apa îngheţată care îi loveşte cizmele îi face bine. Ajuns pe celălalt mal, îşi struneşte calul să meargă la trap mărunt. Îşi fereşte privirea, ignoră strigătele entuziaste şi răguşite de frenezia victoriei, şi care îl cheamă din toate părţile.

Soseşte în piaţa mare a oraşului, acolo unde, în prezenţa guvernatorului însuşi şi a căpeteniei din Hatun Sausa, oamenii lui Almagro scot din *kallanka* preţioasele comori ce mai fumegă încă.

Ca de fiecare dată, sînt strînse zeci de farfurii şi de pocale, măşti şi statuete din aur. În ciuda funinginei de pe ea comoara străluceşte la lumina torţelor. Dar ochii spaniolilor strălucesc şi mai tare. Rîd, saltă cu vîrful săbiilor strâchinile de aur deformate de căldură, pe care sclavii au reuşit să le scoată din jăratic. Retraşi mult într-o parte, băştinaşii îi privesc intrigaţi.

Pe chipul lui don Francisco nu se poate citi nimic. Priveşte grămezile de aur, de parcă nu l-ar vedea. Numai buzele îi freamătă, ascunse de barba impecabil tăiată. Chiar dacă nu-l aude, Gabriel ştie că se roagă Preasfintei Fecioare. Don Francisco nu renunţă nicicum la vechile sale obişnuinţe. Închină Preasfintei Fecioare şi Pruncului Iisus morţii, sîngele, suferinţa şi bucuria aurului, ştiind că astfel se purifică de ele.

În cele din urmă, don Francisco se întoarce şi îl descoperă în apropiere pe Gabriel care a descălecat şi ţine frîul calului în pumnul încleştat.

– Ah, aici erai... şopteşte el, cu o strălucire duioasă în priviri.

Îl cercetează cu privirea pe Gabriel din creştet pînă în tălpi, îi priveşte pantalonii uzi şi rupţi, haina murdară cu mîneca dreaptă sfîşiată, înnegrită de sîngele închegat. Cînd îi cercetează chipul întunecat, cu obrajii zgîriaţi, cu privirea năucă, afecţiunea dispare şi ochii îi mijesc într-un zîmbet vesel:

– Grozav mai arăți, băiete! Nu-i rău pentru un laș...

Gabriel nu reacționează nici la compliment, nici la tăgăduirea implicită a cuvintelor crude ale lui Gonzalo. Tremurînd de frig și de oboseală, își întoarce privirea spre bărbații care îngrămădesc obiectele de aur în coșurile mari de răchită, aduse de femeile indiene.

Pe neașteptate, guvernatorul îi face semn gornistului Alconchel.

– Sună adunarea! îi ordonă el, cu calm.

Alconchel își ia trompeta și sună. Surprinși, indienii din sat fac un pas înapoi. Cei care îi însoțesc pe spanioli de cînd au plecat din Cajamarca rîd de ei și le explică de unde vine geamătul profund care urcă și acoperă aerul încărcat și zgomotos al văii.

– Ce s-a întîmplat, don Francisco? întreabă Gabriel.

– Ceea ce ați tăiat azi nu era decît un detașament. Grosul armatei de cincisprezece mii se află în sud, la cîteva leghe de aici. Acum, după ce oamenii și caii s-au odihnit, vreau să plece în urmărirea lor un grup de cincizeci de călăreți.

Gabriel rămîne mut.

– Nu mă refeream la tine, fiule! Tu ai nevoie de odihnă acum. Pentru tine ziua s-a încheiat. Distrează-te, bucură-te de bucatele și de femeile pe care ni le oferă noii noștri prieteni...

Pizarro îl îmbrățișează.

În spatele lor, se aude o zeflemea acră:

– Ce înduioșător!

Gonzalo Pizarro cu bustul excesiv de țeapăn, cu haina descheiată ce-i atîrnă peste cămașa murdară și ruptă, duhnind a *chicha*, rîde plin de țîfnă imitînd un salut ceremonios.

– Hotărît lucru, frate, strîngi în brațe un adevărat erou!

– Și tu, Gonzalo, ești de asemenea unul! replică guvernatorul deschizîndu-și ostentativ brațele. Și dacă te face fericit o îmbrățișare a guvernatorului tău, iată, ți-o ofer bucuros!

Gonzalo se întoarce spre călăreții care îl înconjoară, fără să-i pese de brațele întinse, și își continuă zeflemeaua:

– Jos pălăria, domnilor! Pentru că a scos măruntaiele cîtorva indieni, don Gabriel a devenit unul de-ai noştri. Bine ai venit, bastardule!

Guvernatorul păleşte la auzul insultei. Trăsăturile îi devin aşa de rigide, de parcă ofensa i-ar fi fost adresată lui. Îl prinde cu mîna stîngă de încheietură pe Gabriel, reţinîndu-l, în timp ce şuieră printre dinţii încleştaţi:

– O să vină şi ziua aceea, Gonzalo, în care propriul venin o să te otrăvească. Şi nu prea cred că am s-o regret!

Într-o clipă, zîmbetul larg al lui Gonzalo dispare. Se uită mirat la don Francisco. Deschide gura să îi răspundă, dar brusc renunţă. Gabriel, care şi-a smuls braţul din strînsoarea guvernatorului, înaintează către el şi îl măsoară dispreţuitor cu privirea:

– Ai dreptate, don Gonzalo: aici sînt numai bastarzi, dar nici unul dintre ei nu pute a rahat ca tine.

Cînd se răsuceşte pe călcîie, Gabriel nu aude nici o zeflemea, numai primele ordine pentru marş. Vocea lui don Francisco a redevenit calmă, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

Traversează piaţa cu indiferenţă, deşi se resimte de pe urma luptei de la amiază. Puţin mai tîrziu, cînd se îndrepta spre corturile din afara satului, zăreşte litiera lui Chalkuchimac, înconjurată de cîţiva războinici. Anamaya este urmată de vreo şase nobili bătrîni, care o escortează cu expresii severe.

Instinctiv, Gabriel se pierde pe o străduţă care mirosea a apă clocită. Pentru nimic în lume nu ar vrea să-l vadă cu pantalonii, inima şi privirea pătate de sîngele indienilor pe care i-a ucis astăzi.

*

În lumina torţelor venind de undeva, din josul scării marii piramide, chipurile sînt nesigure şi parcă tremură. Chalkuchimac, clipind pur şi simplu, ordonă să i se aducă mai aproape mînerele smolite ale torţelor.

O duzină de băieţandri se grăbesc să execute ordinul în linişte, fără să se audă foşnetul sandalelor pe dalele de piatră. Ţin torţele în mîini, fiindcă nu există suporturi în pereţii din apropiere.

Acum, Anamaya le vede mai bine feţele.

Sînt nouă, aşezaţi în cerc în jurul unui vas de jeratic, în care ard frunze de coca. Patru bătrîni sleiţi de puteri din cauza drumului, doi nobili din Cuzco, un guvernator al regiunii desemnat de Atahualpa, Chalkuchimac şi ea, *Coya Camaquen.*

Generalul Chalkuchimac este cel mai impunător. Pe chipul său nu există nici un rid care să amintească de suferinţele pe care le îndură de săptămîni. Nu poate să meargă, nici măcar să-şi ducă hrana pînă la gură. Mîinile şi picioarele arse în timpul torturilor îndurate la Cajamarca sînt carne vie. Zadarnic, femeile care îl îngrijesc îi ung rănile în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară, şi îi schimbă bandajele. Arsurile profunde continuă să supureze şi să se adîncească, de parcă ar vrea să devoreze în întregime corpul puternicului războinic.

Totuşi, aşa cum stă aşezat pe o cuvertură, cu spatele sprijinit de un taburet de litieră, înfăşurat într-o largă *manta* care nu-i lasă la vedere decît chipul, lui Anamaya i se pare mai puternic şi mai hotărît decît toţi ceilalţi. El a vrut să se întîlnească în timp ce, în locurile neatinse de flăcări ale oraşului, străinii petrec şi se îmbuibă cu mîncare, ca să-şi sărbătorească victoria şi să rîdă de morţii care putrezesc în rîu.

Chalkuchimac măsoară, una cîte una, feţele grave şi tăcute. Privirea-i pătrunzătoare se opreşte asupra lui Anamaya. În lumina torţelor, albul ochilor devine roşu. Pentru o clipă, Anamaya are impresia că privirea este a lui Atahualpa. Dar generalul îşi ia privirea de pe faţa ei şi rosteşte:

– Bîjbîim ca nişte copii legaţi la ochi. Nu mai avem nici curaj, nici discernămînt. Străinii vor să intre în Oraşul Sfînt şi noi îi ducem de mînă! Cu toate astea, ştiu ce vor face acolo. Priviţi în jurul vostru: vor prăda domeniile clanurilor, vor jefui

aurul templelor. Şi totuşi, prea puternici Nobili, mi se pare, văzînd chipurile şi privirile voastre, că toate astea vă lasă indiferenţi. Că nu vă interesează soarta Imperiului!

Unul dintre cei mai bătrîni dintre nobili ridică braţul ca să-l întrerupă şi rosteşte cu voce acră:

– Chalkuchimac, vorbeşti şi gîndeşti mereu ca un războinic. Nu cunoşti decît vorbele aspre. Asta ţi-a izbutit, atîta vreme cît Inti era cu tine. Azi, cînd eşti neputincios şi supus voinţei străinilor, nu vorbeşti decît limba înfrîngerii. Priveşte aşadar ce s-a întîmplat azi! Sute de războinici curajoşi au pierit de mîna străinilor, care sînt doar cîţiva luptători! Îţi place sau nu, caii lor le conferă braţelor o putere pe care tu nu o ai...

– Ascută, Chalkuchimac, bucuria locuitorilor din Hatun Sausa! mormăie furios un alt Nobil. Îi auzi dansînd şi cîntînd? Soldaţii tăi au venit să ardă valea pentru ca străinii să găsească numai fum şi cenuşă în calea lor! Ascultă cum se bucură locuitorii acestei provincii, în timp ce străinii golesc depozitele lui Inca şi îi iau femeile, de parcă ar fi ale lor! Asta vrei să se întîmple peste tot în Imperiul Celor Patru Zări?

– Încetaţi! Degeabă ne certăm, ordonă cu glas liniştit cel mai puternic dintre Nobilii din Cuzco.

Pentru o clipă se face linişte, întreruptă numai de strigătele şi rîsetele ce vin dinspre malul rîului, unde s-au ridicat corturile în jurul oraşului.

Nobilul din Cuzco este un bărbat rotofei, cu pometii foarte proeminenţi şi cu pielea atît de arămie, încît seamănă cu oalele de lut pictate. Sub privirea sa, Chalkuchimac rămîne impasibil. Cît a fost contrazis, nu i s-a clintit nici un muşchi pe faţă. Maxilarul puternic seamănă cu cel al unei sălbăticiuni.

– Chalkuchimac are într-o anumită măsură dreptate, continuă Nobilul din Cuzco. Iar eu, Tisoc Inca, sînt de acord cu el cînd spune că bîjbîim ca nişte copii legaţi la ochi. A venit vremea să alegem un Inca. A venit vremea ca Inti să-şi găsească un fiu printre noi.

Anamaya vede cum bătrînii îşi apleacă frunţile. Chalkuchimac zîmbeşte dispreţuitor.

– Presupun că nobilul Tisoc Inca doreşte să fie ales unul din clanul său!

– Degeaba te laşi pradă furiei, Chalkuchimac! Cel care va fi ales trebuie să aibă sprijinul Soarelui, Tatăl său, şi al Strămoşilor de pe Tărîmul Celălalt. E tot ceea ce pretind.

– M-aş mira să nu te fi gîndit la cineva, bombăne Chalkuchimac.

– Cum putem să alegem un Inca fără să avem alături de noi un preot sau un prezicător, care să ne spună voia lui Inti şi a Quillei? întreabă un Nobil care tăcuse pînă atunci. Cum să alegem un Inca ştiind că Atahualpa nu a lăsat *mascapaicha* regală nici unuia dintre fii săi?

– Nu era nevoie s-o facă, îi replică sec Chalkuchimac. Toţi ştiu că fiul preferat al lui Atahualpa este Atoc Xopa. El trebuie să poarte pe frunte, ca şi tatăl său, penele de *curiguingue*.

Cuvintele lui Chalkuchimac aduc iar tăcerea printre Nobili. O tăcere apăsătoare. Privirile se întorc spre Anamaya. Ştie ce se aşteaptă de la ea, dar preferă ca înainte să spună ce are de spus să iasă la iveală şi să se înfrunte părerile şi gîndurile ascunse ale Nobililor.

– Atoc Xopa nu-i decît un copil, constată Nobilul din Cuzco. În plus, locuieşte în capitala din nord, prea departe de aici şi de străini. Cum ar putea domni?

– Tisoc, n-ai priceput ce vrea să spună Chalkuchimac! bombăne unul dintre nobili. Aşa este: fiul preferat al lui Atahualpa nu-i decît un copil. Trăieşte în nord şi aici nimeni nu i-a văzut chipul. N-a intrat niciodată în Cuzco. Dar tocmai asta îi convine generalului Chalkuchimac.

– Dacă îl alegem, nu va fi decît instrumentul lui Chalkuchimac. El va fi adevăratul stăpîn al Imperiului Celor Patru Zări, deşi nu este Fiul lui Inti!

Toate privirile se întorc spre general, care înfruntă acuzaţiile fără să clipească. Anamaya nu se poate abţine să nu-i admire puterea şi stăpînirea de sine. Încordarea este atît de mare, iar Anamaya vede cum le tremură mîinile bătrînilor Nobili. Cel mai vîrstnic dintre ei rosteşte ridicîndu-şi degetele îndoite:

– Am auzit ce-i spunea Chalkuchimac lui *Machu Kapitu* al străinilor prin cei care le vorbesc limba. Îi propunea, singur, fără consimţămîntul nostru ca Atoc Xopa să fie Inca.

– Adevărat, Chalkuchimac?

Înainte să-i răspundă lui Tisoc Inca, generalul o priveşte ciudat pe Anamaya. O sfredeleşte îndelung cu privirea, de parcă ar vrea să citească în ea. Apoi îşi revine şi răspunde zîmbind:

– Da.

Un murmur furios răzbate de pe buzele Nobililor. Acum însă Chalkuchimac pare să se adreseze numai lui Tisoc Inca:

– Ce v-a apucat pe toţi? Sînteţi la fel ca Atahualpa care avea impresia că străinii vor lua aurul şi vor pleca în curînd? Atahualpa s-a dus şi nimeni nu ştie dacă a izbutit să se alăture tatălui său pe Celălalt Tărîm!

Piepturile Nobililor vibrează din nou de un mîrîit înăbuşit. Atunci, cu un gest plin de mînie, Chalkuchimac îşi leapădă *manta* ce-l acoperă. Toţi îi văd mîinile întinse. Sînt fără piele, cu sîngele negru lucind. Pe picioare şi pe pulpe, pielea îi atîrnă în fîşii arse, zdrenţuite, înconjurate de un puroi galben.

– De ce credeţi că am acceptat asta? întreabă generalul, urlînd. Carnea mea arsă a stricat aerul Imperiului Celor Patru Zări. Durerea mea se ridică pînă în înaltul cerului ca Inti să o găsească în drumul său! Şi el nu vrea să mă vindec pînă ce toţi războinicii noştri nu îi vor respira duhoarea şi vor afla că m-am plecat în faţa străinilor! Tisoc! Străinii nu sînt nici blînzi, nici buni! Înghit aur, iar lăcomia lor este fără margini. Tisoc Inca, oare nu înţelegi că odată ajunşi la Cuzco vor lua tot, fără

să ne dea ceva în schimb? Îţi vor lua pămînturile, femeile, copiii, servitorii... Vor lua mereu şi mereu pentru că numai pentru asta au venit! Eu, Chalkuchimac, v-o spun: să-i ucidem atîta timp cît încă mai sînt puţini.

– În cazul acesta, de ce vrei să fie ales Inca un copil fără experienţă? bombăne un bătrîn.

Zîmbetul generalului seamănă cu cel al unui demon de pe Cealaltă Lume, iar Anamaya nu-şi poate stăpîni un frison.

– Pentru că străinii vor crede că ei sînt stăpînii lui Inca. Îi voi spune: fă asta şi asta! Le vom zîmbi frumos. Le vom da aur; între timp, eu voi fi liber. Voi putea să-mi conduc războinicii într-o mare bătălie, în care vor muri cu toţii!

– Aşa cum s-a întîmplat azi? îl ironizează Tisoc.

– Sînteţi cu toţii nişte laşi! strigă Chalkuchimac, ridicîndu-şi spre cer mîinile rănite. Inti vă va transforma în cenuşă!

– Inti nu te ascultă pe tine, Chalkuchimac, replică sec Tisoc. Uiţi că acel înfometat sfîrşeşte întotdeauna prin a se sătura ori a muri. Alegerea ta nu este nici înţeleaptă, nici dreaptă. Cu toţii ştim pe cine trebuie să alegem Inca. Pe Manco, fiul lui Huayna Capac, Nobilul clanului din sud. Este cel mai înţelept şi cel mai puternic dintre toţi cei rămaşi în viaţă. Împreună cu el vom avea pacea şi unitatea Imperiului...

Mormăitul dezgustat al generalului seamănă cu un hohot de rîs. Se întoarce spre Anamaya. Privirea îi este aşa de pătrunzătoare, că ar putea despica şi o piatră de praştie.

– Tu le-ai suflat această alegere, *Coya Camaquen*? Eşti foarte tăcută! Te ştiam mai vorbăreaţă pe cînd stăteai în preajma lui Atahualpa.

– Chalkuchimac, cum îndrăzneşti să-ţi baţi joc de *Coya Camaquen?* intervine unul dintre Nobili.

Generalul se strîmbă de durere, căci mîinile rănite i-au atins veşmintele. Dă din cap şi rosteşte în şoaptă:

– Nu! Nu-mi bat joc de *Coya Camaquen*, bătrîne Nobil. Ştim cine este *Coya Camaquen*...

– Chalkuchimac, disputa asta n-are nici un rost, reia Tisoc Inca împăciuitor. Timpul ne presează şi trebuie să-l desemnăm pe Inca. Nu-i aici nici un vraci şi nici un slujitor al lui Inti, ca să ne spună ce au prezis oracolele. Dar *Coya Camaquen* poate. Ea a reuşit să-l desemneze pe Inca Atahualpa mai înainte să se arate cometa pe cerul din Quito. Atahualpa a avut încredere în ea în toate hotărîrile pe care le-a luat, ştii prea bine! Cu toţii ştim că i-a mărturisit ultimele cuvinte dinaintea plecării sale, aşa cum la Quito a făcut-o şi Huayna Capac, tatăl său...

– Da! aprobă zgomotos un bătrîn. Asta trebuie să facem!

– Supune-te, Chalkuchimac! Să-l desemneze *Coya Camaquen* pe Inca, să aleagă ea între Manco şi Atoc Xopa!

Generalul nu şi-a luat privirea de la Anamaya. Este pentru prima oară cînd citeşte în ochii lui teama, îndoiala şi chiar un licăr de prietenie. Deodată, răsuflă greu ca nişte foale, închide ochii şi întreabă:

– Care este părerea ta, nobilă Anamaya?

Anamaya nu-şi poate stăpîni bătăile inimii atît de puternice, încît o împiedică să vorbească. Este conştientă de importanţa vorbelor sale. Toţi muşchii, toate oasele i se împotrivesc. Însă cuvintele îi vin pe buze lesne, aşa cum s-a mai întîmplat şi altădată. Ştie că nu-i aparţin, deşi ea le rosteşte:

– În noaptea dinaintea Marelui Măcel, Inca Huayna Capac a venit la mine de pe Celălalt Tărîm ca să mă vadă. S-a arătat sub înfăţişarea unui copil. Mi-a spus: „Ceea ce este vechi va fi distrus, ceea ce este prea mare va dispărea, ceea ce este prea puternic îşi va pierde puterea... Acesta este marele *pachacuti*. Lumea se micşorează şi reîncepe. Totul s-a schimbat..."

Se aude un murmur de mirare. Nimeni nu se gîndeşte să-i pună la îndoială cuvintele: este ca şi cum prin gura ei ar vorbi

însuşi marele Huayna Capac. Vede chipurile încruntate că-i sorb cuvintele ca pe o băutură de preţ. Continuă:

– Inca Huayna Capac a adăugat: „Ai grijă de fiul meu pe care l-ai salvat de şarpe, căci el este primul nod al firului din vremurile ce vor veni..." Cu mult timp în urmă, pe cînd eram doar o copilă fără experienţă, am asistat la ceremonia prin care Nobilul Manco a devenit bărbat. În acea zi a cîştigat cursa. Dar, în timp ce alerga, i-a ieşit în cale un şarpe veninos, gata să-l muşte cînd urma să treacă mai departe. L-am văzut la timp. Am reuşit să gonesc şarpele, iar Manco mai trăieşte şi astăzi.

Se lasă o liniştе de mormînt. Dinspre cîmpie nu se mai aude nici un zgomot. Dansurile şi cîntecele nu mai tulbură noaptea.

– Aşadar, *Coya Camaquen* l-ai ales pe Manco, şopteşte generalul.

– Nobile Chalkuchimac, nu eu l-am ales: a trecut deja multă vreme de cînd Strămoşii de pe Celălalt Tărîm l-au desemnat pe Manco. Dar dă-mi voie să-ţi spun că este nobil şi drept. Este drept şi nu este laş, o ştii prea bine. Va şti să reunească toate provinciile Imperiului, fără să se supună străinilor ca un copil. Şi dacă va trebui să aibă loc războiul pe care îl doreşti, mai întîi este nevoie de pace. Trebuie să se vindece rănile războiului dintre fraţi care l-a slăbit aşa de tare pe Inca Atahualpa. Da, Chalkuchimac, eşti un mare războinic! Dar azi, războiul ia înfăţişarea păcii. Numai pacea ne face puternici pentru acea zi, dacă Inti şi Quilla o vor dori... răspunde Anamaya cu o îndrăzneală ce o uimeşte şi pe ea.

– Are dreptate! A vorbit înţelept! aprobă doi bătrîni.

– Chalkuchimac, noi toţi sîntem de aceeaşi părere cu *Coya Camaquen*. Avem încredere în ea. Mîine în zori va pleca să-l întîlnească pe Manco şi să-i spună ce am hotărît...

Chalkuchimac îşi priveşte rănile cu ochii mijiţi, apoi îşi ridică abătut privirea, ca să-l înfrunte pe Tisoc:

– Şi ce s-ar întîmpla dacă nu aş fi de aceeaşi părere cu *Coya Camaquen*? întreabă.

Tisoc nu-i răspunde. Liniştea este întreruptă de răsuflarea Nobililor care îşi iau puterea din spusele şi din amintirea unei tinere. Anamaya îl priveşte pe general cu admiraţie şi regret.

– Ce s-ar întîmpla? întreabă Chalkuchimac, cu glas şoptit şi ameninţător.

Anamaya îl priveşte fix pe Tisoc preţ de o clipă. Dar nu mai aşteaptă să-i dea dreptul să vorbească şi răspunde în cele din urmă cu o blîndeţe ieşită din comun:

– Nu se va întîmpla nimic, nobile Chalkuchimac! Nimic. Voi pleca mîine.

Chalkuchimac o sfredeleşte cu privirea. Pentru întîia oară, Anamaya descoperă un sentiment nou care nu este nici furie, nici revoltă: doar resemnare.

Şi o nesfîrşită tristeţe.

*

Zorii se ivesc într-o brumă deasă ce acoperă ca un strat umed stîncile şi pînza corturilor. Aerul mai miroase încă a cenuşă. Nu se aude nici un zgomot, cel mult, vuietul neîncetat al rîului şi uneori vreun ţipăt de pasăre.

Gabriel învelit într-o pătură din păr de cal stă pe o buturugă, ceva mai deoparte de tabăra Nobililor incaşi. Peste noapte, s-a trezit deseori dintr-un somn greu, înfruntînd încă lupta din ajun, de parcă nu s-ar fi terminat. Inima îi bate cu putere de dorinţa instinctuală, violentă, de a alerga la cortul lui Anamaya. Cu ochii minţii se vedea luînd-o în braţe, cufundîndu-se în mîngîierile şi în pîntecele ei, ca să uite printr-o nesfîrşită plăcere a dragostei. N-a îndrăznit.

Tot aşa cum nu îndrăzneşte să se ducă la ea acum, cînd se pregăteşte de plecare.

Don Francisco l-a prevenit: Nobilii incaşi şi-au ales rege. „Cu voia mea", a precizat Pizarro, fără să mai adauge altceva înainte de a adăuga: „Preoteasa lor a fost desemnată să meargă să-l anunţe pe cel ales, iar eu i-am autorizat plecarea". Cînd a rostit cuvîntul „preoteasă" irisul negru al Guvernatorului a surprins un licăr în privirea lui Gabriel care şi-a ferit ochii, ruşinat.

Acum, în zorii umezi şi liniştiţi, lîngă rîu cărăuşii pregătesc litiera lui *Coya Camaquen.* Ceva mai retrasă aşteaptă escorta, o duzină de războinici comandaţi de o căpetenie tînără. Dar Gabriel se uită la grupul ce s-a strîns în corturile Nobililor.

Anamaya, îmbrăcată într-o pelerină din lînă de vigonie cu motive albastre, purpurii şi galben-aprins străluceşte în mijlocul bătrînilor care o salută cu respect. Are un fel de diademă de care sînt prinse trei pene galbene. Poartă brăţări de aur, iar în mîini ţine un fir de porumb tot din aur.

Gabriel n-a mai văzut-o niciodată îmbrăcată aşa de solemn. Într-adevăr, îi pare o străină, ca o prinţesă dintr-o lume ce-i rămîne aşa de necunoscută, încît se simte cuprins de o gelozie stupidă.

– Nu mergi măcar să-ţi iei rămas-bun? îl întreabă de undeva, din apropiere, o voce care îl face să tresară.

– *Fray* Bartolomeu!

Cu faţa lui de o paloare neobişnuită, fratele Bartolomeu îi zîmbeşte cu un soi tandreţe în ochii cenuşii. Îşi întinde mîna cu degetele lipite şi arată spre Anamaya, în faţa căreia se închină bătrînii:

– Prietene Gabriel, ştiu ce înseamnă femeia asta pentru tine. Nu-i o indiscreţie de-a mea: în tabără se şopteşte şi se ştie tot. Minciuna se răspîndeşte o dată cu adevărul, dar puţină agerime ca să le deosebeşti...

Gabriel ezită înainte de a-i răspunde:

– Frate Bartolomeu, nu ştiu dacă nu cumva este unul din acele cazuri în care este mai bine să păstrezi tăcerea după cum mă sfătuiai. Ce crezi?

– *Mihi secretum meum*, nu-i aşa? Faci cum vrei, prietene! Dar nu vei reuşi să-ţi ascunzi din privire acele răspunsuri pe care buzele nu le rostesc.

Gabriel clatină cu tristeţe din cap şi scrutează scena ce se petrece în preajma lor. Anamaya se apropie de litieră, încadrată de soldaţii din escortă şi de trei nobili şi urmată de cîteva servitoare. Gabriel ştie că l-a văzut.

– Se spune că este o prinţesă diferită de celelalte, observă în treacăt călugărul, privindu-l pe Gabriel.

Este prima oară cînd faţa tînărului se înseninează reţinîndu-şi un zîmbet în colţul buzelor. Cedezi mai uşor în faţa inteligenţei decît a răutăţii.

– Este înzestrată cu puteri care o fac temută şi respectată printre ai săi. Huayna Capac, regele mort, i-a încredinţat nişte secrete despre care se crede că ar depinde soarta lor.

Se opreşte ezitînd.

– Poate că pentru tine, frate Bartolomeu asta ar fi ceva diabolic...

Călugărul zîmbeşte:

– Gabriel, nu am obiceiul să-l văd pe diavol peste tot. În schimb, ştiu să văd frumuseţea atunci cînd ea se impune. Şi oare frumuseţea nu este şi ea tot creaţia lui Dumnezeu?

Pentru Gabriel este o adevărată bucurie să descopere abilitatea iscusită a călugărului. Zîmbetul lui i-a atras parcă atenţia lui Anamaya care se află doar la cîţiva stînjeni de litieră. Păşeşte, ezitînd. Dar drumul lui este la fel de bine trasat ca un ritual. Un Nobil bătrîn îi arată printr-un gest litiera, cărăuşii, escorta...

Bartolomeu îşi pune mîna pe braţul lui Gabriel:

– Dă-mi voie să te întreb iar: de ce nu mergi să-i urezi drum bun?

– Ieri, ieri am ucis mulţi oameni, mulţi incaşi, răspunde Gabriel cu glas răguşit.

– Şi ţi-e teamă să nu ţi-o reproşeze?

– Nu ştiu. Mă macină amintirea asta bizară că aveam poftă să ucid, că-mi plăcea chiar...

Bartolomeu rîde încet:

– Despre asta ar trebui să-mi vorbeşti mie, nu ei.

Privirea cenuşie a călugărului se aţinteşte acum asupra cortegiului. Păstrează tăcerea un lung moment, pentru a vedea cum Anamaya se aşază pe taburetul din litieră, apoi începe să vorbească iar cu glas vioi şi limpede:

– Gabriel Montelucar y Flores, ieri ţi-ai făcut datoria. Ai fost un erou pentru însoţitorii tăi şi, de dimineaţă, te admirau mulţi. Poate că rîzi de ei, fiindcă eşti foarte orgolios şi îi consideri cam sălbatici. Totuşi, dacă asta înseamnă ceva pentru tine, spune-ţi că vieţile pe care le-ai curmat i le-ai oferit lui Dumnezeu...Cît despre iubirea din sufletul tău e bine să ştii că nu poţi conta pe mine ca s-o numesc păcat...

Gabriel este aşa de uimit, încît se întoarce şi caută privirea călugărului.

– Frate Bartolomeu, cum poţi să-mi spui aşa ceva? Femeia asta nici măcar nu a fost botezată! Dacă îl ascult pe *fray* Vicente Valverde...

Bartolomeu îl întrerupe nerăbdător:

– Şi dacă mă asculţi pe mine, păcătuieşti prin a nu ţine seama de puterea iubirii. Asta spun Apostolul Pavel şi Sfîntul Augustin...

– Dar ei vorbesc despre iubirea de Dumnezeu!

– Iată o minte ascuţită ce discută teologie! Pe mine vrei să mă înveţi puterea iubirii divine? Iată ce spun eu: în iubirea ta există o scînteie divină...

Sunetul trîmbiţei de bronz ce anunţă plecarea cortegiului aproape că acoperă ultimele cuvinte ale călugărului.

– Du-te! Grăbeşte-te! insistă fratele Bartolomeu.

Iar Gabriel, eliberat parcă de o povară ce-l apăsa din ajun, o ia din loc îmbrîncind soldaţi şi nobili, pentru a ajunge la cea pe care o iubeşte.

*

Cînd Gabriel se apropie, litiera a ajuns aproape de ieşirea din sat. Soldaţii incaşi îl privesc puţin miraţi cum îşi potriveşte pasul după al lor. O vorbă rostită de Anamaya şi se opresc.

Gabriel simte un fior în ceafă, atunci cînd Anamaya se apropie. Niciodată nu a mai văzut atîta noblețe şi atîta duioşie într-o singură persoană. Anamaya îl trage puţin mai deoparte. Gabriel observă că nici soldaţii şi nici servitoarele nu îndrăznesc să-şi ridice privirea spre ei.

– Sînt aşa de fericită că ai venit, spune Anamaya. Ea păstrează o clipă tăcerea înainte de a adăuga: Mi-a fost teamă că n-ai să vii. Nu voiam să plec, fără să-ţi văd chipul.

Ridică mîna şi o apropie de buzele lui, de parcă ar vrea să le atingă. Dar cînd vrea să o sărute, se trage uşor îndărăt. Îi zîmbeşte totuşi:

– Nu se poate, rosteşte ea cu blîndeţe. Nu aici – şi nu acum.

Gabriel tresare, bătăile inimii îl sufocă şi este incapabil să-şi găsească vorbele. Nu poate să accepte să nu o îmbrăţişeze înainte de a se despărţi.

Anamaya mai face un pas. Acum trupurile le sînt destul de aproape unul de celălalt, dar nu li se ating. Cînd deschide din nou ochii, redescoperă privirea albastră a lui Anamaya care îl fixează şi îi tulbură sufletul:

– Ştiu ce înseamnă războiul, şopteşte. Şi noi ne omorîm duşmanii.

– Nu vreau să fii departe de mine, rosteşte Gabriel în cele din urmă. Nu trece o oră fără să nu îţi duc dorul.

– Curînd va fi pace. Am ales un nou Inca. E înţelept şi mi-e ca un frate. Va şti să cadă la pace cu guvernatorul.

Alături, se află cortegiul care a rămas nemişcat. Nimeni, bărbat sau femeie, nu s-a clintit din loc. Gabriel se gîndeşte la

Guaypar pe care l-a înfruntat în timpul bătăliei şi pe care l-a lăsat să plece:

– Acolo nu-i încă pace. Ai grijă!

– Tu trebuie să fii prudent...

Îl priveşte cu atîta intensitate şi nelinişte, încît este tulburat:

– Ai făcut un drum lung ca să mă găseşti. Nu vreau să te pierd. M-ai îmblînzit, ai dat naştere în mine unei slăbiciuni care creşte mereu. Mă tem pentru tine mai mult decît m-am temut vreodată pentru mine.

Spune acest cuvinte fără să-l privească şi, cu toate că vocea îi este înăbuşită şi hotărîtă, iar chipul nemişcat, simte emoţia ce o face să tremure ca şi el.

Gabriel nu e în stare să scoată un cuvînt.

Întinde mîna spre mîna ei şi, de data asta, îi permite, ba chiar se sprijină de el într-o mişcare ce face ca trupurile să li se atingă uşor. Anamaya îi strînge mîna cu atîta putere, încît îl doare, îl zgîrîie, îl zdrobeşte, iar în îmbrăţişarea asta este mai mult abandon decît în oricare moment al pasiunii lor.

Cu privirea înceţoşată, surprinde ochii celorlalţi aţintiţi asupra lor şi îşi aminteşte spusele ei: „Nu aici, nu acum..." Se smulge din îmbrăţişare cu inima arzîndu-i şi spatele îngheţat.

Pentru un moment, stau unul în faţa celuilalt, simţind cum le fuge pămîntul de sub picioare. Prin aer trece o adiere parfumată, iar Gabriel închide ochii şi se lasă învăluit de parfumul florilor.

Anamaya face un pas, îndreptîndu-se spre cortegiu. Se opreşte, se întoarce:

– Ai grijă de tine, îi spune el cu vocea sufocată de emoţie.

Anamaya dă să spună ceva, dar se răzgîndeşte. Gabriel rămîne cu privirea aţintită asupra ei, a buzelor ei:

– Te iubesc...

Şi fără să-i lase timp să-şi dea seama că este pentru prima oară cînd rosteşte aceste cuvinte în limba lui, Anamaya aleargă să se alăture cortegiului.

12

Valea rîului Apurimac, 30 octombrie 1533

Bărbatul este scund. În urechi îi atîrnă cercei de lemn şi poartă tunica podarilor. Îngenunchează pe dalele drumului şi se închină. Cei care duc litiera nu se opresc. Căpitanul gărzilor îl priveşte bănuitor.

– Fii bine venită în Valea Apurimac, *Coya Camaquen!* Sînt onorat să te trec rîul!

Omul se teme aşa de mult de ea, încît Anamaya îi schiţează un zîmbet. De cînd a plecat din Hatun Sausa, nu trece o zi fără să descopere în ce măsură locuitorii satelor şi oamenii din Imperiu sînt impresionaţi de renumele ei şi de cortegiu.

Podarul are întru cîtva dreptate să fie îngrijorat. La două sute de paşi sub ei, Apurimac îşi rostogoleşte apele vijelioase printre stîncile enorme. Întreaga vale ce se deschide mult spre sud răsună de vuiet. Dar acolo unde ar fi trebuit să atîrne corzile podului suspendat nu-i decît hăul.

– Ridică-te şi explică-mi ce s-a întîmplat cu podul! ordonă Anamaya.

– *Coya Camaquen*, au trecut deja zece nopţi de cînd l-au ars soldaţii. Am vrut să-i împiedic şi le-am ordonat gărzilor

mele să-i respingă. Însă noi eram numai zece, iar ceata generalului Quizquiz număra mai bine de o sută de oameni!

– Quizquiz? se miră Anamaya.

– Da, *Coya Camaquen*. Aşa s-au prezentat: soldaţii marelui general al lui Inca Atahualpa.

– Au spus şi de ce îl ard?

– Ca să-i împiedice pe străinii care fură aur să ajungă la Cuzco.

Omuleţul îşi întinde braţul spre sudul văii şi adaugă:

– Se spune că pînă la Cuzco muntele este plin de trupe.

– Şi cum se va mai putea trece rîul de acum înainte? întreabă Anamaya sec pentru a întrerupe vorbăria pe care presimte că va urma.

Întrebarea ei pare că îl încîntă pe omuleţ. Face iar o plecăciune plină de respect:

– *Coya Camaquen*, acum zece zile am fost anunţaţi printr-un mesager că vei veni. Aşa că am pregătit ceea ce trebuie. Plute...

– Plute?

– Da, *Coya Camaquen*. Dar nu aici, pe unde se trece de obicei şi unde curenţii sînt prea puternici şi prea periculoşi. Există un loc bun în apropiere. Cu voia ta, am să te conduc.

– *Coya Camaquen*, nu este prudent să te îndepărtezi de drumul regal. Ar putea fi o capcană! intervine căpetenia escortei.

– După cum bine vezi, nu mai există drum regal peste rîu, căpitane, replică Anamaya. Iar eu trebuie să-mi continuu drumul orice ar fi. Ai aşadar grijă să mă păzeşti!

*

După o oră de mers, urcînd o pantă abruptă, ajung la locul unde cursul rîului se domoleşte brusc.

Apurimac, ţîşnind dintre vîlcelele împădurite, curge mai încet. Străbate o mică vale şi descrie o curbă lungă printre cîmpuri. Dar la celălalt capăt se izbeşte într-un val de spumă

de o stîncă înaltă şi cenuşie, anunţînd o nouă revărsare tumultoasă.

Acolo rîul se lărgeşte. Totuşi, dacă te apropii de mal, înţelegi dintr-o singură privire că aici curentul este aproape tot atît de periculos ca în aval.

– Ştiţi, plutele trebuie lansate la apă în acel loc. Este necesar să le lăsăm să plutească în voia curentului şi să ajungă la celălalt mal înainte de stînca aceea mare, îi explică podarul.

– Unde sînt plutele? îl întreabă Anamaya.

– Le-am ascuns în pădure, *Coya Camaquen!* Nu am vrut să le descopere soldaţii şi să le distrugă înainte de venirea ta.

– Aţi mai trecut rîul aşa? întreabă căpitanul gărzii bănuitor.

– L-am mai trecut o dată! Dus şi întors, răspunde podarul, cu un zîmbet larg.

– Ei bine, asta va fi cea de a doua oară, spune Anamaya liniştită.

Omuleţul, flatat de încurajarea lui Anamaya, se agită mult în momentele următoare. Ajutoarele sale tîrăsc dinspre marginea pădurii două plute greoaie, construite din buşteni şi prăjini. Le împing cu îndemînare cu ajutorul unor buşteni mai mici şi, odată ajunşi la rîu, le lansează la apă, acolo unde rîul este mult lărgit.

O duzină de bărbaţi trag de sfori, împiedicînd pluta să alunece la vale, în timp ce alţi şase fixează litiera din care coborîse Anamaya. De îndată ce taburetul a fost instalat, ajutoarele podarului îngenunchează şi aşteaptă ca Anamaya să urce pe plută. Apoi, înarmaţi cu prăjini lungi menţin, pe cît posibil, stabilitatea plutei.

Curentul este aşa de puternic, încît Anamaya simte cum pluta se clătină. Buştenii prinşi între ei cu oarecare măiestrie se mişcă puternic.

În timp ce bărbaţilor le este tot mai greu să menţină pluta aproape de mal, între podar şi căpitanul gărzii se iscă o gîlceavă.

– Trebuie să o escortez pe *Coya Camaquen*, împreună cu cel puţin cinci soldaţi, bombăne căpitanul.

– Imposibil, căpitane! Încărcătura va fi prea grea. Nu vom putea să conducem pluta în siguranță. Cel mult, doi soldați. Privește: buștenii se afundă.

– Asta pentru că nu v-ați făcut treaba bine!

– Litiera este mai grea decît am prevăzut. Și pe urmă, mai este și cea de a doua plută. Soldații tăi o vor putea însoți de acolo pe *Coya Camaquen*...

– Destul! intervine Anamaya. Căpitane, vii cu mine împreună cu podarul. Dacă a construit-o greșit, va suporta consecințele o dată cu noi!

Anamaya înțelege grija bărbaților care se străduiesc să conducă pluta de îndată ce este lansată la apă și care, odată ajunsă în mijlocul rîului, se clatină și mai mult, dar prinde și o viteză foarte mare. În cîteva secunde, puterea apelor pare să fie mai mare decît forța bărbaților care își afundă, cu o repeziciune uimitoare, prăjinile în apă.

Deodată unul dintre ei scoate un strigăt. În calea lor s-a ivit, pe neașteptate, un vîrtej foarte adînc. Cei șase bărbați trec în partea opusă a plutei, ca s-o împingă spre dreapta. Totul se petrece într-o clipă. Șocul o zdruncină pentru prima oară pe Anamaya. Buștenii se zgîlțîie și se izbesc de stînca de sub apă. Litiera se ridică iar și se înclină. Căpitanul escortei se repede dintr-un salt ca să o prindă. Anamaya se ține de cadrul taburetului și își apleacă bustul ca să contrabalanseze mișcarea plutei.

Litiera revine în poziția inițială, dar unul din picioare retează una dintre legăturile buștenilor, și așa slăbite de zguduieli. Bușteanul din mijlocul plutei, acum dezlegat, se afundă periculos în timp ce pluta începe să se răsucească în jurul propriei axe.

Acum pluta se apropie cu o viteză nebună de stînca cenușie care anunța bulboanele și părea destul de îndepărtată. Podarul scoate un fel de lătrat, apoi un altul. Și încă unul. Cele șase prăjini se afundă într-o sincronizare desăvîrșită.

Totul seamănă cu un fel de balet. Prăjinile se ridică şi se afundă, se apleacă şi alunecă, se ridică iar, se afundă şi se apleacă. Sudoarea picură de pe cefele bărbaţilor, dar pluta îşi regăseşte echilibrul. Mai mult, se îndepărtează de centrul vîrtejului. Lătrăturile continuă, iar prăjinile se afundă cu atîta putere, încît par să se frîngă. În cele din urmă, încetineşte şi se îndreaptă spre mal, deşi aerul vuieşte de zgomotul cataractelor.

Podarul zîmbeşte. Se întoarce spre Anamaya şi o salută. Toţi din cei de faţă îşi dau seama că, în timpul primejdiei, *Coya Camaquen* nu a rostit nici o vorbă, nu a scos nici un ţipăt de spaimă.

Le zîmbeşte la rîndu-i mirată de blîndeţea contactului dintre plută şi mal.

În vreme ce litiera este aşezată pe iarbă îi priveşte pe bărbaţi şi simte prospeţimea aerului o dată cu o plăcere nouă şi stranie: o privesc admirativ şi cu un alt fel de respect.

– E departe Rimac Tambo? îl întreabă pe podar.

– La cel puţin o zi de mers de aici. Dacă ai vrea să ne faci onoarea de a ne fi oaspete în noaptea aceasta...

– Mulţumesc, îl întrerupe Anamaya. Am să-i vorbesc Nobilului Manco despre priceperea ta. Dar trebuie să ajung astă- seară la Rimac Tambo.

*

Vuietul rîului se aude ca o răsuflare care aduce liniştea. În lumina apusului, versanţii din jur par nişte petale protectoare. În faţa acelei *cancha* dinspre est, se deschide o vale îngustă şi adîncă rămasă în mod bizar alburie, învăluită într-o negură translucidă, deşi se apropie noaptea.

Acum Anamaya ştie încotro duce valea aceea: spre marea cetate sacră al cărei nume nimeni nu are voie să-l rostească. Picchu!

Nimic nu pare să se fi schimbat la Rimac Tambo aceasta este o senzaţie stranie.

Cu ani în urmă, era tot aici, la vremea unui apus asemănător. Zidurile frumoase ce susţin esplanada pentru ceremonii, desăvîrşit îmbinate, răspîndeau aceeaşi linişte odihnitoare ca şi în seara aceasta. Pantele abrupte ce închid valea asemenea unor triunghiuri şi dreptunghiuri trimit cu gîndul la motivele geometrice pe care le ţes zilnic fecioarele din *acllahuasi*. Aveau în ele aceeaşi putere care te tulbura puţin. Doar Anamaya era alta. O copilă neliniştită pe care înţeleptul Villa Oma se străduia să o facă stăpînă pe ea şi vigilentă. Chiar aici, într-un apus de soare asemănător, în adîncul aceleiaşi văi interzise, li s-a înfăţişat spre marea lor uimire cometa care l-a desemnat pe Inca Atahualpa.

E de ajuns să îşi închidă ochii ca să o vadă din nou.

Un ghem de foc galben-pal, asemenea unui soare al nopţii. Urca pe cerul întunecat printre primele stele apărute. În spatele lui pluteau imense plete ciufulite de vîntul Celuilalt Tărîm.

A fost de ajuns să-şi reamintească pentru a auzi glasul Înţeleptului: „Înlătură teama, *Coya Camaquen*. Lasă-te în voia spiritului! Aminteşte-ţi de călătoria de la Piatra Strămoşilor. Înlătură teama..."

Tresare auzind ţipătul unei păsări şi îşi deschide ochii.

În jurul ei, esplanada este pustie. I s-a făcut frig. Pelerina de ceremonie nu este suficient de călduroasă pentru această zonă muntoasă. Totuşi, a hotărît să o poarte două zile pentru a-l întîmpina cum se cuvine pe Manco atunci cînd, în cele din urmă, va veni. Dar de cum se face întuneric o ia cu frisoane şi îi îngheaţă ceafa şi şalele.

Se aude iar un ţipăt de pasăre mai aproape de rîu. Apoi un altul în spatele *tambo*-ului.

Se întunecă repede. Pe neaşteptate, valea pare şi mai întunecoasă şi mai ameninţătoare. Printre tufişuri se întrevăd dalele drumului regal, urcînd drept panta abruptă ce închide valea şi

alcătuind o imagine stranie, de parcă muntele ar fi secţionat de o linie luminoasă, rece, tăioasă.

Îşi stăpîneşte un tremur care, de data aceasta, este mai mult din cauza neliniştii decît a răcorii apusului.

Mai mulţi ţărani din Rimac Tambo i-au confirmat spusele podarului. Sute de soldaţi dau tîrcoale prin munţii din apropiere, jefuiesc *cancha*, îi atacă pe săteni. Comandanţii lor nu ascultă de ordinele Nobililor, ca să facă pace cu străinii. Unii afirmă că nu acţionează decît după voinţa generalului Chalkuchimac şi că nu vor accepta niciodată ca străinii să ajungă la Cuzco. Manco întîrzie şi Anamaya se teme să nu fi fost prins de hoardele de războinici.

Aşa va fi mereu? Violenţă, ură şi lupte fratricide, în pofida hotărîrii Strămoşilor, în vremurile astea aşa de tulburi şi de grave?

Într-adevăr, această vale în aparenţă aşa de calmă poartă în adîncurile ei amintirea dramelor care o fac ameninţătoare. Anamaya îşi reaminteşte prea bine măcelărirea bătrînilor ce însoţeau mumia lui Huayna Capac şi care s-a petrecut chiar aici!

Ţipetele păsărilor răzbat din pădurea întunecoasă. Anamaya îşi strînge pelerina în jurul umerilor îngheţaţi, dar îşi impune să nu intre în *cancha*, de parcă răbdarea ei ar putea să-l păzească pe Manco pe drumul pînă la ea.

*

Nu s-a mişcat de la apusul soarelui. Acum e întuneric. Un vas cu jeratic a fost adus în apropierea ei, ca să-şi poată încălzi mîinile şi faţa. Timpul se scurge greu cît urmăreşte cum stelele se înalţă pe cer.

Din cînd în cînd, în bezna muntelui se aud ţipete şi răgetele sălbăticiunilor. Deşi a ciulit urechea, nu a auzit foşnetul paşilor în iarbă decît în ultimul moment. Nu apucă să se întoarcă mai înainte ca o mînă puternică şi mare să-i astupe gura, împiedicînd-o să ţipe.

Un trup străin se lipeşte de al ei şi o ridică asemenea unei păpuşi.

– Manco!

– Ah! M-ai recunoscut prea repede! şopteşte Manco, dîndu-i drumul din strînsoare.

Se privesc. Ochii îi strălucesc de emoţie. Anamaya uită salutul protocolar pe care îşi promisese să-l facă la întîlnirea cu Manco. Bărbatul din faţa ei degajă putere şi distincţie. Este fericită să-l revadă, să surprindă trecerea timpului pe chipul lui, de la prima lor întîlnire de la Tumebamba. Şi el pare tulburat atunci cînd o priveşte. Se dă un pas îndărăt, ca să o poată admira mai bine.

– E aproape noapte, dar străluceşti ca o stea, surioară, îi spune el cu blîndeţe.

– Sînt foarte fericită să te revăd, Manco! Sînt, de asemenea, foarte fericită să văd că...

Ezită asupra cuvintelor şi se opreşte. Ar vrea să-i spună că a dobîndit frumuseţea şi prestanţa ce se cuvin unui Fiu al Soarelui. Că are hotărîrea şi siguranţa unui Inca, înscrise în conturul buzelor şi în strălucirea din privire. Dar nu îndrăzneşte. Ca un fulger simte iubirea sa răscolitoare pentru Gabriel. *Pachacuti* nu răvăşeşte doar ordinea lumii, ci şi inima sa. În tulburarea ei, Anamaya nu ar vrea ca Manco să o înţeleagă greşit şi să-i considere vorbele ca pe o încercare de a-l seduce:

– Sînt bucuroasă că ai sosit fără probleme, spune ea, în cele din urmă.

– Da, trupele lui Quizquiz şi ale lui Guaypar bîntuie cam peste tot. Dar oamenii aştia din nord nu cunosc muntele la fel de bine ca mine!

Manco zîmbeşte uşor dispreţuitor, apoi întreabă:

– Cum se face că nu ţi-a fost teamă şi că m-ai recunoscut imediat? Să fie oare aşa de plină de puteri *Coya Camaquen* încît are şi un ochi la ceafă?

– Ore întregi te-am aşteptat! Mi-a fost teamă pentru tine, ascultam zgomotele nopţii sperînd că ai să vii... Se opreşte

zîmbind apoi continuă: ... şi m-ai surprins aşa cum ai mai făcut-o, în acelaşi fel şi în acelaşi loc!

Rîd amîndoi fericiţi şi stingheriţi totodată.

– Vino, să mergem în *tambo!* spune Manco. Vom putea discuta pe îndelete şi mi-e şi foame.

*

Sosirea Nobilului Manco a stîrnit multă agitaţie în interiorul clădirilor. Cei cîţiva Nobili care l-au însoţit împart aceeaşi încăpere cu şeful escortei lui Anamaya. Servitorii aleargă de la o încăpere la alta ca să mai umple vasele cu jeratic, să pregătească hrana, să aducă bere, pături şi torţe.

Cînd servitorii intră în camera destinată lui Manco şi tapiseria coboară, Anamaya cade în genunchi. Se prosternează de două ori.

– Anamaya! strigă Manco, stingherit.

– Inca Manco...

– Anamaya, de ce mi te adresezi aşa? o întrerupe Manco, dînd să se ridice. Sîntem frate şi soră...

Anamaya clatină din cap, fără să-l privească:

– În curînd nu vom mai fi: Nobilii au ţinut sfat. Te-au desemnat să le fii Inca.

Manco se ridică strîngîndu-şi buzele.

– E timpul, mai şopteşte Anamaya.

Manco o priveşte preţ de o clipă. Îi cuprinde umerii şi o obligă să se ridice privind-o drept în ochi.

– Îmi amintesc primul moment în care ţi-am văzut ochii. Eram nişte copii. Din acea zi albastrul ochilor tăi mi-a rămas în inimă. Chiar şi Paullu, iubitul meu frate, era puţin gelos!

Inima lui Anamaya este cuprinsă iar de tulburare ca de fiecare dată cînd îi vorbeşte despre sentimentele lui. Îşi strînge buzele ca el să nu mai continue. Spre uşurarea ei, Manco nu

pare să-i fi observat stinghereala şi rămîne o vreme tăcut, zîmbind visător.

– Paullu îmi lipseşte, oftează el. Sînt luni de zile de cînd s-a retras pe malul lacului Titicaca. Nu-şi doreşte decît să stea acolo. Privirea i se aspreşte. Îşi reia firul gîndurilor: Îmi amintesc, de asemenea, ultima noastră întîlnire, surioară Anamaya: noaptea îngrozitoare a măcelului de la Cajamarca m-a urmărit zile de-a rîndul.

– Nobile Manco, în noaptea aceea te-am prevenit că lui Inca Atahualpa i se apropia clipa în care va porni spre Celălalt Tărîm, iar tu va trebui să-i iei locul. E timpul acum.

– Da. Îmi amintesc vorbele tale. Au rămas în mine. Şi nu am uitat nici că tu îmi arăţi dintotdeauna drumul spre Lumea Străbunilor mei.

– Nu eu, protestează Anamaya, ci ei vorbesc prin mine. Nu sînt decît soţia Fratelui-Geamăn al lui Huayna Capac, tatăl tău. El te-a ales. El este cel care încredinţează în mîinile tale viitorul Imperiului Celor Patru Zări.

– Anamaya, trebuie să înţeleg. Să înţeleg ce s-a petrecut în acea noapte... S-au spus atîtea – că străinii sînt zei, că scuipă foc şi sînt una cu animalele lor... La Cuzco se zvoneşte că soarele s-a stins de cînd l-au atins pe fratele meu Atahualpa...

Anamaya îşi cîntăreşte cuvintele:

– Manco, nu înţeleg rostul a tot ceea ce se întîmplă în Imperiu. Tatăl tău nu mă mai sfătuieşte. Visele mele sînt pline de tăcere. Dar de luni de zile trăiesc alături de străini şi pot să te asigur că nu vin de pe Celălalt Tărîm. Sînt doar oameni! Oameni lacomi de aur. Nu scuipă foc şi nu au puteri mai mari decît noi. Pur şi simplu armele lor sînt superioare faţă de ale noastre.

Manco clatină din cap, îşi ia mîinile de pe umerii lui Anamaya şi merge să se aşeze pe patul din încăpere.

– Vino aici, îi cere.

– Inca...

– Nu! Nu încă. Deocamdată nu sînt Inca. Vino, nu te teme! Surioară, vreau să-ţi simt căldura, ca odinioară!

Anamaya i se alătură cu o uşoară ezitare. Manco îi întinde mîna ca ea să-şi pună degetele în palma lui. I le strînge cu tandreţe:

– Mai vorbeşte-mi despre străini, o roagă. Ajută-mă să-i înţeleg. Trebuie să-i urîm pe toţi sau putem să-i respectăm, să-i iubim pe unii dintre ei ca pe ai noştri?

Stingherită, îşi simte inima bătîndu-i cu putere. Ar putea, pentru Gabriel? Nu. Privirea lui Manco este doar îngrijorată, bănuitoare:

– Pentru noi nu înseamnă nimic bun, îi spune ea cu sinceritate. Aproape toţi... Sînt ciudaţi şi greu de înţeles. Îşi venerează propria putere, de parcă ar fi o zeiţă. Una spun şi alta fac. Mai toţi...

– Ţi-e teamă de ei?

Anamaya nu îi răspunde imediat:

– Nu, mărturiseşte în cele din urmă. Dar ei se tem. Asta îi face cruzi şi vicleni.

– N-ar fi o ruşine să încheiem pacea cu ei?

– Cred că pacea cu ei este necesară, aşa cum este pentru întreg Tahuantinsuyu. Prea mulţi morţi şi prea mult sînge vărsat. Toate clanurile şi toate familiile suferă şi nimeni nu prea ştie de ce. Avem nevoie de un răgaz înainte să pornim spre ceea ce ne aşteaptă.

Manco oftează şi clatină din cap:

– Chalkuchimac nu a fost de acord să fiu Inca.

Nu este o întrebare, ci o simplă constatare. Anamaya admiră încă o dată maturitatea celui care va fi, care este deja Inca.

– Da.

– Cum de i-ai convins pe ceilalţi să mă aleagă?

– Toţi Nobilii din Cuzco, în frunte cu Tisoc, s-au opus lui Chalkuchimac. Eu n-am făcut altceva decît să redau cuvintele tatălui tău din noaptea dinaintea marelui măcel. A fost de ajuns.

Manco aprobă printr-o înclinare a capului:

– Copilă, s-ar putea spune că nu sînt singurul care îţi apreciază puterea. Dar trebuie să fim prudenţi. Nu am încredere în Chalkuchimac. Ştiu că el îi conduce pe soldaţii care mişună prin munţi. Va face tot ce va putea, ca să mă împiedice să-mi pun *borla* regală pe frunte. Iar Guaypar se pregăteşte să-i atace pe străini.

Anamaya păleşte, dar rămîne tăcută.

Manco nu o priveşte, scrutează întunericul şi se gîndeşte la propriul război:

– Doresc războiul. Vor să se războiască şi cu străinii, şi cu noi, cei din Cuzco. Le place războiul şi nu cred că pacea este prielnică Imperiului. Anamaya, trebuie să-i anunţi pe străini de ameninţarea asta! Dacă armatele lui Chalkuchimac îi atacă este mai ales pentru că vor să ajungă la mine. Speră să dezlănţuie mînia străinilor împotriva noastră a tuturor şi să mă împiedice să devin Inca!

Anamaya nu îi răspunde. Ştie că Manco are dreptate. Dar, fără să-şi poată explica de ce, mai ştie că nici Chalkuchimac şi nici măcar Guaypar nu-l vor putea împiedica pe Manco să-şi pună pe frunte *mascapaicha* regală.

Manco se uită la ea cu atenţie. Privirea îi este aşa de intensă, încît Anamaya simte cum îi atinge obrajii, buzele, fruntea, gîtul, de parcă ar fi o mîngîiere adevărată. Ridică mîna şi îi mîngîie uşor gîtul:

– Sînt aşa de fericit să fiu cu tine! şopteşte. Să-ţi respir parfumul cînd eşti lîngă mine. Mi-ai lipsit mult, surioară Anamaya! Te asigur că nici o femeie nu este la fel de puternică şi de frumoasă ca tine.

Anamaya zîmbeşte şi îşi înclină politicos capul:

– Şi tu mi-ai lipsit, frate Manco... Ştiam însă că va veni clipa în care mă voi închina ţie şi mă voi adresa ţie, numindu-te Inca... Unde este Fratele-Geamăn de aur? îl întreabă ca să evite să răspundă invitaţiei pe care o conţinea mîngîierea.

– Ascuns cu grijă, *Coya Camaquen!* replică Manco, puţin cam aspru.

– Şi el îmi lipseşte, şopteşte Anamaya, fără să-şi arate tulburarea. Eram foarte fericită să fiu lîngă el. De la marele măcel, Inca Huayna Capac nu mi-a mai vorbit de pe Celălalt Tărîm.

– De acum eşti o femeie împlinită, rosteşte Manco, melancolic. Poate nu va mai fi cu putinţă să fii soţia Fratelui-Geamăn? Dacă vrei, locul tău ar putea fi încă şi mai important alături de mine.

Anamaya îl priveşte atent în ochi pe Manco şi citeşte tot atîta dorinţă cîtă tandreţe nedisimulată. Ia mîna tînărului prinţ şi o duce la buze, şoptind:

– Ştii bine că nu asta trebuie să se întîmple, frate Manco! Mîine vei fi singurul care va putea împiedica prăbuşirea Imperiului Celor Patru Zări. Nimeni nu te poate atinge sau privi, nici chiar eu, fiindcă asta e voia Soarelui, Tatăl tău. Aşa e Legea. Trebuie să urmezi Legea, ca să păstrezi Imperiul puternic şi unit. Cu toate acestea, să ştii că vei putea mereu, mereu, orice ar fi, să contezi pe mine.

Manco îi scrutează chipul. În privirea lui citeşte răceală şi chiar puţină furie. Totuşi, duce şi el degetele lui Anamaya la buze şi i le sărută:

– Povesteşte-mi, surioară! Povesteşte-mi tot ce ai văzut în ultimele luni. Povesteşte-mi despre moartea lui Atahualpa şi despre ce fel de om este *Machu Kapitu* al străinilor. Povesteşte-mi iar şi iar, pînă ce nu vei mai avea glas, iar urechile mele vor obosi, căci vreau să înţeleg.

13

Vilcaconga, 8 noiembrie 1533

Indianul îl privește pe Gabriel cu un zîmbet reținut și pe cît de curios, pe atît de temător. Repetă rar răspunsul, ca străinul să îl poată înțelege mai bine:

– Da, a fost aici acum trei zile, am văzut-o.

– Pe *Coya Camaquen?*

– Sînt numai un *hatunruna.* Nu știu numele prințeselor incase.

– Atunci cum poți fi sigur că despre ea este vorba?

– Ochii. Mi-ai spus că avea ochii de culoarea cerului. Nu am văzut niciodată o prințesă care să aibă asemenea ochi.

Gabriel aprobă printr-o înclinare a capului. Dă să zîmbească și se abține să mărturisească la rîndul lui că nici el nu a mai văzut vreodată o prințesă cu o asemenea privire.

În zori, pantele abrupte ale munților ce înconjoară satul Rimac Tambo sînt acoperite cu o ceață fină care se ridică de-acum în fîșii transparente. Pantele și crestele din jur alcătuiesc o imagine frumoasă, dar înșelătoare, ce pare asemenea unor petale protectoare. Gabriel le cuprinde într-o privire fugară, ce trece brusc apoi, dezamăgită, în vuietul rîului. Anamaya nu poate fi atît de departe. Zilele trecute, pe cînd călărea împreună cu Soto pe drumul regal, tot sperase să-i vadă litiera și să se

întoarcă din misiune. Zadarnic. Oare i s-a întîmplat ceva rău? Să-şi fi continuat drumul pînă la Cuzco? Dar asta nu fusese prevăzut.

– Era acolo împreună cu un Nobil din Cuzco, mai spune bărbatul, de parcă i-ar fi citit gîndurile.

– Ştii încotro a luat-o?

Bărbatul nu apucă să răspundă, căci o voce îl face să tresară:

– Veşti bune sau rele?

Soto îi zîmbeşte prietenos. Gabriel observă că peste *pourpoint* şi-a pus vestonul matlasat din bumbac. Mîna stîngă, sprijinită pe mînerul sabiei, poartă deja mănuşa cu ţinte de metal, pe care Soto şi-o pune cu plăcere atunci cînd se luptă.

– Nici una, nici alta, răspunde Gabriel strîmbîndu-se.

Se întoarce iar spre indian. Arată munţii din jur şi întreabă:

– Ştii ceva despre războinicii din păduri?

Bărbatul ezită. Venirea lui Soto în ţinută de război îl impresionează.

– Soldaţi din nord, cei care jefuiesc şi vă distrug podurile şi satele?

Indianul se hotărăşte. Arată cu degetele sale groase de ţăran spre văile din sud:

– Acolo, chiar înainte să veniţi, acum două zile se vedeau multe lumini. Dar de atunci, nimic.

Soto nu mai are nevoie de tălmăcirea lui Gabriel:

– Sigur că sînt acolo, bombăne. Trebuie să aibă un avans de vreo cîteva zile, ca să distrugă şi ultimele poduri înainte să ajungem noi în capitală!

Cei doi spanioli mai privesc o dată în direcţia indicată de indian. Nu departe, drumul regal urcă într-o pantă cum nu au mai avut de înfruntat pînă acum, iar pe această porţiune nu a mai fost dalat şi, în mijlocul pădurii, sub negura ce se ridică, urcă aşa de abrupt, încît urma alburie pe care o lasă pare verticală.

– Panta asta ne va da mult de furcă nouă, dar mai ales cailor, observă Gabriel. Mai ales că nu prea s-au odihnit după ritmul ce le-a fost impus în ultima vreme. Poate că ar fi mai bine să-l aşteptăm pe guvernator.

Soto dă din cap posomorît:

– Nu-mi place valea asta. Nu-mi place rîul acesta, nu-mi place zona, spune el.

Soto arată cu degetul fără mănuşă spre trecătoarea îngustă şi ciudată ce se deschide spre răsărit, chiar în faţa masivelor clădiri incase. O trecătoare ciudată şi adîncă. Acum negura se ridică şi le dezvăluie cerul senin. Însă rămîne acolo: nemişcată, ameninţătoare. Pe alocuri, volutele ei translucide îi împrumută aspectul unui animal monstruos, dar viu.

– Ieri, toată ziua, trecătoarea a fost acoperită de ceaţă, mai adaugă Soto. S-ar zice că nu duce nicăieri sau poate duce direct în infern!

Gabriel nu poate să-şi reţină un zîmbet amuzat:

– Don Hernando, nu te ştiam aşa de superstiţios, încît să-ţi fie teamă de natură!

– Clima e de vină, fără îndoială... Însă n-ai dreptate să-ţi baţi joc, Gabriel! Priveşte amplasamentul locurilor! Nenorociţii ăştia de incaşi sînt capabili să stea zile întregi ascunşi în valea plină de ceaţă, ca să ne cadă în spate tocmai cînd ne aşteptăm mai puţin.

– Încă un risc printre atîtea altele. Sîntem la mîna lor tot timpul, cît vom urca panta asta. Iar caii nu ne sînt de nici un ajutor, dimpotrivă!

– Atunci să ne grăbim! Ar fi vai de noi dacă ne-ar prinde vremea rea. Priveşte cerul, va fi o zi superbă: caldă şi luminoasă!

– Pe cinstea mea! Tu eşti căpitanul, chit că nu mă convinge cerul senin, bombăne Gabriel.

– *Holà*, amice! strigă Soto, strîngîndu-l de braţ pe Gabriel. Te ştiam mai entuziast cînd e vorba de aventură. Să fie oare

pentru că, asemenea dragului nostru don Francisco, mă bănuieşti că aş vrea să ajung prea repede la Cuzco?

– Da, te bănuiesc, replică Gabriel pe acelaşi ton. Şi de data asta cred că bănuiala mea se adevereşte. Dar ce mai contează! Panta asta nu-mi spune nimic deosebit.

– Iar eu te asigur că valea asta nu-mi spune nimic!

– Atunci unul din noi se înşală, zîmbeşte Gabriel.

– Nu, amice! Roagă-te să ne înşelăm amîndoi!

În timp ce o pornesc spre clădirile în care se agită spaniolii, indianul îl strigă pe Gabriel. Arată spre nord, către muntele ce domină valea:

– Domnule străin, acum două zile, prinţesa cu ochi de culoarea cerului a luat-o spre muntele ăla, spune el.

*

Nu a trecut mult timp pînă cînd cei şaizeci de călăreţi îşi pregătesc caii, îşi îmbracă hainele matlasate din bumbac, iar unii dintre ei îşi pun şi platoşa din metal. Într-adevăr, ziua se arată a fi prea frumoasă ca ploaia să îi mai ameninţe.

Cele trei archebuze sînt încărcate cu pulbere uscată şi trase de un cal fără călăreţ. Cei care au scuturi şi le-au prins de şa. Corzile micilor arbalete prevăzute cu şuruburi au fost unse din ajun şi încărcate, pentru a fi armele celor mai slăbiţi. Cîteva dintre ele sînt pregătite, manivelele, trecute prin crenalieră, iar săgeţile sînt la îndemînă în tolba prinsă de oblînc.

Cel mai mult durează pînă sînt desemnaţi oamenii care vor păzi aurul strîns la Rimac Tambo pînă la venirea guvernatorului. În cele din urmă, fiindcă nici unul nu voia să-şi impună ferm propria părere, Soto alege o mînă de infanterişti şi doi călăreţi tineri. Îi vor însoţi Gabriel şi alţi călăreţi experimentaţi, începînd cu Rodrigo Orgoñez şi, mai ales, orgoliosul Hernando de Toro, unul dintre cei mai curajoşi dintre spanioli.

Ceilalţi, cu puţin înainte de amiază, aud semnalul de plecare şi se încruntă de furie şi dezamăgire. Soarele este apăsător ca un foc roşu de forjă. Se reflectă în coifuri şi le face mai grele.

Urcuşul începe cu plăcere şi entuziasm. De vreo două sau trei ori, Soto le strigă oamenilor să încetinească şi să nu-şi forţeze prea mult caii.

Însă fiecare înţelege repede motivul. Drumului pietruit îi urmează unul de pământ care alunecă, fiindcă este prea gras ori prea fărîmiţat, depinde, dar mereu în pantă abruptă. Din cînd în cînd, caii par aşa de îngreunaţi, încît nu pot să înainteze nici singuri. Uneori avansează în salturi, ca nişte capre, şi obosesc prea repede.

După ce au urcat cam un sfert din panta abruptă, drumul se îngustează, iar pădurea se lărgeşte. Umbra devine tot mai rară şi căldura înăbuşitoare. Oameni şi animale răsuflă greu, iar în gurile căscate limba este pîsloasă. Soto le ordonă să nu înainteze decît în grupuri de cîte patru.

Gabriel împreună cu trei călăreţi se îndepărtează de drum. Cizmele alunecă pe iarbă, se prind de ramurile dese ale rugilor de mure şi de bumbac sălbatic, dar cailor le este mai uşor şi nu obosesc prea mult.

Sufocaţi, cu toţii se descheie la hainele matlasate, devenite prea grele. Îşi desfac centurioanele. Soarele puternic îi obligă să clipească des. Ţin frîiele în mîinile deja transpirate. Nimeni nu vorbeşte şi totuşi în aerul cristalin se aude foşnetul cizmelor, tropăitul copitelor, gîfîitul oamenilor. Venele li s-au umflat la gît şi la tîmple. Pe feţele schimonosite de efort, bărbile înconjoară gurile cu dinţii stricaţi într-un rictus cadaveric. Nici unul dintre ei nu se gîndeşte la incaşi, ci la cîţi stînjeni mai au de urcat pe muntele care se ridică la nesfîrşit înaintea lor.

*

E miezul zilei şi abia dacă au ajuns la jumătatea pantei.

Căldura îi înăbuşă. Cerul este fără de nor. Pe feţele mînjite de ţărînă şi ascuţite din cauza efortului, sudoarea izvorăşte de sub coifuri. Arbaletele au fost de mult agăţate de oblînc. Caii sînt, de asemenea, epuizaţi. Au pieptul şi buzele pline de spumă, iar chingile de piele sînt negre de umezeală. Unii îşi dau ochii peste cap horcăind, de parcă suflarea le-ar zdrobi plămînii.

Panta este foarte abruptă şi astfel pot vedea întreaga panoramă. Sub ei, valea îngustă Rimac Tambo este cît un şter-gar. De n-ar fi vuietul neobosit şi vîrtejurile de spumă ce se ivesc pe alocuri, ai crede că rîul este nemişcat ca un şarpe adormit.

În cele din urmă, Soto, care de cînd au început să urce este mereu în frunte, rosteşte un ordin. Cu toţii îşi ridică frunţile şi, la mijlocul pantei, descoperă, de-a lungul povîrnişului, un soi de terasă ce alcătuieşte un balcon ciudat.

– O jumătate de ceas de odihnă, le strigă căpitanul.

– Un ceas! propune un bărbat cu nasul atît de mare, încît pare un castravete tăiat pe din două. Nu doar caii trebuie să mai răsufle...

– Atunci n-ai decît să ceri unui cal să-ţi sufle în cur ca să te facă să înaintezi mai repede, Soytina! replică Soto fără ezitare. O jumătate de ceas, nu mai mult! Daţi-le porumbul pe care l-au cărat pînă aici şi apoi adăpaţi caii! E mai bine să-l care în burtă decît în spinare!

Oamenii se aşază pe pămînt şi îşi scot coifurile devenite acum insuportabile. După un moment de zăpăceală, se stropesc pe cap cu apa din ploscă, apoi umezesc nările tremurînde ale cailor.

Gabriel rămîne în picioare, ca să-şi tragă mai bine suflul.

Calul său murg rezistă bine, deşi pieptul i se zbate. Gabriel îl adapă încet, şoptindu-i cuvinte liniştitoare. Dar animalul, cu urechile ciulite, este prea copleşit de propriile-i dureri ca să i se mai supună. Totuşi, răcoarea apei şi mîngîierile sale îşi ating scopul.

După ce şi-a mai domolit calul, Gabriel scotoceşte instinctiv după taşca de pînză, ţinută mereu la îndemînă, pe care i-a oferit-o Anamaya. Scoate nişte frunze de coca. Gura i se umple de sucul gros şi fad. Vin Soto şi Hernando de Toro. Soto se încruntă văzîndu-l mestecînd ghemotocul de frunze, dar se mulţumeşte să observe zîmbind:

– Încă o oră şi voi avea dreptate. Ce-a fost mai greu a trecut.

Cu ochii mijiţi, Gabriel priveşte spre vîrful pantei. Înainte, cu excepţia drumului, nu este decît un grohotiş abia acoperit cu verdeaţă:

– Se pare că mai avem cam o leghe de mers, şuieră el. O leghe bună de mers pe o pantă aşa de abruptă, încît ai zice că urcăm direct în cer pe scara lui Iacob.

– Frumoasă imagine, bombăne Soto, oftînd.

– Dar caii nu prea urcă scări, observă Hernando de Toro.

– Tocmai asta voiam să spun, răspunsese Gabriel, bătînd uşor grumazul calului său murg.

Soto arată spre pantă cu un gest nervos:

– Ceea ce mă enervează este că sîntem obligaţi să ţinem drumul drept. Dacă ne mînăm caii pe marginile drumului, îşi vor rupe picioarele de stînci.

– Cu siguranţă, aprobă Hernando de Toro. Dar asta ne ajută pe noi. Nici un om nu ar putea să alerge pe o pantă asemănătoare, fără să-şi frîngă gîtul!

Gabriel tace. Simte dorinţa arzătoare a celor doi de fi liniştiţi. Cei trei bărbaţi se uită îndelung la pantă, ca şi cum ar vrea s-o topească din priviri.

Hernando de Toro îşi şterge faţa cu mănuşa:

– Va trebui să fim prudenţi cînd ajungem acolo sus.

– O să merg înainte, spune Soto. Restul trupei va veni în urma mea, în grupuri de cîte patru. Voi doi, Gabriel şi cu tine, Hernando, veţi încheia trupa.

*

La ordinul lui Soto, oamenii își reiau urcușul. Pe jos, patru cîte patru, mai mult tîrîndu-și caii decît mînîndu-i. Cu fiecare pas, cizmele devin tot mai grele. Nimeni nu mai portă haina matlasată.

Soarele coboară, iar umbrele dinaintea lor se lungesc. Se văd mergînd, siluete caraghioase care se clatină. Puțina odihnă dispare cu repeziciune. După cîteva minute sînt iar leoarcă de sudoare și răsuflă greu.

Atunci începe.

Zgomotul este atît de puternic, încît ai crede că văzduhul se despică.

Toți își ridică frunțile spre vîrful pantei. Cu toții rămîn nemișcați, împietriți. Spaima le strînge măruntaiele.

– Pe toți dracii! șoptește Hernando de Toro.

Umăr lîngă umăr, incașii acoperă tot vîrful muntelui. Este cu neputință să îți dai seama cîți sînt. „Peste două mii", estimează Gabriel cu un nod în gît.

Peste două mii de războinici care urlă din toți rărunchii, își lovesc scuturile în ritmul dement al tobelor de război, tropăie, își agită securile și măciucile, își rotesc praștiile. Peste două mii de luptători care alcătuiesc, pe creasta muntelui, un ciucure furios și colorat, asemănător unei dîre de otravă gata să-i ia cu ea.

– Pe toți dracii! repetă Hernando de Toro.

– Alinierea! ordonă Soto, care și-a scos deja sabia din teacă.

– Pe cai! urlă cineva.

În partea superioară a pantei, soldații incași au rupt rîndurile, dar continuă să răcnească. Primul val de războinici pornește la vale. Spre deosebire de ceea ce credea Hernando de Toro, acești oameni știu să alerge prin grohotișul infernal.

– Atenție la bolovani! Atenție la bolovani! zbiară cineva.

Gabriel își dă seama că el era cel care zbierase. În jurul lui nu este decît panică. Cu aceleași mișcări camarazii lui își închid nasturii hainelor matlasate, încearcă să încalece profitînd de terasa îngustă, își scot săbiile din teacă, își prind scuturile de braț, încordează arbaletele, fixează săgețile. Dar nimic nu le reușește.

– Archebuzele! răcnește o voce. Pe Sfînta Fecioară, pregătiți archebuzele!

Zadarnic, sînt de neatins, undeva în spatele lui Soto care își biciuiește calul ca un bezmetic. Zgomotul provocat de incași nu se domolește, devine tot mai frenetic, mai ascuțit. Caii sînt speriați, alunecă tropăind. Imposibil să-i încaleci. Bărbații se sufocă, au ochii injectați, cad în genunchi.

– Pe cai, ce mama dracului! Pe cai! urlă o voce pe care Gabriel nu o recunoaște.

Dar cei care au încălecat deja nu izbutesc să-și îndrepte caii spre pantă. Incașii se răsfiră printre stînci și asta creează o imagine de o frumusețe îngrozitoare. Sînt așa de numeroși, așa de lipiți unii de alții, cu veșminte așa de colorate, încît se aseamănă unei țesături enorme ce se întinde din vîrful muntelui.

– Atenție la bolovani! Atenție la bolovani!

Gabriel, ca și ceilalți, își pune scutul pe grumazul calului și asta îi prinde bine. Sute de bolovani cad asupra lor într-un vuiet ce cutremură zona. Bolovanii zdrobesc ierburi, scuturi, tunici matlasate, picioare, piepturi, cefe, capete. E îngrozitor! Din coloană răzbat gemete și țipete. Caii fornăie, o iau la goană prin grohotiș speriați și încearcă să coboare panta.

– Țineți-i! răcnesc în același timp Gabriel și Hernando de Toro.

Cu coada ochiului, Gabriel îi vede pe Soto și pe Ortiz care, în fruntea coloanei, au început deja lupta cu incașii, tăind și lovind, iar fierul spadelor împrăștie scîntei în contact cu bronzul securilor.

Apoi, preț de cîteva minute, domnește confuzia. În jurul lor se îngrămădesc sute și sute de luptători incași, scoțînd

strigăte de război demente, aruncînd bolovani, suliţe, săgeţi, rănind şi cai, şi oameni. Deocamdată, nu îndrăznesc să lupte corp la corp. Dansează în faţa străinilor stingheriţi de propriile armuri, înaintea cailor înnebuniţi de spaimă. Se strîmbă oribil, saltă, împart lovituri de măciucă sau de securi, care sfîrtecă pielea scuturilor, despică pavăza rotundă şi apoi, pe neaşteptate, se retrag, evitînd şuieratul spadelor. Şi reîncep să urle!

– Înainte! Înainte! mormăie Gabriel, împingîndu-l pe Hernando de Toro.

Doar jumătate din spanioli sînt pedeştri. Se îngrămădesc pe drumul îngust, se împiedică unii de ceilalţi, incapabili să se apere.

Deodată, vacarmul este acoperit de un nechezat înfricoşător, apoi de un altul. Sub calul lui Marquino s-a căscat o groapă acoperită cu ramuri, sub care se află ţepuşe subţiri. Vîrfurile lor ascuţite i-au străpuns gîtul, coastele, şira spinării şi s-au împrăştiat în răni sîngerii. Se zbate şi îşi sporeşte astfel suferinţa. Sîngele curge mereu. Ochii îi sînt holbaţi de apropierea morţii. Marquina, scăpat neatins, reuşeşte să iasă din groapă cu ajutorul lui Soytina şi să se tîrască pe drum. Dar nu sînt destul de rapizi. Vreo şase indieni se năpustesc asupra lor. Securea se înfige în spatele infanteristului, iar nasul i se sfarmă sub o lovitură de măciucă. Faţa i-a devenit un terci de sînge, zdrenţe de carne şi cartilagii zdrobite.

Asupra lui Marquina, căzut la pămînt, se reped trei incaşi. O singură lovitură şi ţeasta îi este despicată în două. Spaniolii privesc năuciţi cum incaşii îi duc trupul tîrîş prin grohotiş, răcnind de bucurie cînd îi văd creierii împrăştiaţi pe pietre.

*

Un zbîrnîit îngrozitor a vibrat în aer ca un stol de păsări negre.

– Opriţi! ordonă Anamaya căraşilor ce duc litiera.

De cînd l-a părăsit, în ajun, pe Manco, acesta urmînd să pornească spre Cuzco pe drumuri ocolite, merg pe potecile

de pe creastă, ca să evite la rîndul lor trupele lui Guaypar şi Quizquiz.

Zbîrnîitul continuă violent şi teribil. Pare să agite pînă şi frunzele copacilor.

Căpitanul escortei se întoarce spre Anamaya şi îi explică:

– Este strigătul de război.

Cu mîinile încleştate ascultă cu toţii. Vacarmul nu conteneşte deloc.

Anamaya abia dacă mai respiră. Pîntecele i s-a strîns într-un ghem mai tare decît piatra.

– Sînt mulţi, constată căpitanul.

Îşi interzice să închidă ochii şi să-şi imagineze.

Nu ar trebui să se teamă pentru suferinţele străinilor, dar ceea ce simte este mai mult decît teamă.

– Sînt la Rimac Tambo, şopteşte ea.

– Da, confirmă căpitanul. Probabil că străinii încearcă să treacă prin defileul Vilcaconga. E un loc bun pentru o ambuscadă. Lui Quizquiz îi place locul acela.

Zbîrnîitul ce părea să se fi domolit reîncepe mai puternic, mai înfricoşător. Anamaya îşi închipuie cum războinici necunoscuţi coboară în grabă grohotişul, panta aşa de abruptă, încît cei care duc litiera sînt nevoiţi să se ajute de corzi ca să treacă.

Nu vrea să se gîndească la el. Cu toate acestea, a ştiut din prima clipă în care şi-a reamintit cuvintele lui Manco, după frigul ce a cuprins-o: Gabri'el este în primejdie.

Simte asta. Tot corpul ei o simte. Ştie că este acolo şi luptă.

Vrea să judece limpede. Fără să-şi dea seama, şopteşte o rugăciune: „O, Inti, o, Stăpîne al Celuilalt Tărîm, o, soare, Tată al Strămbunilor, o, Quilla, Mama mea, nu opriţi saltul Pumei! O, Inca, tu care m-ai ales, nu mă lăsa în drumul ce mi l-ai hărăzit! O, voi care faceţi ziua şi noaptea nu mi-l luaţi pe Celălalt Tărîm, nu mă lăsaţi singură!"

Se stăpîneşte foarte greu şi vede cum ceilalţi o privesc uimiţi.

În timp ce urlete sfredelesc aerul, se aude bubuitul unui tunet.

Anamaya recunoaşte arma de foc a străinilor. O altă bubuitură îi face să tresară pe cei care duc litiera. Abia ce s-a stins ecoul exploziilor, că strigătele războinicilor reîncep mai furioase şi mai puternice.

Ordonă cu o voce indiferentă:

– Ne întoarcem. Vreau să cobor la Rimac Tambo cît mai repede.

*

De cînd se luptă? Gabriel nu mai ştie. Umbrele au devenit lungi şi pline de sînge.

Zgomotul nu încetează, dar nici urletele incaşilor. Pietrele, atacurile, săgeţile vin mereu. Coastele cailor strălucesc însîngerate. Urcate la jumătatea pantei, archebuzele au fost descărcate şi au ucis doi incaşi dintr-o singură lovitură. Însă războinicii incaşi, în loc să fie intimidaţi, s-au înfuriat şi mai tare. S-au deprins cu maşinăriile acelea. Ştiu că este nevoie de timp ca să fie reîncărcate. Se năpustesc asupra spaniolilor căzuţi de pe cai, scoţînd răgete înfricoşătoare.

După ce a trecut de groapa cu ţepuşe, Gabriel dă pinteni calului murg, plesnindu-l cu putere peste crupă. Calul îşi croieşte drum sărind furios şi muşcîndu-i pe cei din jur. Chiar lîngă el, un grup de incaşi se agaţă de coada calului, încercînd să-l prindă şi să-l răstoarne pe călăreţ. Gabriel, cu un urlet de mînie, îşi ia avînt şi dintr-o singură mişcare taie şi mîna incasului, şi coada calului său. Bărbatul rănit se retrage urlînd de durere. Din privirea lor, Gabriel înţelege clar că le este frică. Parează o lovitură de secure cu spada şi cu pumnalul, şi îl împinge cu cizma pe atacantul care se rostogoleşte.

– Soto e sus! A ajuns! urlă Hernando de Toro de undeva, dinaintea lui Gabriel.

Ar vrea să îi spună mai mult, dar atacul unei alte cete de incaşi îi obligă să fie atenţi. Gabriel şi camaradul său apără un loc în apropierea gropii cu ţepuşe, ca şi cei rămaşi în urmă să poată trece. Sar cînd la stînga, cînd la dreapta, respingînd cu respiraţia tot mai îngreunată măciucile şi securile, fără să reuşească vreodată să contraatace.

Hernando de Toro scoate un strigăt de durere. Gabriel îl vede clătinîndu-se cu vîrful unei suliţe înfipte în pulpă. Se repede spre acesta rotindu-şi spada în aer, ca să-i dea timp să şi-o scoată din carne:

– Urcă, strigă Gabriel. Urcă, te acopăr!

Glasul îi este acoperit de bubuitul archebuzelor care au tras două salve.

Dar singurii incaşi răniţi sînt la zece paşi de Soto. Mai rămîn cu sutele, înşiraţi de-a lungul pantei. Sînt aşa de numeroşi, încît se rostogolesc şi se calcă în picioare.

Şi se pare că praful de puşcă i-a întărîtat şi mai tare.

Cei din ariergardă nu pot înainta decît pas cu pas. Ultimii cai sînt sleiţi de puteri. Hernando de Toro nu mai poate merge decît tîrîndu-se, sprijinindu-se de stînci şi de arbuşti, în timp ce, pe flancul drept, Gabriel îi ţine la distanţă pe războinici, retezînd braţe şi despicînd piepturi. Sîngele îi zvîcneşte în tîmple şi îi tulbură vederea. Sabia a început să pară atît de grea, încît loviturile sale întîlnesc mai mult aerul decît trupurile războinicilor. Îl copleşeşte o oboseală pe care nu o poate recunoaşte, de parcă şi el ar urca în patru labe. Îl sufocă duhoarea sîngelui şi a fricii. Abia dacă observă cum un incas dintr-un salt formidabil aterizează cu picioarele strînse pe Hernando de Toro.

Lupta e scurtă. Cu un ultim efort, Toro aruncă pumnalul chiar în momentul în care măciuca în formă de stea îi pătrunde

în obraz şi îi zdrobeşte maxilarul. Spaniolul mai apucă să vadă cum celălalt îşi ridică arma şi îl loveşte necruţător în frunte.

Fără să se mai gîndească, Gabriel se răsuceşte cu pieptul înainte. Lama sabiei zbîrnîie fără entuziasm în aerul plin de sînge. Vîrful de fier retează ceafa incasului. Dar din cauza impactului prea puternic, scapă din mînă sabia.

Ciudat, însă nu îi este frică. Timpul pare să se fi încetinit.

Epuizarea pe care o resimte din cauza sîngelui pierdut îl răpune.

Se ridică încet ţinîndu-şi pumnalul în mîna stîngă. În mijlocul vacarmului zăreşte privirile războinicilor Imperiului Celor Patru Zări. Nu mai au chipurile resemnate din timpul masacrelor de la Cajamarca şi Hatun Sausa. Aceştia sînt luptători care şi-au regăsit mîndria pierdută.

Aude, foarte îndepărtat, urletul lui Soto. Dar piatra de praştie o ia înaintea numelui strigat.

Mai aude izbitura înăbuşită din coif şi se prăbuşeşte în neant.

*

Cînd Anamaya zăreşte din litieră terasele îndepărtate din Rimac Tambo este deja noapte adîncă adîncă.

Dinspre vîrful pantei Vilcaconga mai răzbat încă ţipete şi bubuit de tobe. Războinicii răniţi ajung pînă la rîu. Unii sînt atît de grav răniţi, cu braţele tăiate, cu pieptul sau şezutul sfîrtecat, încît, odată ajunşi în apa îngheţată, se prăbuşesc şi mor.

Anamaya i-a cerut căpitanului escortei să trimită iscoade după veşti. Cînd cei doi îngenunchează înaintea litierei lui Anamaya, în ciuda întunericului, citeşte pe chipul lor că veştile sînt îngrozitoare.

– Vorbeşte! îi ordonă ea scurt.

– Două mii de războinici ai generalului Quizquiz, conduşi de căpitanul Guaypar, i-au aşteptat pe străini în vîrful muntelui.

I-au lăsat să înainteze ca să fie vlăguiți și ei, și caii lor, și să nu se mai poată mișca la fel de repede, cum o fac de obicei.

Soldatul tace. Anamaya își dă seama că nu i-a spus ceea ce era mai important.

– Continuă, îi poruncește.

– *Coya Camaquen*, au fost uciși cinci străini și mulți alții sînt răniți. Au murit și două dintre lamele lor mari.

Trebuie să facă un efort uriaș pentru a-și ascunde teama:

– Și acum? întreabă mai încet.

– Străinii sînt în susul defileului. Au găsit loc pentru refugiu și își odihnesc animalele. Războinicii lui Guaypar nu-i mai atacă. Dar mîine în zori, căpeteniile vor da ordin să-i atace cu săgeți aprinse ca să le sperie animalele.

În vîrful pantei, se aude vacarmul cîntecelor de război și al tobelor. O clipă, Anamaya se gîndește la Guaypar. Sigur că este acolo cu furia și cu nebunia lui ucigașă. Și cu dorința lui arzătoare de a se război cu străinii. În noaptea asta, nu o să-i lase să se odihnească. În zori, va fi floare la ureche să-i căsăpească pe Gabriel și pe tovarășii lui.

Întîlnește privirea căpitanului escortei. I se pare plină de emoție și știe și de ce: pentru prima dată războinicii incași îi ucid pe străini și sînt foarte aproape să-i învingă într-o bătălie adevărată. Ar vrea să se bucure, dar nu îndrăznește să o facă în fața ei.

Coboară din litieră și îl cheamă deoparte pe tînărul căpitan. În vale, între Rimac Tambo și rîu, se văd țărani aducînd hrană războinicilor răniți, care vin mereu în cete. Mulți dintre ei par să aibă picioarele și brațele rupte de la căzăturile de pe grohotiș.

– Căpitane, știi că am vorbit cu Inca Manco, spune Anamaya.

Bărbatul face o plecăciune doar la auzul numele lui Inca:

– Știu, *Coya Camaquen*.

– Dorește să fie pace în tot Imperiul și dorește pacea cu străinii. Cei din vîrful pantei care au pornit lupta nu i se supun.

Căpitanul tace.

– Inca vrea să-i ajutăm pe străini să ajungă la Cuzco unde va dori să-i întîmpine şi să li se arate în toată splendoarea şi puterea sa, rosteşte cu glas limpede. Dacă va fi nevoie, va trebui să luptăm şi noi cu trădătorii! Nu există decît *un* singur Inca şi lui trebuie să ne supunem cu toţii. Înţelegi ce vreau să spun, căpitane?

Căpitanul păstrează o clipă tăcerea, apoi se ridică încet:

– Da, *Coya Camaquen*. Mă voi supune ordinelor tale.

– Mulţumesc, am să ţin minte!

În privirea căpitanului citeşte un dram de tristeţe:

– Mi s-a spus că o ceată de călăreţi străini este aproape şi ţine drumul drept pe celălalt mal al rîului, mai spune încet.

Anamaya trebuie să facă un efort, ca să-şi reţină un gest de bucurie:

– Atunci trimite oameni să-i întîmpine! ordonă ea. Să treacă neîntîrziat rîul! Trebuie să se întoarcă înainte de a se lumina de ziuă.

*

Cînd Gabriel redevine conştient, îşi dă seama că s-a făcut noapte. Ştie că infernul durerii sălăşluieşte în capul său. Simte pe obraji ploaia ca pe o mîngîiere binevenită.

– Urîtă rană! Foarte urîtă! mormăie Soto, ridicîndu-se cu degetele pline de sînge.

Gabriel nu-i vede pe ceilalţi, mai curînd le ghiceşte prezenţa. Chiar şi faţa lui Soto pare a fi roasă de umbre mişcătoare.

– Nu te mişca, prietene Gabriel, mai adaugă Soto cu vocea răguşită de atîta urlat. Ai grijă de tine şi vom ieşi cu toţii din beleaua asta.

Gabriel se îndoieşte. Ar vrea să îi zîmbească, să-i spună ceva lui Soto, să afle numărul morţilor, să ştie dacă mai poate

spera împreună cu cei teferi, să meargă să-i salveze pe răniţi. Ceilalţi, nu el. El este terminat. Se obişnuieşte cu gîndul care nu-l mai înspăimîntă. Nu, dimpotrivă, gîndul morţii îl linişteşte.

Dar nici un cuvînt nu-i vine pe buze, de-abia un horcăit pe care nici el nu-l aude. I se pare, de asemenea, ciudat că nu-l doare capul, ci îl sfredeleşte durerea din braţul stîng.

Nu-şi mai aminteşte ce s-a întîmplat după moartea lui Hernando de Toro. Şi-a revenit din leşin, în timp ce-l tîrau spre vîrful pantei. Aşa i s-a prins, absolut stupid, braţul printre stînci gata să se rupă.

Ştie totuşi: îl doare braţul, însă moartea îi macină deja mintea. A pierdut atîta sînge, încît îşi simte faţa acoperită de o crustă lipicioasă. I-au înfăşurat capul într-o pătură luată de pe un cal mort. Dar nimic nu mai este aşa cum trebuie, nici membrele, nici văzul, nici auzul, nici vorbitul.

E noapte, dar nu-şi poate da seama dacă s-a înnoptat ori este numai începutul nopţii din propria fiinţă.

Se întreabă dacă lupta s-a încheiat.

Se întreabă dacă indienii încă mai urlă.

I se pare că aude iarăşi urlete şi parcă semnalul unei trîmbiţe. Crede că se îndreaptă spre Lumea Drepţilor şi se întreabă dacă nu cumva Dumnezeu este Cel care suflă dintr-o trîmbiţă. Parcă s-ar găsi pe o corabie fragilă şi delicată, purtată de un curent puternic. Totuşi, semnalul trîmbiţei este înfricoşător, insuportabil. Nu-şi doreşte decît să se afunde şi mai mult în întunericul şi în libertatea morţii.

Apoi, mai simte cum îl cuprinde o toropeală fericită, căreia i se abandonează.

14

Vilcaconga, noaptea dinspre 8 spre 9 noiembrie, 1533

Nu se opresc să-şi tragă sufletul. Nu contează că spaniolii şi incaşii au mers fără întrerupere ca să ajungă la Rimac Tambo, nu contează că e noapte, că vremea se strică, iar umezeala le trece prin veşminte şi li se lipeşte de trup.

În timp ce urcă, Anamaya este copleşită de amintirea îngrozitoarei capcane în urma căreia, nu de mult, chiar aici au murit Bătrînii Nobili, slujitori de încredere ai lui Huayna Capac, victime ale nebuniei lui Huascar. Pe măsură ce descoperă primele semne ale bătăliei – arme distruse, răniţi care gem, cadavre cu mîinile şi picioarele sfîrtecate – i se pare că atrocităţile se repetă şi îşi răspund.

Cînd ajung în dreptul gropii cu ţepuşe, unde zac leşurile unui cal şi a doi oameni albi cu feţele zdrobite de bolovani, se teme ca răcnetele mînioase ale spaniolilor să nu se întoarcă împotriva ei. Dar Almagro îşi mustră oamenii şi le ordonă să-şi continue drumul.

– Nu mai putem face nimic pentru ei. Să mergem pînă în vîrf, probabil că Soto ne aşteaptă acolo, iar nenorociţii aştia de incaşi mai mult ca sigur că vor să reînceapă lupta.

Nu departe, munţii răsună de strigătele victoriei şi de cîntece înăbuşite, de bubuitul tobelor şi de ţignalele trompetelor-scoică

ale soldaţilor lui Guaypar. Anamaya ştie că incaşii nu luptă pe timp de noapte. Totuşi, cu un comandant ca Guaypar, totul este posibil. Cine ştie dacă nu cumva îmbătat de succes nu visează la un masacru final, care să-i descurajeze pe străini?

În urma ei, aude bombănelile gîfîite ale soldaţilor spanioli care înaintează cu greu, tîrînd caii după ei prin grohotiş.

Cît durează urcuşul, de parcă numai prezenţa lui Gabriel, acolo sus, ar conduce-o, închide ochii copleşită de o arzătoare dorinţă de a-l întîlni, de a-l atinge, de a fi sigură că trăieşte.

Ajunşi pe creastă, vacarmul războinicilor victorioşi se opreşte. Poate că se îndepărtează preveniţi de sosirea întăriturilor pentru spanioli. Caii sînt aşa de obosiţi, încît nici nu-şi mai înalţă capetele spre nou-veniţi. Dar soldaţii lui Soto aleargă înaintea lor, întîmpinîndu-i cu strigăte de bucurie. Anamaya se îndepărtează de locul unde spaniolii se îmbrăţişează mai mult ghicind decît văzînd umbrele nemişcate, lipite unele de altele, la capătul platoului. Sînt aşa de întunecate, încît par că nu aparţin nici lumii acesteia, nici alteia.

Cei care au mai rămas din armata lui Soto nu au aprins focul pentru a nu deveni o ţintă prea uşoară în întuneric. Un cal zace prăbuşit într-o parte. Doi bărbaţi vlăguiţi de oboseală încearcă din răsputeri să se ridice. Puţin mai departe, în beznă, se aude un geamăt slab. Almagro se repede spre căpitan:

– Soto!

Soto se întoarce cu greu. Strîmbă dezgustat din buze şi nu-l salută decît printr-o mişcare a capului. Partea superioară a cămăşii de zale este făcută ferfeniţă, iar cizmele îi sînt scorţoase de sîngele închegat, toate acestea arată cît de cumplită a fost bătălia. Dar faţa îi pare o mască pe care au îngheţat efortul şi furia.

– Cîţi dintre ai noştri? îl întreabă Almagro.

– Din cîte ştiu cinci, oftează Soto: Marquina, Soytina, Hernando de Toro, Ruiz şi Rodas. Mai este şi un al şaselea care nu va prinde dimineaţa, dacă nu va fi murit deja...

– Cine?

– Gabriel.

– Montelucar y Flores? insistă Almagro, schiţînd un zîmbet. Protejatul lui Francisco?

Soto consimte şi tresare cînd Anamaya i se agaţă de braţ şi îl întreabă:

– Unde este?

– Ce cauţi aici? mîrîie Soto, respingînd-o.

– Escorta ei ne-a prevenit în legătură cu atacul, precizează Almagro.

– Vă rog! stăruie Anamaya. Unde este?

Printr-o mişcare a bărbiei, Soto îi arată grupul de umbre pe care l-a întrezărit adineauri:

– Acolo, împreună cu ceilalţi răniţi.

Anamaya se grăbeşte. Spre mirarea incaşilor din escortă, această *Coya Camaquen* ajunge parcă dintr-o singură mişcare pînă la corpurile lungite care gem.

Nici unul dintre spaniolii care-i pansează pe răniţi nu protestează cînd îi îndepărtează şi îngenunchează lîngă Gabriel, învelit pînă sub bărbie cu o pătură. Este înfricoşător de livid, dar pata de sînge de la tîmplă este la fel de înfricoşătoare. Abia dacă mai respiră printre buzele întredeschise, iar pleoapele i se zbat din cauza febrei. Degetele lui Anamaya îi ating obrajii şi se umezesc de o sudoare îngheţată.

Respiră adînc şi se străduieşte să rămînă calmă, refuzînd să cedeze în faţa fricii. Totuşi, cînd o mînă se aşază blînd pe umărul ei, tresare ţipînd înfricoşată.

– Lasă-mă pe mine...

Recunoaşte vocea blajină a lui Bartolomeu mai înainte de a-i întîlni ochii cenuşii.

– Mă ocup eu de el, continuă el.

– Ce o să faci? întreabă Anamaya.

– O să-mi fac datoria: o să-l ajut să treacă dincolo, așa cum se cuvine unui creștin.

Anamaya îl privește și clatină din cap. Îl respinge, ridicînd brațele:

– Dacă despre asta e vorba, lăsați-mă cu el și ocupați-vă de altceva!

Glasul ei este lipsit de răceală, dar este așa de ferm, încît îl reduce la tăcere pe călugăr care o vede aplecîndu-se și șoptind ceva la urechea lui Gabriel, atît în quechua cît și în spaniolă. Apoi își strecoară mîinile pe sub cuvertură atingînd pieptul rănitului și masîndu-i încet, cu mișcări egale, toracele în dreptul inimii.

– Aprindeți focul de fiecare parte a patului și mai aduceți pături... cere, fără să își ridice capul și vorbind în spaniolă.

Nu se sinchisește că nu va fi auzită ori ascultată. Își repetă ordinul și în quechua, iar soldații din escortă, mai retrași, o privesc la fel de neîncrezători ca și spaniolii.

– Faceți ce vi s-a spus! ordonă Bartolomeu.

După o clipă, cînd flăcările încep să pîlpîie printre vreascuri, Soto își face apariția, răcnind:

– Ați înnebunit? Am spus: fără foc.

– Lupta s-a terminat, nobile Soto! Nu veți mai fi atacați nici în noaptea asta, nici mîine. N-ați observat că nu se mai aud tobele de război? îi răspunde Anamaya, continuînd să frece torsul dezvelit al lui Gabriel cu noroi fin.

Și, fără să mai aștepte replica, mai dă cîteva ordine în quechua, iar apoi se întinde și îl înlănțuie pe Gabriel ca într-o îmbrățișare amoroasă. Incașii aduc în grabă *manta* și îi acoperă în întregime.

Soto este așa de uimit, încît uită de mînie. Bartolomeu își ridică cele două degete ciudate și spune:

– Căpitane Soto, cred că are dreptate. Lăsați-o vă rog...

Curînd, de o parte şi de alta a patului ard două focuri mari, ce luminează locul scoţînd la iveală chipuri buimace şi obosite.

Chiar şi sub cuverturi, Anamaya continuă să fricţioneze trupul fără viaţă al lui Gabriel. Suflă peste el, ca şi cînd ar fi vrea să-l însufleţească. Îşi desface de la cingătoare săculeţul cu frunze de coca, le mestecă pe nerăsuflate şi picură sucul printre buzele fierbinţi ale amantului său, masîndu-i iar şi iar pieptul, obligîndu-i inima să bată. În cele din urmă, în timp ce peste tabără s-a lăsat de mult tăcerea, aude un horcăit slab, ce iese din gîtul lui Gabriel. Apoi pîntecele îi este cuprins de spasme.

Şi din nou îl obligă să înghită sucul frunzelor de coca. Gabriel respiră mai greu, mai adînc, mai răguşit. Inima i se zbate în pieptul pe care Anamaya îl sărută şi îşi pune obrajii fierbinţi, pradă unei bucurii timide şi teribile, de parcă întreaga viaţă ar renaşte în ea şi în Gabriel.

15

Vilcaconga, 10 noiembrie 1533

Fratele Bartolomeu încetineşte pasul cînd este gata să intre în cort. Îi vede printre faldurile ridicate ale pînzei.

Treaz, cu faţa spălată şi capul înfăşurat într-un fel de turban albastru, Gabriel stă întins pe un pat din covoare puse unele peste altele. Cu ochii larg-deschişi sărută mîinile frumoasei sale prietene, tînăra care trece drept o prinţesă incasă foarte influentă. Şi un fel de vrăjitoare!

O clipă, ezită între a-şi continua drumul sau a face cale întoarsă. Îşi dă seama că nu l-au văzut aşa încît nu face nici una, nici alta, căzînd numai în păcatul curiozităţii nestăpînite.

Fratele Bartolomeu zîmbeşte. Cu siguranţă că tînăra incasă este o vrăjitoare! În Spania, pentru ceea ce a văzut-o făcînd acum două zile, ar fi fost arsă pe rug.

Acum cei doi amanţi se sărută cu duioşie. Tandreţea îi învăluie asemenea unui halou luminos. Fratele Bartolomeu are o ezitare, însă curiozitatea este mai puternică.

Ea îl vede şi se retrage încet din îmbrăţişare. Aşază braţul rănit al lui Gabriel pe pat şi îi mîngîie uşor obrazul. Preţ de o fracţiune de secundă seamănă cu toate tinerele îndrăgostite din lume.

Totuşi, în secunda următoare, se ridică şi redevine prinţesa cu gesturi cumpănite, prea severă pentru frumuseţea ei. Atunci îl vede.

Gabriel urmăreşte privirea amantei sale şi îl descoperă la rîndu-i.

Fratele Bartolomeu face un pas şi îi salută, fără să fie stînjenit:

– Ei bine, mi se pare că văd un Lazăr reînviat de-a binelea! persiflează el.

Rîsul lui alunecă însă în gol. Oricum ar fi, rămîne impresionat de privirea prinţesei. Anamaya, impasibilă, îi adresează doar un salut scurt, printr-o înclinare a capului.

– Nu trebuie să vă fie teamă de mine, îi spune călugărul.

Îl priveşte, dar pe chipul ei nu se poate citi nimic. Bartolomeu se simte în mod ciudat stingherit, ca şi cum prinţesa ar izbuti să vadă în el pînă în străfunduri, în acele profunzimi tulburi, pe care ar vrea să le uite. În cele din urmă, i se pare că distinge strălucirea unui zîmbet în albastrul somptuos al ochilor ei. Dar totul se petrece aşa de repede, încît nu este sigur de ceea ce a văzut.

Prinţesa îi adresează în grabă lui Gabriel cîteva cuvinte în quechua. Îşi strînge cu repeziciune *manta* mătăsoasă pe umeri şi iese din cort cu o eleganţă care ar da-o gata pînă şi pe regina Spaniei.

Bartolomeu o urmăreşte cu privirea, apoi aude în spatele său glasul stins al lui Gabriel:

– Să nu înţelegi greşit, frate Bartolomeu. Anamaya te apreciază, dar spaniolii nu-i inspiră prea multă încredere.

– Ai greşi dacă te-ai plînge!

– De ce spui asta?

– Ai văzut cum m-a îndepărtat de tine... E adevărat, te credeam mort, ca şi ceilalţi, în timp ce pentru ea trăiai...

Gabriel, cu mintea înceţoşată şi trupul încă nerefăcut după suferinţă, este intrigat de veselia superficială a călugărului. Schiţează un zîmbet obosit, în timp ce călugărul continuă:

– Un lucru e sigur: ţi-a salvat viaţa, pot să depun mărturie pentru asta.

Bartolomeu priveşte pleoapele învineţite pe care Gabriel şi le închide, apoi întreabă zîmbind:

– Povesteşte-mi, frate Bartolomeu. N-a vrut să-mi spună nimic. Iar eu am uitat tot – îmi amintesc numai o senzaţie de frig... Doar această evocare şi îl scutură un frison: ...şi cînd mi-am revenit, ochii ei care mă priveau fix.

– Toţi, cu excepţia lui Dumnezeu, te credeam deja mort. În frunte cu căpitanul Soto! confirmă fratele Bartolomeu. Zăceai fără viaţă, nu mai respirai. Soto mă chemase ca să-ţi dau Sfînta Împărtăşanie. Tocmai mă pregăteam s-o fac. Atunci a apărut ea.

Imaginîndu-şi scena, Gabriel nu-şi poate stăpîni un zîmbet.

– Ştii ce a făcut? continuă fratele Bartolomeu. Te-a strîns la piept pînă dimineaţă, înconjurată de căldura focurilor, ca să te încălzească. Trebuie să recunosc: un spectacol înduioşător şi impresionant...

Gabriel se lasă în voia imaginaţiei. De emoţie, simte un nod în gît. Deschide ochii, mascîndu-şi tulburarea printr-o ironie:

– Şi i-ai permis toate astea?

Fray Bartolomeu aprobă. Îşi trece degetele lipite dinspre tîmplă spre bărbie într-un gest ce sugerează cugetarea:

– Da, deşi recunosc: nu era ceva cuviincios. Însă în toată forfota ce vă înconjura în noaptea aceea de după atîtea suferinţe mi s-a părut ceva... firesc. Totuşi, prietene Gabriel, e mai bine ca acei care n-au văzut scena nici să n-o afle. Înţelegi?

Gabriel nu reacţionează. Se simte învăluit într-o căldură blîndă şi înţelege că a trebuit să fie pe moarte pentru ca Anamaya să i se ofere cu toată fiinţa ei: „Şi cînd te gîndeşti că mi-a lipsit atît de puţin ca să profit de situaţie..." Gîndul îl face să zîmbească, dar nu-i reuşeşte decît o schimonoseală.

Fratele Bartolomeu clatină din cap şi adaugă:

– A doua zi, de îndată ce ai fost adus în acest cort, prinţesa ţi-a acoperit rănile cu mîl adunat de pe malul rîului. Apoi te-a forţat să bei o licoare pregătită de ea.

– Asta-i tot? întreabă Gabriel.

– Da. Şi aşa este destul.

– Ce vrei să spui?

– Că după asta erai vindecat.

Fray Bartolomeu a făcut această afirmaţie pe un ton care îl indispune brusc pe Gabriel.

– Desigur, ai şi delirat un pic, continuă *fray* Bartolomeu. Era foarte amuzant. Aveai impresia că te transformaseşi într-un animal sălbatic. Nu te înţelegeam prea bine deoarece, în mod bizar, nu vorbeai spaniola, ci limba frumoasei tale prietene. După cum ştii, am început să o învăţ, dar sînt abia la început...

– Probabil că este un ceai care ameliorează durerea, confirmă Gabriel. Incaşii de pe aici sînt buni cunoscători ai plantelor, iar Anamaya... vreau să spun prinţesa, cunoaşte şi aceste secrete. E ceva obişnuit pe aici.

– Nu mă îndoiesc, dar, vezi, ciudăţenia face că imediat după asta rana de la cap nu a mai supurat şi nici nu a mai sîngerat. Şi, după cum ai observat, se cicatrizează deja. La fel ca şi cea de la braţ.

Glasul blînd al lui *fray* Bartolomeu îl înfioară pe Gabriel, reamintindu-i discuţii de demult. Îi aduce aminte de surîsul insinuant folosit de anumiţi preoţi, ca să te prindă mai lesne în capcană.

– Ce vrei să spui? îl întreabă.

– Această prinţesă îmi dă mult de gîndit, rosteşte cu seriozitate *fray* Bartolomeu. Nu se spune oare despre ea că deţine puteri care îl impresionează şi pe Inca?

Gabriel se ridică. Are faţa împietrită, ostilă. Toată neîncrederea de odinioară a revenit.

– *Fray* Bartolomeu greşeşti dacă te gîndeşti cumva la nu ştiu ce vrăjitorie. Anamaya nu este un demon travestit în femeie!

– Am spus eu asta?

– Prefer să fiu sigur că nu gîndeşti aşa ceva!

– Te înşeli, prietene!

Fray Bartolomeu pare sincer surprins. Chiar şi rîsul îi este sincer. Îi pune mîna cu degetele deformate pe umăr:

– Gabriel, ce-ţi trece prin minte? Crezi că-i vreau răul prietenei tale? Sau îmi poţi pică pentru că te-am ajutat să vezi limpede cînd erai confuz?

Gabriel alungă aluzia preotului printr-o strîmbătură dispreţuitoare:

– N-am văzut niciodată un om al Bisericii care să suporte prea mult ceea ce nu înţelege!

– Nu! protestează Bartolomeu revenindu-şi pe neaşteptate. Nu, greşeşti şi nu mă cunoşti! Gabriel, n-am venit aici ca să provoc suferinţă ci, dacă este cu putinţă, să o alin! Trebuie să mă crezi!

– Vom vedea, îi replică scurt Gabriel.

– Prietene, Hristos mi-e martor, ceea ce contează pentru mine este să înţeleg ceea ce pare de neînţeles.

Gabriel îl priveşte în timp ce iese din cort.

Obosit, îşi închide ochii. În ciuda ostilităţii căreia îi mai este pradă, îşi aminteşte că fără acest călugăr ciudat nu şi-ar fi putut lua rămas-bun de la Anamaya şi n-ar fi primit acel mîngîietor „te iubesc", pe care nu l-a uitat şi care l-a salvat poate...

E prea tîrziu ca să-şi mai amintească.

Adoarme cu zîmbetul pe buze.

16

Rimac Tambo, 13 noiembrie 1533

– Mergeţi în pace! spune preotul Valverde.

Într-o reculegere desăvîrşită, bărbaţii înarmaţi au ascultat slujba pe vasta esplanadă a *tambo*-ului. Nu se aude nici una din şoaptele sau bombănelile obişnuite – doar nechezatul unui cal şi murmurul pîrîului din vale.

În ciuda invitaţiei preotului, nici unul nu se urneşte.

Cadavrele, acoperite cu un linţoliu, sînt aşezate pe o estradă ridicată la repezeală în mijlocul esplanadei. Soldaţii le privesc, de parcă nu ar putea să-şi ia ochii de la ele.

Gabriel este stînjenit de rigiditatea braţului prins în eşarfă. Nu poartă cămaşa de zale ca şi ceilalţi, doar plastronul de bumbac învelit cu piele şi care acum este botezat de sîngele său.

Încă din zori, chiar şi cei mai fideli dintre incaşi îşi pleacă privirea, atunci cînd le iese în cale un spaniol. În ceea ce-i priveşte pe Nobilii care îl însoţeau pe Chalkuchimac, se pare că s-au risipit prin munţi. Nici măcar generalul nu şi-a părăsit litiera.

Don Francisco trece printre rînduri ca să se aşeze în mijloc, chiar în faţa cadavrelor, alături de preotul Valverde. Poartă armura. I se vede numai capul delicat de pasăre neagră. Înainte de a li se adresa, îşi priveşte rînd pe rînd soldaţii care, de

asemenea, îşi ridică fiecare privirea spre comandantul lor. Se creează din nou acea tensiune pe care unii dintre ei au cunoscut-o deja în noaptea dinaintea bătăliei de la Cajamarca, în acel moment în care nu mai existau nici infanterişti, nici călăreţi, nici bogaţi, nici săraci...

– Suferiţi şi sînteţi furioşi... începe el cu o voce hotărîtă.

Se întoarce spre cadavre şi le arată cu degetul:

– Prietenii noştri şi soldaţi curajoşi, totodată. Nu vreau să le uitaţi numele: Juan Alonso de Rodas, Gaspar de Marquina, Francisco Martin Soytina, Miguel Ruiz, Hernando de Toro...

Rosteşte numele accetuîndu-l pe fiecare în parte, de parcă ar pomeni numele unor sfinţi.

– Erau din Ţara Bascilor, din Sevilla, din draga noastră Extremadura... Unii aveau tenul deschis, alţii smead, unii ştiau să scrie, alţii doar să se bată, unii erau din cavalerie, alţii erau infanterişti... Au murit victime ale trădării, însă numai carnea lor a murit...

Gabriel îl priveşte cu coada ochiului pe Hernando de Soto. Chipul acestuia este impasibil.

– Ştiu că unii dintre voi se întreabă de ce. Am să le răspund, continuă Pizarro.

Şi cu un gest larg ce face să i se zdruncine armura, arată spre Valea Vilcaconga. Mîna i-a rămas ridicată arătînd spre vîrf şi dincolo de el, de parcă aşa ar izgoni orizontul.

– Îmi aduc aminte de cei care nu credeau că vom găsi Ţara de Aur, spune aproape rîzînd. Dar eu ştiam, fiii mei, ştiam... Ei bine, iată-ne la porţile capitalei Ţării de Aur. Înţelegeţi?

Îi sclipesc ochii asemenea unor pepite de aur, iar cei ai soldaţilor strălucesc o dată cu ai săi. Tonul coboară puţin, iar privirea i se opreşte din nou asupra cadavrelor.

– Credeţi însă că pentru aur, pentru tot aurul capitalei Ţării de Aur aş putea să-i uit, fie şi pentru o clipă, pe acei care i-au omorît pe ai noştri, pe aceşti curajoşi soldaţi spanioli?

– Nu! Nu!

Strigătele izbucnesc de pretutindeni. Gabriel desluşeşte în ele dorinţa de răzbunare ce vuieşte mai puternic decît rîul.

– Păstraţi în inima voastră această amintire, fiii mei, insistă pătimaş guvernatorul. Păstraţi-o vie în inima voastră şi fiţi siguri că va veni şi ziua în care îi veţi reda strălucirea prin tăişul săbiilor voastre!

*

În timp ce urcă iar panta Vilcaconga, Gabriel are bizara impresie că fantomele încă îi mai bîntuie prin crîng, îndărătul stîncilor, în albia rîului... Cu privirea la pîndă, i se pare că dintr-o clipă în alta vor apărea mii de luptători, că se vor auzi urletele ce ordonă strîngerea rîndurilor, că va vedea iar spaima cailor... Tot trupul îi este lac de sudoare, deşi nu se grăbeşte, iar în aer domneşte calmul.

A dorit să meargă în fruntea coloanei, dar păşeşte cu greu pe grohotişul alunecos şi îl doare braţul bandajat.

– Înălţimea sa a obosit?

– Înălţimea sa era gata să aibă şi capul, şi trupul ciuruit, ca să salveze fundul unui negru... îi replică fără să se întoarcă.

Sebastian izbucneşte în rîs şi, printr-o mişcare agilă, se instalează alături de prietenul său:

– Stăpînul meu iuţea pasul ca să vi se alăture... Dar se spune că Soto era aşa de dornic să ajungă la Cuzco, încît...

– Ce înseamnă asta? întreabă Gabriel, arătînd spre spada ce atîrnă bălăngănîndu-se necuviincios la cingătoarea lui Sebastian, a cărui ţinută împestriţată este la fel de impresionantă.

– Ce-i, *caballero*, n-ai mai văzut o spadă?

– Unde ai găsit-o?

– Mi-a fost înmînată cu tot protocolul de rigoare de către don Diego de Almagro, drept mulţumire pentru serviciile mele, cu promisiunea că mă voi supune lui Dumnezeu, regelui şi lui don Almagro însuşi, recită Sebastian ca un şcolar.

Gabriel fluieră admirativ şi întreabă:

– În ce ordine?

– Cel dintîi a cerut-o pentru serviciile mele.

– Şi pot să ştiu cum ai să o foloseşti?

– A, asta!

Sebastian face un gest de neputinţă şi de neştiinţă. S-a întunecat, deşi cerul este senin, aproape alb. Înaintrează de-a lungul unei păduri bătrîne, la capătul căreia se zăreşte vîrful dealului.

– Sperasem că o să-mi dai nişte lecţii, spune Sebastian, cu un fel de timiditate.

Gabriel îl priveşte visător:

– Ţii morţiş să fii ucis, nu-i aşa?

– Eu? Baţi cîmpii, studentule! Şi pe urmă ascult de sabia mea...

– Ce inscripţie poartă?

– *Mi dama es mi ley.*[1]

– Nimerită promisiune...

– Bagă de seamă că nu a purtat noroc fostului proprietar...

– Cum îl chema?

– Miguel Ruiz.

Cei doi bărbaţi tac. Ruiz este unul dintre membrii avangardei care a murit în atacul de la Vilcaconga. O canalie, probabil, dar una care zace acum îngropată. Era fiul unui gentilom din Sevilla şi al sclavei sale negre...

De cum ies din pădurea bătrînă, Gabriel descoperă vîrful colinei pe care se profilează şapte umbre, dar lumina îl orbeşte.

*

Anamaya a stat toată dimineaţa în preajma litierei lui Chalkuchimac. A rugat-o pe Inguill să ia loc în litiera ei şi

[1] Femeia mea este legea mea (n.red.).

merge alături de generalul incas, în ciuda ostilității soldaților spanioli care l-au pus în lanțuri și în ciuda fricii și a mirosului morții ce o înconjoară.

Se apleacă spre țesătura din lînă fină de alpaca, țesută cu motive albe și negre pe fond roșu.

– Chalkuchimac.

– Te ascult.

Zîmbește. Pentru ea, vocea aspră, inflexibilă, a războinicului incas are niște inflexiuni speciale.

– În dimineața asta i-am ascultat pe străini, iar glasul lor era plin de ură împotriva ta... Te fac răspunzător de ceea ce s-a întîmplat.

– Nu-ți face griji pentru mine!

– Dacă vrei să fugi, acum e momentul...

De dincolo de țesătură se aude un hohot sumbru:

– Dacă aș fi vrut să fug, aș fi făcut-o de mult...

Din cauza drumului îngust, Anamaya a izbutit să se izoleze de soldații spanioli care sînt obligați să meargă înaintea și în spatele litierei.

– N-au nici o dovadă și numai eu pot să-i conving pe Quizquiz și pe Guaypar să depună armele...

Anamaya simte cum spaima îi copleșește inima.

– Știi bine că nu le pasă de dovezi. Și pe urmă l-am desemnat pe Manco și tu...

– Copilă străină, nu tu l-ai desemnat pe Manco, ci Marele Huayna Capac, Tatăl nostru... Azi o să faceți pace cu străinii, dar mîine...

Ultimele cuvinte ale generalului se pierd într-un murmur. Drumul devine din nou suficient de larg, iar soldații spanioli se apropie amenințători.

– Mîine va fi războiul incașilor și al tuturor celorlalte triburi împotriva străinilor și vei purta și tu acest război...

Un soldat spaniol o îmbrîncește:

– Ce alte comploturi şi uneltiri mai puneţi la cale?

Îl priveşte cu dispreţ şi nu îi răspunde. Îndepărtîndu-se, îşi simte inima tulburată de cuvintele lui Chalkuchimac. Vede războiul, focul, sîngele.

Şi, profund tulburată, îi vede pe Gabriel şi pe Manco, faţă în faţă, frunte lîngă frunte, gură lîngă gură, buclele blonde ale unuia lîngă pletele negre ale celuilalt atît de apropiate, încît pare că se ating.

*

„Aşadar, el este", îşi spune Gabriel văzîndu-l pe tînărul Inca înveşmîntat în pelerina sa de bumbac galben. Chipul îi este tînăr şi mîndru totodată. Stă cu un pas înaintea celorlalţi.

Gabriel s-a deprins cu timpul să distingă fizionomii care, la început, îi păreau asemănătoare, tot aşa cum se întîmpla cu miile de figurine ce reprezentau lame şi care au fost grabnic topite pentru comoara de la Cajamarca.

Îşi aminteşte ochii injectaţi de sînge ai lui Atahualpa, privirea trufaşă a lui Guaypar, faţa „tăiată în stîncă" a lui Chalkuchimac. Dar ceea ce vede pe chipul acestui tînăr este cu totul diferit.

I s-au întipărit pe chip noblețea, suferinţa şi puterea – cele ale unei vîrste tinere, dar care a trăit deja o mie de alte vieţi, care a cunoscut moartea încă din copilărie.

Micul grup de incaşi îi privesc pe spanioli sosind unul cîte unul pe vîrful crestei, fără să lase impresia că se tem – şi în orice caz rămînînd nemişcaţi. Gabriel se apropie cel dintîi fără să mai aştepte venirea tălmacilor şi a lui Pizarro. Tînărul nobil i se adresează:

– Sînt Inca Manco Capac, fiul lui Inca Huayna Capac şi am fost desemnat de către Nobili să fiu Inca al Imperiului Celor Patru Zări..., îi spune cu glas ferm.

– Ştiu, îi replică Gabriel în quechua.

Manco nu pare mirat. Îl priveşte intens:

– *Machu Kapitu* al vostru este departe? întreabă, în cele din urmă.

– Va ajunge curînd.

Privirea lui Gabriel descoperă peisajul ce se întinde din vîrful muntelui. Acum, după rîpele abrupte ce dominau valea rîului Apurimac, priveliştea se lărgeşte într-un platou vast cu dealuri, ale căror culmi sînt rotunjite. Pe văile din depărtare se observă casele din Jaquijaguana, iar apoi un defileu.

Cel de pe urmă. Iar dincolo de el, oraşul de aur...

Se întoarce către Nobilii incaşi care privesc spre caii şi călăreţii ce invadează culmea dealului. În spatele lui Manco se află cinci Nobili cam de aceeaşi vîrstă cu el, purtînd nelipsitele lor discuri de aur în urechi. Un incas mai scund şi ceva mai bătrîn, cu pielea mai smeadă decît a celorlalţi, stă mai retras. Pe cap are o ciudată bonetă pătrăţoasă care lasă la vedere pletele ce-i ajung pînă la umeri. El nu îi priveşte pe spanioli, ci are ochii îndreptaţi spre munţi.

Don Francisco soseşte împreună cu fraţii săi, urmat de Almagro, Soto, Candia şi de restul comandanţilor mai importanţi.

Guvernatorul strînge mîinile lui Manco într-ale sale şi împarte cu generozitate declaraţii de prietenie. Un zîmbet timid luminează faţa tînărului Inca, dar primeşte urările fără să se arate prea emoţionat:

– Eu şi cei din Cuzco a trebuit să îndurăm crimele şi răzbunarea celor din nord care ne-au cotropit împotriva voinţei tatălui meu, Huayna Capac, pentru a domni peste noi... spune Manco.

– Ştiu asta, de aceea am trecut munţii îndărătnici – ca să-ţi vin în ajutor... declară cu bonomie Pizarro.

– Ei ţi-au atacat armata, nu oamenii mei. Noi vrem pace!

Zîmbetul lui Pizarro se lărgeşte:

– Aşadar, sîntem fraţi, căci nu am venit aici să ne războim şi nici să-ţi iau averea.

– Pentru noi, pace înseamnă să rămînem stăpîni pe ţinuturile noastre, în bună înţelegere cu străinii care ne vizitează, spune Manco, fără să îşi coboare privirea.

– Vedem pacea în acelaşi mod, aşadar, te asigur că te voi ajuta, pe tine şi pe ai tăi să te întorci în siguranţă în capitală, fără să mai temeţi de cei din Nord.

Cei doi bărbaţi îşi zîmbesc.

– Vreau să spun că armatele generalului Quizquiz şi ale căpitanului Guaypar cu toţi războinicii lor se apropie de Cuzco şi au de gînd să-l ardă pentru ca tu şi oamenii tăi să nu găsiţi nimic, nici aur, nici hrană, continuă Manco.

– Nu le voi permite una ca asta. Şi vom opri şi trădarea celui pe care l-am primit şi găzduit ca pe un prieten şi care de atunci nu a încetat să ne distrugă prin mesaje secrete şi prin ordinele sale – mă refer la cîinele de Chalkuchimac.

Cuvîntul „cîine" a ţîşnit pe buzele guvernatorului, şuierînd ca o săgeată. Se opreşte şi se uită la Manco de la care aşteaptă să reacţioneze cumva.

Manco tace.

– Nu crezi că e timpul să moară cîinele ăsta?

Manco tot nu îi răspunde. Privirea lui l-a părăsit pe Pizarro şi se îndreaptă spre capătul drumului de unde se apropie litiera lui Anamaya, purtată de opt cărăuşi. Aceştia se opresc, iar prinţesa coboară.

– *Coya Camaquen,* trebuie să vină cu noi, anunţă Manco autoritar. Trebuie să ne însoţească pînă la Cuzco.

Pizarro se întoarce spre Gabriel, apoi aprobă printr-o mişcare generoasă a capului:

– Pe cinstea mea, prietene, dacă asta ţi-e voia, fie...

Gabriel a rămas cu răsuflarea tăiată. Cînd Anamaya trece pe lîngă el, încearcă să-i surprindă privirea. Însă ea pare să-l ignore. Apoi o caută pe cea a lui Manco. În irisul negru citeşte cu nedumerire sfidarea, dar şi un fel de respect.

17

Jaquijaguana, noaptea de 13 noiembrie 1533

Aflat în curte, cu privirea pierdută la focul pe care tineri incași îl alimentează mereu, Manco nu reușește să adoarmă. Anamaya a rămas lîngă el, împreună doar cu incasul cu plete lungi al cărui nume, Katari, îl știe de acum. Simte tulburarea lui Manco: pare că nu se va obișnui niciodată cu zgomotele străinilor, cu sonoritatea glasului lor, cu violența rîsetelor și țipetelor lor...

Anamaya își strînge *lliclla*, prea subțire pentru umezeala nopții. Își dă seama că i se spulberă toate certitudinile. Îi vine în minte imaginea lui Manco față în față cu Gabriel, atît de aproape unul de altul și atît de îndepărtați, venind din lumi atît de diferite și totuși atît de uniți în strania casă a inimii sale. Îi pare rău că nu a vorbit cu Gabriel. Dar ce să-i spună? Cum să-i explice? A fost o vreme în care viziunile ajungeau la ea foarte limpede, ca o certitudine. Acum nu mai vede – trebuie să meargă cu ochii închiși pe drumul care se deschide înaintea ei. „Ai încredere în puma." Cuvinte care sînt acum așa de îndepărtate și al căror înțeles rămîne o taină pentru ea. „Mîine va fi război și vei purta și tu acest război." Nu-i vedea fața lui Chalkuchimac și avea impresia că-i vorbește de pe Celălalt Tărîm. Toate aceste cuvinte care sălășluiesc în ea îi dau putere.

Îl priveşte pe Katari.

Manco i l-a prezentat în cîteva cuvinte drept fiul unui mare războinic Kolla şi care, educat de unchiul dinspre mamă, a crescut în respectul şi în cultul zeilor de demult, înainte de a învăţa să sculpteze în piatră. Pe cît îşi poate aminti, Manco i-a spus că acest Katari i-a stat mereu alături ca să-l apere şi să-i arate prezenţa zeilor.

Are o faţă cu pomeţi proeminenţi, iar ochii sînt mijiţi ca două fante ce se continuă cu riduri ce îi traversează faţa ca două linii mari, mai deschise la culoare decît tenul smead. Pletele îi sînt lungi şi îi cad pînă pe umeri.

– E timpul, spune Katari, fără să-l privească pe Manco.

Tînărul Inca se ridică dintr-un salt şi îi face semn lui Anamaya, care îi urmează mirată.

În jurul lor dorm toţi cu excepţia soldaţilor desemnaţi să-l păzească pe Chalkuchimac. Cei trei ies din *cancha* şi se strecoară în linişte pe străduţele orăşelului cocoţat pe creasta dealului.

Curînd, rămîn singuri în noapte, sub cerul înstelat şi sub lumina lunii ce se află la primul pătrar şi îşi împrăştie strălucirea argintie.

Katari merge cu pas hotărît înaintea lor. Au dispărut şi ultimele case, şi ajung pe un fel de esplanadă naturală, mărginită de patru stînci negre.

Manco îi prinde braţul lui Anamaya pentru a-i permite lui Katari să rămînă la cîţiva paşi distanţă de ei.

Indianul Kolla îşi leapădă pelerina pe care o împătureşte. Rămîne o vreme nemişcat, cu capul uşor înclinat spre dreapta, de parcă s-ar fi cufundat în noapte şi în calmul ce pare să domnească iar.

Apoi scoate o bucată de pînză pe care o aşază în faţa lui. Îşi trece mîinile peste ţesătură, atent să-i orienteze colţurile, respectînd ordinea în care sînt amplasate stîncile din jur. Brusc, Anamaya vede, într-un licăr de lumină care străbate noaptea,

în direcţia ordinii în care sînt amenajate: în spatele lor se află vîrful Salcantay ale cărui zăpezi eterne sclipesc în lumina gri-argintie a lunii. Iar în faţa lor, dincolo de trecătoare, extrem de departe de Oraşul Pumei, se ridică masivul Willkanota.

În întuneric, cei doi munţi stau tăcuţi unul în faţa celuilalt: cei doi *Apu* veghează peste Cuzco, ghemuit în scobitura văii, undeva, în faţa lor, în mijlocul acestei ordini.

Fără să rostească vreun cuvînt, cei trei simt pînă în străfundurile fiinţei lor prezenţa sacrului pe care Katari a trezit-o numai aranjînd bucata de pînză.

Acum îşi scoate *chuspa* şi o goleşte aproape, răsturnînd conţinutul în mijlocul bucăţii de pînză. Ia trei dintre cele mai frumoase frunze de coca, le prinde între degete ca pe un evantai, le duce la gură suflînd peste ele din direcţia inversă către *Apu*, pe care îl invocă în şoaptă, apoi le aşază într-unul dintre colţurile bucăţii de pînză.

Repetă ritualul pentru fiecare colţ în parte.

După ce a terminat, e rîndul lui Manco să se apropie să aleagă trei frunze de coca, să sufle peste ele întorcîndu-se de fiecare dată în direcţia lui *Apu*, înainte să înceapă să le mestece.

Katari face şi el acelaşi lucru în acelaşi moment.

Cei doi bărbaţi îşi ţin ochii pe jumătate închişi. Nu-şi vorbesc şi nu se privesc. Dar există între ei o sincronizare perfectă a mişcărilor şi a intenţiilor. Anamaya stă nemişcată şi liniştită în lumina Quillei, Mama Lună. Nu i s-a cerut decît să fie prezentă.

Manco adună frunzele de coca şi o ia de la capăt. De trei ori adună frunzele în palme, le ridică deasupra ţesăturii şi le dă drumul să cadă.

De trei ori cea mai mare dintre frunze se desprinde de celelalte şi cade cu vîrful îndreptat spre Anamaya.

Nu se aude nici un zgomot, doar foşnetul frunzelor între degete şi ţesătură şi, uneori, fîlfîitul aripilor unei păsări de noapte ce zboară prin adierea nopţii.

Anamaya se simte uşoară, liberă. În această noapte nu mai este aceea care trebuie să-şi înţeleagă viziunile, să desluşească sensul vorbelor... Este doar cea pe care frunzele de coca o desemnează, aceea care protejează şi îndrumă. Este doar aceea care deschide calea.

Manco scoate din *chuspa* lui de la cingătoare o piatră neagră de bazalt, şlefuită şi tare ca o piatră de praştie. O aşază în mîinile puternice ale lui Katari, care îşi strînge degetele în jurul ei, de parcă ar vrea s-o încălzească.

Cînd le deschide, Anamaya se întreabă dacă nu cumva se înşală, deoarece piatra este mult mai strălucitoare, de parcă ar fi primit ceva din strălucirea lunii de pe cer.

Katari îşi ridică încet mîinile cu piatra-ofrandă. Braţele îi ajung în dreptul feţei şi piatra se ridică singură, dreaptă, mai înainte de a rămîne suspendată în aer.

Timpul se opreşte.

Chiar în acel moment, un strigăt străpunge noaptea.

*

Dintr-un salt, *fray* Vicente Valverde, foarte mînios, a ajuns în mijlocul esplanadei. Se opreşte o clipă în faţa bucatei de pînză, o calcă în picioare şi apoi o face ghem şi o aruncă departe.

– Păgînism! Spirit idolatru... şuieră printre dinţi.

Cei doi tineri rămîn nemişcaţi. Îşi întorc privirile spre Anamaya. Manco are ochii larg-deschişi din cauza surprizei, în timp ce ai lui Katari sînt aproape închişi asemenea ochilor pisicilor.

Mai înainte să îi poată răspunde, îi vede sosind pe Gabriel şi pe *fray* Bartolomeu, tînărul preot cu degetele lipite.

– *Fray* Vicente, rosteşte tînărul călugăr, cu voce liniştită.

– Divinaţie, sacrificii...

– Nu aud nici un ţipăt de copil decapitat, spune Bartolomeu cu o ironie imperceptibilă. Vă rog să vă calmaţi, *fray* Vicente!

Anamaya simte autoritatea din vocea blajină a tînărului călugăr, dar este încă şocată de apariţia neaşteptată a dominicanului şi a lui Gabriel.

– Adineauri ne-am alertat, spune Gabriel pe un ton neutru. Dispăruseraţi... Guvernatorul a ordonat să vă căutăm.

– Eram...

Anamaya se opreşte. Încă un lucru pe care nu i-l poate explica – nu încă. *Apu*, frunzele de coca, piatra care opreşte timpul... Între ei se furişează tăcerea. Confuzia tînărului bărbat o tulbură. Într-o bună zi, curînd...

Bartolomeu s-a apropiat de Katari. Greu de imaginat un contrast mai flagrant decît cel dintre tînărul călugăr cu ochi cenuşii şi tînărul înţelept cu plete lungi. Şi totuşi, siluetele lor atît de diferite degajă aceeaşi pace, aceeaşi lumină.

– Vom învăţa să vă cunoaştem obiceiurile, spune *fray* Bartolomeu cu glas blajin. Şi vă vom călăuzi întru cunoaşterea Dumnezeului nostru Atotputernic – prin iubire, nu prin violenţă...

Katari îi ascultă cuvintele fără să le înţeleagă, dar îi zîmbeşte. *Fray* Bartolomeu se îndreaptă spre Valverde:

– *Fray* Vicente, vă înţeleg zelul şi vă rog să mă credeţi că şi eu sînt la fel de fidel propovăduirii adevăratei credinţe, dar...

– ... Dar sînteţi prea interesat de ceea ce numiţi obiceiurile lor!

– Să cunoşti mai bine pentru a călăuzi mai bine, frate!

Preotul Valverde tace, poate jenat brusc de accesul de mînie ce pusese stăpînire pe el.

Gabriel, cu inima bătîndu-i mai să-i spargă pieptul, se îndreaptă spre Manco:

– Nu este bine pentru siguranţa dumneavoastră să vă îndepărtaţi astfel...

Manco nu-i răspunde direct, deşi i-a vorbit în quechua:

– Spune-i că *Apu* veghează îndeajuns asupra mea şi că nu am nevoie de soldaţi străini.

– Credeam că aveţi nevoie de noi, ca să-i goniţi pe Quizquiz şi pe Guaypar, intervine nerăbdător Gabriel. Nu asta aţi afirmat în faţa guvernatorului nostru?

– Spune-i că pe timp de noapte noi sîntem stăpîni.

Anamaya simte cum vorbele celor doi tineri bărbaţi îi ridică instinctiv şi într-un mod agresiv pe unul împotriva celuilalt. Par două feline, puternice şi tinere, care se sfidează reciproc, aşa de sigure pe puterea lor, aşa de mînioase:

– Gabriel, noi ne întoarcem! Te rog, spune-i guvernatorului că nu am vrut să creăm această neplăcere. Fiecare îşi va petrece noaptea în linişte.

Gabriel o priveşte – o privire ce imploră şi care o tulbură, apoi îi convinge pe Valverde, pe *fray* Bartolomeu şi pe soldaţii rămaşi în urmă să se întoarcă în oraş.

Acum, în liniştea care i-a învăluit, a rămas doar cu Manco şi Katari. Dar nu mai redescoperă pacea care îi învăluise fiinţa cînd a sesizat alinierea culmilor muntoase, cînd piatra din palmele lui Katari a plutit.

Manco rupe tăcerea:

– Cine este? o întreabă.

Nu se crede în stare să-i răspundă.

18

Jaquijaguana, 14 noiembrie 1533

Încă din zori, spaniolii au ordonat să se ridice un stîlp în centrul pieței orașului. Nu a fost nevoie să-i biciuiască pe sclavii incași, pentru a aduce lemne pentru rug.

Aproape toți doresc să se răzbune pe Chalkuchimac pe care îl consideră vinovat de fărădelegile soldaților din Armata de Nord. Se bucură încă de acum de spectacol. Sarcinile de lemne li se par ușoare. Îngrămădesc paiele și vreascurile, glumind pe înfundate. Scrutează cerul, de teamă ca nu cumva ploaia să le stingă focul.

Dar cerul este senin, fără un nor.

*

Cei mai de seamă căpitani spanioli: Soto, Almagro, Juan și Gonzalo sînt reuniți în jurul guvernatorului într-o sală întunecoasă, luminată doar de o singură torță. Se spune că fusese cîndva palatul unui Strămoș – ceea ce văd ei nu este decît o casă tristă și întunecoasă, unde toate camerele sînt prevăzute cu nișe lipsite acum de orice bogăție și este păzită numai de o bătrînă speriată, care tremură.

– Ce va spune Inca Manco? întreabă Soto.

– Este de acord, chiar ne cere s-o facem, răspunde Almagro încrezător.

Pizarro clatină din cap în semn că aprobă spusele Chiorului.

– Dacă ni se vor cere dovezi, le putem da, căci avem din belşug: iscoadele pe care le trimitea, bijuteriile folosite ca să transmită informaţii, sforile, de asemenea...

– *Quipu*, îl corectează Gabriel.

Pizarro se uită lung la el, iar Juan şi Gonzalo îl privesc şi încep să rîdă.

– *Quipu, puqui*, fredonează Gonzalo. Trebuie să ne supunem dacă o spune un prieten de-al lui Inca.

Guvernatorul îşi ridică autoritar braţul spre fraţii săi mai tineri:

– *Quipu*, dacă aşa o vor, fraţilor! Ştim, de asemenea, că generalul Chalkuchimac le-a dezvăluit că noi şi caii noştri sîntem muritori, în timp ce majoritatea dintre ei credeau că sîntem nişte zei... Dacă n-ar fi fost trădătorul acesta, Hernando de Toro ar mai fi trăit.

– Dar Manco? insistă Soto.

– Îl urăşte din toată inima. Numai din mîndrie nu ne cere să-l ardem. Şi, pe urmă, nu prea avem de ales...

Vocea lui Pizarro este lipsită de orice îndoială sau ezitare, aşa cum dovedise la moartea lui Atahualpa pe care o regretă cu siguranţă noaptea cînd se roagă Fecioarei Maria. Se adresează preotului Valverde, fără să-i arunce nici măcar o privire lui Gabriel:

– Încercaţi să-l convertiţi, dar nu insistaţi prea mult!

– Totuşi... protestează preotul.

– Vă spun să o faceţi repede! Şi luaţi aminte că tot îl voi arde pe rug chiar dacă acceptă să fie creştinat. *Fray* Vicente, nu mai există un al doisprezecelea ceas pentru cîinele acesta după cît rău ne-a făcut. Şi apoi ştiu că în credinţa lor nu există blestem mai mare decît să mori ars

de viu... Vreau să simtă cum prin noi cade asupră-i nenorocirea asta.

Bartolomeu a dispărut, de parcă ceea ce urma să se petreacă dimineaţă nu era de competenţa lui. Gabriel pare să fi uitat intimitatea atît de profundă ce-i unea la Hatun Sausa, cînd l-a convins să-şi ia rămas-bun de la Anamaya. Simpatia ce-l atrage spre el este amestecată cu o teamă uşor confuză.

– Să mergem, domnilor! spune Pizarro. Numai o vîlvătaie ne desparte de bogăţiile din Cuzco. Simt că sînteţi nerăbdători să vă faceţi datoria de spanioli şi de creştini.

Glasul guvernatorului poartă în el un fel de bucurie sumbră, a cărei ironie crudă îi împiedică să rîdă din toată inima. „Ce bine îi cunoaşte şi cum îi încurajează în lăcomia lor, dispreţuindu-i în acelaşi timp..." se gîndeşte Gabriel. Almagro, Soto, Juan, Gonzalo şi toţi ceilalţi îl urmează. Ies din casă, singura casă mai mare din oraşul unde şi-a instalat tabăra de cu noapte.

Între timp, în piaţă s-au adunat încet-încet o grămadă de incaşi, dar spaniolii n-au avut nevoie nici măcar să ridice spada, ca să-şi croiască drum pînă la *ushnu*.

De cum ajung în faţa piramidei, se întorc să-l vadă sosind pe generalul incas pus în lanţuri. Guvernatorul a refuzat să folosească litiera, pentru ca toţi incaşii, din nord sau din Cuzco, aliaţi sau rebeli, să vadă în ce hal a ajuns generalul şi răzbunarea pe care i-au pregătit-o străinii.

Merge extrem de încet, întregul trup fiindu-i chinuit de dureri ce ar sfîrşi pe oricine altcineva. Îşi ţine întinse mîinile arse, carne vie, pe care nici un decoct de frunze din cîte i-au fost aplicate nu le poate vindeca, nici măcar nu-i mai alină durerea.

Pe chipul său nu se poate citi nimic, iar în privire i se citeşte dominată de un orgoliu fără limite. Buzele i s-au strîns într-o linie ce arată o voinţă de neclintit.

Chalkuchimac se îndreaptă spre moarte refuzînd.

Pizarro nu-i adresează nici un cuvînt, nu-l priveşte, de fapt, nu îi priveşte pe nici unul dintre ei, de parcă nici n-ar exista.

Trebuie să-l ajute să urce treptele pînă la stîlp şi să-l lege zdravăn, ca să nu se prăbuşească; atît este de istovit.

Îl urmează numai preotul Valverde care îi spune cu voce sufocată cîteva cuvinte despre Dumnezeu, iad şi rai. Dar Chalkuchimac abia dacă îi dă răgaz lui Felipillo să tălmăcească.

– Vă blestem şi vă disprețuiesc pe voi şi pe religia voastră, cu zeii voştri străini, pe care nu-i recunosc şi cărora nu mă voi închina niciodată.

Glasul său puternic este în totală contradicţie cu slăbiciunea trupului.

– Destul, Valverde! Să terminăm odată cu asta! strigă Pizarro.

Torţele se apropie de vreascuri. Cînd primele flăcări ajung la picioarele generalului, încă i se mai poate auzi vocea:

– N-aveţi decît să mă ardeţi, aşa cum aţi mai făcut-o, dar nu mă veţi ucide! Nu ne puteţi ucide zeii, pe Viracocha, atotcreatorul, şi nici pe Huanacauri, nu mă veţi putea arde, tot aşa cum nu îl veţi putea arde pe Inti!

Aproape că este acoperit în întregime de flăcări. Se aude o trosnitură infernală, dar pare că vocea supravieţuieşte trupului, că se detaşează de acesta şi se înalţă mereu:

– Quizquiz! Guaypar! Şi voi toţi, generali, căpetenii şi soldaţi incaşi! Răzbunaţi-mă şi nimiciţi-i pe trădători, nimiciţi-i pe străinii aştia împuţiţi şi lacomi!

La un semn al lui Pizarro, sclavii au mai adus lemne pentru ca vîlvătaia să se înalţe pînă la cer. Trosniturile sînt aşa de puternice, încît, în cele din urmă, îi acoperă glasul generalului rebel, care dispare înghiţit de flăcări.

Focul se oglindeşte în ochii fascinaţi ai miilor de incaşi tăcuţi. Nu par să se bucure, nu ţipă şi nu scot nici măcar un geamăt, aşa cum au făcut-o la moartea lui Atahualpa – sînt doar miraţi, uimiţi de această furibundă luptă a zeilor.

Cînd vîlvătaia s-a potolit, iar flăcările încep să-şi piardă din intensitate, din mijlocul rugului se mai aude un ultim strigăt, care se înalţă pînă la cer şi străpunge toate piepturile ca o piatră de praştie:

– Nu!

Focul se stinge pe neaşteptate ca un ecou al acestui de pe urmă refuz; doar cîteva flăcări mai pîlpîie sub picioarele corpului ars cu atrocitate, carbonizat, dar ai cărui ochi au rămas, ca prin miracol, deschişi, privind cu intensitate un punct situat dincolo de călăi, de mulţimea tăcută, de oraş, de munţi – moartea.

*

Imediat după moartea generalului, cerul s-a întunecat şi au început să cadă primele picături de ploaie.

De atunci, a plouat fără încetare. O ploaie rece care pătrunde în armuri şi în nădragii spaniolilor, îngheţîndu-i pînă la os. Pe cerul gri trec mereu nori negri ce aduc şi mai multă ploaie.

La capătul cîmpiei se află un teren mocirlos, în mijlocul căruia incaşii au construit un fel de şosea ridicată pe stîlpi, mărginită de două ziduri ce servesc drept parapet. Cortegiul enorm se întinde pe o lungime de o leghe, la începutul ultimului urcuş spre defileul de unde se poate vedea Cuzco.

Zvonurile despre atac şi despre incendiu au circulat şi printre spanioli, şi printre incaşi, iar numele lui Quizquiz şi ale lui Guaypar sînt pe toate buzele. Cărăuşii se prăbuşesc de frică. Pînă şi călăreţii cu experienţă, stingheriţi de greutatea armurilor, simt nervozitatea cailor care au stat noaptea întregă cu şaua şi frîul puse.

Manco se află în fruntea coloanei. În mod ciudat şi ironic, merge în litiera care i-a aparţinut lui Chalkuchimac, lipsită acum de însemnele generalului incas. Deasupra ei, flutură în briza rece, asemenea unei flamuri bizare, un steag de culoare galbenă – aceeaşi culoare aurie ca pelerina pe care o purta cînd s-a întîlnit cu spaniolii.

În urma lui, vin fraţii Pizarro şi ceilalţi căpitani spanioli importanţi. Gabriel, cu privirea pierdută spre munţi, căutînd o prezenţă ostilă, călăreşte alături de don Francisco.

– Pari foarte melancolic, fiule, spune deodată Pizarro.

Nu este o întrebare, ci mai degrabă o constatare.

– Să fie oare din cauza tinerei aceleia? Cum o cheamă? *Coya-şi-nu-mai-ştiu-cum?*

– *Coya Camaquen.*

– Frumoasă fată, pe cinstea mea... Te înţeleg, băiete!

Pizarro păstrează un moment de tăcere şi Gabriel este surprins încă o dată de intuiţia acestui bărbat, care poate dovedi o indiferenţă atroce faţă de cele mai mari cruzimi, dar şi o sensibilitate profundă ce poate irupe brusc.

– Da, te înţeleg. Şi nici nu pot să-ţi spun ce i-aş spune oricăruia dintre camarazii noştri: ia alta dacă o pierzi pe-asta...

Gabriel se crispează.

– Domol, Gabriel, mormăie Francisco cu jumătate de gură, fixîndu-l cu privirea totodată. Femeile sînt femei, iar noi n-am venit aici pentru ele.

Îşi aruncă privirea spre litiera lui Manco, aflată la cîţiva paşi înaintea lor:

– Ai auzit şi tu: o vrea pentru el. Nu pricep din ce motive, căci o credeam măritată cu Soarele sau Luna ori Marele Condor... Dar uite că o vrea lîngă el. Şi o vrea un prieten. Înţelegi?

Gabriel aprobă şi, din nefericire pentru el, îl înţelege mereu pe guvernator care îi laudă perspicacitatea.

– Am nevoie de el. Avem nevoie de el. Este un răzvrătit, dar unul care a suferit. Trebuie să ne odihnim după război, să reorganizăm ţara asta. De aceea trebuie să ni-l facem prieten... şi pentru cît mai mult timp cu putinţă. Mă înţelegi şi acum?

Şoseaua urcă în pantă lină şi acum trepte mari îi duc spre defileu. Nu mai plouă, dar cerul a rămas acoperit de nori groşi.

Cu toate că s-au obişnuit cu altitudinea, simt cum fiecare efort le accelerează respiraţia.

– Don Francisco, nu ştiu dacă vă înţeleg, bombăne Gabriel în cele din urmă. Aţi adus vorba despre un subiect pe care mintea mea nu este sigură că îl poate pricepe.

– Şi, bineînţeles, orgoliul măgulitor! spune Pizarro zîmbindu-i răutăcios.

– Nu uitaţi că mi-a salvat viaţa. Iar această a doua viaţă nu este, chiar dacă vă va surprinde acest lucru, rodul unui orgoliu, ci al iubirii... Ea este aceea care trebuie să aleagă între mine şi el.

Guvernatorul dă din cap şi cuvintele îi şuieră prin aer:

– Ba nu, Gabriel Montelucar y Flores! Asta nu o vei hotărî nici tu, nici ea. Eu voi hotărî. Şi nu uita jurămîntul pe care mi l-ai făcut şi ceea ce îmi datorezi. Nu conta pe bunăvoinţa mea. Nu-ţi voi permite să distrugi tot ce am construit în ţara asta!

Gabriel, fără să îi răspundă, printr-o mişcare ce-i sfîşie de durere braţul rănit, dă pinteni calului murg şi-l îndeamnă la galop îndepărtîndu-se de Pizarro. Furia îi arde măruntaiele. Îşi mînă calul mai repede decît ar trebui, depăşind coloana de unde i se aruncă priviri mirate şi se îndreaptă direct spre defileu. Ajuns aici, cu inima bătîndu-i nebuneşte în piept, cu privirea înceţoşată, îşi scoate coiful şi îl aruncă. Se uită la coiful ce se rostogoleşte şi abia atunci descoperă valea.

Şocul este aşa de mare, încît i se pare că are înainte o altă lume.

Observă mai întîi cerul de un albastru desăvîrşit, senin, aproape transparent.

Apoi leagănul munţilor liniştiţi, care înconjoară peisajul. Iar în zare, se vede un masiv muntos uriaş, acoperit de zăpadă.

Vede şi valea întinsă plină de culturi supraetajate într-o îmbinare desăvîrşită.

Şi, în sfîrşit, oraşul.

După descrierea lui Moguer şi a lui Bueno, se aştepta la o îngrămădire de aur. Dar în mijlocul văii, sub soarele ce nu a

avut vreme să încălzească pămîntul, i se pare că se iveşte mai degrabă o corabie din argint şi din aur.

Zidurile templelor, ale palatelor, ale caselor strălucesc de irizări delicate în care soarele se joacă şi compune o comoară sub cerul liber – o comoară de culori din care ar vrea să ia cît mai mult. Zăreşte, în capătul văii, două fire de smarald: cele două rîuri ce străbat oraşul:

Îşi simte inima fremătînd de o bucurie incredibilă şi ar vrea să bată din palme. Nu şi-a dat seama cum, unul cîte unul, cei din fruntea coloanei i s-au alăturat şi admiră panorama ca şi el.

– *Najay, tucuiaquin hatun Cuzco!*[1] Acum o vezi! îi şopteşte o voce duioasă în ureche.

Nu se întoarce, dar simte cum gîtul i se încălzeşte de răsuflarea ei mai blîndă decît briza destul de răcoroasă.

– Ştii cum i se spune?

Clatină din cap.

– Oraşul Pumei, spune Anamaya. Oraşul născut din puma... Oraşul în care tu şi cu mine trebuie să găsim calea spre viitor.

Iar aceste cuvinte afectuoase au, sub strălucirea soarelui şi adierile brizei, pentru Gabriel efectul unei promisiuni ce spulberă toate îndoielile, tainele şi ameninţările.

[1] „Te salut, Cuzco, Oraş de Aur!" (n.red.).

PARTEA A TREIA

19

Cuzco, 15 noiembrie 1533

În timp ce lasă în urmă culturile de porumb deja înverzite, spaniolii descoperă în stînga lor culmea rotunjită a unui deal. Dar, încetul ce încetul, aceasta devine o adevărată fortăreaţă. Chiar şi de departe, zidurile sale de incintă par gigantice, înălţîndu-se drept, la fel de vertiginos ca o faleză naturală. La est, la vest şi la sud se ridică trei turnuri – două pătrate şi unul rotund – mai mari decît cele construite în Castilla.

Pe străini, îi învăluie tăcerea abia tulburată de zăngănitul armelor pe dalele de piatră şi de şuieratul chingilor de piele. Nu-şi adresează nici un cuvînt. Caii, agitaţi din cauza urcuşului abrupt, tremură şi vor să fie mîngîiaţi.

La poalele văii, în faţa teraselor întreţinute cu grijă, străzile rectilinii ale oraşului sînt pline de bărbaţi şi de femei, ale căror veşminte multicolore lucesc în lumina zorilor. În grădinile împrejmuite ard focuri. Într-o piaţă imensă, mărginită de *cancha* cu numeroase curţi şi clădiri superbe, se adună grupuri care par nemişcate. Toate feţele sînt îndreptate spre coloana spaniolilor. Aurul străluceşte pe ziduri. Aurul străluceşte pe veşmintele Nobililor care-i privesc pe străini

cum se apropie. Mai departe, în vale, oraşul de piatră se continuă cu unul de corturi. Şi încă şi mai departe, mii de ochi privesc spre terasele sacre, pe unde coboară noii stăpîni ai Imperiului.

Pizarro merge în fruntea coloanei. Ochii săi negri cercetează minunata cetate de parcă ar voi să îi înghită fiecare colţişor. Fraţii săi, Almagro Chiorul şi ceilalţi căpitani de lîngă el, nu îndrăznesc să rostească o vorbă.

Nu se vede nici un soldat incas.

– Gabriel! strigă Pizarro.

Juan şi Gonzalo se întorc în acelaşi timp. Gabriel ignoră privirile lor geloase şi, pufnind, îşi apropie murgul de calul negru al guvernatorului.

– Don Francisco?

– Stai lîngă mine! Vreau să respiri din plin parfumul gloriei noastre!

Glasul lui Pizarro este aşa de şoptit, că abia îl aude. Aruncă o privire dispreţuitoare spre Almagro şi oamenii lui:

– Ei nu au fost nici la Tumbez, nici la Cajamarca. Au venit doar ca să se burduşească de aur. Tu, nu! Tu eşti ca mine, o ştiu. Rămîi lîngă mine, fiule, şi profită de această zi: este a noastră!

Pe marginea drumului, se ivesc primele case. Au temelia din piatră şi pereţii din cărămizi de lut, arse la soare. Panta este abruptă, dar călăreţii sînt mai înalţi decît acoperişurile de paie ale colibelor.

Zeci de incaşi din oraş îi înconjoară. Par că vin de pretutindeni şi, în aparenţă, nu arată că le este frică. Gabriel este mirat de varietatea chipurilor şi a veşmintelor, de sonoritatea limbii.

Pizarro le ordonă să se oprească:

– Du-te şi caută-l pe Inca, vreau să ne deschidă calea! ordonă el.

Ignorînd întrebările mirate ale camarazilor, Gabriel îşi îndeamnă calul la trap spre avangarda spaniolă. Nu se apropiase încă, dar simte că Manco îl priveşte atent. Litiera este fabulos de împodobită: interiorul pare un cer presărat cu nenumărate stele de pietre preţioase, alături de un soare de aur şi o lună din argint. Tronul din lemn de esenţă rară pe care stă este plin de perne din penele pestriţe ale papagalilor prinşi la marginile junglei. Tînărul Inca însuşi este îmbrăcat într-o tunică largă, din bumbac galben, ţesută cu nenumărate fire de aur. Îşi întoarce capul şi se preface că nu-l vede.

Anamaya se află în litiera din spate. Poartă o *lliclla* albă cu o centură roşie şi îi zîmbeşte. Dar are impresia că este aşa de distantă şi de mîndră, încît nu mai este sigur că pe această femeie a ţinut-o în braţe. În acel moment îl cuprinde o îndoială vicleană.

Îl salută pe Inca printr-un gest destul de rigid:

– Nobile Inca, guvernatorul Pizarro vă cere să-i faceţi onoarea de a merge în fruntea coloanei, îl anunţă cu o voce fără pic de amabilitate.

Manco îl priveşte, de parcă ar putea să-i citească în suflet.

Îi face semn lui Anamaya să i se alăture. Schimbă cîteva cuvinte între ei, dar aşa de încet şi de repede, încît Gabriel nu le înţelege. Şi iat-o deja urcată la picioarele lui Inca atît de supusă, încît focul îngheţat al geloziei se răspîndeşte din nou în sîngele lui Gabriel.

Iritat, îşi întoarnă calul. Conduce litiera regală pînă în fruntea coloanei, mînîndu-şi calul la pas, cu frîul întins şi ţinîndu-de cît se poate de ţeapăn în şa.

Totuşi, de îndată ce se apropie, un vuiet imens, de parcă întregul oraş şi cerul n-ar fi decît un singur sunet, răzbate din mulţimea care îl recunoaşte brusc pe Inca:

– Sapa Inca Manco! Sapa Inca Manco!

Vuietul se răspîndeşte asemenea valurilor mării, într-o mişcare de dus-întors. Spaniolii, oricare ar fi, simt cum li se zburleşte părul pe piept şi pe braţe. Pentru o clipă, aerul văii devine palpabil ca o piatră fierbinte.

Don Francisco Pizarro surîde. În barba albă de pe chipul său palid apare unul din rarele sale zîmbete largi. Îşi ridică privirea sclipitoare, febrilă spre cer, acolo de unde, o ştie, îl priveşte Fecioara cu Pruncul Iisus, veşnica lui protectoare. Este aşa de emoţionat, încît se ridică în scări şi se sprijină de umărul lui Gabriel care a revenit lîngă el.

– Sapa Inca Manco! Sapa Inca Manco! urlă mulţimea în continuare.

Don Francisco se întoarce astfel încît toţi spaniolii să-l poată auzi şi le strigă:

– Domnilor, ascultaţi cu luare-aminte acest vuiet! Îşi ovaţionează conducătorul, dar, de fapt, pe noi ne sărbătoresc fără să-şi dea seama! Ţineţi minte acest vuiet domnilor şi să nu-l uitaţi niciodată!

Gabriel tremură. La un pas lîngă el, Anamaya stă în picioare lîngă Manco. Este aşa de frumoasă, încît uită de strigăte. Cînd ea se întoarce pentru a-i căuta privirea îşi zice că da, guvernatorul are dreptate: nu va putea uita niciodată acest moment.

*

Mii şi mii de trupuri se închină în jurul tînărului Inca. De la înălţimea litierei, Anamaya descoperă acest spectacol ciudat. Pe neaşteptate, străzile, pieţele, terasele unde sînt culturile sacre se transformă într-o marchetărie de trupuri şi de capete. Cuzco, „Buricul pămîntului" s-a transformat într-o ţesătură de bărbaţi şi femei, asemenea unui *unku* enorm cu motive nemaivăzute. Iar din această ţesătură de oameni, ale

căror fețe și ai căror ochi nu se mai disting, țîșnește un vuiet continuu:

– Sapa Inca Manco! Sapa Inca Manco!

– Strigă pentru pace sau pentru război? întreabă Manco cu voce moale.

– Strigă pentru că le ești Inca.

– Mă vei ajuta?

Anamaya izbucnește în rîs:

– Nu mai ești băiatul care se teme de hăul prăpastiilor și de șerpi...

– Ba da. Mă vei ajuta?

Anamaya își îndreaptă privirea de la mulțime la Manco. Are dreptate: chipul lui este al unui băiat, iar mulțimea îl impresionează atît de mult încît, în loc să-și arate bucuria, își strînge buzele ca să le împiedice tremurul.

– Te întorci acasă, Manco, la Cuzco, în orașul în care luni de zile nu ai cunoscut decît fuga și teama. Astăzi le ești Inca, asta nu te bucură?

– Nu știu, Anamaya! Inima mea ar vrea să strige și să plîngă. Și nu pot uita că Paullu, fratele meu, este departe de mine...

Privirea lui Manco este mai liniștită:

– Am să-ți arăt orașul, palatele strămoșilor mei... adaugă el.

– Am fost aici.

– Credeam că nu ai ajuns niciodată aici, se miră Manco.

– Iartă-mă, Stăpîne, ai dreptate... Dar pietrele capitalei sînt așa de sacre, încît unele dintre ele au fost transportate la Tumebamba unde am crescut în *acllahuasi*, printre tinerele care îmi vorbeau despre Inima Imperiului... În acea noapte, în acea noapte înfricoșătoare în care s-a stins Huayna Capac, Tatăl tău m-a luat cu el și m-a purtat peste tot în palatele sale...

– Nu-i oare Tatăl meu cel care te-a ales pentru mine?

Manco își pune mîna peste cea a lui Anamaya care tresare ușor. Fără să rostească un cuvînt, tînărul Inca își retrage mîna.

*

Strada prin care pătrund în oraș se întinde pe lîngă un rîu a cărui apă limpede curge printre ziduri desăvîrșit construite. Merg în rînduri, doi cîte doi prin mulțimea ce vuiește ca bubuitul a mii de tobe, deși strada care se învecinează cu palatul de piatră este largă.

Cînd incașii zăresc litiera lui Inca, își ridică palmele spre cer în semn de venerație și de ofrandă.

Încet-încet, Gabriel nu se mai teme de nesiguranța de a fi în necunoscut și nu mai este întristat de despărțirea de Anamaya. Poate că nu împărtășește extazul ce-l cuprinde pe neclintitul Pizarro, dar se lasă în voia acestei fervori, a acestei credințe în noul Inca, împreună cu cei care îl înconjoară și îl protejează. Sute de oameni sînt aproape de ei, înghesuindu-se și, în același timp, evitînd cu grijă să-i atingă. Nici o vorbă, doar șoapte și zgomot de pași.

– Visezi, prietene?

Bartolomeu, ivit pe neașteptate, i se alătură. Mîna cu degete lipite îi atinge coapsa și călugărul ridică spre Gabriel niște ochi veseli, spunîndu-i:

– Mi se pare că ai făcut ceva drum. Iar temnița din Sevilla este foarte departe...

– Te înșeli! Este mereu aici, aproape.

De fiecare dată cînd i se adresează, îl cuprinde un bizar amestec de sentimente față de Bartolomeu. Îi apropie o intimitate puternică, un elan aproape irezistibil pare să-l determine să-i mărturisească toate suferințele sufletului său și, cu toate acestea, o voce tainică îi șoptește să nu aibă încredere în el.

Ajung în vasta piață a orașului, piață care nu este pardosită cu piatră ca toate străzile, ci cu un nisip fin ce scîrțîie sub copitele cailor. În mijlocul ei, străjuiește o fîntînă în formă de piatră rotundă de unde izvorăsc pîrîiașe care coboară pînă la rîul ce împarte piața în două.

Dinspre rîu, de acolo de unde vin, nu există nici o clădire, doar un zid a cărui construcție a început de curînd. De cealaltă parte însă, pot fi zărite fațadele unor palate cum n-au mai văzut în tot Imperiul. Unul dintre ele este construit din marmură străbătută de firișoare roșii, albe și verzi; poarta mare a palatului, placată cu argint și alte metale prețioase, este parțial mascată de un masiv turn înalt și rotund, cu acoperișul în formă conică...

Sub minunatul lintou, pe un tron impecabil cizelat, stă un nobil foarte bătrîn care observă nemișcat sosirea spaniolilor. Atitudinea sa este de o noblețe și de o indiferență care îl intimidează pe Gabriel. În jurul lui, forfotesc niște femei îmbrăcate în alb, părînd că fac parte dintr-un balet de o grație emoționantă. Două dintre ele îi fac vînt cu un evantai din pene strălucitoare, iar altele au grijă de focul ce-i încălzește picioarele.

Toată scena îți dă impresia unei puteri incredibile, iar defilarea coifurilor de oțel și a cailor reprezintă un detaliu ce nu afectează cu nimic ordinea lumii.

Mulțimea se retrage în liniște din piață, atentă să nu se îndepărteze prea mult de ei.

– Dumnezeule!

Gabriel a auzit exclamația ce i-a scăpat lui Bartolomeu și se întoarce spre acesta:

– Ce este?

– Nu vezi? îl întreabă călugărul, arătînd spre tronul pe care este așezat bătrînul Nobil.

Sudoarea se prelinge pe fruntea lui Gabriel şi îi întunecă privirea. Vede totul ca prin ceaţă: doar un nobil bătrîn, perfect nemişcat, înconjurat de servitori devotaţi.

– E mort, spune *fray* Bartolomeu.

– Mort?

– E o mumie.

20

Cuzco, 15 noiembrie 1533

O *cancha* modestă, situată după drumul ce duce spre sud, cel dinspre Collasuyu, în cartierul Pumachupan – Coada Pumei, foarte aproape de Templul Soarelui, atît de aproape, încît atunci cînd la Intipampa are loc un ritual se pot auzi vocile preoţilor, trîmbiţele, tobele şi cîntecele.

Anamaya păşeşte timid în curtea închisă printr-un zid simplu, fără vreo altă decoraţiune. Clădirile ce înconjoară *cancha* sînt tăcute şi cufundate în întuneric.

Şi totuşi aici este, nu are nici o îndoială.

Un răget o face să tresară şi îşi înăbuşă cu greu ţipătul.

În faţa ei, apare o puma legată cu o sfoară groasă de o bîrnă. O priveşte fix, stăpînindu-şi cu greu bătăile inimii.

Animalul face cîţiva paşi, continuînd s-o privească.

– Şi zi aşa, Prinţeso, ţi-ai uitat prietenii? aude o voce zeflemitoare în spatele ei.

*

Friza de aur de pe zidul de incintă din Templul Soarelui este înaltă de o palmă şi groasă de un deget. Vînjosul Pedro Martin de Moguer o arată micului grup, cu o mîndrie de parcă i-ar aparţine.

Vreo şase oameni stau alături de guvernator şi de don Diego de Almagro şi îşi întind gîturile ca să vadă mai bine.

– Moguer, iată ceva ce nu ai adus la Cajamarca!

– Excelenţă, aici plouă cu aur. Răsare din pămînt... Abia ce l-am luat de pe ziduri că le-au acoperit din nou!

Moguer şi Martin Bueno au „descoperit" capitala cu cîteva luni înainte, atunci cînd au organizat primele transporturi ale comorii de la Cuzco pînă în odaia destinată răscumpărării lui Atahualpa din Cajamarca. Astăzi, cu o bucurie de copil, îşi mişcă trupul masiv şi face oficiile de gazdă, în timp ce prin deschizătura în zidul de incintă apare un preot incas, îmbrăcat cu o tunică lungă cu franjuri. Poartă în braţe o statuie acoperită cu o cuvertură de lînă. Gabriel îi surprinde privirea pătrunzătoare şi buzele subţiri pe la colţurile căreia se prelinge sucul verde al frunzelor de coca. Îl urmează doi războinici înarmaţi cu o lance, o măciucă şi o secure din aur. Doi băieţi cu tunici galbene merg înaintea lor măturînd cu evantaie de pene fiecare fir de praf de pe dalele de piatră ce par totuşi de o curăţenie desăvîrşită.

Par uimiţi cînd îi zăresc pe spanioli, dar intră cu demnitate în templu.

– Ce se întîmplă? îl întreabă Pizarro.

– Le întrerupem ceremonia, spune Gabriel.

În spatele lui, aude cum cineva izbucneşte în rîs. Juan şi Gonzalo îl privesc dispreţuitori.

– Vedeţi cum ne atenţionează? ricanează Gonzalo. Nu vi se pare că întrerupem slujba de Paşte a Sfîntului Ioan?

– Moguer, ştii cum arată interiorul templului? îl întreabă Pizarro, fără să ţină cont de zeflemea.

– Da, monseniore.

Pizarro zîmbeşte:

– În acest caz, să mergem să vedem cum decurg aceste ritualuri...

– Merg şi eu, rosteşte o voce blajină.

Şi Bartolomeu o ia înainte grăbit, fără să mai aştepte acordul guvernatorului.

În spatele porţii trapezoidale, descoperă doi războinici care ţin sulițele încrucişate împiedicîndu-i să treacă. Armele nu sînt ameninţătoare, totuşi spaniolii ezită pentru o clipă.

În spatele acestora, Gabriel zăreşte un fel de grădină închisă, în mijlocul căreia tronează o piatră în formă de taburet, acoperită cu o carapace de aur. Aici a aşezat preotul statuia.

Apoi îşi dă seama de prezenţa lor. Îi priveşte, apoi se îndreaptă spre ei cu pas lent.

*

– Mă uimeşte fiecare răsărit de soare şi mă tot mir că încă mai sînt viu, spune Piticul.

Anamaya îi zîmbeşte în continuare:

– Mi-ai lipsit, prietene!

– Şi tu, Prinţeso, şi tu! Îţi aduci aminte ziua în care nenorocitul acela de preot m-a lăsat singur în creierii munţilor?

– Şi tu te văicăreai cu glas jalnic: „Prinţesă! Prinţesă!"

– Nu ţi-ar fi păsat dacă aş fi murit!

– Nu spune prostii! se amuză Anamaya. M-am gîndit de atîtea ori la tine...

Priveşte camera în care s-a refugiat. Deşi sărăcăcioasă pe dinafară, interiorul ei este confortabil, cu paturi şi cuverturi moi de pene sau din lînă. În nişele din pereţi sînt aranjate figurine de piatră, care întruchipează animale: pume, condori, şerpi.

– Nu o duci rău pentru un nenorocit...

– Sînt paznic al pumei, o meserie pe care nici un incas întreg la minte nu ar face-o şi primesc şi-o recompensă pentru asta.

Piticul este îmbrăcat într-una din lungile sale tunici roşii, cu franjuri ce mătură pămîntul. Nu stă o clipă locului şi execută neîncetat un fel de dans bizar în jurul lui Anamaya.

– Şi cum ai ajuns să obţii această funcţie importantă?

– Nu ţi-au spus?

– Doar că trăieşti...

– Trăiam, e un fel de a spune... Cînd am intrat în oraş cu Mumia stăpînului meu, Huayna Capac, ca să-mi fac mai mult curaj, m-am pus în fruntea cortegiului şi am început să ţip şi să dansez: „Iată-mă, sînt Chimbu, fiul marelui Huayna Capac! Loc! Faceţi loc!" Degeaba: mai marii locului au tăbărît pe mine să mă facă bucăţi. „Avorton! Pitic! strigau ei, cum a putut Soarele să-l ia pe Stăpînul şi Tatăl nostru care ne iubea şi ne făcea numai bine şi să se lase în seama unei creaturi atît de respingătoare ca tine..." Şi mă insultau, mă scuipau, mă băteau cumplit în ciuda implorărilor şi lacrimilor mele. Din fericire pentru mine, cei din cortegiu mi-au luat apărarea şi au obţinut pentru mine dreptul de a sta împreună cu ceilalţi prizonieri...

Chipul Piticului se întristează în momentul în care evocă această amintire.

– Ai auzit de închisoarea Sanca Cancha?

– Nu.

– E o privelişte care vine direct dintr-un coşmar de pe Celălalt Tărîm. O subterană plină de labirinturi, înzestrată cu porţi şi unghere. Pereţii au ţepi de silex şi mai ales...

– Mai ales?

– În închisoare nu există paznici, doar tigri, lei, urşi, năpîrci şi şerpi de tot felul... Am stat trei zile. Trei zile de urlete şi de groază, trei zile de plîns, trei zile în care am fost aşa de aproape de moarte, încît ne credeam deja morţi... dar am supravieţuit.

– Şi v-au eliberat.

Piticul clatină din cap:

– Dintre toate acest grozăvii, e singura de care mă pot bucura. Am fost de mai multe ori ca şi mort, dar viaţa asta mi-e mai dragă decît toate celelalte...

Cît durează povestea Piticului, Anamaya rămîne înmărmurită, fascinată, împărtăşind teribila călătorie a Piticului.

– Şi de atunci? şopteşte ea.

– Am rămas alături de cei doi fraţi, Manco şi Paullu, şi am fost în slujba lor, asta-i tot.

– Serviciu?

– Da, servicii, spune Piticul plin de o mîndrie care te amuză. L-am ascuns aici pe Manco înainte de a putea să plece din oraş. Şi mi-am riscat pielea mea nenorocită, ca să-i pot trimite mesaje lui Paullu atunci cînd era închis...

– Paullu în închisoare!

– Şi nu pentru fapte de arme, ţi-o garantez! Numai fiindcă se apropiase prea mult de una dintre concubinele preferate ale lui Huascar... La venirea celor din Nord, a pretins cu viclenie că a fost persecutat din cauza simpatiei faţă de aceştia. L-au eliberat cam neîncrezători, dar a avut prudenţa să nu mai aştepte să se răzgîndească şi s-a retras pentru o vreme pe malul lacului Titicaca...

Anamaya cade pe gînduri. Îşi aduce aminte de cei doi tineri pe care i-a ajutat cu prilejul *huarachiku*-lui. Astăzi unul din ei este Sapa Inca, iar celălalt – un fugar:

– Manco mi-a vorbit cu afecţiune despre tine. El mi-a spus cum să te găsesc.

– Şi de el mă tem. Cine ştie cum o să se comporte, de vreme ce a ajuns Inca?

– Nu te nelinişti, prietene! Ai uitat că noi trebuie să veghem unul asupra celuilalt?

– Prinţesă, dacă aş fi uitat-o, un personaj important ar fi avut grijă să mi-o reamintească numai privindu-mă...

– Cine?

Piticul se postează în fața lui Anamaya, ridicîndu-și ochii rotunzi către ea.

– Să nu-mi spui, Prințesă, că nu știi!

*

Gabriel se uită la bărbatul cu gura înverzită care se apropie așa de mult de grupul de spanioli, încît ar putea să-i atingă:

– Mă numesc Villa Oma, sînt marele preot al Marelui Templu al Soarelui – *Coricancha* creat de Strămoșul nostru, Manco Capac. Aici nu sînt admiși străinii...

Gabriel traduce.

– Spune-i că am venit să-i protejăm, pe el și pe ai lui, de crimele celor din Nord... replică Pizarro cu un gest liniștitor.

– Și mai spune-le că am venit să le arătăm pe adevăratul Dumnezeu și să oprim ritualurile lor păgîne, adaugă Gonzalo.

– Asta, prietene, ar trebui să-o lăsați în grija oamenilor lui Dumnezeu, intervine *fray* Bartolomeu.

În timp ce tălmăcește spusele guvernatorului, Gabriel nu-și poate reține un zîmbet.

Preotul însă nu se liniștește deloc. De la înălțimea trupului său slab, le barează drumul întinzîndu-și brațele asemenea unui Hristos incas.

– Cum îndrăzniți să pătrundeți aici, cîtă vreme cel care vrea să o facă trebuie să postească mai întîi un an întreg, să între descălțat și purtînd pe umeri o povară?

– Spune-i individului àstuia cu pene că am postit încă și mai mult, iar umerii noștri sînt îngreunați, foarte îngreunați... Cît despre cizmele noastre... se enervează Gonzalo, care își scoate o cizmă și i-o flutură prin fața ochilor, în timp ce grupul de spanioli începe să rîdă.

– Vedeți, *fray* Bartolomeu! Avem cel mai mare respect pentru obiceiurile acestor... Pe cînd se încalță, din cizmă îi

cade o piatră, şi schimonoselile sale stîrnesc rîsetele celorlalţi: ... barbari. Şi dacă vom lăsa chestiunile despre Dumnezeu în seama oamenilor Lui, vom trata cele omeneşti ca... oameni ce sîntem.

Îl dă la o parte pe Villa Oma cu dosul palmei şi intră în templu.

Micul grup de spanioli îl urmează pînă în mijlocul patio-ului. Prin deschizăturile din zidurile clădirilor înălţate de jur împrejur, se văd umbrele strălucitoare ale unui chenar de plăci de aur, montate în partea superioară a pereţilor ce împrejmuiesc patio-ul într-un fel de coroană de aur.

În ziduri, sînt săpate patru nişe asemănătoare unor tabernacule, tăiate cu muluri de o finețe deosebită şi al căror interior este acoperit cu un strat de aur. Guvernatorul se îndreaptă spre Villa Oma:

– Am auzit zvonuri despre ameninţările îndreptate asupra templelor şi palatelor voastre. În alte oraşe am fost noi înşine martori ai distrugerilor de care sînt în stare duşmanii voştri. Noi am venit cu pace!

Preotul sever îşi mijeşte ochii.

Îi priveşte în tăcere, apoi cuvintele lui îi răsună în curtea interioară:

– Nu vă cred.

Pizarro nici nu clipeşte, în timp ce Gabriel traduce spusele preotului. Zîmbeşte:

– Asigură-l că îi vom cîştiga încrederea. Între timp şi pentru a garanta protecţia lui şi a templului, să mergem în recunoaştere. Don Diego?

Singurul ochi al lui Almagro străluceşte la vederea tuturor bogăţiilor ascunse în incintă.

– Contez pe autoritatea voastră pentru a împărţi cu mine grija că nici un obiect din acest Templu nu se va pierde înainte să ajungă la *quint*-ul regal.

Almagro aprobă printr-un mormăit. Spaniolii se îndreaptă spre poarta clădirii din față. Villa Oma, rămas în urma lor, își ridică brațele strigînd:

– O, tu, Soare Atotputernic, arată-le adevărata ta putere!

De fiecare parte se află mumii asemănătoare celei pe care tocmai au văzut-o nu de mult în piață, așezate pe tronurile lor într-o atitudine demnă, de parcă ar fi niște ființe vii. Sînt îmbrăcate cu o tunică din lînă fină, țesută cu paiete de aur și pietre prețioase. Ciucurele imperial le atîrnă pe frunte. La fel, și penele colorate. În urechi, au discuri de aur. Doar uneia dintre ele îi lipsește vîrful nasului – o ciudățenie care îi face să se prăpădească de rîs pe cei doi frați mai tineri ai lui Pizarro.

Trec dintr-o clădire în alta și fac astfel turul patioului descoperind o încăpere placată cu argint și care este închinată lunii, unde Moguer se abține să o invoce pe Venus, apoi o altă clădire ale cărei ziduri sînt acoperite cu obișnuitele plăci de aur, însă există și un curcubeu ce își întinde culorile de la un zid la altul.

Și-au început vizita cuprinși de un soi de entuziasm, de parcă ar fi o gașcă de puștani plecați după femei și băutură. Dar, de la o clădire la alta, tăcerea devine tot mai apăsătoare.

După ce au terminat de inspectat cele șase clădiri și ajung iar în patio, preotul și însoțitorii lui dispăruseră. Moguer tace. Singurul ochi al lui Almagro este ciudat de strălucitor. Frații guvernatorului sînt, pînă una, alta, calmi.

Printr-o deschizătură dinspre răsărit descoperă că incinta templului depășește tot ceea ce își imaginaseră ei vreodată. Corpuri de clădiri, adăpostind servitori care își ascund fața cînd îi văd venind, sînt pline cu provizii ce le-ar permite să reziste săptămîni bune unui asediu.

Gabriel îşi simte inima grea cînd vede toate aceste frumuseţi din jur şi cînd observă privirile lacome ale camarazilor lui.

– Cînd am venit prima oară am auzit o poveste...spune deodată Moguer.

– Ei bine? îl întreabă Pizarro nerăbdător.

Însă Moguer nu îi răspunde şi nici unuia nu-i trece prin minte să-l întrebe despre ce poveste este vorba.

Fără să-şi dea seama, au intrat în grădina de aur.

*

Piticul povesteşte întruna cu vocea lui dogită şi lipsită de inflexiuni.

– De îndată ce s-a zvonit că străinii sînt aproape, Manco mi-a trimis veste la Yucay, unde locuiam pe atunci. Oamenii lui m-au adus pînă la Chinche. Cînd m-am văzut singur cu el, pe terasele de dinaintea *collca*-urilor, de faţă cu nesuferitul ăla de preot, am crezut că s-au înţeles în taină şi că le-a venit vreuna din ideile lor sîngeroase...

– Manco şi Villa Oma? se miră Anamaya.

– Ciudat, nu? Pe moment nu mi-am dat seama că vremurile s-au schimbat. Eram prea ocupat ca să-mi scap pielea. Din fericire pentru mine, altceva aveau ei în cap.

Anamaya surîde în faţa irezistibilului amestec de angoasă şi haz ce caracterizează povestea Piticului:

– De vreme ce eşti aici şi îmi povesteşti...

– Rîzi tu, rîzi, Prinţesă!

– Voiau să mă ocup de nobilul tău soţ, Fratele-Geamăn.

– Tu?

Exclamaţia a ţîşnit de pe buzele lui Anamaya, fără să aibă timp să şi-o stăpînească.

– Asta le-am spus şi eu, dar nu m-au ascultat. Mi-au spus că străinii, în lăcomia lor, vor strînge tot aurul pe care îl vor găsi. Nu asta îi preocupa: există atîta aur, încît nici mulţimi nesfîrşite de străini nu l-ar epuiza. Dar Fratele-Geamăn care se afla la Coricancha nu trebuia pîngărit de mîinile lor spurcate.

Anamaya este copleşită de o tulburare ce îi aduce în tot corpul un val de căldură şi apoi un val de gheaţă:

– E aici?

Piticul o priveşte grav:

– Crezi că aş face imprudenţa să o ţin la mine chiar dacă sînt păzit de o puma? O să mergem la noapte, Fratele-Geamăn te aşteaptă!

*

Grădina este cu totul şi cu totul din aur: flori şi iarbă, copaci şi animale, mici sau mari, domestice sau sălbatice. Pe sol se tîrăsc şopîrle şi şerpi de aur, iar în aer, suspendate de fire invizibile, plutesc fluturi şi păsări tot de aur.

O terasă care reprezintă un cîmp de porumb, iar alături un altul cultivat cu gramineele acelea pe care incaşii le numesc *quinua*. Sînt lame de aur şi fîntîni din aur pe unde curge o apă din argint. Legumele, pomii fructiferi sînt de aur sau argint şi chiar şi vreascurile pentru foc sînt de aur.

Guvernatorul a rămas cu gura căscată:

– Să nu vă atingeţi de nimic, îngaimă cu gura uscată.

– Povestea spune că există o statuie cu totul şi cu totul din aur, copie exactă a acelor mumii pe care le-am văzut. Nu se află o alta mai frumoasă şi mai mare, şi nu este goală pe dinăuntru ca restul, ci este toată din aur, spune în cele din urmă Moguer.

– Cît de mare? îl întreabă Almagro.

– Cam de înălţimea unui om, după cîte mi s-a spus.

– Şi greutatea?

– Mai mult ca sigur că depăşeşte cîteva sute de livre.

Nici unuia nu-i trece prin gînd să-l ironizeze pe Moguer. Pe tăcute, fiecare preschimbă în pesos imaginea statuii visate pe care, cu fiecare nouă relatare, legenda o va face şi mai mare.

– Unde se află? îl întreabă Almagro.

Moguer schiţează un gest de neputinţă.

– Trebuie să o găsim, spune Gonzalo.

Iar Juan aprobă cu ochi strălucitori.

– Statuia asta despre care vorbeai are şi un nume? întreabă Gabriel.

– Asta am ţinut minte, declară Moguer cu mîndrie. Are un nume ciudat care înseamnă Fratele-Geamăn.

Gonzalo îl priveşte pe furiş pe Gabriel.

În timp ce ies din grădină, iar camarazii lui sînt cu totul stăpîniţi de o lume de aur, o lume ce aparţine unor basme încă şi mai greu de crezut decît cele care le-au bîntuit vreodată fantezia, Gabriel îşi aminteşte cuvintele lui Anamaya şi are certitudinea că nu va trebui să rostească niciodată aceste cuvinte.

Îi spusese că este soţia Fratelui-Geamăn.

În mintea lui buimacă, nu-şi poate da seama ce poate să însemne asta pentru incaşi.

Dar de acum înainte ştie ce vrea să însemne asta pentru ai săi.

21

Cuzco, noaptea de 15 noiembrie 1533

Cuzco nu doarme.

Cuzco nu doarme niciodată.

Activitatea necesară pentru existența Imperiului nu se oprește, fie că este vorba despre tinerele țesătoare din *acllahuasi* ori de munca sculptorilor, a aurarilor și a preoților, ori cea a tuturor *panaca* ce veghează încontinuu în slujba suveranilor morți pe care îi hrănesc, îi celebrează și le primesc spusele care, deși vin de pe Celălalt Tărîm, continuă să influențeze mersul acestei lumi.

În turnurile pătrate ale cetății Sacsayhuaman se schimbă garda. Iar cei din turnul rotund din Mayocmarka sînt cu toții pregătiți, ca, de altfel, de fiecare dată cînd este anunțată vizita lui Inca.

Dar noaptea asta e plină de șoapte, atît în casele modeste cît și în palate, iar apele rîului Huatanay poartă secrete înfricoșătoare.

În palatele lor, mumiile dorm cu ochii deschiși.

Mumiile știu ceea ce ignoră cei care sînt în viață.

*

Piticul aleargă înaintea lui Anamaya şi o conduce pe străduţe cu pavajul alunecos din cauza ploii fine ce cade fără încetare şi a cărei umezeală îi pătrunde prin *añaco*.

La cel mai mic zgomot, se opreşte sau o împinge la adăpostul porţilor trapezoidale din zid. Trec pe deasupra unui pod peste rîul Huatanay, merg apoi pe străduţe atît de întunecoase, încît Anamaya are impresia că se află într-o prăpastie căscată în chiar centrul unei *huaca*.

Ajunsă, în sfîrşit, la capătul drumului, încearcă să-şi imagineze în ce parte a corpului pumei se află. Tot ceea ce ştie este că, pe măsură ce înaintează, încep să urce şi că, din cînd în cînd, zăreşte luminile ce sclipesc sus, în turnurile cetăţii Sacsayhuaman, aşadar, se îndreaptă spre capul pumei.

În cele din urmă, după o pantă abruptă, descoperă gîfîind o esplanadă largă, acoperită cu acelaşi nisip ca şi Aucaypata. În depărtare, lipit parcă de un deal, se vede aliniamentul nişelor din zidul unui palat. În faţa ei, strălucesc luminile oraşului, iar pe văile muntelui, torţe şi focuri.

– Unde sîntem? îl întreabă pe Pitic.

– Collcampata, Prinţesă.

Un singur cuvînt şi face ca inima ei să fremete. Este unul dintre cele mai mari cartiere din Cuzco, aflat chiar sub Sacsayhuaman, acolo unde Chima Panaca, descendenţii lui Manco Capac, venerează memoria întemeietorului dinastiei incase.

– Şi acum?

Piticul nu-i răspunde. O ia de mînă şi o conduce spre zidul palatului. Nişele sînt goale – statuile de aur care le împodobeau fuseseră, cu siguranţă, o pradă uşoară pentru străini, chiar de la prima lor vizită. Acolo unde se găsea elegantă friză de aur, n-a mai rămas decît ruina orificiilor pentru suporţi. Şi totuşi, în bezna umedă, locul acesta nu a pierdut nimic din puterea sa. Zidurile aliniate în pantă

creează o impresie de grandios, subliniată şi de tăietura desăvîrşită a pietrelor.

Merg de-a lungul zidului apoi cotesc. Aici palatul pare că intră în deal, în vreme ce la adăpostul luminilor oraşului se pare că, pe neaşteptate, umbra domină totul. Îşi continuă drumul de-a lungul peretelui, se fac una cu piatra neagră, se strecoară în fiecare deschizătură.

Cînd ajung la cea de a treia, Piticul se lipeşte de perete şi apasă cu toată puterea. Încet zidul se răsuceşte fără zgomot.

Vălul ce acoperea ochii lui Anamaya dispare.

*

Don Francisco a dat ordinele în piaţa cea mare a oraşului. El va locui în palatul situat la nord, de-a lungul rîului, şi a cărui sufragerie este aşa de mare, încît ar putea intra fără efort cam şaizeci de călăreţi ca să joace *„a cañas"*. Gonzalo şi Juan vor avea palatul vecin. Soto va sta în cel care se află în partea opusă a pieţei şi ale cărui ziduri sînt împodobite cu şerpi de piatră.

– Vom instala corturi, spune guvernatorul.

Gabriel îl priveşte năucit cum arată spre clădiri.

– Vreau să fim cu toţii cu ochii în patru şi nu vreau dezordine. Nu vreau să intre cineva în case fără ordinul meu. Vreau pace cu tînărul ăsta.

– Tînărul?

– Manco. Inca. Pentru binele nostru vreau să aibă încredere în noi. Almagro, Soto, fraţii mei... vor avea cu toţii ceea ce îşi doresc. Dar nici unul din ei nu înţelege că sîntem aici şi că trebuie să rămînem şi că abia acum ne paşte cel mai mare pericol. Dacă o lăsăm mai moale cu disciplina, dacă le permit să jefuiască sîntem morţi. Mîine mă voi întîlni cu acel

tînăr. Împreună, vom organiza o expediție împotriva Armatei din Nord.

Lui Pizarro îi strălucesc ochii și Gabriel simte acel amestec de calm și de entuziasm ce îl caracterizează în momentele grele. Ordonă căpitanilor și curînd Gabriel vede cum se ridică o pădurice de corturi.

– Și apoi? îl întreabă.

Pizarro îl privește zîmbind ironic:

– Nu pune întrebări al căror răspuns nu vrei să-l auzi.

Gabriel dă să plece, însă Pizarro îl reține punîndu-și mîna uscată și slabă pe umărul lui:

– Trebuie să-ți spun ceva, îi zice el.

*

Pasajul este suficient de larg pentru a se putea înainta fără efort. Se ajunge aici după ce a fost urcată o scară cu trepte, unde trebuie să fii atent ca pasul următor să nu te ducă într-un abis pe care întunericul din ce în ce mai intens îl face înfricoșător.

Se spune că Tupac Inca Yupanqui a ordonat să se sape un tunel în deal pînă la fortăreața Sacsayhuaman care pe atunci era în construcție.

Anamaya aude vocea stinsă a Piticului, sufocată de negura umedă ale cărei picături suspendate în aer i se preling pe față.

Drumul cotește, iar în apropiere observă o lumină palidă ce tremură îndărătul unei tapiserii. Piticul o conduce pe Anamaya pînă în prima încăpere, apoi dispare.

Camera este rotundă, fără nișe, iar pereții cu un finisaj sărăcăcios sînt luminați doar de o singură torță. Pardoseala este goală, nu sînt nici paturi, nici cuverturi.

Doar un taburet modest din lemn, lucrat simplu și fără cizelare.

Pe acest taburet este așezat Fratele-Geamăn.

Se cutremură şi trebuie să închidă ochii, ca să nu se prăbuşească.

Întinde mîinile spre el fără să-l atingă, îşi deschide braţele şi şopteşte ceva nedesluşit.

Cînd îi redeschide, Piticul dispăruse, iar încăperea era cufundată în întuneric.

A rămas o umbră, deloc înfricoşătoare, o umbră în mijlocul căreia trupul de aur al Fratelui-Geamăn străluceşte liniştit şi etern ca un soare în noapte.

I se pare că pe ziduri se mişcă umbre cunoscute... Pot fi animale din junglă sau armate ce se luptă, sau pietre de praştie care ţîşnesc asemenea unor fulgere, sau nişte securi ce se ridică şi lovesc.

Încet-încet, toată această agitaţie se linişteşte, o dată cu bătăile inimii ei şi se simte copleşită de o pace minunată care o toropeşte, o face să alunece pe podea, la picioarele celui pe care trebuie să-l urmeze şi să-l protejeze atîta timp cît va trăi pe faţa pămîntului.

– Eşti aici.

Să se fi auzit, oare, sub cupolă vocea cuiva? Să fie şoaptele nedesluşite pe care le rosteşte încontinuu? Nu are importanţă, în sfîrşit, îl aude, pe el, pe cel despre care a crezut că a părăsit-o.

– Eşti mai puternică decît pacea, mai puternică decît însuşi războiul. Vii dintr-un timp de dinainte de Inca şi ai străbătut deşerturi şi ape ca să ajungi la mine. Tot ce te călăuzeşte poartă pecetea nopţii.

Se face linişte şi nu mai simte nici frigul, nici căldura, nici umiditatea, nici uscăciunea. Se află în centrul universului, în punctul de confluenţă al tuturor lumilor şi se simte minunat.

– Cuvintele mele sînt dintotdeauna. Nu poţi uita nimic.

Vocea se strecoară pînă la ea prin piatră şi prin aer, cînd abia şoptită, cînd limpede, ca vuietul unei scoici. Dar se transformă într-un murmur imperceptibil atunci cînd pronunţă cuvintele pe care, fără să o mărturisească, le aşteaptă.

– Ai încredere în puma!

Nu apucă să se bucure de tihna ce o împresoară şi îi destinde fiecare parte a trupului.

Se face o lumină orbitoare.

Anamaya ţipă.

*

– Pe care îl vrei? îl întreabă Pizarro pe Gabriel, arătînd spre palatele ale căror ziduri puternice se aliniază de-a lungul străzii.

– Nici unul. Voi sta în cort.

– Nu încetezi să mă uimeşti, fiule! Dumnezeu te-a alungat din Spania, iar aici nu ai venit pentru aur... rîde Pizarro încetişor.

– Credeam că vreau acelaşi lucru ca şi domnia-voastră, don Francisco...

– Numai Dumnezeu şi Preasfînta Fecioară mai ştiu ce vreau. Uneori, mi se întîmplă să mă întreb şi eu...

Cizmele răsună pe pavaj. Se aude plînsul unui copil undeva, în noapte, şi susurul duios al apei.

– Don Francisco, voiaţi să-mi cereţi ceva?

– Să-ţi cer ceva?

Guvernatorul pare că se trezeşte din visare:

– A, da, fiule, voiam să-ţi cer ceva... ceva important.

Gabriel îşi ţine respiraţia.

– Nu-i nici un secret că fata aceea, fata aceea cu ochii albaştri ţi-a poposit în aşternut. Bagă de seamă că nu ţi-o

reproşez, incasele aste fac să-i clocotească sîngele chiar şi unui moşneag ca mine...

Gabriel simte cum inima i se zbate cu putere în piept, iar gura i se usucă. Pizarro se preface că nu a observat tulburarea tînărului.

– Tînărul, din motive pe care nu le cunosc, pare că o preţuieşte foarte mult. N-am idee ce vrea de la ea – să-i fie una dintre soţii ori concubină imperială, ori o nouă preoteasă a cultului său... Mă ştii că drăcoveniile astea nu mă interesează, dar, cum zice Ecleziastul, toate la timpul lor. Pe scurt...

Pizarro se întrerupe şi aruncă o ocheadă rapidă spre Gabriel care nu-şi mai poate stăpîni tremurul.

– Pe scurt, fiule, mi se pare că dintre toate femeile ai ales-o taman pe cea pe care nu trebuia.

– Am ales-o pe cea pe care o iubesc, don Francisco.

Cuvintele i-au ţîşnit de pe buze şi Gabriel le regretă, de îndată ce le-a rostit. „Să iubeşti"... oare ce o fi însemnînd asta pentru guvernator?

– Ai mai iubit şi înainte, de poţi folosi cu atîta uşurinţă acest cuvînt?

– Nu, don Francisco, n-am mai iubit şi acesta este motivul pentru care înţeleg acum să...

– Prin urmare, este ceva serios...

Vocea lui Pizarro este lipsită de orice ironie, există mai curînd un fel de tristeţe neaşteptată:

– Şi cu toate acestea, Gabriel, va trebui să-i pui capăt... sau în orice caz să fii extrem de prudent, ca să nu-i creezi nici o problemă în relaţiile mele cu tînărul Inca. Înţelegi?

Gabriel nu îi răspunde. Simte mîna lui Pizarro încleştîndu-i braţul şi încleştarea puternică îl doare.

– Înţelegi, fiule?

– Mă străduiesc.

– Străduieşte-te din răsputeri! Şi ca să te fac să uiţi de această grijă...

– Mi-aţi găsit altă femeie? izbucneşte zeflemeaua de pe buzele lui Gabriel.

– Mai mult decît atît, fiule! O misiune!

– Care?

– Găseşte-mi statuia acelui Frate-Geamăn de care se face atîta caz. Mi-ar plăcea mult să o văd.

Gabriel speră ca guvernatorul să nu observe paloarea ce-i cuprinde brusc obrajii.

*

Torţa luminează faţa lui Manco.

Se apropie de Anamaya şi o priveşte în tăcere.

Anamaya respiră greu, pradă unei mînii pe care încearcă disperată să şi-o stăpînească.

– Îmi vorbea Tatăl tău, îi spune simplu.

– Îmi pare rău.

O înduioşează modestia şi sinceritatea acestor cuvinte.

– Nu-mi mai vorbise în ultima vreme... de la Marea Bătălie. Se adunase atîta singurătate în mine...

– L-ai regăsit?

– Nu m-a părăsit niciodată. Datoria mea este să-l păzesc. Uneori, mi se pare că nu-mi vorbeşte decît pentru a-mi reaminti ceea ce mi-a spus deja, ca şi cum aş fi tot fetiţa care învaţă în *acllahuasi* cum trebuie să se poarte.

– Ţi-a vorbit despre mine?

Vocea lui Manco este de o naivitate înduioşătoare. Şi el este un copil care vrea să fie liniştit.

– Ţi-am spus-o: te-a ales de mult, ca să fii primul nod al vremurilor ce vor veni. Tot ce se împlineşte acum a fost statornicit dinainte: totul se înscrie în ordinea lumii aşa cum

mi-a transmis-o Tatăl tău. Nu trebuie să-ţi fie frică. Trebuie să mergi înainte cu încredere, călăuzit de puterea ta şi de cea a Soarelui, ca în ziua de *huarachiku*.

– Nu-mi pot stăpîni frica.

– Frica ta nu înseamnă nimic. E o iluzie. Tatăl tău nu mi-a vorbit despre ea şi nici eu nu le-am pomenit nimic Nobililor atunci cînd te-au ales. Oare îi era frică Tatălui tău? Şi mai înainte, lui Tupac Inca Yupanqui sau lui Pachacutec? Poate...

– Şi Manco Capac?

Numele întemeietorului dinastiei o determină să tacă. Ştie că Manco se inspiră mult din faptele acestuia.

– Vino, spune el.

Înainte de a-l părăsi, Anamaya îşi întinde palmele drept ofrandă Fratelui-Geamăn:

– Trebuie să mă întorc, să aduc *chicha* şi porumb, şi coca...

– Piticul l-a hrănit şi i-a dat să bea în repetate rînduri, aşa cum se cuvine. Dar ai dreptate, are nevoie de tine.

Ies repede din pasaj. Manco face astfel încît zidul să se întoarcă, doar apăsîndu-şi palmele pe el. Sînt afară, într-o beznă poate şi mai profundă decît cea din care tocmai au ieşit.

Pe esplanada din Colcampata, Manco o ia de braţ pe Anamaya. O conduce pînă la marginea parapetului de piatră înălţat deasupra văii şi a oraşului. Întunericul deplin este luminat cînd şi cînd de strălucirea lunii şi a stelelor ce-i dezvăluie pe *Apu*, munţii puternici.

– De pe muntele acesta, Huanacauri, au venit Manco Capac, strămoşul meu şi Mama Occlo. Făcuseră un drum lung de la începutul lumii şi porniseră dinspre lacul Titicaca, acolo unde zeul Viracocha a creat lumea din adîncuri. Au văzut această vale bogată, largă şi fertilă... Manco se întrerupe şi o

privește pe Anamaya: Ai dreptate, poate că-i era și lui frică, dar nu asta este important. Avea motive să se teamă: călătoria obositoare, certitudinea destinului său pe care numai el îl cunoștea, îndoiala însăși, acest dușman îngrozitor ce te roade pe dinăuntru și te lasă stors de puteri fără să fi luptat. Legenda nu pomenește nimic despre temerile pe care Manco Capac a trebuit să le depășească pentru a-și lua săpăliga de aur, *taclla* și pentru a săpa acest pământ pentru prima oară. Legenda n-o spune și totuși, ceva...

Din când în când, norii negri se risipesc și dezvăluie o parte din splendoarea marelui fluviu înstelat. Atunci, într-o clipă, lumina cerului se armonizează cu aceea a pământului și lumea devine desăvîrșită. Apoi este de ajuns o briză de vînt umed și noaptea se închide rece, ostilă, neliniștitoare.

– Povestea spune că îl însoțea Mama Occlo și că a întemeiat Imperiul cu ajutorul unei femei...

Brusc, Anamaya înțelege sensul cuvintelor lui Manco și își reproșează încetineala cu care și-a dat seama:

– Manco, ți-am fost alături ori de cîte ori am putut și o voi face mereu, știi prea bine.

– Nu despre asta e vorba.

– Ai nevoie de încă o soție? Nu se poate: nu sînt de viță nobilă. Ai nevoie de o altă concubină în așternut? Există alte zeci și pot să te asigur că în acest domeniu cunoștințele mele sînt modeste...

– Anamaya, știu asta, mi-ai spus-o și nu vreau să te mint cu vorbe dulci. Cred totuși că nu ai vorbi așa dacă...

– Dacă?

– ... Dacă inima ta nu ar aparține unui alt bărbat.

Liniștea nopții îi învăluie. Anamaya respiră încet, încercînd să alunge teama ce a cuprins-o atunci cînd observă furia stăpînită a celui care a fost un băiețandru de care a avut grijă și acum el este Inca.

– Este adevărat, iubesc pe unul dintre ei, rostește ea în cele din urmă.

– Un străin.

– Da.

Manco și-a retras de mult mîna de pe mîna ei. Totuși, o mai simte încă, de parcă ar fi intrat în propria suflare. Respiră greu. În întuneric îi vede profilul de pasăre de pradă gata să atace, să zgîrîie...

– Venirea lui mi-a anunțat-o mai de mult Tatăl tău...

– Ah!

Exclamația furioasă a țîșnit de pe buzele lui Manco, iar mîna lui a lovit cu putere parapetul.

– Manco!

Lui Anamaya îi tremură glasul de indignare:

– Știi că nu sînt capabil să mint. Crezi că aș avea îndrăzneala necuviincioasă de a invoca numele Tatălui Tău, Huayna Capac, pentru a ascunde nu știu ce iubire dezonorantă?

– Nu. Doar...

Furia lui Manco a trecut la fel de repede ca o furtună. Nu a mai rămas decît o nesfîrșită și emoționantă tristețe.

– Tatăl tău mi-a spus să aștept venirea pumei. Iar acest bărbat este puma.

– Este un străin. Un străin nu poate fi puma.

– Manco, și pentru mine este la fel de ciudat. Și totuși, așa este. În inima mea am încercat totul ca să mă conving de contrariu: Și de fiecare dată cînd mă îndepărtam, Tatăl tău îmi vorbea și mă forța să am încredere în puma.

Manco nu îi răspunde.

– Manco, străinul ăsta este bun și generos... L-ai văzut, vorbește deja limba noastră, nu-i ca toți ceilalți, nu iubește aurul... Și pe urmă, vrea sincer să ne ajute, o știu – am fost de față cînd...

Manco lasă tăcerea să absoarbă prin umiditate lista calităţilor deosebite ale lui Gabriel. Anamaya se simte ca o neghioabă şi tace.

– Şi acum? întreabă Manco.

– Acum?

– Da.

– Da, acum, de vreme ce unirea cu Inca nu este demnă de tine şi preferi o puma venită de nu ştiu unde...

– Manco, furia îţi face la fel de rău ca şi teama. E chiar mai rea...

– Ştii, îi vorbesc adesea, ca unei duşmance obişnuite şi îi cer să mă lase în pace. Ca un copil am crezut că, dacă voi deveni Sapa Inca, aş putea să mă vindec... Acum ştiu că nu înseamnă nimic.

Din întuneric răzbate rîsul lui mohorît:

– Nu ai cum să-i aparţii, spune el.

– Ştiu.

– Eşti soţia Fratelui-Geamăn, eşti *Coya Camaquen* şi nu poţi fi soţia altuia, de ar fi el străin sau incas, pumă sau condor...

– Ştiu, Manco! Nu eu mi-am cerut destinul ăsta, dar îl accept.

Ultimele cuvinte le rosteşte, în pofida voinţei sale, cu glas răguşit. Chipul mamei ei întors către ea, care nu-i mai spune vorbele acelea de o blîndeţe nesfîrşită ce-i încălzeau inima, chipul acela a privit-o o clipă şi şi-a reamintit întreaga suferinţă. Îşi revine şi spune cu mîndrie:

– Am fost alături de Tatăl tău şi am stat în preajma lui Atahualpa. Te-am salvat de şarpe şi ai devenit Inca prin vocea mea... Ce alte dovezi mai trebuie să-ţi aduc pentru a-mi dovedi loialitatea?

– Am încredere în tine, Anamaya, rosteşte Manco acum cu glas liniştit. Nu mă îndoiesc de tine şi cunosc drumul pe

care l-ai făcut. Îţi sînt recunoscător, atît eu cît şi ceilalţi. Mai mult, avem nevoie de tine pentru vremurile ce vor veni...

– Ceea ce este trebuie să fie.

– Ceea ce este trebuie să fie.

Manco repetă spusele lui Anamaya şi ordinea domneşte din nou în lume. Întinde mîna ca să i-o pună iarăşi pe braţ, într-un gest pe care l-a repetat şi pe care acum îl evită. Suferinţa sa are acum un nume: ceea ce este trebuie să fie, dar ceea ce nu trebuie să fie nu va fi – şi asta este o cruzime.

22

Cuzco, sfîrşitul lunii noiembrie, 1533

Singura poartă a *acllahuasi* dă spre piaţa Aucaypata. Clădirile sale se îngrămădesc între Hatun Cancha, unde spaniolii încep să-şi instaleze tabăra, şi cele ale palatului Amaru Cancha, pe care guvernatorul i l-a încredinţat căpitanului de Soto.

La sosirea străinilor, cei douăzeci de paznici care vegheau asupra Casei Fecioarelor şi-au luat tălpăşiţa. Din loialitate sau neputinţă, a mai rămas unul singur, un orb. Anamaya îl strigă:

– Lasă-mă să trec, moşule! Nu sînt un bărbos venit să-şi lepede sămînţa într-o fecioară ori soţie a Soarelui!

– N-ar trebui să glumeşti cu lucrurile astea. În ziua în care se vor întîmpla astfel de lucruri... mormăie bătrînul.

– Vei fi aici ca să ne aperi!

Face un gest de oboseală sau de neputinţă şi îşi ridică ochii albi spre soarele pe care nu-l vede.

Anamaya merge pe străduţa de-a lungul căreia sînt înşiruite clădirile *acllahuasi* – mai întîi atelierele, apoi depozitele pline de *pirua*, vase mari în care sînt păstrate toate alimentele necesare lui Inca. După curtea interioară unde, în

fiecare dimineaţă este venerat idolul Soarelui, pe aceeaşi străduţă, se află casele slujitoarelor, *acllа* obişnuite, majoritatea cu familii şi, în capăt, cele ale soţiilor Soarelui unde, sub pedeapsa cu moartea, nu intră nimeni.

În *acllahuasi* din Cuzco, Anamaya este un fel de regină şi nici Curi Ocllo, Coya lui Inca Manco nu ar îndrăzni să-i conteste autoritatea. Femeile rămase, aceste preotese care şi-au consacrat viaţa cultului zeilor, se simt ameninţate de cînd în jurul lor toate palatele şi toate templele au intrat în stăpînirea străinilor. Au ajuns la urechile lor zvonuri despre violuri ce au avut loc în toate oraşele pe unde au trecut străinii şi ele văd în Anamaya o speranţă doar pentru că privirea ei albastră linişteşte, pentru că întotdeauna găseşte o vorbă bună şi duioasă pentru tinerele îngrozite şi pentru slujitoarele lor.

Odaia ei, situată chiar înainte de locuinţele soţiilor Soarelui şi unde se intră numai cu asentimentul ei, este lipsită de mobilier, cu excepţia patului şi a unei pături de lînă, iar singura nişă din perete adăposteşte un şarpe de piatră.

Cînd înlătură tapiseria din dreptul uşii, o întîmpină hohote de plîns.

– Inguill!

Tînăra este ghemuită la picioarele patului şi nu face nici un gest, deşi Anamaya a intrat deja. Niciodată nu o mai văzuse aşa de necăjită:

– Inguill, spune-mi ce s-a întîmplat!

Fata îşi ridică feţişoara schimonosită de plîns spre Anamaya:

– La ce bun că m-am supus lui? La ce bun că am trecut munţii, că am scăpat de soldaţii care voiau să mă violeze şi să mă taie cu securile?

– Inguill, dacă nu-mi spui ce s-a întîmplat am să te las să-ţi plîngi necazul de una singură!

– Nu mă va lua cu el!

– Manco?

– Mi-a promis mai de mult, dar nu o va face. Mă disprețuiește, de parcă n-aș conta nici cît cea de pe urmă dintre concubinele sale...

– Ce tot îndrugi acolo?

– De cînd m-am întors la Cuzco nu mi-a vorbit nici măcar o dată...

– Dar va pleca mîine împreună cu soldații căpitanului de Soto să-i urmărească pe cei care ți-au făcut rău!

– Anamaya, îmi pusesem atîtea speranțe...

– Ascultă-mă...

Anamaya nu-i poate spune lui Inguill că ea îl face să sufere pe Manco, așa cum el o face să sufere la rîndul lui pe ea... Dar îi poate spune că lumea de aici este plină de sentimente stranii, că nu știe niciodată dacă este o fericire sau o nenorocire să iubești și să fii iubit. Îi vorbește despre Gabriel-Puma, iar ochii plînși ai lui Inguill strălucesc de mirare și de plăcere.

– Un străin?

Dar n-o spune cu teamă și cu dispreț ca bărbații... O spune ca o femeie și întreabă dacă mîinile sale sînt blînde și ce gust au buzele lui. Anamaya îi povestește despre tandrețea și lacrimile ce-i umezesc ochii și pe care trebuie să și le ascundă atunci cînd el o ia în brațe sau cînd fac dragoste.

– Și iată că va trebui să nu-l mai văd, conchide ea pe un ton neașteptat de sec.

– De ce?

– Mi-a ordonat Manco. Vrea să mă ocup numai de soțul meu, Fratele-Geamăn, și de supraviețuirea Imperiului...

Inguill tace. Dorințele ei de femeie se retrag în fața tainelor care țin de soarta incașilor.

– Am să-i vorbesc lui Manco despre tine, îi spune Anamaya în cele din urmă. Nu te voi lăsa singură, draga mea...

Inguill i se ghemuieşte în braţe:

– Ceilalţi te iubesc fiindcă vezi şi auzi taine pe care ei nu le pot înţelege. Eu te iubesc fiindcă eşti bună.

Anamaya abia dacă o mai ascultă. A fost o încîntare să poată vorbi despre Gabriel, să poată în sfîrşit să-şi destăinuie secretul fără nici o reţinere. Abia ce l-a mărturisit că vrea să o mai facă din nou, iar suferinţa e şi mai grea decît înainte. Pe zi ce trece, devine tot mai greu să i se supună lui Manco. O probă lipsită de noimă şi care nu îi va aduce nimic bun.

Ar vrea să nu fi povestit nimic, dar iată-l cu ochii şi zîmbetul lui, cu felul său de a o dori în tăcere şi de a se îndrepta spre ea încrezător, nerăbdător şi superb.

*

Cînd *fray* Bartolomeu l-a oprit pentru prima oară în zori pe esplanada pustie şi cenuşie de la Cusipata pe Katari, tînărul indian a tresărit. L-a privit fix pe străinul îmbrăcat cu o haină lungă şi neagră, încins cu un brîu alb, pleşuv şi cu mîna cu cele două degete lipite... Apoi s-a uitat adînc în ochii cenuşii ai călugărului pînă ce faţa i s-a luminat de un surîs, un surîs lipsit de orice răutate, violenţă sau teamă. Surîsul unui om care descoperă cu mirare că seamănă cu un alt om...

Katari şi-a scuturat pletele negre şi a arătat spre turnurile şi zidurile puternice ale cetăţii Sacsayhuaman, aflate undeva sub ei. Apoi braţul s-a întins către tot oraşul, cu terasele şi cîmpurile lui, a coborît spre văile munţilor ce-l înconjoară şi s-a ridicat mai departe spre cele dintîi raze de soare care apar la răsărit, spre oceanul îndepărtat şi nevăzut.

Cei doi bărbaţi au început să se plimbe împreună.

De atunci, aproape că nu trece o zi fără ca ei să nu se întîlnească şi să zăbovească prin cele mai ascunse locuri ale oraşului sau să urce în munţii care străjuiesc capitala, acolo unde se găsesc pietrele sacre, izvoarele şi zeii...

Au rupt tăcerea pentru a schimba cîteva cuvinte şi pare că limbajul unuia se întrepătrunde cu al celuilalt, deşi nu poate fi înţeles în întregime. Katari se miră văzîndu-l adesea pe călugăr scoţînd din haina sa lungă un fel de pînză netedă şi o pensulă asemănătoare celor folosite de olari şi desenînd nişte semne. Dar nu îl întreabă nimic. Respiră. Se lasă purtat de vînt. Îi arată treptele ce coboară de-a-ndoaselea spre adîncurile pămîntului. Aude cum pronunţă numele lui Dumnezeu.

Astăzi furtuna le întrerupe plimbarea mai devreme decît au prevăzut. *Fray* Bartolomeu îl conduce spre modesta sa casă din Cantupata, cartierul în care florile îşi răspîndesc corolele într-o bogăţie care îl tulbură mai mult decît tot aurul din lume.

Katari priveşte curios cele cîteva obiecte de mobilier din încăpere: masa cu patru scaune, etajerele pe care sînt aranjate cîteva cărţi. Rămîne cu ochii ţintă asupra crucifixului. *Fray* Bartolomeu nu explică nimic, nu propovăduieşte nici o religie. Trage un scaun şi îl invită să ia loc. Katari îl priveşte neliniştit, dar o mînă îi apasă umărul cu blîndeţe şi îl determină să se aşeze. Parcă ar pluti deasupra pămîntului – nici culcat, nici ghemuit, nici în picioare – în nici una dintre poziţiile pe care oamenii le cunosc...

Călugărul scoate o bucată de pînză albă pe care i-o pune dinainte şi o altă pensulă. Înmoaie pensula într-un recipient mic, plin de un lichid negru, scutură una sau două picături apoi desenează nişte semne pe pînza albă. Katari

îl privește mirat. Apoi Bartolomeu suflă peste pînză și i-o întinde zîmbind:

– Uite, fă ca mine, spune el.

Îi întinde pensula lui Katari care o înmoaie stîngaci în sticluță. Încearcă să deseneze semnele de pe pînză, dar nu-i reușește nimic – numai pete ce stîrnesc rîsul călugărului. Îi aruncă o privire furioasă, dar Bartolomeu reîncepe și îi conduce mîna cu răbdare.

– E bine, spune călugărul, în cele din urmă.

Katari se uită la ceea ce tocmai a trasat, un fel de desen care nu înfățișează altceva decît copia stîngace a semnelor făcute de *fray* Bartolomeu. Își ridică privirea întrebătoare spre călugăr:

– *Amigo*, spune acesta arătînd semnele.

Katari își mută privirea de mai multe ori de la călugăr la semnele de pe pînză.

Fray Bartolomeu subliniază cu degetul fiecare literă și reia cu răbdare:

– A.M.I.G.O. *Amigo!*

Își pune mîna pe piept apoi pe pieptul lui Katari.

– Tu și cu mine – prieteni!

Deodată fața lui Katari se luminează:

– *Amigo*! repetă el clătinînd din cap, în semn de aprobare.

23

Cuzco, noaptea de 4 decembrie 1533

Piticul a aşteptat să se lase întunericul ca să îndrăznească să iasă în oraş. Cînd aude tropot de cai, se ascunde în deschizătura vreunei porţi sau se lipeşte pur şi simplu de zid. Nu merge de-a lungul rîului Huatanay, ci o ia pe străduţe lăturalnice şi se opreşte adesea privind în urmă şi ascultînd.

Odată ajuns în piaţă, rămîne multă vreme încremenit în faţa satului de corturi unde sînt adăpostiţi soldaţii spanioli. De ce oare i-a spus da lui Anamaya? De ce şi-a riscat iarăşi viaţa? Oftează şi face cîţiva paşi. Îi arătase cortul: cel mai apropiat de Amaru Cancha. „Vorbeşte quechua, a mai precizat ea, i-am povestit despre prietenia noastră. Cînd te va vedea, va şti că eu te-am trimis."

Soldaţii pe care îi întîlneşte fie abia dacă îl observă, fie îşi dau coate cînd îl privesc, fie izbucnesc în rîs. Cu cît se apropie de cort, cu atît simte cum i se înmoaie picioarele. În clipa în care se hotărăşte să dea la o parte draperia de la intrare, aude, chiar lîngă el, o voce şi se rostogoleşte înăuntru.

În cort, atmosfera este ciudată: un spectacol înfricoşător de bărbaţi cu bustul gol, acoperit de păr negru

sau roşcat. Piticul vede sãbiile care sînt mai înalte decît el şi „carcasele" de metal ce-i fac invulnerabili. Incapabil sã rostească o vorbã – şi oricum ei nu ar înţelege nimic – îi priveşte pe fiecare în parte, încercînd sã stea cît mai departe de ei şi sperînd cã acela pe care îl cautã va apărea în chip miraculos.

Dar strãinii se apropie de el, ţipînd şi gesticulînd, iar el se retrage dînd din mîini. Cînd vrea sã iasã afarã, se înfăşoarã pe jumãtate în draperie şi cade. Rîsetele se înteţesc, iar Piticul, uşor ridicol, se gîndeşte cã de data asta nu va mai avea grijã de el nici un mare Huayna Capac.

– Ce cauţi aici?

Strãinul care a intrat l-a lovit fãrã sã vrea cu piciorul. Are pãrul de culoare deschisã ca şi ochii şi, spre deosebire de ceilalţi, pare cã seamãnã mai puţin cu o sãlbãticiune... Îl ajutã sã se ridice fãrã sã îi arate vreo duioşie aparte.

– Vã numiţi... Gabriel?

Se uitã la el buimac, apoi privirea i se luminează. Şopteşte cîteva cuvinte celorlalţi care rîd pe seama lui.

Fãrã a mai adãuga vreo vorbã, îl urmează printre corturi pînã la Casana. Cînd o apucã pe strãduţa ce duce la Colcampata, îl apucã de guler şi îi mormãie la ureche:

– Îmi spui odatã unde mergem?

– Nu, nu pot... Trebuie doar sã mã însoţiţi.

Gabriel îl împinge cu iritare, însã îl urmează fãrã sã bãnuiascã umbrele din spatele lor.

*

Piticul îşi pune mîinile pe zid şi Gabriel se simte extrem de singur şi de imprudent. Dacã va cãdea într-o capcanã, o va face cu inima uşoarã, fãrã sã se gîndească.

„Ce ne-a convins? O poveste veche despre prietenia cu un omuleț pe care i-o spusese Anamaya la Cajamarca? Și felul amuzant în care îmi pronunțase numele: Ga-briel?"

Pasajul este cuprins de o beznă deplină. Degeaba strigă, degeaba se răsucește ca să-și pună mîinile pe zidul ce pare că dispare. Capul i se învîrte, iar o frică pe care a simțit-o mai de demult îi strînge măruntaiele. Tîmplele îi zvîcnesc din cauza pulsului nebunesc.

Înaintează pe dibuite, iar tălpile simt solul denivelat ce are aceeași consistență nisipoasă ca și cel din piața mare. Își juleşte mîinile de piatra zgrunțuroasă a pereților. Acum, deși nu înaintează mai repede, merge cu ceva mai mult curaj.

Deodată, mîinile lui nu întîlnesc decît vidul. I se pare că de undeva, de deasupra lui, răzbate o lumină cenușie, o strălucire lipsită de intensitate. Se oprește brusc, tot corpul i se întoarce și are impresia că se prăbușește în adîncul unei gropi.

Simte niște mîini pe umeri și se trage brusc îndărăt, gata să cadă.

– Ai venit, îi spune vocea duioasă a celei pe care o iubește.

O îmbrățișează cu o violență de care nu se credea în stare, mult mai mare decît teama ce era gata să pună stăpînire pe el. Își plimbă mîinile pe trupul ei și din piept scoate un fel de geamăt, de parcă ar fi un animal rănit. E ciudat cum își dorește în același timp să o iubească și să o facă să sufere. Să o acopere cu sărutări și să o lovească pentru a o auzi gemînd și, poate, țipînd.

Dar, deși se crede stăpînul, ea este aceea care îl trage la pămînt, pe un pat acoperit de pături dintr-o lînă foarte fină, iar finețea aceasta îl excită și îi atîță furia. O dorește cu o ardoare

pe care nu a mai simţit-o niciodată, cu o impudoare extremă şi nelimitată.

Îi desface tunica de pe umeri şi simte cum i se oferă la rîndu-i, fără nici o reţinere, ca şi cum zilele în care au fost despărţiţi ar fi îndepărtat toate obstacolele. Pielea fierbinte se înfioară şi freamătă sub fiecare mîngîiere.

I se pare că fiecare părticică a trupului ei răspunde dorinţei sale, că nu o să-i scape nimic şi că, dacă îi va cuprinde gîtul între palme, dacă îi va atinge sînii cu pieptul şi dacă îşi va strecura genunchiul între pulpe, va trebui să ţipe ca să se elibereze de întreaga tensiune, dar şi puţină furie pentru că nu i-a mai dat nici o veste, pentru că a fugit de el.

Pîntecele ei se ondulează aproape de pîntecele lui cu furie, dar şi cu frenezia absenţei şi îi reaminteşte de şerpii cărora le este prietenă. Iar el se lasă înlănţuit, înconjurat, purtat de ei, supus voinţei lor. Cînd o pătrunde, simte cum i s-a oprit respiraţia, surprinsă de o linişte îndelungată şi care o lasă aproape nemişcată pentru ca să reînceapă foarte încet mişcarea ondulatorie, insidioasă, irezistibilă a trupului.

Întunericul este aşa de profund, încît nu-i desluşeşte trăsăturile feţei, iar acest mister îl excită şi mai mult. Ce bărbat n-a visat o străină cu puteri uşor malefice şi care să-l atragă într-o pasiune nocturnă şi interzisă? Ştie foarte bine că ea este, dar ideea că ar putea fi o străină îi stîrneşte o furie pe care se teme că nu şi-o va mai putea controla.

– Pune-ţi mîinile în jurul gîtului meu, îi spune.

Surpriza este aşa de mare, încît este gata să o respingă, dar ea îl cuprinsese aşa de tare, încît îi controlează uşor acest impuls. E rîndul lui să rămînă o clipă nemişcat. Apoi mîinile lui devenite surprinzător de ascultătoare, de supuse, abandonează pulpele delicate, cu muşchi lungi, spatele încordat şi rigid,

pîntecele cu mişcări de dans. Îi mîngîie gîtul şi pe urmă îşi uneşte degetele, unul cîte unul alcătuind un laţ. Îi simte carnea palpitînd ca o pasăre delicată, în timp ce mişcările i se accelerează frenetic. O strînge pînă ce simte că o va sufoca, dar trupul ei continuă să se mişte deasupra lui ca valurile unei mări. În acea clipă slăbeşte strînsoarea degetelor, se eliberează de furie şi se pierde în ea, în timp ce lacrimile îi curg pe obraji.

Anamaya acoperă cu o pătură trupul ei şi al lui Gabriel şi i se ghemuieşte la piept. El plînge în continuare şi ea îi linge lacrimile ca o pisică. Se mai linişteşte, dar au mai rămas în el atîtea întrebări fără răspuns.

– Nu am vrut să te fac să suferi, îi spune el. Apoi, după o pauză:

– Şi totuşi, am vrut să te fac să suferi.

– Voiam şi una, şi alta.

– Şi?

– Te pricepi şi la una, şi la alta.

Rîd în voie, aproape ca o uşurare.

– E o lume ciudată, îi spune ea. În mijlocul unei *huaca*, se deschide o poartă ca o falie şi cobori pînă în inima pămîntului şi, cînd se risipeşte întunericul, ţîşneşte o lumină orbitoare. Ieşit la suprafaţă eşti din nou viu, schimbat, transformat. Am să te iau cu mine într-o zi.

– Oare nu asta ai făcut?

– Încă n-ai văzut nimic.

Gabriel şuieră printre dinţi şi ea rîde iarăşi:

– Unde sîntem?

– Eşti şi tu oare ca toţi străinii care nu suportă misterul şi vor să afle tot, să ştie tot?

– Mi se pare că îi cunoşti bine pe străinii aştia.

– Tu m-ai învăţat. Sîntem în singurul loc din Cuzco unde ne putem întîlni de-acum fără să ne temem că ai tăi sau ai mei ne-ar putea face rău.

– Manco, nu-i aşa?

– Manco nu îţi va face rău. Însă are nevoie de mine şi nu trebuie să mă îndepărtez de spusele Tatălui meu.

– Tatăl tău? Credeam...

– Tatăl meu, Huayna Capac.

– Anamaya, nu mai înţeleg nimic. Eram convins că eşti soţia acelui rege...

– Da, sînt măritată cu Fratele-Geamăn.

– Unde se află?

Simte cum se crispează şi se smulge din îmbrăţişare.

– Ce este?

– De ce mă întrebi unde se află?

– Ca să te păzesc de lăcomia camarazilor mei. Fraţii Pizarro – fie blestemaţi! – au aflat că există această statuie de aur şi consideră că, de vreme ce sînt în Cuzco, această statuie reprezintă cel mai frumos premiu pe care şi-l doresc, poate şi pentru că nu au văzut-o niciodată... Şi culmea: guvernatorul m-a însărcinat pe mine să o găsesc.

– Şi ce-ai face cu ea dacă ai găsi-o?

– Ce fac şi ceilalţi, desigur: aş lua-o, aş topi-o în lingouri minunate şi aş fi bogat! Nu lăcomia mea te-a sedus?

– Vorbesc serios, ce-ai face cu ea, spune-mi!

– Te-aş ajuta să o ascunzi, ca să nu cadă pradă lăcomiei lor. Căci, de vreme ce eu am putut să o găsesc, şi ei vor putea fără îndoială să o găsească.

Anamaya se smulge din braţele lui, iar mîinile lui care se întind după ea nu prind decît aerul. Degeaba o strigă. Locul e pustiu şi îi este frig.

Apoi flacăra unei torţe luminează slab încăperea. Gabriel observă că este rotundă ca un baptisteriu şi la început vede numai umbre mişcătoare: ea, de asemenea goală, un trup mlădios care-l excită, iar în mijloc, aşezată pe un soclu se află o statuie de aur ce împrăştie sclipiri roşietice în bătaia

luminii. Este absolut desăvîrşită, mai puţin nasul din care lipseşte o bucăţică.

Gabriel tresare, dar nu din cauza frigului. Abia au ieşit din hîrjoneala iubirii, profitînd de încîntătoarea uitare de sine ce le-a fost aşa de multă vreme refuzată...

– Oare nu este, la voi la fel ca la noi, o greşeală gravă să nu respecţi ordinele primite?

– Ba da, însă cînd supunerea nu-i decît pretextul lăcomiei unora atunci este preferabil să alegi ceea ce ei numesc trădare.

– Poate că ascunzi un sentiment simplu îndărătul unor cuvinte prea nobile...

– Tocmai acest sentiment mă înnobilează.

– Gabriel, te vei expune unui risc prea mare.

– Ascunde statuia, chiar din noaptea asta.

– Nu trebuie să mai rămînem multă vreme împreună. Trebuie să ai încredere în mine, orice obstacole s-ar ivi şi poate chiar în pofida semnelor ce arată contrariul, trebuie să ai încredere în mine chiar dacă nu îţi voi fi alături, uneori chiar împotriva evidenţei...

– Ce vrei să spui?

Dar glasul lui Anamaya se îndepărtează cînd ar mai vrea să o atingă pentru o ultimă oară, să-şi impregneze mîinile de atingerea ei, să-i simtă rapida mîngîiere a buzelor.

– Ai încredere în mine, aşa cum şi eu am încredere în tine. Gabriel, atunci cînd va fi nevoie, voi fi aici. Închide ochii!

I se supune încordîndu-şi tot corpul pentru a nu se lăsa dominat de dorinţa care îl cuprinde – să o ia cu el, să-i înfrunte pe Pizarro, pe Manco, pe fraţii... Dar glasului ei îi urmează într-un ecou duios: „ai încredere în mine aşa cum şi eu am încredere în tine".

Cînd, în cele din urmă deschide ochii, vede ochii ca de broască ai Piticului. Nici măcar nu se întoarce către Geamănul de aur. Pornesc spre pasaj. Se simte vlăguit şi gol.

Ajunşi afară, se îndreaptă spre terasa Colcampata. Ar vrea să vadă stelele, acolo unde Anamaya i-a arătat, după moartea lui Atahualpa, animale ascunse în lumină – cîinele, condorul, lama... dar Calea Lactee este adumbrită.

Deodată, în centrul haosului din cer, vede cu o claritate nefirească o felină care îl priveşte cu labele ridicate şi botul căscat.

Puma.

Merge spre piaţă, fără să se teamă.

24

Templul din Cuzco, 20 decembrie 1533

Uneori Anamaya distinge cu greu prin ceaţa umedă ce schimbă în joacă trăsăturile siluetelor celor două umbre atît de diferite care o preced: cea a lui Villa Oma şi cea a lui Katari. Vălătucii par să lungească şi mai mult trupul uscăţiv al Înţeleptului şi să turtească silueta deja masivă a tînărului indian Kolla.

Nu schimbă nici o vorbă.

Abia dacă s-au îndepărtat de Cuzco, dar vremea este aşa de mohorîtă, încît ar putea foarte bine să se rătăcească prin munte, în mijlocul celei mai sălbatice dintre cordiliere. Îi călăuzeşte Înţeleptul care îi îndrumă pe un drum îngust, mărginit de o parte şi de cealaltă de un zid scund, spre templul unde Manco s-a retras de trei zile, pentru postul ritual care precede încoronarea cu *mascapaicha*.

Îşi întorc privirile şi văd casele, oraşul, valea întreagă acoperite de negură. Totuşi, prin aer trec nişte lumini care le trimit în întîmpinare umbre de stînci, de animale, de războinici, iar vîntul puternic le poartă ţipetele nedesluşite.

Ce doreşte Viracocha?

În sfîrşit, înaintea lor se conturează clădirea înaltă şi masivă a Templului Poquekancha, cu esplanada vastă şi blocurile de piatră desăvîrşit îmbinate, perfecţiune care se apropie de cea din Templul Coricancha.

În timp ce Villa Oma se prezintă gărzilor ce străjuiesc singura intrare sculptată în zid, Anamaya se întoarce pentru a se lăsa copleşită de armonia peisajului. Maiestuoasă şi aproape gata să dispară, parcă niciodată imaginea lumii lor nu a fost aşa de aproape de Celălalt Tărîm...

Patio templului este cufundat în ceaţă. Pare că negura izvorăşte din pămînt, plină de perle de argint, uşoare ca penele de colibri, şi acoperă clipocitul ritmic al fîntînii de unde porneşte o reţea complicată de rigole.

Din prag, îl văd pe Manco, singur în odaia sa.

Mîine va îmbrăca hainele de Inca: un *unku* de ceremonie, ţesut de o sută de fecioare din *acllahuasi*, a cărui urzeală străluceşte de aur şi de culori, un colier din mii de *chaquira*, *llautu* şi *curiguingue*, cerceii grei de aur, platoşa... Acum însă nu poartă decît un *unku* simplu şi sandale de paie. Este aşezat pe *tiana* şi priveşte cerul opalescent.

Anamaya, Villa Oma şi Katari vin în faţa lui tăcuţi şi cu frunţile uşor plecate. Manco îşi întoarce privirea de la cer şi şi-o îndreaptă spre ei. Schiţează un surîs care nu-i înviorează totuşi chipul obosit.

– S-ar spune că Fiul Soarelui înaintează prin ceaţă, spune Katari.

Anamaya este mirată, iar Villa Oma mai are puţin şi se sufocă de indignare. După un moment de tăcere, Manco izbucneşte în rîs, un rîs ce îi zdruncină tot corpul şi care sfîrşeşte într-un acces de tuse. Katari se luminează la faţă, iar Anamaya se lasă în voia acestor senzaţii. Numai Înţeleptul cu gura verde rămîne impasibil, sever şi dezaprobator.

– Fiul Soarelui înaintează prin ceață..., Katari, altuia nu i-aș ierta această necuviință. Nu-i așa, Înțeleptule Villa Oma?

Preotul nu îi răspunde, însă dezaprobarea sa este evidentă. Anamaya l-a regăsit mai tăcut și mai încruntat ca niciodată, de parcă îl macină o mînie puternică.

– Veniți cu mine, le spune Manco.

Îi conduce spre una din clădirile din jurul patio-ului. Spre deosebire de soarta multora dintre celelalte temple, această clădire nu a fost prădată, astfel încît s-a păstrat nu doar friza din partea superioară a zidului, imediat sub schelăria delicată ce susține acoperișul din *ichu*, ci și plăcile masive din aur pe care au fost desenate, parcă dintr-o singură pensulă, figuri de animale. De asemenea, nișele adăpostesc statuile idolilor, zeitățile care privesc în toate colțurile odăii cu ochii lor din pietre prețioase – turcoaze sau smaralde.

Și, mai ales, există picturile murale.

Lui Anamaya i se taie respirația. Pereții sînt acoperiți cu panouri din lemn pictat. Fără să le fi văzut vreodată, recunoaște dintr-o singură privire episoadele cele mai importante din istoria incașilor: întemeierea capitalei Cuzco de către Manco Capac, construirea Templului Coricancha de către Pachacutec, bătălia celor din tribul Chancas... Este fascinată, cuprindea cu privirea toate scenele. Totul este atît de real, de puternic, în culori atît de strălucitoare, cu personaje atît de vii, încît se întreabă dacă nu cumva pictorul nu se află pe aici, pe undeva, ascuns printre ei.

Pînă și Villa Oma pare impresionat de solemnitatea locașului. Istoria lumii incase a fost pictată în imagini simple și convingătoare, mai convingătoare decît vorbele, mai durabile decît vîntul și decît vuietul armelor. Deodată șocul o lovește în piept.

Cu limpezimea unei viziuni fulgerătoare descoperă chipul impenetrabil, măcinat de boală asemenea unui lemn mîncat de cari, al lui Huayna Capac. Stă lungit pe pat, cu trupul ascuns de păturile de lînă şi pene care îl feresc de frigul ce pune stăpînire pe el. Şi lîngă el, cu faţa pe jumătate acoperită de penumbră, este o fetiţă care îl priveşte cu ochii albaştri înfricoşaţi şi timizi, în timp ce mîna bătrînului rege se odihneşte pe umărul ei.

Manco vede ochii lui Anamaya plini de lacrimi. Nu poate fi ignorat rolul ei în existenţa Imperiului de la moartea lui Huayna Capac. Dar numai această pictură o face să priceapă cît de profund este implicată în legenda Imperiului.

– Mîine va fi o zi mare pentru incaşi... spune Manco, accentuînd fiecare cuvînt.

Îşi trece privirea de la picturi la Manco, oprindu-se asupra trăsăturilor nobile ale chipului lui, a profilului vulturesc, a ochilor întunecaţi, strălucind de o energie vitală nelimitată.

– Dar mîine, adaugă el cu aceeaşi solemnitate în glas, mîine avem de înfruntat multe pericole. Postul m-a ajutat să scap de multe griji inutile, dar nu m-am lămurit asupra multor lucruri. Am nevoie de voi ca să pot să văd din nou limpede, să înţeleg ce se întîmplă.

În cele din urmă, poposeşte asupra lui Anamaya şi acolo rămîne.

*

Cu cîteva zile înainte de Crăciun, don Francisco Pizarro a ordonat, în cele din urmă, să fie strînse corturile din piaţă, iar oamenii să se mute în casele din cartierele oraşului. Gabriel locuieşte cu el în Palatul Cassana şi de cealaltă parte a pieţei împreună cu majoritatea spaniolilor. Este singur într-o cameră modestă ca dimensiune, bucurîndu-se de

singurul lux ce i s-a oferit: un fel de fereastră, un superb trapez mic şi luminos, pe care nu a vrut să-l acopere cu hîrtie unsă pentru a se putea bucura în voie de spectacolul străzii, de valul mulţimii pestriţe care urmează cursul rîului Huatanay.

– Gabriel?

Desluşeşte în întuneric silueta lui *fray* Bartolomeu şi abia reuşeşte să-şi reprime neliniştea fără motiv care îl cuprinde.

– Ei bine?

Călugărul se apropie de el, îi surîde tăcut, îl atinge uşor. Se aşază în dreptul ferestrei şi priveşte la rîndu-i tumultul străzii.

– Ei speră, spune simplu.

– Ce speră?

– Ceea ce speră oamenii în general: pace, hrană, femei... iar ai noştri – aur, argint, lucruri de genul ăsta.

– Într-adevăr. Guvernatorul a promis că imediat după încoronare va începe să distribuie prada.

– Spui asta fără să te bucuri.

– Ştii că nu mă interesează nici aurul, nici argintul. Şi nici unul din lucrurile astea.

Fray Bartolomeu îl priveşte curios.

– Aşadar, nu eşti aici decît dintr-un singur motiv.

– Şi care anume?

– Acelaşi pentru care mă găsesc şi eu: slava lui Dumnezeu.

În privirea lui *fray* Bartolomeu sclipeşte o luminiţă care stîrneşte rîsul celor doi bărbaţi.

– Pe cinstea mea *fray* Bartolomeu, date fiind împrejurările în care ne-am cunoscut, îmi pari extrem de generos că mă faci părtaşul unui asemenea zel religios.

– Greşesc?

Gabriel pricepe ironia şi îi răspunde printr-o strîmbătură:

– Îţi revine ţie să descoperi. Oare ai venit să-mi ceri ajutorul pentru pregătirea slujbei?

– Nu, prietene! Ştii prea bine că în rolul acesta Cuviosul Părinte Valverde este de neînlocuit. A închinat deja palatul oferit de Guvernator Fecioarei după ce, în prealabil, a gonit nu ştiu ce demoni care, numai ce l-au văzut, au şi luat-o la sănătoasa urlînd.

– Biserica va fi gata de Crăciun?

– Bineînţeles că nu. Şi asta numai fiindcă nu mai credem îndeajuns în minuni...

– Doar nu crezi că aş putea face una, nu?

– Gabriel, aş vrea să nu te mai îndoieşti de mine şi să ai încredere în mine. Ai probleme şi eu te pot ajuta. Vino!

Cei doi bărbaţi traversează vastul patio în care, zi şi noapte, patrulează soldaţi în armuri. Chiar aici, în palatul guvernatorului au ajuns în cele din urmă comorile smulse din temple şi din palate, şi aşteaptă sub supravegherea unui trezorier să fie topite, scăzute din *quint*-ul regal şi, în sfîrşit, împărţite.

Ies din piaţa care, după ce au fost strînse corturile, şi-a recăpătat aspectul firesc. Bartolomeu îl conduce pe Gabriel spre fîntîna ridicată în mijlocul pieţei. Cerul s-a luminat după ceaţa din zori şi acum îi învăluie un soare cald.

– Te-au văzut, spune călugărul.

– N-ai putea să vorbeşti o castiliană pe care să o înţeleg şi eu?

Fray Bartolomeu îşi ridică cele două degete lipite, ca să-l potolească:

– Nu cu mult timp în urmă, unul dintre ai lor te-a condus la adăpostul întunericului pînă la unul din templele lor. Aici ai... asta, cum se spune?... „trecut prin zid", ca să reapari cîteva ceasuri mai tîrziu.

– Şi? bravează Gabriel.

Călugărul se oprește o clipă:

– Mie îmi poți răspunde oricum, dar am îndoieli că tot așa îi vei răspunde și guvernatorului.

Gabriel se face livid:

– Cred că știu exact ce ai văzut în acea noapte și, crede-mă, orice părere ai avea despre mine, nu te-aș putea condamna.

Gabriel privește fix fruntea pleșuvă și ochii cenușii ai călugărului, pentru a descoperi capcana. Nu observă decît ridurile unei îngrijorări sincere.

– Problema ta este că frații Pizarro au altă opinie. Și că sînt pe cale să-l convingă pe guvernator că au dreptate.

– Și ce cred javrele alea două?

– Că ai găsit mult rîvnita statuie de aur, pe care don Francisco Pizarro ți-a ordonat să o cauți, și că ai dus-o la loc sigur ca să te bucuri de unul singur de profit.

Gabriel simte cum îi fuge pămîntul de sub picioare.

– Pentru numele lui Dumnezeu, acum înțelegi castiliana mea? îl întreabă călugărul, privindu-l în ochi.

*

Discuția este îndelungată și dificilă. Sub privirea lui Katari, Manco și Villa Oma se înfruntă adesea. Anamaya a privit intens pictura ce înfățișează moartea lui Huayana Capac și are impresia bizară că s-a cufundat, de fapt, în propriile amintiri.

– Acum e nevoie de război, rostește cu gravitate Villa Oma. Nu trebuie să repeți și tu greșeala lui Atahualpa, fratele tău. Trebuie să-i distrugem acum, cît mai putem să o facem. Să-l chemi pe fratele tău, Paullu, și chiar să cazi la înțelegere cu Quizquiz și Guaypar...

Chipul lui Manco ia foc:

– Pe aceştia doi am să-i urmăresc şi pe Celălalt Tărîm, dacă va fi nevoie... I-am urmărit şi i-am pus pe fugă... strigă Manco.

– Cu ajutorul străinilor! Ai încredere în zîmbetele lor prefăcute, în cuvintele lor mieroase! Chiar crezi în vorbele lor viclene: că o să domneşti sub suzeranitatea regelui lor, că zeii noştri vor fi acceptaţi împreună cu Dumnezeul lor? Se vor folosi de tine ca de un sclav!

– Villa Oma!

– Exagerezi, Înţeleptule! intervine Anamaya.

– Nu-l acuz pe Manco de laşitate, urlă preotul. Spun doar că ştiu de ce sînt în stare străinii, ştim că nu vor decît să ne jefuiască, să ne ia argintul după ce ne-au luat aurul, apoi smaraldele şi turcoazele, să ne distrugă templele... Ce alte dovezi mai vreţi? Cît să mai aşteptăm înainte să începem revolta?

– Nu sîntem pregătiţi, Înţeleptule Villa Oma, spune cu simplitate Anamaya, care, printr-un gest, îl opreşte pe Manco să îi răspundă. Asta-i tot.

– Te-ai schimbat mult, copilă Anamaya!

– Am ascultat şi am învăţat, spune ea. Îi cunosc pe străini – şi rostind aceste cuvinte evită privirea lui Manco – şi intenţiile lor. Însă mesajul lui Huayna Capac, Tatăl nostru, este că Manco trebuie să domnească... Domnia lui va fi sub semnul şarpelui ce se strecoară printre pietre sau dispare sub frunze, şi nu sub semnul condorului, stăpînul văzduhului.

– Ce părere ai? îl întreabă Manco pe Katari.

– Anamaya are dreptate, răspunde tînărul scuturîndu-şi pletele.

– Şi tu, Villa Oma?

Înţeleptul nu îi răspunde, dar clatină uşor din cap, semn că aprobă înfrîngerea, pentru moment.

– Fratele-Geamăn este la loc sigur?

Întrebarea lui Manco a țîșnit ca o acuzare:

– A părăsit Colcampata și Cuzco și se îndreaptă spre o nouă locuință secretă, răspunde simplu Anamaya.

– Străinul va cunoaște și această nouă locuință?

Anamaya se întreabă cum de a aflat, însă rușinea o face să pălească:

– Nu.

Katari și Villa Oma rămîn tăcuți. Înțeleptul are privirea severă, disprețuitoare, ca în zilele sale cele mai rele. Anamaya simte cum o cuprinde furia, însă Katari intervine:

– Greșești, Manco!

Tînărul Inca ezită o clipă. Are deplină încredere în Katari, dar îl încearcă sentimente confuze.

– *Coya Camaquen* a slujit dintotdeauna Imperiul, spune Villa Oma.

Spusele Înțeleptului sînt rostite cu brutalitatea lui obișnuită, dar Anamaya își dă seama că ele își ating ținta. Manco îi atinge ușor umărul:

– Am nevoie de tine, Anamaya! Imperiul Celor Patru Zări are nevoie de tine.

Vocea i-a devenit pe neașteptate așa de timidă, încît Anamaya se emoționează. Îl revede pe adolescentul îngrozit în fața șarpelui și căruia a trebuit să-i deschidă calea.

– Totul este gata pentru *capa cocha*.

Anamaya se crispează și își ridică privirea spre Înțelept, care tocmai a șuierat vorbele printre buzele sale verzi:

– Cu neputință! strigă ea, întorcîndu-se către Manco, acesta a rămas neclintit.

– Cu neputință? ricanează Înțeleptul. Din toate colțurile Imperiului sosesc deja copiii celor mai nobile familii, pentru onoarea de a fi sacrificați pentru mărirea Fiului Soarelui...

– Străinii nu o vor accepta niciodată, afirmă Anamaya.

– Străinii!

E rîndul lui Villa Oma să-l ia ca martor pe Manco. Dar tînărul Inca rămîne la fel de impasibil.

– Cine sînt străinii ca să schimbe tradiţiile incase împămîntenite chiar de la întemeierea Imperiului? bombăne Înţeleptul. Cine sînt ei să ne impună legile şi zeii lor?

Anamaya îl priveşte pe Înţelept şi simte cum, în locul furiei, o năpădeşte un calm desăvîrşit:

– Te înşeli, Înţeleptule!

Katari a rămas la fel de tăcut pe durata disputei dintre preot şi tînără, aşa cum şi Manco a rămas la fel de impasibil. Dar auzind aceste cuvinte, se alătură lui Anamaya, pletele sale atingîndu-i umerii lui *Coya Camaquen*.

Villa Oma mai avea puţin şi plesnea de atîta dispreţ:

– Ei bine, Manco?

Anamaya a întrebat cu toată blîndeţea de care mai era în stare, însă nu şi-a putut stăpîni tremurul. Într-o clipă, i-a revenit în minte imaginea fetiţei salvate de condor, cu mult înainte, acolo în vîrful muntelui ce domină Cetatea Secretă.

Manco îşi fereşte privirea:

– Străinii nu trebuie să afle nimic, spune. Dar...

– Dar?

– ... nu pot să-mi încep domnia fără un *capa cocha*.

Anamaya nu-i răspunde. Încearcă să-l privească, dar acesta se fereşte cu încăpăţînare. Îşi stăpîneşte cuvintele ce-i vin pe buze de ciudă şi dezgust.

Cuvintele *capa cocha* îi răsună în cap, asemenea unui ecou înfricoşător, repetat pe o culme îngustă de munte.

Ecoul acesta încă mai vibrează în ea şi atunci cînd, sub un cer incredibil de albastru, părăsesc templul.

*

Sala cea mare a Palatului Cassana mişună de lume. Căpeteniile locale, îmbrăcate cu tunici colorate şi purtînd cercei de aur, stau departe de soldaţi – unele dornice de a obţine vreun avantaj sau da a pune la cale vreo trădare, altele aflînd veşti despre Înţelept sau despre Manco. Unii vor şi una, şi alta, iar Gabriel, trecînd prin această mulţime, revede într-o clipă curtea din Toledo, cuibul acela de ambiţii şi de vulgaritate. Natura umană...

– Ei bine, fiule?

Guvernatorul este, în sfîrşit, liniştit acum, în ajunul triumfului său (fiindcă este într-adevăr vorba despre încoronarea lui Manco, dar victoria îi aparţine lui Pizarro). Şi-a lepădat armura şi cămaşa de zale, iar în eterna sa ţinută neagră s-a strecurat – ce îndrăzneală! – o jiletcă stacojie. Chiar şi gulerul alb de dantelă plisată are un aer proaspăt, iar penele de la pălărie îi flutură de parcă încă ar mai aparţine unei păsări.

Don Francisco se îndepărtează de micul grup ce-l înconjoară şi în care Gabriel reperează privirea ostilă a fraţilor Pizarro şi zîmbetele lui de Soto şi ale lui Pedro de Candia, şi se îndreaptă spre el:

– Nu prea te-am văzut în ultima vreme!

– Trebuie să vă vorbesc, don Francisco.

– Da, şi eu cred asta, într-adevăr.

Expresia feţei i-a rămas le fel de amicală şi de paternă, însă Gabriel sesizează tonul de ameninţare din voce. Îi mulţumeşte în gînd lui Bartolomeu că l-a prevenit. În ciuda reţinerii sale, Pizarro îl ia de braţ şi îl conduce spre grup:

– Gabriel vrea să ne vorbească.

– Am spus că aş vrea să vă vorbesc dumneavoastră.

– Oare pentru ceea ce ai de spus sînt urechile fraţilor mei prea gingaşe ori ale căpitanului de Soto prea mari?

Gabriel nu se înşela: cuvintele guvernatorului, sub aparenţa lor glumeaţă, promit o lecţie severă. Soto ridică braţul în semn că detensionează atmosfera, face o plecăciune rapidă şi se răsuceşte pe călcîie. Candia vrea să facă acelaşi lucru, dar Gabriel, din priviri, îi cere uriaşului grec să-i rămînă alături.

– Numai trădătorii şi hoţii se dedau la astfel de secrete, îi şuieră Gonzalo.

Insultat, Gabriel roşeşte şi îşi duce mîna la mînerul sabiei:

– Mai bine ai tăcea, Gonzalo! Dacă n-ai fi fost fratele guvernatorului, ţi-ai fi înghiţit deja buclele de înger dialbolic.

– Ştiu ce-ţi poate pielea, bastardule! Fratele meu Hernando mi-a vorbit despre tine şi mi-a spus să nu am încredere în tine.

Gabriel aruncă o privire piezişă guvernatorului care nici măcar nu a clipit atunci cînd a auzit cuvîntul „bastard". În mod ciudat, pare că se bucură de spectacol. Discuţiile au încetat, iar în jurul lor s-a format un cerc. Gurile se hlizesc aştepînd înfruntarea. Gabriel zăreşte chipul lui Sebastian, care îl priveşte cu prietenie, dar şi cu o urmă de neîncredere.

– Am să-ţi bag minţile în cap, mucosule! Şi nu voi fi îndurător, aşa cum am fost faţă de el...

– Ştiu totul despre tine, bastardule! Am să-ţi iau sabia şi am să-ţi tai boaşele. O să-ţi iau şi statuia de aur pe care ai păstrat-o numai pentru tine. Şi pe urmă o să-ţi iau şi femeia cu ochi albaştri şi o să-i desfac pulpele ca să-i arăt ce înseamnă un adevărat *caballero*.

Gabriel nu mai aşteaptă ca Gonzalo să termine fraza şi se aruncă asupra lui. Din zbor pumnul îi sparge arcada din care se prelinge un fir de sînge.

– Încetaţi! le ordonă Pizarro.

Însă Gonzalo vrea să se bată la fel de mult ca şi Gabriel şi e nevoie de doi trei bărbaţi şi de fratele său, Juan, ca să-l

potolească. Privirea pe care Pizarro şi-o îndreaptă spre Gabriel nu anunţă nimic bun.

Gabriel simte cum i se umflă plămînii de parcă ar fi o forjă. Bravează privirea guvernatorului, stăpînul său.

– Gabriel, cînd o să încetezi cu toată joaca asta de copil? Te bucuri de toate avantajele: prietenia mea, încrederea şi respectul celor care te-au văzut luptînd. De ce te încăpăţînezi şi vrei să ai totul? bombăne Pizarro. De ce dai importanţă ciondănelilor cu un om care nu te respectă, chiar dacă acesta e fratele meu? Mă vezi pe mine, guvernator, în stare să-i caut pricină pentru palavrele sale?

Gabriel se eliberează din strînsoare printr-o mişcare brutală şi îl măsoară dispreţuitor pe Gonzalo care îşi şterge cum poate sîngele ce-i curge de sub sprînceană.

– Aveţi dreptate, monseniore! Nu are nici un rost să mai vă certaţi fără rost! Vă rog să mă urmaţi de vreme ce doriţi aşa de mult să aflaţi unde îmi ţin comoara.

Se pregăteşte să o ia din loc şi toţi ceilalţi par că vor să-l urmeze. Se opreşte şi arată spre fraţii guvernatorului spunînd:

– Nu. Voi nu! Don Francisco, Candia şi Sebastian! Atît!

Se răsuceşte pe călcîie, fără să mai aştepte să fie contrazis sau aprobat. Nu ţine seama de protestele fraţilor guvernatorului, iar Candia, după un schimb rapid de priviri cu Gabriel, îl urmează.

*

Se înserează.

De cînd au pornit-o spre Colcampata, nici Gabriel, nici Pizarro n-au scos vreun un cuvînt, apoi au intrat singuri în pasaj.

Sebastian şi Pedro îi aşteaptă pe esplanadă, fără să fie prea vorbăreţi.

– Ei bine? întreabă Grecul.

Sebastian nu îi răspunde imediat. Apoi replică:

– Sper.

Grecul mestecă între dinţi cîteva fire de păr, pe care în cele din urmă le scuipă.

În momentul în care Pizarro şi Gabriel ies în sfîrşit din pasaj, cei doi uriaşi, unul negru şi celălalt alb, îşi întorc spre ei privirile întrebătoare. Candia este primul care dă frîu liber nerăbdării:

– Ei bine, Gabriel?

Gabriel arată spre Pizarro.

– Nu-i nimic, spune guvernatorul. Doar trepte infernale ce duc într-un pasaj zidit, cîţiva şobolani şi şerpi.

– Şi statuia?

– Nu-i nici o statuie.

Cei doi prieteni îşi stăpînesc un oftat de uşurare.

– Acum lăsaţi-ne, adaugă Pizarro.

Candia şi Sebastian se îndepărtează. Guvernatorul şi protejatul său tac. Gabriel priveşte munţii din zare, înveşmîntaţi în culorile apusului.

– Nu-ţi reproşez că nu ai ţinut cont de ordinele mele şi ai văzut-o, şopteşte Pizarro.

Gabriel se întoarce spre el fără să-i răspundă.

– Nici că m-ai mințit în legătură cu statuia aceea. Îi pedepsesc pe hoţii pe care îi prind, dar ştiu bine că, dacă ar fi trebuit să-i îndepărtez pe hoţi şi pe mincinoşi din armata mea, aş fi plecat de unul singur...

Se întrerupe cu un rîs sec:

– Şi poate că nu aş mai fi plecat nici eu.

Un zîmbet luminează chipul lui Gabriel.

– La urma urmei, nu am ce să-ţi reproşez. Sînt pur şi simplu necăjit. Ştii că în toată armata asta nu ţin la nimeni. Vreau să spun că mi-s dragi cînd îi văd laolaltă, cînd le vorbesc ori cînd se bat, ori cînd le aud vocile rostind împreună o rugăciune. Pe fiecare în parte însă... Fluieră dispreţuitor: Toţi sau aproape toţi sînt mincinoşi, prefăcuţi, beţivi, criminali, începînd chiar cu fraţii mei, crezi că nu o ştiu?

Gabriel clatină din cap.

– În schimb tu... pe tine te-am recunoscut, te-am ales şi te-am... adoptat! continuă Pizarro ceva mai plin de patos, dar tot fără să-l privească.

Cuvîntul aproape că îl face să tresară pe Gabriel, care rămîne tot timpul tăcut. Însă nodul de ostilitate care îi strîngea măruntaiele începe să se înmoaie.

– Faptul că mă minţi, că-mi ascunzi ceva... asta mă...

Îşi agită mîinile ca şi cum ar vrea să scrie în aer cuvîntul pe care nu-l găseşte.

– Don Francisco, priviţi! Pizarro îşi îndreaptă privirea spre locul pe care Gabriel i-l arată după o scurtă întîrziere: Şi aici! Şi acolo!

Braţul lui Gabriel se mişcă asemenea acului înnebunit al unei busole. În lumina apusului, cei doi bărbaţi descoperă mulţimi de oameni care vin simultan din toate direcţiile şi care se reunesc încet la Cuzco, descriind pe toate crestele munţilor şi în vale un fel de Rozâ a Vînturilor, alcătuită din fiinţe umane.

– Ce-i asta? întreabă guvernatorul. O armată? N-am mai văzut niciodată o armată înaintînd într-o asemenea ordine...

– Nu, pentru că sînt şi cîini, lame, femei, copii...

– Atunci?

Umărul lui Gabriel îl atinge pe cel al lui Pizarro:

– E un lucru de mirare, don Francisco.

Între ce doi bărbați se interpune iarăși tăcerea, pe care Pizarro o întrerupe în cele din urmă:

– Acesta este cuvîntul, fiule, șoptește el. Faptul că tu îmi ascunzi ceva este, iată, un lucru de mirare.

25

Cuzco, 25 decembrie 1533

Sunetul grav al trîmbiţelor umple toată valea. Nimeni nu ştie dacă e vorba de trompeţi nevăzuţi care îşi răspund de o parte şi de alta a văii sau e numai ecoul reverberat la nesfîrşit de munţi. Cu fiecare sunet prelungit, Anamaya, legănată de balansul litierei, se simte cuprinsă de emoţia gravă, dar şi de veselia sărbătorii.

La plecarea din Coricancha, Înţeleptul Villa Oma a tresărit de bucurie cînd Manco i-a cerut să ocupe locul de onoare, aflat chiar în spatele lui Inca şi alături de litiera mumiei lui Huayna Capac.

Anamaya i-a şoptit de dimineaţă această idee: că prezenţa Tatălui său de pe Celălalt Tărîm alături de marele Înţelept Villa Oma, supusul lui Atahualpa, reprezintă dovada că această încoronare a celui de-al treisprezecelea Inca nu este victoria unui clan asupra altuia.

Îşi aminteşte zîmbind ce figură a făcut Villa Oma cînd i s-a făcut această propunere. Într-o clipă, faţa Înţeleptului s-a schimonosit de furie: ca şi cum îndrăznea, iar, să vorbească, de parcă ar fi condus ea Imperiul! Apoi s-a convins că adevărul este de partea ei şi a fixat-o cu un respect puţin

iritat. „*Coya Camaquen* are dreptate", a admis cu simplitate, recunoscînd (chiar de prea multe ori) că greşeşte cînd se consideră cea de-a doua persoană ca importanţă din Imperiu. În deciziile lui Inca, pînă şi umbra acestei femei avea mai mult cîştig de cauză decît el.

Anamaya l-a convins, de asemenea, pe Inca să lase neocupat locul ei. În timpul procesiunii, acolo ar fi trebuit să stea Fratele-Geamăn, dar frenezia şi lipsa de scrupule a străinilor a făcut imposibilă respectarea tradiţiilor. Aceştia ar fi în stare ca imediat ce se termină ceremonia să fure statuia şi s-o trimită la topit în palatul guvernatorului.

Doar gîndindu-se la asta şi i se strînge inima, dar faptul că îşi acceptă destinul o linişteşte mai mult ca oricînd.

Mulţimea sporeşte pe parcursul urcuşului de la Coricancha spre Aucaypata, iar acest lucru încetineşte desfăşurarea procesiunii. Aude cîntecele şi dansurile şi, mai ales, vuietul tot mai puternic al glasurilor care îl recunosc pe Inca. Manco? Tatăl lui? Fără falsă modestie, Anamaya este mîndră că, pentru prima oară după luni de zile, sufletul tuturor triburilor se îndreaptă într-o unică direcţie.

Războiul pe care Quizquiz şi Guaypar se încăpăţînează să-l poarte în nord aparţine unui alt timp, îndepărtat şi lipsit de consistenţă, unei alte lumi. În mod ciudat, îl visează adesea pe Guaypar care se uită la ea cu indiferenţă şi cu severitate, cu aerul acela ameninţător şi sfidător, cu ochii strălucindu-i de mînie; dar, de la un vis la altul, trăsăturile chipului său devin mai estompate, iar uneori chiar se şterg, aşa cum apa şterge desenele de nisip.

Simte cum o mîngîie bubuitul dezlănţuit al tobelor, mişcarea mulţimii ce se revarsă ca un val şi umple toată valea.

Apoi se încruntă brusc şi trebuie să închidă ochii sub impactul durerii ce îi zvîcneşte în cap.

Gabriel.

Nu mai apreciază nici frumusețea bogatelor țesături colorate care o acoperă, a pernelor de pene, a litierei sale ce plutește dusă de valul enorm al mulțimii, nici liniștea, nici o altă formă de speranță, numai o vînzoleală care o umple de o febră necunoscută.

Gabriel.

Îi șoptește numele, i-l repetă din ce în ce mai tare.

În clipa cînd procesiunea ajunge la Aucaypata, într-un vacarm în care este imposibil să deslușești cîntece, strigăte, tobe și trîmbițe, îi strigă numele din răsputeri.

*

În timpul slujbei, Gabriel nu-și ia ochii de la Bartolomeu care slujește alături de preotul Valverde. Observă prestanța și precizia gesturilor, și strălucirea ochilor cenușii, indiferent dacă îi deschide Cartea Sfîntă sau îi întinde potirul.

În marea sală a Palatului Cassana, transformată în naosul unei biserici, domnește un ciudat amestec de reculegere și de entuziasm. Cît au durat pregătirile, Gabriel a văzut cum doi soldați aduc două lame mari de aur peste care au pus o scîndură, iar apoi o față de masă de un alb desăvîrșit, alcătuind astfel un altar. Studentul cu vederi liberale nu se poate abține să nu se gîndească zîmbind la vițelul de aur, ce se plimbă nestingherit chiar și la capătul lumii.

Sînt prezenți toți spaniolii, dar și numeroși indieni convertiți din frică sau din oportunism, alături de cei curioși să vadă la fața locului căror zei își datorează străinii puterea.

În spatele acestui altar improvizat, au fost fabricate primele porți și primele zăvoare din Cuzco, destinate să păzească marea comoară. După aur, a venit rîndul argintului...

Torţele prinse în pereţi trimit cu gîndul la iluminarea dintr-o catedrală spaniolă. În partea dreaptă, se găseşte singura imagine religioasă – o Fecioară pictată pe lemn, cea pe care Pizarro o avea deja la Cajamarca şi de care nu se desparte niciodată.

Oamenilor le strălucesc ochii. Intonează fericiţi psalmii ale căror cuvinte le rostesc fără să le înţeleagă sensul. Şi se roagă fierbinte lui Dumnezeu să le dea o parte mai bună, cît mai mare, din afurisitele alea de comori care le tot trec prin mîini de atîta vreme, iar guvernatorul – să-i dea Dumnezeu sănătate! – le tot repetă: „Mîine, mîine..." Ei bine, mîine începe azi.

Alonso îşi spune că merită mai mult decît Diego, iar Cristobal, din cavalerie, consideră că ar trebui să primească dublu faţă de Pedro, infanteristul... Totuşi, oricît de cufundaţi în rugăciune ar fi, Gabriel, trecîndu-şi privirea peste chipurile luminate de flăcările torţelor şi de lăcomie, înţelege la ce se referea Pizarro cînd i-a vorbit despre admiraţia pentru ei. Brutali şi necioplţi, desigur, dar neobosiţi, curajoşi, însufleţiţi de o credinţă naivă.

Cînd preotul Valverde rosteşte binecuvîntarea finală, Gabriel se uită la guvernator. Toţi îl privesc pe preot numai don Francisco nu are ochi decît pentru Fecioară. Fără să-i vadă buzele, ştie că i se roagă şi îi mulţumeşte încă o dată. Simte privirea cenuşie a lui Bartolomeu şi se tulbură, de parcă ar fi fost prins făcînd ceva rău, aşa încît este fericit să iasă purtat de valul camarazilor săi pînă la ieşire.

Din palat ies, în dezordine, în frunte cu Pizarro, spanioli şi indieni, *hidalgos* şi *yanaconas*, bogaţi şi săraci. Îşi face loc prin mulţimea de zece ori mai numeroasă, care a venit să-l întîmpine pe Inca, şi se îndreaptă spre centrul pieţei. Gabriel se trezeşte, fără voia lui, în spatele lui don Francisco, înghesuit între Candia şi Sebastian.

Soarele strălucește cu putere, iar cerul este de un albastru pur, intens și profund.

Toți îl văd pe Manco în ținută de Inca, așezat pe *tiana* sa, așteptîndu-l pe guvernator, așa cum un suveran își așteaptă vasalul. Este prezent și grupul de mumii, așezate pe tronul lor de aur. Nu lipsește preotul Villa Oma cu trupul lui deșirat, rigid și ostil. Obișnuitele vase cu jeratic fumegă alături de marile vase de *chicha*.

Gabriel urmărește spectacolul, dar ochii lui se îndreaptă către un fluture alb rătăcit prin ceremonie și care tocmai zbura pe deasupra capetelor Nobililor, înainte să se îndrepte spre spirala de fum.

O caută pe Anamaya și nu o găsește.

– Înălțimea Sa își mai aduce aminte?

Nu e nevoie să se întoarcă. A recunoscut vocea. Și nici să răspundă pentru a lăsa amintirile să-l copleșească. Simte în gură aroma acră și delicioasă a unei poșirci, revede inscripția „La ulcica goală" și pe cei doi uriași de la masă, în așteptarea unei aventuri ce s-a și întîmplat și care i-a purtat mai departe decît își închipuiseră ei.

Deodată, simte cum o mînă puternică îi caută și îi strînge mîna. Este Sebastian. Ar vrea să-i atragă atenția, însă uriașul negru privește drept înainte, spre grupul Nobililor incași.

Surprinde numai un zîmbet pieziș, cald și prietenesc, și mîna care i-o strînge pe a lui, gata să i-o zdrobească.

*

Bartolomeu cuprinde cu privirea întreaga adunare a Nobililor incași. Manco, desigur, pe *tiana* sa, odihnindu-se între perne, cu picioarele întinse pe țesături prețioase, dar mai este și preotul cu fața ascuțită, așezat pe un taburet de

argint, şi toate căpeteniile ce stau în ordine descrescătoare a rangurilor pe taburete de cositor, lemn, bambus şi, în cele din urmă, din paie.

Nu se poate împiedica să nu admire ordinea acestei lumi, plină de armonia culorilor şi a metalelor preţioase, de nobleţea şi mîndria chipurilor.

Chiar în faţa lui, în costumul lui de catifea de mătase, cu sabia de ceremonie la cingătoare, Pizarro pare un funcţionar necioplit de provincie. Hainele prea strîmte pentru el îl încorsetează, iar gulerul de dantelă albă îi ascunde cu greutate gîtul subţire.

Totuşi, i se adresează lui Manco pe un ton ferm:

– Nobile Principe, am venit pînă la tine, conduşi de adevăratul Dumnezeu, ca prieteni...

Felipillo îi tălmăceşte, iar Bartolomeu caută prin mulţimea chipurilor de indieni pe cel al noului său prieten. Nu-l zăreşte şi absenţa lui îi provoacă o senzaţie neplăcută în stomac.

– ... şi fiindcă aceasta este legea noastră, îţi va fi citit acum *requerimiento*. Îţi cerem să ne spui dacă ai înţeles şi dacă tu şi Nobilii tăi sînteţi de acord. Apoi îţi vom fi prieteni pentru totdeauna şi te vom proteja împotriva tuturor duşmanilor tăi.

Manco înclină uşor din cap, arătînd că a înţeles, iar Pizarro îi face semn lui Pedro Sancho de la Hoz.

Printre spanioli, Pedro este faimos pentru vocea lui acră şi fără vlagă. Dar este secretarul guvernatorului şi singurul capabil să citească o proclamaţie aşa de importantă. Mai mult, de obicei are un glas stins. Ca să fie siguri că se va înţelege ce va citi? Ca indienii să o rupă la fugă înainte de terminarea lecturii?

Cuvintele sînt asemenea unor pietre grele şi maiestoase, dar glasul care le rosteşte le reduce la dimensiunea unor pietricele ridicole.

„Din partea Împăratului şi Regelui don Carlos şi a doñei Juana, mama sa, Regi ai Castillei, Leonului, Aragonului, ai celor două Sicilii, ai Ierusalimului, ai Navarrei, ai Grenadei, ai Toledo-ului, ai Valenciei, ai Galiciei, ai Majorcăi..."

O dată cu fiecare nume, Pedro încearcă zadarnic să se umfle de valoarea lor, să-şi atribuie importanţa acestor provincii, acestor ţări...

– „...conţi de Roussillon şi de Cerdagne, marchizi de Oristan şi Gotha, arhiduci de Austria, duci de Burgundia şi de Brabant, conţi de Flandra şi Tirol. Vă aducem la cunoştinţă şi vă informăm cît putem mai bine pe voi, principi ai popoarelor barbare din Peru şi pe cei supuşi vouă, că Domnul Nostru Dumnezeu, Unicul şi Veşnicul, a creat cerul şi pămîntul."

Vocea lui Pedro este lipsită de solemnitate, tot atît de neplăcută, ca şi cea răguşită a lui Felipillo.

Bartolomeu este cuprins de un impuls pe cît de tulburător, pe atît de irezistibil. Îi vine să rîdă.

– „*... din cauza numeroaselor generaţii ce s-au succedat timp de mai bine de cinci mii de ani de la facerea lumii, a fost necesar ca unii să meargă într-o parte şi alţii în alta, şi să se împartă în regate şi provincii. Dintre toţi, Domnul Nostru Dumnezeu l-a desemnat pe unul singur,*

numit Sfîntul Petru, să fie Stăpînul tuturor oamenilor din lume...“

Cînd privirea lui Bartolomeu o întîlneşte pe cea a lui Katari, călugărul îşi dă seama că indianul îl observă de ceva vreme, zîmbind nu ironic, mai curînd pare că întreabă: „O să-mi explici şi mie ce rost au ciudăţeniile astea...“

„Prin urmare şi pe cît putem mai bine, vă rugăm şi vă spunem cu toată autoritatea ce ne revine să înţelegeţi bine ceea ce v-am informat...“

Requerimiento se prelungeşte la nesfîrşit, iar sintagme de felul „credinţa catolică“, „tergiversări malitioase“ şi „maiestăţile lor“ laolaltă cu promisiunea ajutorului divin se izbesc de pereţii palatelor, curg o dată cu apa din fîntîni.

Bartolomeu îşi fereşte de mai multe ori privirea de cea a lui Katari, însă atunci cînd li se întîlnesc, privirea tînărului indian este, ca şi mai înainte, amicală, insistentă şi plină de îndoială.

– „... iar dacă nu vă veţi supune, vă asigurăm că vă vom înfrunta cu ajutorul lui Dumnezeu şi vom lupta împotriva voastră, oriunde va fi nevoie. Vă vom obliga neîntîrziat să ascultaţi şi să vă supuneţi Bisericii şi Maiestăţilor lor; vă vom cuceri pămînturile şi vă vom face sclavi pe voi, pe femeile şi pe copiii voştri, apoi o să vă vindem; ne vom însuşi bunurile voastre şi veţi cunoaşte puterea noastră de a vă face rău asemenea unor vasali nesupuşi, care nu-şi acceptă Stăpînul, îi rezistă şi i se opun. Afirmăm cu tărie că aceia care îşi vor pierde viaţa, dar şi

toate pagubele nu vor fi vina noastră şi nici a cavalerilor care ne însoţesc.“

Fray Bartolomeu observă chipul întunecat al lui Katari şi schimbările ce survin pe durata traducerii şi care arată, în cele din urmă, o neîncredere profundă. Cînd ar vrea să-i trimită la rîndu-i un semn de prietenie, care să stăvilească agresivitatea din discurs, prietenul său plecase deja.

Pizarro se apropie de Manco şi se înclină, de parcă ar fi vrut să-l îmbrăţişeze. Dar Manco nu se clinteşte de pe tron.

Trîmbiţele sună, iar stegarul flutură de două ori stindardul regal.

Manco se ridică şi, în cele din urmă, pleacă.

*

„Ea nu este aici.“

Pe tot parcursul ceremoniei, Gabriel s-a simţit pierdut în piaţa imensă, în mijlocul alor săi, în faţa chipurilor de nepătruns ale indienilor, iar în urechi îi sunau fragmente din *requerimiento.*

Ea nu este aici. E singurul lucru pe care îl poate gîndi, simţi, vedea, înţelege.

Ultima lor îmbrăţişare îl arde pe dinăuntru ca un foc nestins, ca o durere ce nu se domoleşte, ca o dorinţă care îl face să regrete că nu a fost şi mai violent decît ar fi vrut-o chiar ea, mai violent decît propria... teamă... Violent? Se miră şi reia: mai curînd tandru, de o nesfîrşită duioşie, mîngîindu-i trupul şi şoptindu-i acele vorbe lipsite de sens şi care dau totuşi preţul iubirii.

Uneori, o adiere de vînt mişca puţin poalele tunicilor, podoabele somptuoase din pene, evantaiele mari...

Uneori, o rază de soare stăruie pe chipul idolului Soare, dezvelit de preotul Villa Oma chiar în mijlocul pieţei, lîngă fîntînă.

Uneori, i se pare că surprinde o mişcare pe chipurile impasibile ale mumiilor care au sosit în piaţă, grandioase, pe tronurile lor de aur, înconjurate fiecare de o mulţime de slujitori şi de bogăţii, de parcă trecutul ar putea să domine prezentul.

Dar Gabriel nu ştie decît un singur lucru: cea pe care o iubeşte nu este aici. Singurătatea sa este cumplită, iar sîngele îi clocoteşte de neputinţă. Se uită la Manco avînd privire îngheţată de ură şi îi şopteşte cuvinte provocatoare şi dispreţuitoare, îl înjură şi îl provoacă la dueluri teribile. Dar Manco nu-l priveşte, nici pe el, nici pe Pedro Sancho de Hoz şi discursul acestuia, nici pe Felipillo: are ochii aţintiţi asupra lui Pizarro.

Cînd Manco se ridică, Anamaya îşi face în cele din urmă apariţia în spatele acestuia. Ar vrea să ţipe, dar trebuie să-şi muşte buzele ca să se stăpînească.

Pizarro îi îmbrăţişează pe toţi Nobilii incaşi, iar vacarmul strigătelor şi al cîntecelor răsună de pretutindeni, din fiecare colţ de stradă, din pieţe şi palate, din toată valea şi din munţi, şi poate chiar de dincolo de ei.

Bucurie, o bucurie absurdă şi o speranţă inexplicabilă – dar Gabriel tremurînd se bucură şi speră alături de ei, deşi gelozia încă îi mai otrăveşte sufletul.

Pămîntul întreg pare să se pună în mişcare pentru o sărbătoare care trebuie să dureze nopţi şi zile, o sărbătoare care trebuie să şteargă toate războaiele şi toată frica.

Pe cine încoronează? Cine triumfă?

Ce mai contează?

Toţi încep să danseze.

Gabriel şi Anamaya stau încremeniţi unul în faţa celuilalt, singuri şi împreună. Ei nu ştiu nimic, dar iubirea lor ştie tot.

26

Cuzco, ianuarie 1534

Nopţile se succed fără vreo deosebire: sînt pline de strigăte şi de cîntece, de chefuri şi de ospeţe. În Aucaypata, ca şi în alte părţi ale oraşului, în palate şi în cele mai îndepărtate *cancha*, urcioarele de *chicha* se golesc şi se umplu într-o mişcare neîntreruptă, iar vasele cu jăratic ard din zori şi pînă în noapte, aşa încît sînt hrăniţi şi vii, şi morţii. Mumiile aşezate pe tronurile lor de aur sînt scoase din temple, înconjurate de servitori ce le slujesc atenţi pare că se aud şoptind, că se aude ecoul puterii lor străvechi.

Chiar şi Gabriel aude acest murmur.

Mumiile îi şoptesc despre legenda Imperiului, despre lupte încrîncenate, despre zei care se ivesc în lumea muritorilor, despre duşmani răpuşi, despre Soare şi despre Fulger, despre singurătatea munţilor, acolo unde aerul este rarefiat şi stăpîn este numai condorul.

Nu a mai văzut-o pe Anamaya din ziua încoronării şi în timpul serbării îşi simţi frustrarea care i se transformă într-o amărăciune ce îl indispune.

În Palatul Cassana, de dimineaţă pînă seara, aerul duhneşte de sfaturile ţinute de guvernator şi de fraţii lui,

împreună cu Almagro şi Soto. La urma urmei, nu contează, căci nu este bine venit acolo. După afacerea cu statuia, don Francisco însuşi se încăpăţînează să-l evite. „Trădarea" sa îl transformă într-un paria, ca să zicem aşa, preafericit: n-are nici un chef să participe la chermesele astea ridicole. Nu-i rămîne decît să-şi găsească o ocupaţie în tot acest răstimp, ca să nu cadă pradă disperării în care îl împinge absenţa lui Anamaya. Atunci bate în lung şi în lat acest oraş ciudat, reţinînd zîmbetele copiilor şi ale bătrînilor, asemenea unui străin, aşa cum a devenit chiar faţă de prietenii săi.

– Gabriel!

Vocea îl face să tresară şi îşi duce instinctiv mîna la spadă.

– *Holà!*

– Hei, prietene, ştiu că te-am învăţat bine arta de a ataca şi de a te feri, însă nu ţin cu orice preţ să trag ponoase pentru asta, numai dacă este absolut necesar!

Gabriel zăreşte, în cele din urmă, în locul unor umbre ameninţătoare, siluetele enorme, dar prietenoase, ale lui Pedro şi Sebastian.

– Iertaţi-mă, prieteni, încercam...

– ... Pe Sfînta Fecioară, să ne eviţi! Numai asta faci! îl dojeneşte cu prietenie Grecul.

Dar nici zîmbetul larg, nici bunăvoinţa lui nu-l încălzesc prea tare.

– Am căutat un remediu pentru melancolia ta şi credem că am găsit... continuă Sebastian.

Deşi este prost dispus, Gabriel nu-şi poate reţine curiozitatea:

– Şi despre ce antidot puternic este vorba? Sămînţă de condor? Sînge de lama?

– Ceva mult mai bun decît toate astea! Ia nu mai bodogăni şi vino cu noi...

Gabriel, după o scurtă ezitare, îi urmează.

*

Cancha este cufundată în umbră, iar din clădiri se aud glasuri de femei asemenea unui ciripit de păsări.

Gabriel se trage un pas îndărăt, dar cei doi prieteni îl lovesc în spinare şi îl tîrăsc după ei. Le face voia, cuprins de toropeală.

În camera în care intră este cald. Ca în toate locuinţele incase, nu există nici o mobilă, doar o risipă de tapiserii, aşternuturi şi pături de lînă sau de pene multicolore. Sînt, în schimb, trei tinere care devin tăcute la intrarea lor, însă zîmbetele arată că îi cunosc deja pe cei doi camarazi ai lui Gabriel şi că nu se tem să-l cunoască şi pe acesta.

Tinerele sînt îmbrăcate în tunici colorate, pînă la genunchi, ce acoperă forme promiţătoare şi lasă descoperite picioarele dezvăluind astfel pielea de culoarea mierii care îi înnebuneşte pe spanioli.

– Noi luptăm împotriva barbariei ce-i determină pe bădărani să ia cu forţa tinerele... spune Sebastian cu o solemnitate prefăcută. Am auzit că *requerimiento* a fost primit cu bunăvoinţă de Inca şi de ai săi, am organizat o mişcare ce îşi propune să înveţe populaţia locală adevărata curtoazie a unui *caballero*.

Gabriel nu-şi poate stăpîni zîmbetul. Judecînd după zelul fetelor, se pare că lecţia a dat roade de timpuriu. Mîini uşoare îi ating umerii şi îl obligă să se aşeze pe cuverturi ce promit o moliciune care te încîntă.

– Eu nu... protestează el fără convingere.

– Tu nu mai spui nimic şi laşi totul în seama noastră.

Într-adevăr, este plăcut să se lase în voia lor. De ce vrei să te oboseşti într-o luptă neobosită şi zadarnică împotriva unui destin ostil? În încăpere domneşte o căldură plăcută. Tinerele se învîrt în jurul lor într-un balet cu mişcări exacte, le aduc de

băut în pocale de aur şi şoptesc în limba lor că străinii sînt foarte puternici şi chipeşi, privindu-se şi rîzînd, aşa cum fac toate fetele de pe lumea asta.

– Nu vreau să fiu necuviincios şi sper să mă ierte cuviosul Valverde, dar cred că păgînismul ăsta are ceva bun în el, comentează Candia, făcîndu-şi semnul crucii.

– Asta, prietene, o ştiu de cînd m-am născut, îi replică Sebastian.

– Da, dar după atîţia ani petrecuţi printre noi, în serviciul lui don Diego, apoi botezul, sabia... toate astea pot schimba un bărbat.... Priveşte fetele astea! Nu prea s-ar spune că o lectură nereuşită a cărţilor sfinte le-ar convinge să ne reziste...

– Dragul meu Pedro, aş spune chiar mai mult, s-ar zice că au citit alt fel de cărţi, în care se spunea că trebuiau să ne întîlnească şi să ne cunoască...

Gabriel îi ascultă, zîmbind fără să vrea. Oboseala, dezamăgirea, aburii beţiei care încep să pună stăpînire pe el – toate acestea îl conduc spre o lume unde singura filozofie, singura speranţă adevărată este să te laşi cuprins de braţele unei fete care îţi zîmbeşte.

Mîinile abile au scos deja vestoanele şi cămăşile celor doi prieteni. Zăreşte muşchii puternici ai lui Sebastian şi pe cei mai delicaţi, dar la fel de impresionanţi, ai lui Pedro Candia. Apoi simte cum nişte ochi negri, tineri, nevinovaţi şi întrebători, dar plini de o promisiune sigură, sînt aţintiţi asupra lui.

– Eşti drăguţă, îi spune el în quechua.

Tînăra nu se miră auzindu-l că îi vorbeşte în limba ei. Numai privirea i se mai intensifică, e mai blîndă, iar buzele întredeschise dezvăluie dinţii albi şi frumoşi care pot să ronţăie, dar pot, la fel de bine, să şi muşte.

Se aşază încet pe pat, ghemuită, foarte aproape, doar cît să-şi atingă trupurile, să îi simtă răsuflarea într-un sărut. Dar

se opreşte, fără să schiţeze un gest. Gabriel îi respiră parfumul de copaci şi de flori, închide ochii pentru a-l putea inhala mai bine, pentru a se lăsa pătruns de acest parfum care îi pătrunde în corp şi îl copleşeşte.

Trosnetul unui lemn în foc, un rîs înăbuşit, liniştea plăcerii tihnite şi uitare de sine. Mîna fetei îi atinge fruntea, coboară între sprîncene unde se opreşte pe cicatricea căpătată mai de mult în urma unei încăierări, zăboveşte pe buze... Gabriel închide ochii, dar nu o sărută, deşi începe să o dorească. Respiraţia i se accelerează şi are impresia că, pe neaşteptate, pieptul i se umflă, atunci cînd ea îi desface cămaşa şi îi atinge pielea ce se încălzeşte, arde, cere... „Dumnezeule, cît o doresc..." îşi spune cu mirare.

Dar în timpul acestor senzaţii, căzut pradă instinctului, se insinuează şi îl tulbură o şoaptă, un gînd. Încearcă să-l alunge ca pe o muscă nesuferită, dar gîndul nu dispare, dimpotrivă, răsună şi cheamă şi pe altele. „Anamaya, Anamaya, fugi şi nu fugi de mine, îmi scapi, dar nu-mi vei mai scăpa..." Deschide ochii, în timp ce tînăra îi scoate cămaşa. Simte, ba chiar îşi impune, crisparea şi alungarea dorinţei.

Priveşte în jur şi vede încăperea şi pe cei doi prieteni ai săi pierduţi deja într-un iureş de mîngîieri. Ochii fetei îl privesc mereu, ochi mijiţi, ca şi cum l-ar privi printre nişte obloane. Îi opreşte mîinile şi ea îi permite acest gest. Mereu această absenţă plină de mirare, acest abandon... Vei avea tot ceea ce vei dori, orice... Această libertate şi această putere îl fac să zîmbească şi i se par extrem de derizorii.

O ridică de pe pat şi o ţine dreaptă în faţa lui. Îi mîngîie părul, fata închide ochii la rîndul ei şi pare că toarce ca o pisică. El se ridică, îşi strînge cămaşa pe umeri şi o lasă să vină spre el.

Gabriel se clatină.

Dansează pe o muzică tăcută ce îl smulge din ardoarea dorinței și-l duce spre tandrețe. Încetișor, fără să o bruscheze, după cum nici ea nu l-a bruscat. „Te doresc, șoptește ca pentru sine. Dar nu într-atît, încît să-mi pierd răbdarea și să nu o mai aștept pe ea... Cît de teribilă este această așteptare! Dar tu m-ai făcut să înțeleg că nu există nimic mai plăcut decît această așteptare..."

Corpul i se relaxează încet și, atunci cînd o îndepărtează, fata îi zîmbește.

– Ești drăguță, ești drăguță, dar... repetă el și privirea lui încheie fraza.

Îi trimite din vîrful degetelor o sărutare, pe care fata o primește cu aceeași privire lipsită de mirare, iese din cameră, străbate *cancha* și ajunge în stradă, unde respiră cu nesaț aerul Anzilor.

Chiar atunci, se abate asupra lui o ploaie de lovituri.

*

Preț de o clipă, trupul său refuză să simtă altceva decît căldura din camera pe care tocmai a părăsit-o, mîngîierile ușoare, intensitatea dorinței și acea plăcută, acea minunată senzație de eliberare ce-l cuprinsese. Apoi, lovitură după lovitură, violența îl trezește, iar neputința îl înfurie și îi aduce lacrimi în ochi.

Sînt patru: doi l-au prins pe la spate și îl țin, în ciuda eforturilor sale furibunde de a se elibera și alți doi îl lovesc, cu metodă, cu pumnii și cu picioarele.

Nu vorbesc. Aude numai răsuflarea și mîrîiturile lor, o dată cu zgomotul acela straniu pe care întîrzie o clipă în a-l identifica: horcăitul acela ce îi urcă din piept, horcăitul slăbiciunii sale, al puterilor sleite în eforturi inutile de a scăpa sau de a scăpa de durerea provocată de ploaia de lovituri.

Noaptea ascunde chipurile atacatorilor, ba mai mult, au avut grijă să-şi acopere nasul şi gura cu basmale. Din cînd în cînd, zăreşte un vîrtej de ochi negri.

Îl cuprinde ameţeala şi, în acelaşi timp, îi trece pe dinaintea ochilor o ceaţă roşie: este sîngele cald care îi curge din cap orbindu-l şi care se face una cu sudoarea, cu lacrimile, cu mucii... Ceva prostesc, dar important îi mai stăruie în rărunchi şi îl determină să nu leşine, să continue să se bată... Să se bată? Mişcări dezordonate, gesturi la fel de eficiente ca acelea ale unei broaşte – şi totuşi un refuz care le face şi mai îndîrjite.

Prin minte îi trec frînturi de fraze, rămăşiţe dintr-o gîndire coerentă: „Dacă ar fi vrut să mă ucidă..." Dacă ar fi vrut să-l ucidă, acum ar fi fost deja mort, cu capul spart şi sabia la patru paşi lîngă el.

Leşină, continuînd să lupte chiar şi nemişcat. I se pare că zăreşte plutind deasupra lui trăsăturile feţei frumoase şi zîmbitoare şi buclele brune, aranjate cu grijă ale lui Gonzalo, asemenea unui înger al răului.

Oare această vedenie precede într-adevăr leşinul său? Ori nu este decît prima imagine a unui coşmar care îl copleşeşte?

Zace în mijlocul străduţei ca un om beat.

Dar pe la colţurile buzelor i se prelinge sînge.

27

Cuzco, ianuarie 1534

– Bietul meu prieten...

Pizarro îl priveşte cu ironie, dar şi cu tristeţe, cu dispreţ şi milă. Gabriel simte că atacatorii nu au ratat nici un colţişor al trupului său, dar, de cînd a reuşit să se tîrască pînă la Palatul Cassana, nu a avut curajul să se privească în oglindă.

– Ai trecut pe la Juan de Balboa?

– Nu vă faceţi griji pentru mine, don Francisco, nu am nevoie de spiţer.

– Nu prea ştiu de ce ai într-adevăr nevoie, fiule... Sfaturi? N-ai dus lipsă, numai că nu le-ai ascultat...

Guvernatorul are grijă ca peste tot unde merge, indiferent că locuieşte într-un palat sau într-un cort, încăperea lui să fie la fel. Un pat îngust, o masă, două scaune, un portret al Preasfintei Fecioare, atît de dragă lui. Îi face semn să ia loc, dar tînărul nu poate sta decît în picioare, pe jumătate răpus de durere.

– Şi fiindcă tu nu vrei să asculţi de nimeni, am să te ascult eu.

– Don Francisco, nici măcar nu m-aţi întrebat cum de am ajuns în halul ăsta.

– Trebuie să te întreb?

Un surîs vag, lipsit de ironie, luminează fața slabă a guvernatorului.

– Nu trebuie să mă întrebați și asta pentru simplul motiv că știți prea bine ce s-a întîmplat.

– Mă acuzi?

– Să vă acuz, don Francisco... Pe cinstea mea, nu știu cum să numesc ceea ce vă reproșez...

– Povestește-mi, asta o să te scutească de grija de a-i găsi un nume.

– Frații dumneavoastră, don Francisco, frații dumneavoastră...

Numai ce le-a pronunțat numele, că Gabriel s-a și făcut livid. Neam ticălos de frați de rahat...

– Ei bine? Ce-i cu frații mei? întreabă liniștit Pizarro, care se preface că nu observă furia lui Gabriel.

– Don Francisco, nu s-au mulțumit să fie numai hoți și să nu aibă mai multă omenie decît niște porci, nu s-au mulțumit doar să dezonoreze numele dumneavoastră prin lașitate, lăcomie, prefăcătorie...

Aproape că se sufocă atunci cînd le enumeră „calitățile", iar Pizarro îl întrerupe ridicîndu-și mănușa neagră:

– Nu mai spune nimic, tinere! Nici o vorbă.

Cei doi bărbați se înfruntă din priviri. Gabriel tremură:

– Doar faptul de fi fost umilit îmi îngăduie să vă mărturisesc un adevăr pe care toată lumea îl șoptește și pe care toată lumea vi-l ascunde.

Pizarro izbucnește într-un rîs sec:

– Şi crezi că nu-l știu? Crezi că nu știu de ce au venit cu mine și ce așteaptă? Crezi că am sosit la Cuzco orbit de legături de sînge?

– Don Francisco, de multă vreme nu mai știu ce să cred, spune Gabriel cu o amărăciune copleșitoare.

– Tocmai asta e, tinere, chiar asta e: nu mai ştii ce-i cu tine de cînd ai văzut-o pe acea preoteasă cu ochi albaştri, de cînd te-ai dedat la nu ştiu ce manevre cu statuia aia de aur... sentimentele ţi-au luat locul raţiunii şi, în plus, îmi mai şi insulţi fraţii.

Deşi nu vrea, Gabriel încasează lovitura. Pizarro atinge o coardă despre care Gabriel ştie că se află într-o zonă tulbure. Totuşi, aşa cum a constatat-o adesea, exact în acest moment se calmează şi poate gîndi limpede, aşa ca în bătălii.

– Recunosc că aveţi dreptate, don Francisco. Dar în această dreptate – şi chiar în confuzia mea – dumneavoastră greşiţi...

– Explică-mi!

– Îi consideraţi pe fraţii dumneavoastră un rău necesar, dar care poate fi ţinut sub control, aşa cum procedaţi cu don Diego de Almagro şi cu toţi cei care v-au urmat. Le sînteţi superior. Dovediţi mai mult curaj şi tărie, aspiraţi mai sus decît ei şi doriţi şi altceva decît aur. Judecaţi limpede şi mîna nu vă tremură: sînteţi un conducător şi ei nişte cîini care latră în jurul dumnea-voastră. Aici aveţi dreptate. Dar nu vedeţi că aceşti oameni – fraţii dumneavoastră, don Diego – sînt gata să se revolte împotriva dumneavoastră şi nu aşteaptă decît un moment de slăbiciune ca să o facă...

– Fraţii mei?

– Fraţii dumneavoastră nu vă vor lovi, dar vă vor cauza atîta rău, încît loviturile pe care le-am primit eu azi să pară nişte mîngîieri de femeie.

Pentru prima oară, pe faţa lui Pizarro se citeşte o uşoară uimire, un fel de perplexitate, ce nu-i este proprie. Cei doi bărbaţi se privesc îi ochi în liniştea ce se lasă. În această privire este cuprinsă întreaga lor poveste neobişnuită – şi acea afecţiune care îi uneşte uneori, s-ar zice, chiar împotriva voinţei lor.

În cele din urmă, don Francisco își deschide brațele:

– Pînă la urmă ții la mine!

– Nu încape îndoială, don Francisco!

Chipul lui Pizarro se luminează:

– Desigur... Este un lucru bun pentru un student! Mda, asta n-are importanță! Am să te ajut, fiule!

– Să mă ajutați?

– Ba chiar am să te salvez!

Gabriel îl ascultă pe guvernator fără să-l întrerupă. În timp ce ascultă, se simte făcut bucățele, bătut mai tare decît ce a încasat adineauri.

Iese clătinîndu-se din Castelul Cassana, iar lumina îl orbește și merge bîjbîind spre fîntînă.

Cînd începe să plouă, e singur.

*

Ziua se apropie de sfîrșit.

Nu se mișcă.

Umiditatea, frigul, căldura care revin, durerile schimbătoare – nimic nu-l mai afectează cu adevărat, decît acele cuvinte care îi răsună în minte.

Se face seară.

Prietenii vin, se uită la el cu ironie sau cu milă. Unii îl strigă. Nu ia în seamă șoaptele. Rămîne cu privirea ațintită cu obstinație spre înalt: munții, fortăreața a cărei umbră o urmărește o dată cu apusul soarelui.

Se lasă învăluit de nemișcarea și de răcoarea nopții.

O torță se apropie și îi luminează obrazul. Își ridică mîna pentru a se păzi de lumina orbitoare:

– Cine îmi vrea binele? ricanează.

– Eu.

– Și tu ești precum celălalt, vrei să mă salvezi și tu?

Bartolomeu nu îi răspunde. Îl ia uşurel de braţ şi îl ridică. Gabriel nu se opune. De ieri, numai asta a făcut: s-a opus – tinerei cu ochi negri, loviturilor, vorbelor guvernatorului. S-a săturat să se tot bată cu toţi şi cu toată lumea.

Traversează Palatul Cassana cu paşi înceţi. Bartolomeu îl conduce ca pe un infirm pînă în camera sa.

Încăperea este luminată de un muc de lumînare care îşi răspîndeşte flăcările de un galben-pal pe feţele lor. Gabriel se lungeşte pe pat foarte atent şi stăpînindu-şi gemetele ce îi vin pe buze din cauza trupului care îl doare. Bartolomeu se aşază şi el pe pat şi îi pune mîna cu degetele lipite pe piept. Gabriel se lasă în voia lui. Cînd respiraţia i s-a mai potolit, călugărul îi vorbeşte în cele din urmă.

– Ei bine?

Gabriel simte cum supărarea îl sugrumă. Ar vrea să vorbească, dar nu poate şi toată singurătatea, neputinţa, mînia sa, totul se îngrămădeşte undeva între buze şi inimă. I se pare că s-a transformat într-un şuvoi de hohote incoerente.

Bartolomeu rămîne tăcut şi îl lasă să plîngă. Îl mîngîie cu mîna lui ciudată şi cu ochii săi cenuşii care îl privesc plini de prietenie şi de curiozitate.

– Şi mai vorbeşti de un războinic! spune Gabriel în cele din urmă.

– Cine spune că războinicii nu plîng?

– Te pricepi să vorbeşti, frate...

Bartolomeu se mulţumeşte să îi zîmbească.

– A spus că trebuie să-l urmez. Că va părăsi Cuzco în curînd pentru a întemeia capitala regatului şi că are nevoie de mine. A spus că, dacă aş rămîne la Cuzco, aş muri şi că mort n-aş mai fi de folos nimănui. Că, dacă aş rămîne la Cuzco, ar muri şi *ea,* fiindcă fraţii lui nu s-ar da înapoi de la nimic pentru a-şi satisface dorinţa de răzbunare... A spus că e un ordin. Şi că într-o zi ne vom întoarce...

– Ce o să faci?

– Eşti nostim, frate! Sigur că o să-l urmez. Fiindcă are dreptate, fiindcă a găsit cuvintele adevărate, dar odioase. Ştie prea bine că nu mă tem de blestemaţii lui de fraţi, dar ştie la fel de bine că mă tem pentru ea mai mult decît pentru propria viaţă.

– Cu ce pot să te ajut?

Gabriel îl priveşte mirat:

– Pe mine? Cu nimic. Ce ai vrea să faci pentru mine?

– Ce îmi ceri...

– Doar atît! Zău, frate, Dumnezeu îţi face cunoscute cele mai de nepătruns dintre căile sale...

– Spune odată!

Bartolomeu îi zîmbeşte în continuare. Gabriel visează şi îşi deapănă visul cu glas tare.

– Ceea ce aş vrea... ceea ce aş vrea...

– O să încerc, zice Bartolomeu.

Gabriel rămîne cu gura căscată de uimire:

– Cum...

– Nu asta vrei? O să încerc, ai încredere.

Călugărul se ridică şi dispare luînd cu el şi lumînarea, mai înainte să apuce să mai spună ceva Gabriel.

28

Kenko, ianuarie 1534

Gabriel nu mai ştie de cînd îl urmează pe Pitic.

Uneori, se simte cuprins de un fel de amorţeală şi nu-şi mai dă seama dacă merge sau dacă îl poartă drumul, asemenea unei panglici pe care alunecă tras de o mînă invizibilă.

La început, mintea sa elabora neîntrerupt ipoteze. Fortăreaţa Colcampata? Apoi casele au dispărut, zidurile au devenit tot mai rare, au lăsat în urmă turnurile Cetăţii Sacsayhuaman. Nu mai contează prea mult direcţia nord-est pe care a bănuit-o cînd au plecat. Cum merge cu braţele deschise înaintea lui, i se pare că, în mod ciudat, înoată printre stele. Noaptea este largă, cuprinzătoare, infinită – înghite pămîntul.

Rănile i-au dat pace, durerile i-au amorţit. „Ce fiinţă bizară mai este şi omul", filozofează el şchiopătînd: disperat în zori, dar cu inima uşoară, aproape fără griji, oricît de mărunte ar fi promisiunile nopţii.

Nici măcar certitudinea că va pleca nu i se mai pare aşa de crudă: mîine, mai tîrziu... Adevărul se află undeva în inima nopţii acesteia, şi nu în ameninţările guvernatorului.

Nu recunoaşte locul, dar i se pare că, lăsînd Cuzco în urmă, a nimerit într-o altă lume. Aerul este mai rarefiat,

dealurile cu formă rotundă sînt numai piatră fără pic de vegetaţie, noaptea s-a lichefiat... Călătoreşte în spaţiu şi în timp, şi crede că simte prezenţa zeilor.

Piticul nu a rostit nici un cuvînt, nu a dat curs propunerilor sale. Poate că este cel dintîi locuitor al acestei lumi diferite, spre care se îndreaptă.

În momentul în care Piticul se abate din drum pe neaşteptate, Gabriel îl urmează fără să ezite şi se îndreaptă spre o zonă stîncoasă a cărei întindere nu o descoperă decît în ultima clipă: un fel de amfiteatru natural, în jurul căruia sînt scobite nişe asemănătoare celor din temple şi din cele mai frumoase palate. Cînd se întoarce, Piticul dispăruse.

În mijloc, găseşte o stîncă de care se apropie şi în faţa căreia se opreşte căzînd. Nu ştie ce reprezintă, dar simte cum vibrează în jur întreaga ei putere.

– Un om şi-a pus mîna pe piatră. Atunci s-a născut un zeu.

– Credeam că nu o să te mai văd, îi spune simplu Gabriel.

Îi răspunde un rîs:

– Nici nu mă vezi, deocamdată. Vino cu mine!

Într-adevăr, oriunde îşi întoarce privirea, Gabriel nu descoperă decît o umbră mişcătoare care-l duce pe un drumeag în pantă uşoară, spre o grotă săpată în deal.

– Anamaya...

Gabriel ezită atunci cînd au ajuns la intrarea în grotă, după ce au urcat nişte trepte mari de piatră.

Coboară alte cîteva trepte şi se opreşte într-o beznă mai profundă decît noaptea. Pe bîjbîite, caută cu mîinile un obstacol, dar nu întîlneşte decît aerul umed şi răcoros, ce vine din măruntaiele pămîntului. Inspiră o mireasmă de ierburi arse, un parfum dulceag care îi place şi, în acelaşi timp, îl îngreţoşează.

Mai face cîţiva paşi, dar îşi pierde echilibrul şi cade. Strigătul de durere vuieşte în grotă:

– Anamaya!

Aude ecoul surd al propriei voci. Nici un răspuns, doar chemarea vană ce se izbeşte dintr-un perete în celălalt al grotei:

– Anamaya!

– Vino...

Aude şoaptele de undeva, de aproape, şi o urmează fără teamă. Anamaya îl prinde de mîini şi i le pune pe un fel de altar, pe o masă din piatră.

– Ţi-am spus că voi fi aici...

– A trecut atît de multă vreme de atunci...

– Ţi-am spus să ai încredere în mine...

Anamaya îşi pune mîinile peste cele ale lui Gabriel, i le trece peste braţe, peste umeri, peste gît – peste tot pe unde este rănit – fără ca tînărul să simtă durerea. Totuşi, se crispează.

– Nu te teme...

Îşi închide ochii şi se lasă în voia mîinilor ei care i se plimbă pe trup, ca o adiere şi precum curgerea unui pîrîu. Îl cuprinde o toropeală minunată, o căldură căreia i se abandonează. Respiraţia i se domoleşte, iar trupul i se relaxează.

– Bărbatul cu ochi cenuşii l-a găsit pe Katari şi i-a spus că ai nevoie de mine...

– Bartolomeu?

– Nu ştiu cum îl cheamă. Katari şi cu el se întîlnesc adesea şi se învaţă unul pe celălalt...

Gabriel face un gest de nerăbdare:

– Anamaya, am primit ordin să plec.

– Ştiu.

Gabriel este stupefiat de glasul ei calm şi încearcă să afle adevărul, privind-o drept în ochi.

– Aici te pîndesc prea multe pericole. Gabriel trebuie să pleci...

– Manco?

– Ţi-am spus că Manco nu îţi va face nici un rău. Mă gîndeam la ai tăi, ştii prea bine.

– Mai sînt şi alte pericole pe care nu le ştiu?

– Întotdeauna există pericole de care nu ştim, zîmbeşte Anamaya. Cel care se îndoieşte de asta este un mare ignorant.

– Sau un înţelept.

Îi ghiceşte zîmbetul:

– Sau un înţelept, într-adevăr. Totuşi, trebuie să pleci.

Gabriel ascultă liniştea şi respiră mireasma stranie ce persistă în aer:

– Unde sîntem?

– Într-o *huaca*, unul dintre locurile noastre sfinte. Există cu sutele de jur împrejurul oraşului Cuzco. Sînt dispuse în aşa fel încît formează o roată al cărei centru este capitala noastră. În unele sînt comori ce vor fi o pradă uşoară pentru ai voştri, dar altele sînt aşa de bine ascunse, încît nu le veţi descoperi niciodată.

– S-au făcut sacrificii?

Simte cum Anamaya ezită, cum are un moment de reticenţă:

– Da, s-au adus sacrificii.

Gabriel înţelege deodată, ca şi cum ar fi avut o revelaţie, mirosul ce-l sufocă. Este mirosul de carne arsă, de sînge scurs... Un frison de gheaţă îi străbate şira spinării.

– Vino, să ieşim, îi spune Anamaya, care îşi dă seama de tulburarea lui şi îl scoate afară din grotă.

Aerul proaspăt îi face bine şi, după bezna din grotă, stelele strălucitoare îi dau impresia că s-a făcut ziuă. Ajung în vîrful locaşului sacru, după ce au urcat o scară de piatră.

– Vin vremuri grele, îi spune ea.

– Şi din cauza asta trebuie să dispar?

– Există această pace, această pace plină de minciuni şi de prefăcătorie...

– Vorbeşti de Manco? De ai tăi?

– Vorbesc de toţi, Gabriel...

– Din cauza asta trebuie să plec? Răspunde-mi!

Involuntar, glasul i-a devenit aspru. Anamaya îi răspunde cu dezamăgire:

– Nu. Trebuie să trăieşti, înainte de toate trebuie să trăieşti!

Gabriel se linişteşte ascultînd-o. Cu toate acestea, duioşia sentimentelor nu este de ajuns pentru a stăvili neliniştea ce ţîşneşte din adîncul său, ca un izvor întunecat.

În vîrful dealului susură un pîrîu a cărui albie a fost modificată şi apele sale curg acum în zigzag. Stîncile par a fi sculptate în formă de figurine, iar în mijlocul nopţii apar două protuberanţe de piatră, rotunde ca două parîme.

Gabriel o priveşte întrebător. Anamaya se mulţumeşte să zîmbească şi să-l ia în braţe.

Se întind chiar pe piatră.

Gabriel nu mai simte durerea.

– Spune-mi de ce... începe el.

Anamaya îi astupă gura cu o mînă delicată:

– Priveşte cerul, priveşte stelele... Şi nu mai întreba de ce, îi spune ea.

Călătoresc împreună.

Gabriel uită tot ce nu ştie, toate întrebările şi toate îndoielile. Sare ca o puma, zboară asemenea unui condor, scapără pe cer asemenea unui fulger. Iar în tot acest răstimp, ţine în mîna sa mîna lui Anamaya. Nu rostesc nici un cuvînt.

Îl ridică şi se ghemuieşte la pieptul lui.

Este emoţionat, fiindcă ea îi transmite propria slăbiciune şi, păstrînd mereu tăcerea, suferinţa datorată plecării lui, poate şi neliniştea ei atît de omenească şi de simplă.

Cînd se depărtează puţin de el, îl priveşte îndelung ca să-i citească tot ceea ce el doreşte: să-i vadă întreaga

existenţă, ceea ce el ştie sau ghiceşte, ceea ce ea ţine ascuns în străfundurile inimii lui.

– Priveşte, rosteşte ea, în cele din urmă.

Lumina lunii descrie o linie în jurul a două pietre rotunde, ce par nişte ochi limpezi şi strălucitori în noapte. Umbra conturează trupul unei feline ameninţătoare şi calme.

Puma.

Gabriel nu mai întreabă nimic.

*

În zori, Anamaya dispăruse deja.

Ochii pumei au devenit două pietre rotunde din vîrful unei stînci.

Nu coboară spre grotă.

O porneşte spre Cuzco ştiind, cu toată fiinţa sa, că drumul va fi mai lung.

PARTEA A PATRA

29

Cuzco, iulie 1535

În acea zi de iulie, fraţii guvernatorului ajung dis-de-dimineaţă la palatul lui Inca Manco. Este aşa de devreme, încît negura zorilor nu s-a risipit şi pluteşte peste culturile sacre de porumb din faţa Colcampatei.

Pălăria lui Gonzalo este împodobită cu nişte minunate pene albastre şi galbene, iar cea a lui Juan, în mod curios, cu o panglică albă. Rîd în hohote ce se izbesc de zidurile străduţei, amestecîndu-se cu tropăitul pe care cizmele lor şi ale grupului de zbiri ce îi însoţeşte îl fac pe caldarîm.

La intrarea în *cancha* regală, războinicii incaşi par să păzească poarta sub comanda unei căpetenii a cărui cască este cu totul lipsită de podoabele de aur. Gonzalo îşi pune mîna pe pieptul căpeteniei şi o împinge cu dispreţ. Prefăcîndu-se indignat de acest gest, Juan îl prinde de gulerul hainei:

– Fii atent, Gonzalo! Nu uita că am venit aici ca prieteni!

Observaţia îi stîrneşte lui Gonzalo hohote de rîs şi de la el se molipsesc şi ceilalţi. Sub privirile neputincioase şi umilite ale războinicilor incaşi, îşi aranjează hainele şifonate şi se încolonează cîte doi în rînduri impecabile, de parcă ar avea de

trecut în revistă garda unui palat din Andaluzia. Trec în marş de prima curte a *canchei* şi intră în cea de a doua.

Don Gonzalo, cu un zîmbet radios pe chipul său frumos, îşi conduce oamenii chiar spre poarta imensei clădiri. Gărzile tinere îşi ridică sulițele. Un spaniol ţîşneşte înaintea celor doi fraţi ai guvernatorului. Nici măcar nu mai trebuie să facă un pas, căci, după o scurtă ezitare, gărzile renunţă la paza lor de paradă.

Gonzalo trece primul pragul. Manco este în picioare, în faţa concubinelor şi a soţiilor sale. Acestea, cu ochii în pămînt şi trupul aplecat, au fiecare cîte o tunică diferită, la fel de fină ca penele păsărilor. Una dintre ele observă apariţia străinilor. Ţipă scurt, fără să îndrăznească să-şi ridice capul. Manco se crispează. Din cauza surprizei, trăsăturile feţei îi devin rigide printr-un gest mînios, pe care şi-l stăpîneşte imediat.

– Te salutăm, Sapa Inca! spune Gonzalo, făcînd o plecăciune.

Privirea lui Manco revine asupra *unku*-rilor ignorînd întreruperea. Ezită ostentativ să aleagă, nu se grăbeşte.

– Să-l lăsăm să se îmbrace, sugerează Juan, întorcîndu-se deja cu spatele.

– Desigur, frate! Doar nu sîntem sălbatici, ricanează Gonzalo în timp ce avansa.

Se apropie aşa de mult de una dintre soţii, încît femeia se dă un pas îndărăt, evitîndu-i privirea. Gonzalo ia tunica pe care femeia i-o pregătise lui Inca. O scutură. Spaniolii izbucnesc în rîs atunci cînd şi-o lipeşte de haină pînă nu i se mai vede decît gulerul plisat, ridicîndu-şi barba îngrijită şi clipind ca o fetişcană.

– Mi-ar veni bine şi mie haina asta de rege! rosteşte cu o ironie rece care stîrneşte hohote groase de rîs.

Manco rămîne indiferent la glumele spaniolilor şi nu catadicseşte să le arunce măcar o privire. Arată cu degetul spre un *unku* albastru-închis, împodobit cu motive geometrice purpurii. În ciuda glumelor proaste ale spaniolilor, două femei îl ajută tremurînd să-şi pună tunica, iar o alta îi întinde o *manta* împăturită pe care este aşezată *borla* regală.

Patio-ul este plin de o mulţime de bărbaţi şi de femei, Nobili şi servitori care, atraşi de scenă, protestează şi şoptesc. În lumina piezişă a dimineţii, ochii le strălucesc de spaimă faţă de umilinţa lui Inca.

– Gonzalo...

Juan se întrerupe ca să vadă ceea ce stîrneşte rîsete şi ţipete în jur. Gonzalo a smuls din mîinile unei servitoare una din tunicile refuzate de Inca.

Se apropie de o concubină şi, arătîndu-i *unku*-ul, o invită să-l îmbrace. Femeia se apără neputincioasă, mai speriată de sacrilegiu decît de agresivitatea străinului.

– Îi place, trebuie doar să o încurajăm... spune Gonzalo.

Celelalte femei s-au strîns în colţul cel mai îndepărtat al camerei, iar Manco, la fel de impasibil, nu-şi mişcă nici măcar un deget. Abia dacă îşi dă seama de ce se petrece în jur. Este la fel de indiferent cînd tînăra cade în genunchi pentru a scăpa de Gonzalo.

Atunci se aude o voce pe care o recunosc toţi:

– Domnilor, Inca nu primeşte niciodată oaspeţi în odaia sa! Vă rog să mergeţi în patio şi vă va primi aşa cum doriţi.

Grupul de spanioli tresare şi se îndepărtează bombănind. Din prag, Anamaya, cu ochii albaştri, oţeliţi de furie, străpunge cu privirea fiecare faţă. Gonzalo tresare, apoi izbucneşte în rîs văzîndu-şi fratele că schiţează o reverenţă.

– La drept vorbind, frumoasă doamnă, sosiţi chiar la momentul oportun: încă nu ştiţi, dar vom avea nevoie de domnia voastră.

Anamaya nu-şi ia ochii de la cei doi fraţi. Îşi stăpîneşte dispreţul şi furia ce o copleşesc, dar şi teama. Rămîne dreaptă şi mîndră, şi chiar şi Gonzalo trebuie să-şi plece fruntea în faţa ei.

*

– Ne-ai minţit, mîrîie Gonzalo. Ne-ai promis aur. Unde este?

Se plimbă şi gesticulează în lumina soarelui. Manco stă pe *tiana* şi tace, iar Anamaya, ceva mai retrasă, nu-i slăbeşte din ochi pe spanioli. În partea cealaltă a curţii interioare, departe de străinii grupaţi într-o coloană ameninţătoare, se înghesuie Nobilii care s-au grăbit să vină în *cancha* regală.

– Au trecut deja trei luni, trei luni de cînd, tu, Sapa Inca ne-ai promis aur, continuă Gonzalo, cu degetul îndreptat către Manco. Şi ne-ai promis-o în semn de prietenie şi de respect faţă de regele nostru care este şi al tău, şi pentru a ne dovedi că zvonurile unei revolte sînt fără temei. Au trecut luni de zile de atunci, iar noi abia dacă am primit nişte farfurii şi alte fleacuri pe care le-ai şterpelit de la servitori.

În patio, se face tăcere în momentul în care acesta se opreşte.

Peste *cancha* zboară nişte pasări care ţipă. Umbrele lor mişcătoare trec asemenea unor săgeţi între spanioli şi nobilii incaşi. Juan Pizarro caută insistent privirea lui Anamaya. Dar aceasta nu-i acordă mai multă atenţie decît celorlalţi. În cele din urmă, Manco surîde şi arată spre curtea palatului, spre ziduri, spre odaia sa:

– Vezi aur pe undeva, pe aici, prietene? întreabă el, cu un glas ciudat de blajin. Au trecut două ierni de cînd aţi intrat în Oraşul Pumei. Aminteşte-ţi! În ziua sosirii tale, aurul se găsea peste tot, pe ziduri, în fiecare odaie din *cancha*, în grădinile

mele, la Nobilii de la curte! Concubinele şi soţiile mele purtau bijuterii de aur în plete! Tocmai te-ai jucat cu una dintre ele. Ai văzut vreo bijuterie de aur la ea? Priveşte-mi Nobilii, frate al guvernatorului! Priveşte-le urechile! Poartă ei discuri de aur? Nu, doar cercei de lemn. Priveşte-le braţele, pieptul! Nu au bijuterii, aşa cum nu au nici ţăranii. Asta fiindcă v-am dat tot. Unde aş mai putea găsi, de vreme ce se află în mîinile voastre? Cum aş mai putea să-l ascund de vreme ce sînteţi stăpînii acestei ţări?

Gonzalo îl priveşte cu un zîmbet răutăcios:

– Minţi, spune el răspicat, cu degetul îndreptat spre el. Ştiu că în ţara asta mai există aur. Mult aur!

– Ai mai văzut aur, prietene străin? Spune-mi unde şi voi ordona imediat să ţi-l aducă!

Gonzalo se apropie tiptil de Manco gata să-l scuipe, dar îşi ridică privirea spre Anamaya:

– Ştii bine despre ce aur vorbim... Unde este statuia de aur pe care a cerut-o fratele meu, guvernatorul? Şi-a pierdut răbdarea, iar eu încă şi mai mult. De luni de zile ne duci cu vorba. În trei zile vreau să văd statuia în casa mea!

Se face linişte. Juan face şi el un pas înainte.

– Lucrul acesta nu este cu putinţă, îi răspunde Anamaya, răspicat.

– Ah! Şi de ce mă rog, doamnă? întreabă Gonzalo, pe tonul cel mai politicos cu putinţă.

– Fiindcă statuia aceea nu mai este în lumea aceasta. S-a alăturat Strămoşilor, în Ţara Soarelui Apune.

Preţ de o clipă, Gonzalo se uită la ea mirat, ridicîndu-şi sprînceana, străduindu-se să priceapă sensul acestor cuvinte. Îşi ridică braţul, de parcă ar vrea să lovească. Un murmur se ridică din rîndurile incaşilor. Dar îşi lasă mîna cu o gingăşie calculată pe umărul lui Manco:

– Prietenul meu, Inca, nu este el oare Fiul Soarelui? Nu are el putere peste vii şi peste morţi?

– Nu aveţi dreptul să-l atingeţi pe Inca! îl apostrofează sec Anamaya.

– Să fim serioşi, prietenul meu Inca va accepta bucuros o clipă de intimitate care îi oferă prietenia unui om de bine... vedeţi, la noi, este un sentiment cald ce se exprimă firesc, prin zîmbete, îmbrăţişări... cadouri...

Gonzalo, mereu cu zîmbetul pe buze, îşi ia mîna de pe umărul lui Manco la fel de violent cum îl strînsese. Inca încearcă să găsească o atitudine demnă, în timp ce Gonzalo revine însoţit de unul dintre soldaţii spanioli, căruia îi face semn cu bărbia să se apropie. Bărbatul poartă pe umăr un sac. Îl deschide şi scoate un lanţ de fier şi un lacăt greu, de oţel. Gonzalo îl aruncă la picioarele lui Manco:

– Vezi, eu nu sînt ca tine. Ţi-am adus un cadou preţios.

Manco şi Anamaya privesc lanţul.

– Imaginează-ţi, prietene Inca: este acelaşi lanţ cu care fratele *meu* guvernatorul l-a protejat pe fratele *tău* Atahualpa – Inca mort – de afecţiunea alor săi. M-am gîndit că s-ar putea alătura comorilor sale şi că ar avea un loc important. Mă înşel cumva?

În patio este o linişte de mormînt.

– Aştept să-mi dai, în schimb, modestul cadou despre care ţi-am vorbit.

Nici Manco, nici Anamaya nu s-au clintit la auzul ameninţării. Totuşi, nobilii şi gărzile din *cancha* s-au apropiat destul de mult de spanioli, care s-au grupat încet cu scopul de a-l apăra, în jurul conducătorilor lor. Juan îşi pune mîna pe braţul fratelui său şi surîde dezolat spre incaşi.

– O clipă, frate... Ai uitat că avem să-i facem o propunere lui Sapa Inca?

Îşi scoate pălăria şi se închină în faţa lui Manco, printr-o reverenţă ce se vrea plină de respect:

– Sapa Inca, este adevărat că sîntem dezamăgiţi că nu am văzut nici pînă acum acea statuie despre care toată lumea zice că este mai frumoasă decît toate celelalte, spune Juan pe un ton împăciuitor. Se spune despre noi că iubim mai mult aurul decît prietenia. Şi nu este drept. Căci, vezi, pe noi nu ne supără că nu avem această statuie, ci neîncrederea ce reiese din atitudinea ta... Unii dintre noi cred că asta e chiar dovada că vrei să lupţi împotriva noastră! Sigur că nu-i credem. Şi pentru acest motiv, am să-ţi fac o propunere pe care, dacă o vei accepta, nici unul nu se va mai îndoi de prietenia noastră ...

Juan tace o secundă cît să lase timp cuvintelor sale să-şi atingă ţinta. Vorbeşte cu glas aşa de liniştit şi de conciliant, încît tensiunea se atenuează. Manco însuşi se destinde. Înclină capul şi priveşte puţin mirat spre pălăria pe care Juan o agită înaintea lui:

– Sapa Inca, azi mi-am pus la pălărie o panglică de mătase albă. În ţara de unde vin, asta înseamnă că vreau să mă însor...

Juan se întoarce spre Anamaya. O măsoară cu privirea preţ de cîteva secunde, ridică sprînceana deasupra ochilor înflăcăraţi şi spune răspicat, îndreptîndu-şi bustul:

– V-am ales pe dumneavoastră, frumoasă doamnă! Mi s-a spus că nu aveţi soţ, dar că potrivit obiceiurilor voastre sînteţi soţia marii statui de aur şi vă este interzisă căsătoria. Or, spuneaţi că statuia aceea nu mai este pe lumea aceasta. O veste foarte tristă, pe de o parte, dar şi o veste bună pe de altă parte! Iată-vă liberă să mă însoţiţi la biserică unde vom împărtăşi binecuvîntarea ce ne va proteja mereu!

Anamaya păleşte, stupefiată. Juan face un pas încercînd să-i prindă mîna pe care şi-o strînge instinctiv pe pîntece. Dar

Manco este deja în picioare, roşu la faţă şi cu venele gîtului umflate de furie.

– *Coya Camaquen* aparţine Tatălui meu, strigă el. Nimeni nu o poate lua!

– Nu zău! latră Gonzalo, care îi aruncă o privire sfidătoare lui Manco şi continuă: E tot atît de fecioară cît e şi o tîrfă din Panama. Şi toată lumea ştie pentru cine şi-a desfăcut picioarele...

Manco este deja în faţa lui Anamaya şi îl îmbrînceşte cu putere pe Juan, care se clatină şi cade în genunchi.

Atunci, în doar cîteva secunde, patio-ul este cuprins de nelinişte. Gonzalo sare şi se agaţă de braţul lui Manco, în timp ce războinicii incaşi sar în ajutorul lui Inca.

Matahalele spaniole li se opun, iar acest conflict distrage atenţia generală de la Anamaya. În patio, femeile ţipă şi aleargă spre cea dintîi curte, iar Gonzalo încearcă să-l prindă pe Manco.

Deodată, nu se ştie de unde, se iveşte o umbră neagră, care îl face pe Juan să încremenească şi să-i dea drumul lui Manco, iar Gonzalo rămîne cu mîna încremenită pe braţul lui Inca:

– Aţi înnebunit?

Anamaya îl recunoaşte pe Bartolomeu, călugărul, prieten cu Gabriel. E palid precum ceara. Îşi îndreaptă mîna cu degete lipite spre Gonzalo şi adaugă cu glas tunător:

– Aţi înnebunit, don Gonzalo? Cine vă dă dreptul să-l brutalizaţi pe acest nobil incaş?

– Am acest drept! Nu e treaba dumitale.

– Daţi-i drumul!

Ochii călugărului strălucesc asemenea unor ochi de lup, dar şi mai impresionantă este puterea glasului său calm.

Gura lui Gonzalo se schimonoseşte într-un rictus. Îşi descleştează braţul pe care Juan îl prinde, obligîndu-l să se retragă înainte ca Gonzalo să se elibereze violent.

– Acest barbar şi-a bătut joc de noi, scuipă Gonzalo cu dispreţ. Am venit s-o cerem pe această femeie să-i fie soţie fratelui meu, iar el pretinde că nimeni nu o poate atinge. Nimeni! adaugă arătînd cu bărbia spre Anamaya, de parcă ar fi fost vreun vas de lut.

Bartolomeu aruncă o privire spre Anamaya, de parcă abia atunci i-ar fi remarcat prezenţa. Se postează între Anamaya şi Manco:

– Sapa Inca este monarhul incaşilor acestei ţări, rosteşte acesta ca să-l audă toţi. Împăratul Carol Quintul l-a desemnat să fie protejat de guvernator, de fratele vostru. Aţi uitat?

– Scuteşte-ne de predici, *fray* Bartolomeu, încă nu este duminică! rîde Gonzalo. Fratele meu este guvernator, nu am uitat! Dar este departe de aici, ocupat să întemeieze capitala şi să se îngrijească de restul imperiului. Pînă la venirea lui, ne-a încredinţat nouă acest oraş.

– Lui o să-i daţi socoteală de felul în care v-aţi purtat cu acest om.

– Aici noi hotărîm cine este om şi cine nu... urlă Gonzalo. Nu cred că fratele meu va fi pregătit să vină să ne dea lecţii...

– Spania este cu ochii pe voi!

– Spania? Unde? întreabă ironic Gonzalo. Şi pe urmă, gata, apostole! Cine te autorizează să-mi ţii predici?

– Gonzalo! şuieră Juan. Te rog...

– Nu am nici o autoritate asupra voastră, don Gonzalo, replică *fray* Bartolomeu calm.

– Dumneata ai zis-o, şuieră Gonzalo. Aşa că du-te dumneata să mai salvezi suflete dacă poţi şi scuteşte-ne de predici!

Gonzalo aruncă o privire dispreţuitoare călugărului şi îşi ridică pălăria ce-i căzuse în încăierare. Juan pare supărat. *Fray* Bartolomeu se uită la ei şi schiţează un surîs ciudat:

– Într-adevăr, nu am nici o autoritate asupra voastră, domnilor, însă Dumnezeu are una. El va da sentinţa la Judecata de

Apoi. Există un Dumnezeu al milei pentru cei smeriți și un Dumnezeu al răzbunării pentru cei care nu se smeresc.

– Frate... începe Juan cu voce umilă.

– Taci! i-o retează Gonzalo.

Înainte să părăsească patio-ul, Gonzalo l-a privit sfidător pe călugăr.

Cît a durat scena, Anamaya a tremurat tot timpul.

*

Bartolomeu discret, sprijinit de zidul unei *cancha*, se uită la Anamaya care se plimbă de colo-colo prin patio. Așteaptă să se mai liniștească puțin, înainte de a se îndrepta spre ea.

– *Coya Camaquen*, știu că este greu să ierți un bărbat printr-un altul, spune el într-o quechua sacadată, de care totuși este foarte mîndru. Cu toate acestea, vă cer scuze pentru insultele pe care Inca Manco și cu tine le-ați îndurat adineauri. Dacă aș fi avut puterea să îndepărtez toate aceste violențe, ele nu s-ar mai fi petrecut. Urăsc astfel de purtări și mi-e rușine.

Anamaya îl privește o clipă și schițează apoi un gest scurt:

– Știu. Vă mulțumesc pentru ce ați făcut.

– Nu, nu-mi mulțumiți! Aș vrea numai să-i explicați lui Inca Manco faptul că nu sîntem toți asemenea fraților guvernatorului.

Anamaya nu îi răspunde imediat. Își ațintește privirea asupra călugărului, apoi clatină încet din cap:

– Nu cred că aceia care sînt asemenea domniei voastre sînt destul de numeroși pentru a-l liniști pe Inca Manco.

Fray Bartolomeu își pleacă fruntea și schițează un zîmbet fugar și trist. Mîna sa ciudată scoate ceva din mîneca sutanei. Desface fîșîind niște coli de hîrtie brună, întunecată de rîndurile înghesuite ale unui scris îngrijit.

– Cred că sîntem deja doi! şopteşte. Don Gabriel m-a rugat să-i fac un serviciu şi mă supun bucuros. Iată o scrisoare pe care am primit-o ieri de la el. Acesta este adevăratul motiv al venirii mele aici, şi nu de a vă scăpa din ghearele fraţilor Pizarro! Dar se pare că Dumnezeu... şi „strămoşii" voştri au aranjat bine lucrurile, spune el rîzînd încet.

Prezenţa lui Anamaya l-a îmblînzit, cu siguranţă. Ca şi cum frumuseţea ei îl linişteşte şi îl mai însenineză. Arată cu bărbia umbra unei clădiri unde servitoarele, care şi-au reluat ocupaţiile obişnuite, pregătesc supa şi vînatul pentru Inca.

– *Coya Camaquen*, v-aş ruga, dacă sînteţi de acord, să ne aşezăm undeva comod, ca să vă citesc această epistolă.

Cîteva clipe mai tîrziu, Anamaya, cu ochii strălucind de o fericire ce se răspîndeşte în ea ca şi beţia după bere sacră are impresia că prin glasul şi prin respiraţia lui *fray* Bartolomeu aude glasul şi respiraţia lui Gabriel. Închide ochii şi ascultă concentrîndu-se, iar cuvintele se materializează şi devin o mîngîiere.

„Cetatea Regilor, 18 iunie 1533

Fray Bartolomeu, prietene Bartolomeu,

Sper să ai curînd sub ochi aceste rînduri pe care le scriu pe o hîrtie proastă, prea umedă, însă pe aici nu există alta.

Poate că o să te mire scrisoarea asta. Îmi spun adesea că ar fi bine să îţi scriu pentru a uita de melancolie şi de necaz. Dar mereu intervin nişte motive care îmi strică plăcerea. A trecut ceva timp, dar nu într-o clipă, ci cu o îngrozitoare lentoare şi îmi este foarte dor. Pe scurt, a trecut mai bine de un an şi jumătate de cînd nu ne-am mai văzut. Amintindu-mi, mi se pare că ne-am despărţit prea în

pripă şi nu ţi-am mulţumit îndeajuns pentru prietenia şi ajutorul acordat în momentele grele care m-au constrîns la exilul acesta. Neîncrederea pe care mi-o inspirai altădată îmi pare acum stranie şi, ca s-o spun pe şleau, copilărească, aşa încît azi mi se pare firesc să mă adresez ţie.

În peregrinările mele alături de guvernator, am avut deseori ocazia să mă gîndesc la tine şi la căldura liniştitoare a discuţiilor noastre şi la priceperea ta în a citi firea oamenilor. Trebuie să recunosc: cea dintîi mi-a lipsit enorm în această singurătate la care m-a obligat don Francisco pentru a-i mulţumi pe fraţii săi, iar cea de a doua mi-ar fi prins bine în numeroase împrejurări.

Nu prea am veşti pe care să nu le fi aflat deja, desigur, în urma zvonurilor: ştii prea bine că în această privinţă problema nu constă în falsitatea lor, ci în aceea că de cele mai multe ori sînt nedrepte. Prietenul meu, Soto, s-a îmbarcat pentru Panama după ce s-a convins că fraţii guvernatorului nu-i vor mai permite să ajungă la fel de bogat şi de important, pe măsura valorii şi a isprăvilor sale. Pentru mine este încă o pierdere, căci ţineam mult unul la celălalt, deşi dinadins a fost făcut totul ca să ne despartă. Voi păstra multe amintiri cu el.

Episcopul Vicente Valverde s-a îmbarcat pentru Spania cu binecuvîntarea încurajatoare a lui don Francisco Pizarro care, după cum arată, cu barba albă şi privirea tot mai senină, încearcă să-şi asume rolul de patriarh. Cred că ar putea fi unul. Îndărătul acestei nebunii care l-a condus pînă aici şi pe noi o dată cu el, a păstrat totdeauna ceva bun. Cu cît îl văd îmbătrînind, mai firav ca niciodată şi brusc îngrijorat pentru pace, turnîndu-i la plozi soţiei sale, una dintre surorile defunctului Atahualpa (aşa a înţeles el să aibă grijă de familia acestuia), dovedind o reală gentileţe, cu atît îmi spun că în el trăiesc doi oameni. Pe cel dintîi îl urăsc deoarece este capa-

bil de orice: violență, minciună, linguşire, dar şi un curaj nelimitat în atingerea scopului urmărit. Acesta seamănă cu o fiară sălbatică şi deține o putere incredibilă. Apoi există şi un altul: atent, inteligent, politician subtil. Un om care – aşa gîndesc – îşi doreşte numai un singur lucru, extraordinar, ce-i drept: să întemeieze o țară! În realitate, nu-l interesează aurul, după cum nu mă interesează nici pe mine. Doar că lui îi este necesar pentru a-şi consolida puterea. Şi cred că este capabil să o împartă cu nobilii incaşi din Cuzco. Sper...

Nu-mi dau niciodată seama care dintre aceştia mă numeşte «fiule»! Nu zîmbi, *fray* Bartolomeu! Nu mă păcăleşte cu puterea de seducție ce o au aceste cuvinte, în care surprind şi sinceritate. M-a ales împotriva fratelui său, Hernando, a josnicului Gonzalo şi a nenorocitului de Juan. M-a ales, cu toate că i se impuneau alții care s-ar fi debarasat de mine prin orice mijloace – doar ai fost martor! Şi simt, chiar şi în nedreptățile pe care mi le face, o afecțiune care, da, ar putea fi cea a unui tată. *Fray* Bartolomeu îmi ştii povestea! Datorită ei ne-am întîlnit prima oară în temnițele din Sevilla. Înțelegi, aşadar, ce înseamnă asta pentru mine... Şi desigur, de ce trăiesc în umbra lui.

În sfîrşit, ca să nu mă mai gîndesc la cît timp irosesc trăind departe de cea pe care o ştii, mă dedau zilnic unor activități mai mult sau mai puțin importante!

Una din cele mai de seamă, după cum ai aflat pesemne, a fost să găsim locul pentru capitala Perului. Pentru mine, recunosc, a fost una dintre cele mai frumoase clipe din aceste luni nesfîrşite, de cînd sînt departe de Cuzco.

Încă de toamna trecută, nu trecea o zi fără ca don Francisco să nu caute un loc care să fie pe măsura acestui proiect grandios. Părerea lui, acceptată de toți, era că locul respectiv trebuia să fie pe țărmul Mării Sudului, pentru a se putea continua cu un port care să faciliteze legăturile cu Panama

şi Spania. Într-o zi, pe la începutul lui ianuarie, chiar la amiază – după ce am străbătut mii de leghe în deşert – am ajuns într-o adevărată vale a paradisului. Imaginează-ţi un pămînt aşa de bogat, aşa de îmbelşugat, că poţi să călăreşti vreme de trei ceasuri bune pe sub copacii cu ramuri grele de fructe, fără ca soarele să te bată prea tare la ochi vreodată! Imaginează-ţi această vale împodobită la fel de fin ca o marchetărie toledană, cu ramuri de porumb, cartofi dulci, case din pămînt sau din stuf, cu mici grădini desăvîrşit îngrijite, în care sînt cultivate ca flori *guayaba, avocado,* roşii, totul irigat printr-o iscusită reţea de canale, ce nu seacă niciodată.

În inima acestei văi minunate, am descoperit un rîu cu apă puţin adîncă pe al cărui mal se întindea un vast luminiş, înconjurat de tufe de flori, de arbuşti cu frunze purpurii sau galbene şi pe care nu erau construite decît obişnuitele temple ale băştinaşilor.

Am pătruns aici la trap mărunt, ca şi cînd ne-ar fi fost teamă ca un astfel de loc minunat să nu dispară sub nasul cailor noştri! Guvernatorul m-a privit cu acea expresie pe care i-o cunoşti şi pe care n-o are decît în rarele momente cînd îl cuprinde entuziasmul în faţa chipului binecuvîntat al Preasfintei Fecioare cu Pruncul Iisus. «Aici va fi!» a rostit el, scoţîndu-şi pălăria.

Şi fiindcă eram în ziua de sărbătoare a regilor, a adăugat Capitala se va numi *La Ciudad de los Reyes!»*

Această dorinţă s-a concretizat în doar cîteva zile. Pe 18 ianuarie 1533, au început măsurătorile acelui luminiş pe care băştinaşii îl numesc *Lima.* De acum înainte, nişte ţăruşi desemnează piaţa regală, viitoarea catedrală şi viitoarea piaţă şi nu în ultimul rînd, viitoarele palate ale guvernatorului şi ale municipalităţii! Un preot a binecuvîntat aceste locuri pustii. Bietul om, încă neobişnuit cu obiceiurile de pe aici,

tremura din toate încheieturile convins că indienii care îl priveau nu aşteptau altceva decît să-l prăjească!

Totuşi, trebuie să spun că acest moment m-a emoţionat cel mai mult. Să poţi spune: iată-ne ajunşi într-o ţară şi azi începem să clădim un oraş! Să-ţi închipui că acolo unde nu există decît nişte urme de var nestins pe iarbă, doar atît cît poţi lua într-o mînă, vor fi mîine străzi, vuiet de trăsuri, clădiri, negustori şi –fie-mi iertat! – hoţi. Viaţa în plinătatea ei. Da, este ceva care îţi strînge măruntaiele mai mult decît să scapi cu viaţă dintr-o bătălie, te asigur. În sfîrşit, putem spera că am venit în această ţară bizară şi minunată şi pentru altceva decît aur, jafuri şi prădăciuni, putem crede că sîntem aici pentru a construi dacă nu creaţia lui Dumnezeu, măcar cea a unor oameni demni!

Cel puţin, cuprins de emoţia clipei, aşa am vrut să cred.

Fray Bartolomeu, îmi imaginez că citeşti aceste rînduri zîmbind, întrebîndu-te ce rost mai are această descriere în toată regula.

Într-adevăr, voiam să fiu şi altcumva decît plin de mîhnire. După cum desigur că ai aflat, guvernatorul şi don Diego de Almagro nu se mai înţeleg deloc. În urma sutelor de certuri, de împăcări şi declaraţii de război, trebuia găsit un mijloc pentru a-l îmblînzi căci este adevărat că două săbii nu pot sta într-o singură teacă.

Vestea m-a luat prin surprindere şi am aflat-o alaltăieri. Astfel, după cum probabil că ştii, s-a hotărît ca don Diego de Almagro să plece în cucerirea provinciilor din sudul Perului. Se spune că sînt cele mai bogate în aur din cît am putut vedea pînă acum, aşa că Almagro va putea să-şi potolească voracitatea bolnăvicioasă. Mi se pare însă că zvonul acesta ar trebui privit cu neîncredere.

Don Francisco mi-a cerut să mă alătur expediţiei lui don Diego şi, ca s-o spun pe şleau, să-l spionez!

Urăsc misiunea asta, urăsc şi ceea ce înseamnă ea: încă un an pe drumuri. Dacă nu mai mult. Şi ce călătorie! Mai ales cînd ştiu unde ar trebui să mă găsesc.

Prietene, dă-mi voie să-i scriu numele: Anamaya.

Nu trece o dimineaţă ori seară, nu există un moment de linişte în care să nu mă gîndesc la ea. Nu trece o zi în care să nu închid ochii şi să nu-i văd chipul în mintea mea, ca şi cum ar fi fost înfierat acolo. Prietene, sînt zguduit de iubirea pentru ea, iubire ce îmi clocoteşte în vene şi pe care nu ştiu cum s-o astîmpăr, de miile de mîngîieri imaginate şi niciodată împlinite, de teama de a nu-i uita într-o bună zi vocea, buzele, parfumul de mosc al pielii.

Toate acestea mă cutremură apoi îmi spun că s-a isprăvit. A trecut prea mult timp de cînd ne-am despărţit. Şi mă tem ca plecarea aceasta să nu ne separe definitiv.

Tremur cînd mă gîndesc la răul pe care i-l pot face, sînt furios că nu pot să am grijă de ea. Ştiu prea bine de ce sînt în stare fraţii guvernatorului.

Atunci sînt sigur că am motive să fiu îngijorat pentru ea!

Frate Bartolomeu, prietene, iartă-mă că îţi destăinui tocmai ţie care eşti preot aceste sentimente în care nu mai ştiu să deosebesc dorinţa frustrată şi patima ce ne face nişte fiinţe umane. Da, umane căci o iubesc din tot sufletul! Am gustat fericirea nesfîrşită de a şti că există o altă fiinţă, atît de diferită, de străină ţie şi de care totuşi nu poţi fi despărţit fără să-ţi pierzi rostul pe lumea asta!

Numai pe tine pot conta să mă ajuţi într-o asemenea împrejurare. O poţi preveni pe Anamaya de plecarea mea? Poţi să-i explici că este împotriva voinţei mele? Şi, mai ales, poţi să ai puţină grijă de ea? Să o consideri prietenă şi să o previi de nebuniile lui Gonzalo şi ale lui Juan? Căci acestea nu vor lipsi de îndată ce Almagro va părăsi Cuzco.

Vor fi stăpîni peste oraş, dar nu-şi vor putea stăpîni şi propria nebunie!

Dacă va fi nevoie, ai putea să o convingi să plece din Cuzco? Te las pe tine să hotărăşti.

Ah, după cum vezi, mi se termină şi hîrtia. Trebuie să închei, mă las în voia ta ca un înecat ce se lasă în voia proniei divine.

Sebastian îţi va face să-ţi parvină cu discreţie această scrisoare. Te poţi încrede în el. Poţi să-i ceri să te ajute şi chiar poţi să-i ceri aur. Tocmai a dat lovitura la Jauja. Cum a devenit expert în jocuri, într-o zi şi o noapte, l-a jumulit la zaruri pe Mancio Sierra de Leguizamon ca pe o găină din ogradă. Acum doi ani, Sierra prădase marele Templu din Cuzco. Iată-l pe don Sebastian la fel de negru, dar liber şi bogat! Dumnezeul tău pare uneori să fie ironic.

Am spus Dumnezeul tău. Azi aş vrea să mă rog smerit să fie şi al meu. Rămîi cu bine prietene, prietene Bartolomeu! Te rog ai grijă de ea! O iubesc mai mult decît propria viaţă şi nu o voi uita nici în infernul în care voi ajunge.

Al tău Gabriel. Gabriel al ei."

Bartolomeu îşi ridică privirea din foile de hîrtie şi pentru prima oară o vede pe *Coya Camaquen* plîngînd. Ţine capul ridicat şi pare că priveşte munţii superbi ce se înalţă deasupra zidurilor. Dar obrajii îi strălucesc de lacrimi pe care nici măcar nu mai încearcă să şi le şteargă.

Puţin stingherit, călugărul îşi ridică braţele într-un gest deznădăjduit:

– În ţara mea, sînt considerat un om apropiat de Dumnezeu tot aşa cum aici eşti admirată fiindcă poţi fi alături de o prezenţă nevăzută. Asta ar trebui să ne despartă, căci Dumnezeu nu cunoaşte o altă prezenţă nevăzută decît El-Însuşi.

Şi totuşi, ori de cîte ori te văd simt ceea ce ne apropie, spune el încet.

Anamaya se încruntă şi pare să îndepărteze gîndurile care nu-i dau pace:

– Ştiu că este greu să ne înţelegeţi. Chiar şi lui, spune arătînd spre scrisoare, de parcă ar atinge uşor trupul lui Gabriel. Chiar şi lui îi vine greu. Dar vă mulţumesc pentru că aţi încercat.

– Voi fi alături de tine ori de cîte ori vei avea nevoie, răspunde simplu călugărul. Gabriel are dreptate: aici eşti în primejdie. Trebuie să fii prudentă.

– Ştiu ce înseamnă acest cuvînt, dar el nu face parte din viaţa mea. Prudentă sau nu, fac ceea ce trebuie să fac.

Ochii albaştri luminoşi strălucesc de un zîmbet în timp ce se uită la *fray* Bartolomeu care nu-şi poate stăpîni tulburarea privirii sale intense.

– Poate că domnia voastră ar trebui să fiţi prudent? spune ea cu blîndeţe.

30

Tiahuanaku, august 1535

Au trecut deja două săptămîni de cînd a plecat să ajungă din urmă expediția condusă de Almagro. Multă vreme a mers de-a lungul Mărilor Sudului, apoi un indian i-a fost ghid prin văi și prin trecători.

De zece zile umblă singur, copleșit de tristețe. Zece zile în care nu a văzut altceva decît pustiu și s-a hrănit mai mult cu vînt și praf decît cu hrana ce-i burdușește tașca de la oblînc.

Din cînd în cînd, i se pare că a ajuns pe acoperișul lumii. Pașii calului murg, cufundați în pămîntul uscat și parcă elastic, nu gonesc nici măcar insectele. Podișul, cît vede cu ochii, este neted, acoperit ici acolo de *ichu*, iarba scurtă și deasă, bătută cu regularitate de vînt și arsă de soare. La vremea apusului i se pare că, sub cerul de un albastru întunecat, tot pămîntul este roșu.

Gabriel și-a acoperit fața cu năframa ca să se ferească cît de cît de praf. Tot privind unul și același lucru, i se pare că nu mai vede nimic. Pe neașteptate, aude un strigăt. Sau o vibrație în aer. Are nevoie de un lung răgaz ca să observe, mult înspre vest, în umbra tot mai dominatoare, forme

țepene, înfipte într-un orizont neted. Poate că în cele din urmă tot a ajuns undeva!

După ce și-a înmuiat năframa în ploscă și și-a răcorit fața, dă pinteni calului mîngîindu-l pe grumaz. Durează cam o jumătate de ceas pînă descoperă cel mai bizar dintre spectacole.

Enorme, niște statui unghiulare sînt aliniate. Ai zice că, deși sînt de două sau de trei ori mai înalte decît un stat de om, erup direct din țărîna uscată. Deslușește în piatra întunecată fețe, mîini, membre, poziții de păpuși rigide. Puțin mai departe, întreaga suprafață a podișului este răvășită de o dezordine produsă de stînci imense și polisate înfipte în pămînt de parcă un monstru din adîncurile pămîntului ar fi încercat să le înghită.

Unele dintre ele seamănă cu niște porți uriașe prin balamalele și lintourile lor, tăiate dintr-un singur bloc imens de piatră. Cum de se poate așa ceva? Cum au putut să le lucreze astfel, cum au putut să sculpteze, să poliseze, să transporte aici unde nu există decît cer, vînt și praf aceste obiecte uimitoare de mai bine de treizeci de picioare înălțime și cincisprezece grosime? Cu ce instrumente, cu ce unelte, după ce cunoștințe au fost tăiate blocurile de piatră care desigur că erau și mai uluitoare?

În fața lor un bărbat se agită, se răsucește de parcă ar voi să danseze cu aceste stînci colosale de piatră. Are cam aceeași statură ca și Gabriel, dar este mult mai vînjos. Fața lată, cu nas turtit și ochi mijiți îi este acoperită, de la frunte pînă la gît, de o sumedenie de riduri. În gură nu mai are decît doi colți negri între care se agită o limbă destul de agilă, la prima vedere. Niște zdrențe îi servesc drept veșminte, este desculț în ciuda vîntului ce suflă în podiș, iar pe cap are o bonetă foarte ciudată, pătrățoasă și fiecare colț seamănă cu un corn de capră.

Cînd Gabriel se apropie, bărbatul aruncă o privire insistentă calului murg. Spre deosebire de ceilalţi indieni, nu se teme deloc de animal. Nu îi răspunde lui Gabriel la salut şi nici la întrebarea acestuia dacă a văzut o coloană lungă de oameni îndreptîndu-se către nord.

– O coloană formată din străini îmbrăcaţi aşa ca mine şi călare pe animale ca acesta, încheie el atingînd coastele calului murg.

Omul îşi mijeşte ochii, dar continuă să tacă. Gabriel îşi spune că nu s-a făcut bine înţeles, aşa cum i s-a mai întîmplat de cînd a lăsat în urmă ţărmul unde a dat peste atîtea neamuri de indieni ce vorbeau limbi total diferite.

Apoi bărbatul începe deodată să-şi mişte brusc mîinile ca braţele unei mori de vînt şi să vorbească într-o quechua destul de cursivă:

– *Taypikala! Taypikala!* Aici este *Taypikala!* Străine, te afli în centrul universului! Ceea ce vezi sînt oameni care au fost înainte ca noi să ajungem să fim la rîndul nostru oameni! Te văd chiar dacă sînt din piatră. Şi pe mine mă văd! De aceea vin în fiecare zi şi îi salut. În fiecare zi cînd soarele este sus pe cer! Da, da! Ar trebui să-i saluţi şi tu, străine! Fă ca mine!

Bătrînul îşi dă ochii peste cap şi îşi ridică braţele spre cer. Bolboroseşte cu o voce ascuţită nişte fraze de neînţeles într-o limbă din care tînărul nu înţelege nimic.

Gabriel, cu frîul calului trecut neglijent pe umăr, îl priveşte pe jumătate amuzat pe bărbatul care îşi îndreaptă braţele spre cer şi îşi apleacă bustul înainte şi apoi îl lasă pe spate, scoţînd nişte sunete asemănătoare unor cîrîituri de găină. Dar cînd îşi dă seama că străinul stă ţeapăn lîngă calul său, îl măsoară cu o căutătură mînioasă:

– De ce nu-i saluţi pe Oamenii de Piatră? îi reproşează el într-o quechua pe care abia dacă o înţelege. Te văd şi se vor supăra! Salută-i la fel ca mine, dacă nu vrei să-ţi pară rău!

La drept vorbind, este atîta patos în vorbele smintite ale bărbatului, încît Gabriel chiar ar putea să le creadă. Iar locul este unul dintre cele mai uimitoare din cîte i-a fost dat să vadă.

Bătrînul se apropie de Gabriel, ca şi cînd i-ar fi citit gîndurile. Cu degetele ce au unghii negre şi lungi ca nişte gheare, îl prinde de cămaşă fără să-i fie teamă de cal, de care nici că-i pasă.

– Pe vremuri, Viracocha, creatorul Începutului şi al Sfîrşitului, a vrut să populeze pămîntul cu oameni, şopteşte el suflîndu-i în nas duhoarea celor cu pîntecele gol. Însă primele dintre fiinţele pe care le-a creat nici nu stăteau în picioare. Se comportau ca nişte fiare sălbatice. Omorau, mormăiau şi se mîncau între ei ca nişte animale! Se reproduceau ca nişte animale şi copiii lor procedau la fel! Străinule, nu mai exista diferenţă între oameni şi animale! Atunci Viracocha i-a distrus. I-a transformat în stane de piatră; ceea ce vezi sînt chiar ei. Şi-a spus: „O să creez alţi oameni perfecţi, fiinţe umane puternice, înţelepte şi frumoase! O să le ofer un oraş desăvîrşit unde să trăiască. Ei îi vor educa şi pe cei care nu sînt desăvîrşiţi, care nu sînt încă oameni adevăraţi..." Atunci i-a creat pe Nobilii Incaşi dimpreună cu Oraşul Pumei, Cuzco! Acolo, străine, totul este desăvîrşit!

Bărbatul tace brusc. Clipeşte şi, în cele din urmă, cu un plescăit, dă drumul cămăşii lui Gabriel. Se întoarce din nou către sculpturile imense pe care apusul le scaldă în aur sîngeriu şi îşi ridică braţele:

– Străine, iată ce a făcut Viracocha! Apoi a creat toate neamurile supuse celor din Cuzco! A sculptat ceea ce vezi, a modelat în stînci uriaşe bătrîni şi tineri, femei şi copii. Cîte unul pentru fiecare neam în parte! A dăruit fiecăruia cîte un fel de

bonetă, o culoare pentru țesături și *quipu* cu un singur nod. Le-a făcut o *cancha* pentru cît vor trăi în lumea de aici, cu porți enorme ca să învețe să trăiască și înăuntru, și afară. Pe urmă, le-a ales pămîntul ce se află de jur împrejurul munților sacri din Cuzco...

De la o frază la alta, plescăiturile sale devin tot mai numeroase.

– Le-a spus: „Oamenilor, iată care vă sînt neamurile! – strigă bărbatul holbîndu-și ochii, de parcă s-ar teme că vîntul rece ar putea să-i sufoce vorbele de îndată ce le rostește. Aici vor fi cei din tribul Canchi, dincoace vor fi cei din neamul Kolla, în partea aceea, tribul Yunga... Voi trebuie să vă supuneți întru totul Fiilor Soarelui, celor din Cuzco". Viracocha a chemat călăuze pentru toate neamurile. Și le-a poruncit: „Intrați în pămînt o dată cu Oamenii de Piatră și nu ieșiți decît pe locurile neamurilor pentru care ați fost creați". Și așa au făcut. Au călătorit pe sub pămînt și au ieșit doar prin grote, pe la izvoare, prin marile stînci crăpate. Acolo călăuzele lui Viracocha au suflat peste marile trupuri de piatră spunînd: „Însuflețiți-vă, ființe ale *Taypikala!* Însuflețiți-vă! Căpătați trup de om și mergeți să populați acest pămînt lipsit de oameni. Înmulțiți-vă și respectați voința lui Viracocha și a Nobililor Fii ai Soarelui!"

Bătrînul a urlat ca un nebun ultimele cuvinte. Acum tace gîfîind cu ochii închiși, cu fața ridicată spre cerul nimbat de ultimele străluciri ale soarelui. Gabriel îl privește și nu se poate abține să nu-l compare – grotesc și superb – cu un profet care a răsărit direct din Vechiul Testament, rătăcit pe locurile acestea de la capătul pămîntului.

Vîntul devine pătrunzător și Gabriel tremură. Își ia haina de pe șaua calului murg și o îmbracă. Indianul se întoarce spre el. Bate din palme la fel de nepăsător față de cal, zîmbește. Un zîmbet care îl stinghерește puțin pe

Gabriel. Bărbatul clatină din cap şi arată cu degetul undeva, spre podiş:

– Străine, cei pe care îi cauţi sînt acolo, spune cu glasul care acum i-a devenit firesc. Sînt foarte numeroşi! Sînt Nobili din Cuzco şi alţii, străini ca tine, da!

– Mulţumesc, îi răspunde Gabriel cu voce răguşită, fiindcă nu mai vorbise cu cineva de atîta vreme.

Printre colţii bătrînului, şuieră un rîs ascuţit:

– Străine, acolo sînt! Şi Viracocha trebuie să se apuce din nou de lucru!

Face un gest larg cu braţul, de parcă ar fi vrut să cuprindă toate statuile şi să le ducă departe de podiş.

– *Taypikala* s-a încheiat! strigă el. Priveşte în jurul tău şi ai să vezi că totul se năruie! Cei cărora vrei să te alături sînt ca nişte animale. Omoară, grohăie şi se bat între ei ca nişte sălbăticiuni! Fură femei, tinere sau bătrîne, nu contează, ca să se împerecheze ca nişte animale! Străinule, nu mai există nici o diferenţă între oameni şi animale! Ne-am întors la timpurile dinainte, străinule! Înainte ca Viracocha să creeze oamenii. Are loc un nou *pachacuti*. *Taypikala* s-a încheiat!

Gabriel nu mai tremură de frig, ci din cauza nebunului ce strigă îndărătul lui. Un ultim gest de rămas-bun şi dă pinteni calului. Preţ de o clipă, mai aude strigătele şi rîsetele bătrînului:

– *Taypikala* s-a încheiat! Viracocha trebuie să se apuce din nou de lucru!

*

Se face seară cînd Gabriel, după ce a străbătut tot podişul, ajunge din urmă coloana condusă de Almagro. De departe vede şi aude imensa cohortă luminată de mii de torţe

şi instalată între ridicăturile de pămînt ale podişului. La început, îşi reaminteşte coloana fără capăt ce se alcătuise acum doi ani, la plecarea din Cajamarca. Pare la fel de întinsă şi de numeroasă: aproape două mii de indieni îi urmează pe Almagro şi pe conchistadorii lui.

Gabriel dă pinteni calului şi îl zoreşte, astfel încît să traverseze pieziş podişul ca să ajungă în fruntea interminabilei turme umane, acolo unde stau de obicei spaniolii. Dar indienii sînt aşa de numeroşi, încît lor li se alătură mai întîi. Şi ceea ce vede la lumina torţelor îl şochează.

Aici, oameni prinşi, cîte zece, în lanţuri. Dincolo, descoperă alţi douăzeci aproape goi sub vîntul nopţii, cu braţele şi gleznele priponite cu frînghii de piele. Dincoace, sub lumina lunii, într-o poziţie identică, femei tinere sau bătrîne, cu chipurile răvăşite de durere. Nicăieri nu zăreşte foc sau corturi pentru hrană sau adăpost. Toţi îi evită privirea, iar întrebările sale nu primesc nici un răspuns.

Îi vin în minte spusele bătrînului nebun: „Străinule, nu mai există nici o diferenţă între oameni şi animale!"

Îngrijorat, Gabriel mai călăreşte vreme de un ceas printre suferinţa şi oroarea din jur, dar, cînd în cele din urmă ajunge la tabăra lui Almagro puternic luminată de o sumedenie de torţe înfipte în halebarde, urletele şi rîsetele pe care le aude îl previn deja asupra a ceea ce o să vadă.

De îndată ce ridică draperia care acoperă intrarea în cort îl izbeşte larma vocilor, strălucirea lămpilor şi căldura. Cortul este mai mare decît îşi închipuise. În capătul unei mese acoperite cu resturi de friptură se află Chiorul slăbănog, pe jumătate adormit într-un fotoliu. Vreo douăzeci de spanioli beţi de cîtă bere au băut strigă şi rîd înconjuraţi de indiene tinere mai degrabă dezbrăcate, cărora nu le dau deloc pace. Unele, goale sau aproape goale, îşi holbează ochii, iar altele, bete şi ele rîd printre lacrimi.

Don Diego de Almagro, în ciuda aerului său mulţumit este primul care observă apariţia lui Gabriel în cort. Cere să se facă linişte şi toţi se întorc spre intrus. Gabriel îi măsoară cu privirea, însă nu recunoaşte pe nici unul.

– Don Gabriel! strigă Almagro. Ce surpriză! Sare din fotoliu ca un diavol şi loveşte cu putere cu palmele în masă: Domnilor, vi-l prezint pe don Gabriel Montelucar y Flores! Unul dintre cei mai apropiaţi şi mai dragi prieteni ai prietenului nostru don Francisco.

Veninul din glasul lui a fost de ajuns ca să aţîţe privirile spaniolilor şi aşa înceţoşate de beţie. Aluzia la guvernator stîrneşte fulgere de mînie în ochii lor. Dar Gabriel nu ţine seama de ironia celor spuse de Almagro:

– Don Francisco m-a trimis să vă asigur de sprijinul său în expediţia domniei voastre. M-a însărcinat să vă reamintesc faptul că sprijinul său nu se mărgineşte doar la bani... Iar dacă este nevoie de aceasta, un singur cuvînt din partea domniei voastre şi vă va fi recunoscător dacă îi veţi accepta ajutorul...

Almagro pufneşte în rîs:

– Ne emoţionează această atenţie generoasă. Don Francisco şi-a umplut buzunarele cu o cantitate frumuşică de aur. La ora asta doarme într-un pat moale, iar noi încă batem drumurile şi nu găsim decît praf. Aşa mai are doi ochi, iar eu am numai unul! Iată domnilor, aveţi în faţa voastră perechea de ochi pe care mi-o propune în schimb!

– Don Diego, păstraţi-vă scornelile pentru restul călătoriei, spune Gabriel. Am călătorit vreme de un ceas de-a lungul coloanei expediţiei domniei voastre şi ceea ce am văzut este aidoma infernului. Îi trataţi pe oamenii aceştia ca pe nişte animale! Vreţi să ridicaţi întreaga regiune împotriva noastră?

Tăcerea devine la fel de rece ca şi vîntul. Ca şi vocea lui Almagro:

– Don Gabriel, aveţi de gînd să ne daţi lecţii?

Gabriel nu apucă să îi răspundă. Un bărbat s-a ridicat de la masă. O smucește pe una dintre tinerele indiene care stăteau mai retrase. Cu o singură lovitură de pumnal, îi despică tunica.

I se văd sînii goi. Își privește degetele pătate de sînge cu un fel de nedumerire îngrozită:

– Aici facem ce vrem, răcnește bărbatul în timp ce tînăra se zbate să-i scape. Guvernatorul nostru este don Diego.

Gabriel și-a scos deja sabia din teacă. Îi răspunde scrîșnetul a douăzeci de săbii. Într-o clipă, are în față o perdea de lame de oțel.

Lui Almagro începe să-i tremure mașinal gura, scuturîndu-i obrajii slabi, mîncați de vărsat.

– Don Gabriel, vedeți generozitatea acestor oameni. Vedeți cît de firesc îmi acordă titlul ce mi-a fost refuzat... Ba, mai mult: vedeți pînă unde sînt gata să meargă pentru mine? Haide, știu că sînteți curajos, dar noi sîntem cinci sute și domnia voastră unul singur. Mă tem că este puțin prea mult, chiar și pentru domnia voastră... Don Cristobal de Narvaez tocmai v-a spus. Aici eu fac legea. Și călătoresc așa cum îmi place. Dacă nu vă convine purtarea mea, faceți cale întoarsă și lustruiți cizmele lui don Francisco.

Gabriel își pune încet sabia în teacă. Oboseala călătoriei îi îngreunează trupul și își simte gura amară.

Pe cînd se întoarce pe călcîie în batjocoririle celor din jur, își reamintește spusele bătrînului nebun:

„*Taypikala* s-a încheiat! Viracocha trebuie să se apuce din nou de lucru!“

31

Cuzco, august 1535

– Aici, domnule!

– Am să te spintec!

– Au, *caballero!*

– Titu! Lloque! Aveţi grijă cu beţele alea, o să vă loviţi!

Cei doi băieţei, abia dacă au cinci sau şase ani, îşi retrag pentru o clipă braţele înarmate cu beţe care, în imaginaţia lor, sînt săbii. Îşi privesc mama care trebăluieşte împreună cu alte servitoare în marea sală comună scuturînd *manta*-urile de pe paturi. Cei doi copii văzînd că mama lor, după ce i-a dojenit, se întoarce la ale sale izbucnesc în rîs. Îşi reiau jocul şi mai veseli, ţopăind ca nişte mici sălbăticiuni. Un joc nemaipomenit: să se bată ca străinii, cu armele străinilor!

Retrasă în umbră, Anamaya îi priveşte nemişcată. Pe buze i s-a întipărit un zîmbet grav şi melancolic, dar care nu-i aduce strălucire în priviri.

– La ce te gîndeşti, *Coya Camaquen?* şopteşte lîngă ea o voce subţirică.

– Inguill!

Anamaya se întoarce surprinsă şi descoperă alături de ea chipul tinerei sale prietene:

– Nu te-am văzut venind! Tot mai știi să mergi ca o adiere de vînt, adaugă ea cu duioșie.

– Nu chiar! Stau de puțină vreme în spatele tău, dar nu am îndrăznit să te strig, așa de captivată erai de jocul puștilor. Mi-am zis...

Inguill ezită, își mușcă buzele înainte să șoptească:

– Te gîndeai la el în timp ce-i priveai, nu-i așa?

Anamaya aprobă simplu dînd din cap și își întoarce din nou privirea spre puști. Aceștia aleargă și se urmăresc de la un capăt la celălalt al patio-ului, se joacă gîfîind și, printre țipete și strigăte, strecoară și cîteva cuvinte din limba străinilor.

– Ți-e dor de el, spune Inguill fără ca tonul cuvintelor ei să fie întrebător. A trecut atîta timp de cînd nu l-ai mai văzut! Aproape că ai putea să-i uiți chipul și statura. Eu nu am puterea ta. De mult aș fi murit de atîta plîns...

Anamaya își reprimă dorința de a-i spune lui Inguill să tacă. Afecțiunea tinerei este sinceră, chiar dacă nu-și dă seama cît de crude îi sînt vorbele. Și, la urma urmei, are dreptate. Într-adevăr este mult de cînd Anamaya a trebuit să păstreze secretul iubirii ei pentru Gabriel, de cînd nu-și mărturisește suferința și singurătatea decît întunericului nopții și tăcerii munților.

– Așa este, șoptește ea. Uneori, izbutesc să-l uit o zi întreagă. Alteori, dorm toată noaptea și nu mă trezesc din somn ca să mă gîndesc la el. Ai dreptate, cîteodată mă tem să nu-i uit chipul, forma buzelor, blîndețea mîinilor... Dar nu-mi dau seama de ce nu pot să nu mă gîndesc la el. N-am uitat nimic, niciodată. Adineauri treceam prin curte și i-am văzut pe băieți jucîndu-se. Pe neașteptate, mi s-a părut că-l văd pe el.

– De ce te mai gîndești la el, cînd nici nu știi dacă se va mai întoarce? Mai rău, știi că nu-ți va putea fi niciodată soț. Te chinuiești în zadar, *Coya Camaquen!*

Anamaya rîde uşor, avînd o privire strălucitoare şi clipeşte des, ca să-şi stăpînească furnicăturile care îi aduc lacrimi în ochi. Strînge cu blîndeţe mîna întinsă de Inguill:

– Fără îndoială că ai dreptate, dar asta e... Ce pot să fac? Mă gîndesc la el fiindcă îmi este drag. Fiindcă sufletul meu de aici nu poate fără el şi, la fel, sufletul ce mă aşteaptă pe Celălalt Tărîm. Fiindcă trupul meu tînjeşte după mîngîierile lui şi nu vrea altele.

– Trebuie să fie îngrozitor!

– Nu, nu întotdeauna...

Tac pentru o vreme, căci mama celor doi băieţei îi cheamă iar. De data asta le confiscă beţele-spadă, iar puştii încep să se smiorcăie.

– Gabriel nu este aici şi totuşi îmi este aşa de aproape, aşa de aproape, încît pare să se fi strecurat în pielea şi în respiraţia mea! şopteşte Anamaya în timp ce priveşte scena. În anumite zile acest lucru devine aşa de limpede, încît am impresia că de-abia a părăsit Cuzco. Atunci, mi se pare că ar fi de ajuns să mă întorc pentru a-i atinge faţa, iar el să mă ia în braţe. Ai dreptate: sînt şi zile, multe, în care ştiu adevărul. E departe de aici, atît de departe, încît aş putea să nu cred că mai trăieşte.

O lacrimă, una singură, se prelinge pe obrazul lui Anamaya. Şi-o şterge pe furiş. O prinde pe Inguill de braţ şi zîmbitoare aproape ironică, o trage spre poarta *canchei*.

– Hai să terminăm cu pălăvrăgeala asta de femei! spune cu glas hotărît. Vino cu mine în marea piaţă Aucaypata! Acolo au fost aduse încă din zori Mumiile strămoşilor clanului lui Inca. Vreau să merg să mă închin lor.

Inguill cu obrajii înroşiţi de emoţie aprobă înclinîndu-şi capul şi o urmează gînditoare pe Anamaya.

Se apropie de zidul de incintă al *canchei* de unde răsună un sunet scurt de trîmbiţă. Fără să fi dat ordin, şase gărzi înarmate cu

suliţe decorate cu pene în culorile lui Inca Manco aleargă după *Coya Camaquen* pentru a o escorta.

Cînd ajung în stradă şi coboară panta abruptă spre Aucaypata, Inguill întreabă deodată în şoaptă:

– Spune-mi, Anamaya: poţi să-l iubeşti pe un străin aşa cum iubeşti pe unul de-ai noştri?

Anamaya este aşa de mirată, că aproape se opreşte din mers. Înainte să-i răspundă aruncă o privire spre escortă pentru a se asigura că nu o pot auzi.

– Gabriel nu este un străin ca toţi ceilalţi. Este greu să-ţi explic. Are o putere ce îl deosebeşte de ceilalţi bărbaţi. De la noi sau din ţara de unde vine.

Inguill clatină din cap, zîmbind poznaş:

– Voiam să spun: fac ei dragoste la fel ca şi cei de pe la noi? şopteşte stins. Femeile spun că străinii acordă acestui lucru... mai multă importanţă decît bărbaţii noştri! Că le place mult să o facă şi asta, ei bine, pentru noi, femeile...

Inguill nu îşi isprăveşte fraza. Acum Anamaya chiar se opreşte. Din locul unde se găsesc pot vedea marea piaţă de ceremonii. În stînga, sînt aliniate mumiile ce au dinainte un vas de jeratic, de acest lucru ocupîndu-se un preot.

– De ce întrebi asta, Inguill?

– Aş vrea să-l ajut pe Manco. Şi cred că o pot face cu ajutorul tău, Anamaya. Am aflat ieri că nobilii străini au venit iar să-l necăjească pe Manco să le dea statuia de aur a soţului tău, Fratele-Geamăn. Atît au ţipat şi au ameninţat! N-am putut să închid ochii toată noaptea numai gîndindu-mă ce i-au cerut...

Anamaya ştie foarte bine la ce se referă Inguill. Nu a uitat ameninţările lui Juan şi ale lui Gonzalo, cei doi fraţi ai guvernatorului. Cei doi diavoli din cauza cărora a trebuit să plece Gabriel.

Manco a refuzat iarăşi cu fermitate să le dea statuia. Şi iarăşi l-au insultat, pe el, pe Inca, Fiul Soarelui, de parcă ar fi

fost un cîine vagabond! Apoi i-au propus un schimb dezonorant: *Coya*, propria soţie, să treacă din patul regal în cel al lui Juan!

– Nu le voi permite să facă aşa ceva! bombăne Anamaya, tremurînd de furie.

Soldaţii din escortă încep să-şi îndrepte atenţia spre ele. Anamaya porneşte şi o trage mai aproape pe Inguill, şoptindu-i la fel de furioasă:

– Manco nu trebuie să accepte să-l mai trateze astfel! Nu poate să le-o dea pe *Coya*, după cum s-a împotrivit să mă dea pe mine! Curi Ocllo este regină. Soarele şi Luna i-au binecuvîntat pîntecele ca să-i poată naşte pe urmaşii lui Inca. Este mai sacră decît mine. Ar fi o ruşine dacă străinul ar lua-o pentru el! Nici unul dintre nobili nu ar mai avea încredere în Manco. Şi-ar pierde autoritatea.

– Nu are de ales, Anamaya, protestează Inguill a cărei faţă se schimonoseşte brusc. Manco nu-i mai poate refuza încă o dată! Străinii îl vor pune în lanţuri. Da, asta vor face... Ajută-ne, Viracocha!

Anamaya face un semn scurt spre escorta care se îndepărtează, căci au ajuns deja la ultimele trepte dalate ce dau spre piaţă. În jurul mumiilor nu s-a strîns prea multă lume, doar cîţiva nobili incaşi, preoţi şi nişte băieţi. Ceva mai la o parte, nişte spanioli se uită la spectacol plictisiţi. Au apus de mult vremurile cînd erau fermecaţi de această ceremonie.

– Nu, Inguill, răspunde Anamaya răspicat, privind-o pe tînără. Nu te lăsa copleşită de frică! Totdeauna este un sfetnic rău. Trebuie să plecăm din Cuzco. E cel mai bun lucru pe care îl putem face. Nu mai este posibil să împărţim acest oraş cu străinii.

– Anamaya, este o nebunie! Asta înseamnă război!

– Trebuie să ne asumăm acest risc, îi răspunde Anamaya cu calm. I-ai văzut pe copiii de adineauri? Se jucau de-a

străinii, ştiau cuvinte din limba acestora. Beţele lor nu reprezentau pentru ei nici măciucile războinicilor incaşi, nici arcuri, nici suliţe; erau armele străinilor. Iată ce le place şi ce îi bucură acum: să semene cu străinii! Ce se va întîmpla cu ei dacă le vom permite să o facă? Nu-i vor mai iubi pe Inti şi pe Mama Quilla. Nu vor mai fi urmaşii celor cărora Viracocha le-a dăruit Imperiul Celor Patru Zări. Vor deveni sclavii străinilor, care îi dispreţuiesc pe Strămoşii noştri de pe Celălalt Tărîm şi îi spun ţării noastre: „Peru". Ştii prea bine, Inguill, că am făcut tot ce am putut ca să fie pace, pe cînd ce generalul Chalkuchimac dorea să fie război. Trebuia s-o fac pentru ca Manco să devină Inca. Azi însă Inca Manco trebuie să ştie să lupte.

– Nu se poate! ţipă Inguill. Iartă-mă, *Coya Camaquen,* pentru că mă amestec în ceea ce o fetişcană ca mine nu se prea pricepe. Totuşi, se vorbeşte pretutindeni, chiar şi în *acllahuasi*, că nu sîntem destul de puternici, că nu avem destui războinici să ne luptăm cu străinii.

– Altfel vor sta lucrurile peste cîteva luni.

– Peste cîteva luni, Manco va fi în lanţuri asemenea lui Atahualpa! strigă Inguill. Iar străinii vor veni peste trei zile să o ia pe *Coya!*

Anamaya îşi fereşte privirea, bombănind furioasă. Ca să-şi potolească bătăile inimii şi să evite să o mustre pe Inguill, se uită o clipă la preoţii care, în tunicile lor lungi, mărginite cu franjuri, aduc ofrandele aruncînd cu mişcări precise bucăţi de carne şi boabe de porumb în vasele de jeratic, iar apoi ridică în faţa mumiilor vase cu *chicha,* de parcă i-ar invita să bea.

– Prea bine, poate că ai o soluţie mai bună, de vreme ce te-ai gîndit la toate astea? o întreabă fără să o privească şi fără să-şi ascundă ironia.

– Da! Nu te supăra pe mine, Anamaya! Nu vreau decît să vă ajut, pe Manco şi pe tine.

– Şi cam cum crezi că o poţi face?

– Străinii pot să mă aleagă pe mine, rostește ea dintr-o suflare, înainte de a se crispa.

– Pe tine? Nu spune prostii, Inguill! Din cîte știu nu ești *Coya!*

– Nu, dar ei habar n-au! Și toată lumea spune că semăn foarte bine cu Curi Ocllo...

Anamaya, uimită, privește o clipă chipul blînd și nevinovat al lui Inguill, pomeții înalți și proeminenți, gura mică, dar fin conturată, nasul ușor acvilin... Într-adevăr, seamănă cu soția lui Manco. Totuși, clatină din cap emoționată:

– Nu, Inguill! E o nebunie! Nu-ți dai seama ce spui!

– Ascultă-mă, Anamaya! Știi cît de mult îl iubesc pe Manco. La fel de mult cît îl iubești tu pe străin. Amintește-ți că îi datorez totul și în primul rînd viața! Acum, deși nu m-a vrut în patul lui, am să-i arăt iubirea...

– Devenind soția unui străin?

– Evitînd să înceapă un război pe care, deocamdată, nu-l poate cîștiga.

Cutremurată, Anamaya își privește stupefiată prietena:

– Dar îți dai seama ce înseamnă asta pentru tine?

– M-am gîndit bine, o asigură Inguill cu un zîmbet stins. Pentru asta te-am întrebat adineauri cum iubesc străinii. Voi fi soția celui mai vîrstnic, cel care se cheamă Juan. L-am observat îndeaproape: nu cred că este la fel de crud ca fratele său.

Anamaya clatină din cap, în semn de îndoială.

– Și pe urmă, am să fiu regină pentru o clipă, adaugă Inguill, rîzînd cu ochii plini de lacrimi. Ajută-mă, *Coya Camaquen!* Condu-mă la Manco să vă explic planul meu.

Anamaya, ascunsă după o draperie coborîtă, privește agitația provocată de festivitate, ce domnește în patio. Manco a aranjat bine lucrurile. Fețele străinilor sînt mulțumite.

În curtea *canchei* regale, printre spanioli sau incași nu se află decît vreo duzină de gărzi și de soldați, iar o mulțime de tinere încîntătoare se plimbă încoace și încolo. Toate sînt îmbrăcate în tunici de ceremonie viu colorate. În plete și-au pus *cantuta* roșii. Defilează prin fața lui Manco și a oaspeților lui într-un balet sprințar cu platouri încărcate de bucate aromate: vigonie friptă și umplută cu prune, turturele și potîrnichi prăjite alături de cartofi mici, piure *quinua* cu arahide...

Juan Pizarro poartă un costum ce pare nou: haina are mîneci largi, gîtul este prins într-o dantelă de lățimea unei palme, care îi acoperă alunița. Într-o mînă își ține mănușile, iar în cealaltă o *cattleya* albă pe care și-o duce la nas și, clipind des, îi respiră parfumul. Alături de el, Gonzalo acceptă cu atîta amabilitate fructele și plăcintele de porumb, încît, pe moment, nu ar bănui nimeni ce suflet hain are. Manco stă pe tron, iar cei doi sînt așezați în fața lui pe o bancă pe care au fost puse cuverturi pentru a le fi mai comod.

– Totul este bine, îi confirmă în șoaptă Anamaya. Străinii sînt mulțumiți. Manco se preface a fi tare mîndru să le poată intra în grații. În curînd, te vor chema, *Coya*...

Ghemuită la spatele lui Anamaya, în penumbra luminată doar de aurul din pieptănătura sa, Inguill aprobă printr-un murmur.

Așa cum a ghicit Anamaya, cel care vorbește este Juan, iar slujitoarele, cu fruntea plecată, aduc vase cu *chicha*:

– Sapa Inca, masa a fost bună, iar ospitalitatea ta ne-a încîntat, dar aș vrea să nu uiți motivul pentru care am venit.

Fără să-i răspundă, Manco face un semn cu mîna dreaptă. Imediat servitoarele se opresc din agitația lor și formează un rînd dublu ce se întinde pînă la poarta ce dă în cea de a doua curte.

Îşi face apariţia prima concubină a lui Manco. Înaintează încet şi graţios, precedată de două copile îmbrăcate în tunici albe. Se apropie cu paşi mărunţi, trecînd printre servitoare. Spaniolii îi cercetează faţa lată, trupul nu prea înalt, buzele frumos conturate. Mai curînd robustă decît frumoasă, degajă, totuşi o senzualitate evidentă. Merge drept la Inca şi se prosternează fără să arunce o privire spre străini.

Gura lui Gonzalo se rotunjeşte cu dispreţ:

– Sapa Inca! mormăie el înainte chiar ca Manco să-i ordone concubinei să se ridice. Vrei să ne faci să credem că femeia asta e soţia ta?

– Chiar este! confirmă Manco zîmbind.

– Bă nu! Ne înşală! Nu seamănă cu *Coya!* strigă Juan înciudat. Uită-te şi tu, Gonzalo, este mai bătrînă decît mine!

– Sapa Inca! oftează Gonzalo ridicîndu-se. Doar nu o să ne supărăm iar. Fratele meu o vrea pe cea mai frumoasă dintre soţiile tale. Pe soţia ta preferată, nu-i aşa?

Anamaya observă zîmbetul spaniolului, însă recunoaşte în glasul acestuia cum răzbate o furie de-abia stăpînită, pe care a sesizat-o şi Manco, de vreme ce rîde încetişor:

– Bravo! Ai dreptate, frate al guvernatorului, ai observat bine. Această femeie îmi aparţine, este cea care, mai de mult, m-a învăţat cum trebuie să procedeze un bărbat cînd se află între pulpele unei femei.

Cei doi spanioli izbucnesc în hohote de rîs. Manco le spune în continuare:

– Nu mi-ar plăcea să mi-o dau pe cea mai frumoasă dintre soţii unui bărbat care nu ar fi în stare să-i recunoască frumuseţea. Sînt mulţumit că eşti la fel de exigent ca şi mine.

Bate din palme. Din vasta odaie comună, aflată în faţa camerei sale, ies vreo douăzeci de tinere. Spaniolii se întorc spre ele cu gura căscată şi cu ochii holbaţi.

– Prieteni, iată-le pe cele mai frumoase dintre soţiile mele, îi anunţă amabil Manco. Cel mai bun lucru pe care îl pot face este să vă las să alegeţi.

Din ascunzătoarea ei, Anamaya vede uimirea străinilor, în timp ce tinerele se îndreaptă spre ei cu feţe tremurătoare şi supuse. Toate poartă acelaşi *añaco* albastru-deschis şi pelerine albe, cu motive în culori strălucitoare.

– Asta e, au venit concubinele, şopteşte Anamaya.

Inguill, nervoasă şi crispată, s-a apropiat aşa de mult de prietena ei, încît aceasta îi simte parfumul uleiului de mosc pe care îl răspîndeşte.

– Priveşte...

Anamaya mişcă imperceptibil draperia pentru ca tînăra să poată vedea şi ea.

Sub soarele ce scaldă patio-ul, fraţii guvernatorului trec în revistă concubinele. Le ridică bărbia, mîinile, le mîngîie umerii, o întorc pe una sau pe alta dintre ele. Gesturile şi hohotele lui Gonzalo devin tot mai insistente. Palpează sîni sau pîntece, schiţează gesturi necuviincioase care îi dau lui Anamaya fiori de dezgust.

– Inguill, eşti sigură...

– Da, da, o întrerupe Inguill. Mă tem numai să nu aleagă o concubină înaintea mea!

Dar nu. Totul se petrece conform planului. Gonzalo se încruntă şi îşi domoleşte fratele care pare încîntant şi le tot salută pe tinere scoţîndu-şi pălăria. Preţ de o clipă, îşi şuşotesc ceva. Apoi Gonzalo se întoarce spre Manco. Se opreşte foarte aproape de Inca şi, de astă dată, ochii îi strălucesc de furie:

– Pe sîngele lui Hristos, Sapa Inca! Cînd ai să înţelegi odată că nu trebuie să ne mai minţi? Niciodată! urlă deodată şi toate concubinele încremenesc în patio.

Inguill strînge instinctiv braţul lui Anamaya, de parcă s-ar teme să nu se frîngă sub mînia spaniolului.

Totuşi, Manco reacţionează cu o indiferenţă dezarmantă:

– Frate al guvernatorului, nu-ţi place nici una dintre aceste femei? îl întreabă pe Juan pe un ton neutru, fără să ţină seama de urletele lui Gonzalo.

– Sapa Inca, nu că nu ar fi drăguţe, recunoaşte Juan stingherit. E o plăcere să le priveşti, sînt tinere şi bine făcute, trebuie să recunosc.

– Dar nici una din ele nu este *Coya!* i-o retează scurt Gonzalo. Iar tu ştii asta...

– Ah, prieteni! oftează Manco. Sînteţi aşa de cusurgii!

– Să nu mai pierdem vremea cu discuţii! Nu mai am nici un chef să mă distrez cu jocurile tale. Vrem să o vedem imediat pe regină.

Deodată, Manco se întunecă la faţă. Privirea i s-a tulburat, de parcă i s-ar sfîşia inima. Anamaya tremură şi o strînge pe Inguill lîngă ea:

– O să te cheme, şopteşte.

– Nu mi-e frică! Nu mi-e frică! repetă, împotriva oricărei evidenţe, îi şopteşte tînăra, sărutîndu-i mîna.

Anamaya o strînge la piept. Amîndouă aud chemarea lui Manco:

– Curi Ocllo! Să vină Curi Ocllo!

– Nu uita că ţin la tine! murmură Anamaya. Şi promite-mi că o să fugi dacă va încerca să-ţi facă rău...

Dar servitoarele au ridicat *manta* şi se prosternează deja în pragul încăperii. Inguill porneşte spre lumină, iar Anamaya se retrage mai mult în întuneric.

Imediat pe feţele spaniolilor se poate citi satisfacţia. Niciodată Inguill nu a fost mai frumoasă, iar frumuseţea ei se oglindeşte pe chipurile străinilor. Poartă un *añaco* de un verde de culoarea apei dintr-o ţesătură aşa de fină, încît nu se vede urzeala şi care îi pune în evidenţă trupul delicat. Pe umeri îi atîrnă o *lliclla* mov cu motive asortate cu cele de la curea şi

ai zice că plutește, atîrnînd pînă în pămînt ca un văl de fum. Coafura împodobită cu scoici aurite subliniază trăsăturile desăvîrșite ale feței, cu sprîncenele arcuite ca dintr-o singură mișcare a penelului. Buzele freamătă și pleoapele îi tremură gata să izbucnească în lacrimi, toate acestea sînt detalii care îi evidențiază și mai mult frumusețea.

– A! strigă Gonzalo. Iat-o, în sfîrșit, frate! Iat-o pe *Coya*, o recunosc!

Juan pare că suportă greu această apariție. Emoționat, se apropie ezitînd de Inguill pe care o privește fix și o salută politicos. Este uimit de admirație și în fericirea lui se remarcă un respect sincer.

– Asta, da! bolborosește el spre Manco. Asta, da, Sapa Inca, o recunosc, este *Coya!* Și am nevoie de ea imediat...

Întinde brațul spre Inguill care, așa cum stabiliseră, începe să țipe. Se ferește, geme, își acoperă fața cu mîinile, tremură și se trage îndărăt și, în cele din urmă, urlă că nu vrea să-l părăsească pe Inca și că se teme de acești bărbați! Frica și durerea ei se citesc și pe fețele concubinelor și ale servitoarelor care se mai găsesc în curte. Atmosfera este foarte încordată. Se aud plînsete și șoapte.

Totuși, Inguill cade în genunchi la picioarele lui Manco, foșnindu-și minunatele ei haine. Astfel seamănă cu o floare maiestuoasă și bogată care și-a deschis brusc toate petalele.

– Inca, te implor, nu mă părăsi! geme ea. Doar pe tine te iubesc, Inca! Trăiesc numai pentru tine și pentru Strămoșii de pe Celălalt Tărîm! Mai bine omoară-mă, dar nu mă da străinilor!

Anamaya, cu toate că știe că rostește frazele pe care le-au ales împreună, nu-și poate reține un tremur în fața acestei sincerități covîrșitoare . Și vede prea bine că toți, chiar și spaniolii cei dezorientați sînt tulburați.

– Ridică-te, femeie! îi porunceşte Manco. Mergi cu acest nobil care îmi este prieten! Nu ţine seamă că este străin! Mă vei sluji devenindu-i soţie credincioasă! Aşa am hotărît!

– O, Inca, ai milă de mine! Ucide-mă, căci nu mai am pentru ce să trăiesc dacă mă dai altuia...

Anamaya tresare. Cuvintele lui Inguill sînt ca nişte săgeţi. În ciuda tuturor aşteptărilor, Manco se apleacă spre tînără, deşi fuseseră înţeleşi să nu se lase impresionat de lacrimile ei. O prinde de braţ şi o ridică. Apoi o trage brusc la piept şi o sărută pătimaş.

Poate că sărutul nu a fost lung, dar liniştea ce îngheaţă patio-ul pare că l-a făcut să pară infinit.

Manco se smulge din îmbrăţişare. Privirea lui Anamaya o întîlneşte pe cea a lui Inguill. Un surîs ciudat luminează chipul fetei chiar şi atunci cînd mîinile lui Juan o prind violent şi mai mult o împing decît o conduc spre poarta curţii interioare sub escorta soldaţilor spanioli.

Fraţii guvernatorului dispar imediat cu prada. Anamaya îşi face apariţia în prag. Pîntecele şi gîtul îi sînt înnodate de ruşine, de mînie, de necaz. În patio se pare cu nu au mai rămas decît nişte măşti, într-atît li s-a întipărit durerea pe chip.

Manco se ridică şi o urmează. Respinge servitoarele şi concubinele care se grăbesc să-i iasă în cale. Merge greoi, de parcă ar fi un om beat. Are un zîmbet ciudat ce s-a transformat într-un rictus crispat şi trist.

Anamaya îşi ridică ochii şi vede cum pe cerul de un albastru profund se profilează zidurile cetăţii Sacsayhuaman şi turnurile ei.

– Am reuşit, spune cu gravitate Manco.

Anamaya îl priveşte îndelung şi aprobă, clătinînd din cap. Tot sufletul îi este copleşit de tristeţe şi de amărăciune:

– E tot ce ţi-a mai rămas din autoritate, şopteşte arătînd spre zidurile de deasupra lor. Aparenţa puterii care se supune Soarelui, amintirea ei...

– *Coya Camaquen*, te rog...

– ... O putere care se reduce numai la acceptarea sacrificiului unei fete inimoase care să hrănească lăcomia acestor monştri...

Manco îşi încleştează pumnii, iar faţa i-a devenit pămîntie:

– Să nu crezi că nu ştiu, îi spune el cu furie stăpînită. Să nu crezi că suferinţa nu-mi sfîşie inima precum ghearele unei pume...

Anamaya tace. Cuvîntul „puma" o face să tresară. Puma atît de puternică, dar atît de departe.

– Vino, te rog, vino şi ajută-mă! şopteşte ea printre dinţi.

32

Cuzco, septembrie 1535

Plouă liniştit. Anamaya aude picăturile de ploaie care răpăie pe acoperiş. Şi ploaia o linişteşte. I se prelinge încet pe păr şi pe frunte, şi îi udă *añaco-ul*.

O aude clipocind în noroiul şi în băltoacele din curte. Îi vine să se ridice din aşternut şi să meargă să vadă această ploaie liniştită care cade în noapte. Se vede trează, ridicîndu-se din pat. Dar în acea clipă se dumireşte că nu este ceva în ordine.

Cum se face că ploaia îi udă fruntea şi părul, de vreme ce se află sub un acoperiş? Curtea este dalată, iar ploaia nu o poate transforma în noroi!

Se dă jos din pat şi se îndreaptă spre prag. Da, s-a înşelat. Nu se găseşte în *cancha*, este în coliba din selvă, în satul copilăriei, acolo unde s-a născut. Plouă mai tare acum, aşa cum ploua în noaptea de dinainte să înceapă totul.

Înainte să ajungă *Coya Camaquen*.

Îşi spune pe furiş că visează. Ar trebui poate să se trezească pentru a-şi alunga acest vis. Totuşi, nu se poate opri să nu se uite în curtea satului cu cele patru colibe mari. Totul este aidoma, doar colibele sînt pustii. Cu toate acestea, se simte ameninţată şi se teme de atacul războinicilor lui Inca Manco.

Da, se teme şi ştie că ar trebui să se trezească.

Dar ropotul picăturilor de ploaie în noapte sînt sfîşietoare şi nu îşi poate scoate acest lucru din minte. Este o minune că poate vedea acel sat de pe vremea cînd era o copilă! Va putea oare să vadă şi chipul mamei dacă va avea curaj?

Îi este recunoscătoare soţului ei, Fratele-Geamăn, că i-a trimis acest vis. Cînd se va trezi va trebui să-i mulţumească. Deşi se teme, îşi simte inima uşoară.

Tresare în momentul în care aude un zgomot. Nişte paşi mărunţi, ca de animal. Apoi alţii. I se pare că desluşeşte silueta unei sălbăticiuni cu piele de culoare deschisă, care mormăie şi sare gardul.

Ba nu, s-a înşelat. Aude un zgomot de paşi pe pămîntul umed. Şi chiar un zgomot aparte pe care îl identifică imediat: este zgomotul produs de cizme! Sînt paşii unui străin.

De cum îl vede ivindu-se printre colibe, inima îi tresare de bucurie. Este el, nu are nici o îndoială. Gabriel. Şi-a scos pălăria şi faţa îi străluceşte în noapte ca în plină zi. Ploaia nu l-a udat. Frumosul lui păr blond este uscat. Zîmbeşte. Întinde braţele spre ea care îşi simte pîntecele şi pieptul tresărind de fericire. Îl aştepta de atîta vreme. S-a întors, în sfîrşit, teafăr şi frumos ca în ziua cînd s-au întîlnit!

Îl îmbrăţişează şi este nebună de fericire. Prin cămaşă îi simte căldura şi respiraţia agitată atunci cînd începe să-i desprindă *añaco*-ul. Rîde înveselită de nerăbdarea lui! O ridică de parcă ar fi un fulg şi o duce pe pat. Vrea să-i vadă faţa şi ochii. De atît de mult timp i-a fost dor de chipul lui, de buzele moi, de nasul drept şi delicat, de obrajii albi. Dar e aşa de nerăbdător, încît devine brutal. Îl respinge cînd observă că i-a crescut barba pe gură şi pe bărbie, că are alt chip.

Atunci ţipă.

A deschis larg ochii. Bărbatul care s-a lungit peste ea profitînd de întuneric nu este Gabriel. Degete brutale i se plimbă

pe sîni şi încearcă să o dezbrace cu o violenţă insuportabilă. Urlă iar cînd îşi dă seama că cineva vrea să o violeze.

De data asta, agresorul se retrage cu ochii plini de ură. Înjură în spaniolă şi îi astupă gura cu mîna, iar cu cealaltă îi caută gîtul.

– Lasă-mă, ticăloaso!

Abia dacă înţelege cuvintele ce şuieră furioase din gura schimonosită de dorinţă şi de ură. Însă recunoaşte vocea lui Gonzalo.

Frica lui Anamaya se transformă în furie. Încearcă să se rostogolească într-o parte, dar bărbatul o ţine strîns. Se zbate, dă din cap. Mîna spaniolului a ajuns sub gură îndeajuns ca să poată să muşte. Pe buze simte un gust de sînge. Chiar atunci bărbatul urlă de durere.

– Desfă-ţi picioarele, tîrfă incasă!

Profită de uimirea lui ca să se ghemuiască, strîngîndu-şi genunchii la piept. Gonzalo horcăie. Mîna rănită îi face mişcările mai puţin sigure. Se prăbuşeşte peste ea ca să o imobilizeze. Însă Anamaya a reuşit să-şi strecoare vîrful picioarelor sub pîntecele spaniolului şi îl îmbrînceşte cu toată puterea. Bărbatul aterizează şi se loveşte cu spatele de perete, smulgîndu-i *añaco*-ul şi zgîrîindu-i sînii.

Dintr-o singură mişcare, Anamaya este în picioare şi îşi strigă imediat servitorii. Înţelege că într-adevăr plouă fiindcă vede cizmele ude ale lui Gonzalo. Chiar şi cămaşa de sub haina descheiată îi este udă. Părul îi atîrnă în şuviţe lipite de faţa lui de nebun. Se strîmbă şi rînjeşte, de parcă ar fi vorba de un joc. Pe bîjbîite găseşte teaca sabiei pe care o lăsase lîngă pat. O ia şi o ridică.

– Taci, tîrfă!

Dar Anamaya însufleţită de o violenţă pe care nu a cunoscut-o niciodată a ridicat deja piciorul înainte ca spaniolul să apuce să scoată sabia din teacă. Gonzalo încearcă să

se ferească aplecîndu-şi bustul într-o parte, dar totul se petrece prea repede. Fiecare fibră din corpul lui Anamaya doreşte să ucidă. Simte cum loveşte faţa străinului cu călcîiul, cum i-l strecoară pe obraz şi îi opreşte în orbită. Se lasă cu toată puterea. Apoi cade pe pat. Capul lui Gonzalo sare ca o zdreanţă şi se loveşte de peretele de piatră.

– *Coya Camaquen! Coya Camaquen!*

Se ridică şi este înconjurată de strigătele alarmante ale servitoarelor. Gărzile înarmate cu măciuci şi lănci aleargă şi aduc torţe. Toate privirile sînt aţintite asupra ei, a feţei zgîriate şi a tunicii sfîşiate şi pătate de sînge. Simte cum ar vrea să geamă, dar se abţine printr-un singur gest. Îşi revine, pe cît poate.

– Mi-e bine, îi asigură, ca şi cînd s-ar adresa propriei persoane. Mi-e bine. Nu mi-a făcut nimic...

Fratele guvernatorului zace la picioarele lor. Din tîmplă i se prelinge un fir de sînge ce îi alunecă în zigzaguri ca într-o rigolă pe sub cămaşă.

– Trăieşte? întreabă Anamaya acoperindu-şi umerii cu pelerina pe care i-o întinde o servitoare.

Una dintre gărzi se apropie de spaniol, îi pune mîna pe piept şi apoi îşi apropie obrazul de gură. Zîmbeşte şi clatină din cap:

– E doar leşinat, *Coya Camaquen!* Dar dacă vrei pot să-l omor de-a binelea.

Închide ochii şi respiră adînc pentru a-şi învinge dorinţa de a da acest ordin:

– Nu, şopteşte ea. Nu! Chemaţi-l pe Inca.

*

Cînd Gonzalo, sprijinit cu spatele de peretele încăperii, îşi revine, ochiul stîng îi este umflat şi de un roşu-aprins. L-a

pipăit bîjbîind şi respinge servitoarele care încearcă să-i lipească un plasture pe tîmplă. Atunci descoperă cu uimire vreo douăzeci de suliţe îndreptate spre el.

Războinicii lui Inca se află de o parte şi de alta a lui Manco şi a lui Anamaya. Sînt de faţă şi cîţiva nobili. Flăcările tremurătoare ale torţelor le luminează chipurile impasibile, sporindu-le şi mai mult severitatea.

Fratele guvernatorului încercă să rînjească, dar se strîmbă de durere. Au dispărut trăsăturile angelice ale chipului său care seamănă acum cu acela al unei fiare crude şi rănite. Îşi întoarce ochiul sănătos spre Anamaya cu o căutătură fioroasă care o face să tresară:

– Ce ţi-am promis este deja foarte blînd pe lîngă ce-ţi voi face, mîrîie Gonzalo.

Pe faţă i se conturează un zîmbet necuviincios, iar Anamaya simte cum frica îi otrăveşte trupul şi inima.

Gonzalo dă să se ridice, dar se prăbuşeşte imediat. Printr-un efort plin de orgoliu izbuteşte să rămînă în picioare, sprijinindu-se de perete.

– Frate al guvernatorului, ar trebui să te fi ucis pentru ceea ce ai făcut. Ţi-am spus: nimeni nu are dreptul să ridice mîna asupra lui *Coya Camaquen!* spune Manco cu calm.

Gonzalo îl priveşte mai întîi mirat, apoi sughiţuri de rîs îi deformează chipul.

– La noi, bărbatul care violează o femeie este spînzurat de păr pînă ce fiarele îi lasă numai oasele, continuă Manco.

– Ei bine, n-ai decît s-o faci! Omoară-mă!

Gonzalo face cîţiva paşi clătinîndu-se. Vîrfurile lăncilor se strîng imediat în jurul lui şi îl imobilizează. Îi măsoară dispreţuitor pe Anamaya şi pe Manco şi, regăsindu-şi brusc orgoliul, mormăie:

– Să nu crezi că mă sperii! Sapa Inca, nu eşti decît un laş! Nu eşti un bărbat, acum nu ai căderea să mă omori. Nici dacă

ai ordona-o unei cete de războinici. Şi am să-ţi spun şi de ce... Scuipă şi îşi drege glasul: Fiindcă ştii că, dacă mă vei omorî, vei muri şi tu. Iar tu ţii la propria viaţă mai mult ca la orice. Mai mult decît la aur, decît la femeile tale... decît la onoare...

Îl priveşte pe Manco atît de furios, cu o ură atît de puternică şi de perfidă, şi îl împroaşcă la insulte de parcă l-ar lovi cu sabia:

– Iată ce am făcut din tine, Sapa Inca, divinul Fiu al Soarelui! O paiaţă care zbiară şi gesticulează. Ce-ţi iese din gură nu face nici cît scîncetele unui copil de ţîţă...

Continuă astfel, în timp ce războinicii îl ţin la distanţă cu lăncile. Vîrfurile de bronz îi ating cămaşa murdară. Le înlătură pe rînd cu o mişcare violentă a mîinii. Dar acest efort îl epuizează. Se sprijină de perete şi bombăne ca un om beat:

– O, rege al regilor, credeai că poţi să mă păcăleşti? Pe mine...

Rînjeşte iar şi scuipă pe pardoseala dalată o flegmă roşie:

– *Coya* ta nu era decît o slujnică. Bietul Juan care credea că-ţi sărută regina, dar cînd acolo avea în pat doar o maimuţă! Şi credeai că nu o să-şi dea seama, aşa-i?

Manco face un semn războinicilor care se îndepărtează. Apucă sabia lui Gonzalo pe care o ridică pînă la pîntecele spaniolului. S-a apropiat într-atît, încît nu-i desparte decît lama sabiei. O clipă, frica adumbreşte ochiul sănătos al străinului.

Anamaya a înaintat şi ea un pas. Ridică braţul încercînd să-l oprească pe Manco. Dar Inca, printr-o mişcare aşa de violentă, încît războinicii tresar, ridică în acelaşi timp spada şi genunchiul, şi frînge în două lama care zornăie strident.

– Noi, zbiară Gonzalo, noi dictăm cine trebuie să trăiască şi cine trebuie să moară! Noi hotărîm pe cine lăsăm în viaţă şi pe cine omorîm!

Manco, avînd ochii bulbucaţi de furie, smulge o măciucă din mîna unui soldat şi o ridică.

– Nu! strigă Anamaya. Nu, Inca! Nu-l ucide, nu încă!

Trece un moment în care Manco ezită. Toţi privesc pumnul ridicat al lui Inca. Privirea pare că i-a devenit la fel de injectată de sînge, aşa cum era odinioară cea a lui Atahualpa.

Liniştea este aşa de profundă, încît aud răsuflarea şuierătoare şi răguşită a spaniolului.

– Lasă-l să plece, Inca! rosteşte încet Anamaya. În minciunile pe care le-a debitat există şi un grăunte de adevăr. Îţi va face mai mult rău mort decît viu.

Manco aruncă măciuca la picioarele lui Gonzalo:

– Pleacă de aici, străinule, mormăie Inca. Părăseşte această *cancha*...

Gonzalo surîde. Se eliberează cu braţele de războinici şi îşi trece mîna peste obrazul pe unde curge sînge.

– Ascultă-ţi tîrfa pe care nu trebuie s-o atingă nimeni şi pe care eu o voi atinge curînd! O să fie bine pentru tine dacă rămîn în viaţă!

Servitorii se îndepărtează mult şi îi dau voie să se apropie de prag. Gonzalo se întoarce, mai scuipă o dată pe pardoseală şi îşi îndreaptă spre Manco degetul înroşit de sînge:

– Ai putea să renunţi la aerele astea de mare domn, Sapa Inca! Aici eşti un nimeni, eşti un rahat! De acum înainte eu sînt rege în Cuzco.

Anamaya îl priveşte cum iese printre războinicii incaşi care îşi îndepărtează cu părere de rău lăncile şi aruncă măciucile, gîndeşte la ultimele sale cuvinte.

Sînt demne de dispreţ şi groteşti.

Dar sînt adevărate.

– Inca, trebuie să pleci chiar acum, îi spune Anamaya de îndată ce s-au retras gărzile şi servitorii. Trebuie să pleci departe de Cuzco.

– Ar fi trebuit să mă laşi să-l omor adineauri, mormăie Manco, fără să o asculte.

– Mîine, fratele lui ar fi venit şi te-ar fi omorît. Trebuie să-ţi stăpîneşti furia, s-o ţii în lanţ ca pe o fiară şi să nu o laşi să se reverse...

– Ar fi trebuit să mă laşi să-l omor! Te-a pîngărit şi îl aperi? Unde îţi este mîndria, *Coya Camaquen?* bombăne Manco, de parcă nu ar fi putut să-şi îndepărteze toată violenţa stăpînită, ridicîndu-şi pumnii către noaptea în care ploaia fină s-a oprit, în cele din urmă.

Anamaya îl înfruntă, privindu-l cu răceală şi asprime:

– Să omori înseamnă război! Chiar de mîine! Iar tu, Inca, nu eşti pregătit să lupţi cu străinii. Pentru asta trebuie să părăseşti mai întîi Cuzco, apoi ne vom aduna forţele. Ştii că nu avem încă suficienţi războinici! Tot străinii sînt mai puternici decît noi...

Manco o priveşte cu atenţie:

– Crezi că e timpul să pornim războiul?

– Cred că e timpul să începem să ne pregătim de război. Trebuie să plecăm chiar în noaptea asta. Nu mai poţi să rămîi în acest palat!

Preţ de o clipă se uită la ea, ca şi cum, pe neaşteptate, ar vrea să ia în considerare toate sensurile cuvintelor ei.

– Să ne pregătim de război... Dar cum? Villa Oma şi fratele meu Paullu se îndreaptă către provinciile din sud, împreună cu Almagro. Ne-am împărţit forţele pentru a-i face şi pe străini, fiindcă nu ne mai sînt prieteni, să-şi împartă armata. Acum Villa Oma şi Paullu trebuie să fie la cel puţin două luni distanţă de Cuzco. Eu am mai puţin de cinci mii de războinici în munţii din Valea Sacră. Dacă fug din capitală

fără să conduc o armată adevărată, Imperiul Celor Patru Zări se va prăbuşi. Cine va mai crede în puterea mea, ca să dorească să mi se alăture?

– Inca, dacă vei fi în lanţuri şi prizonier al străinilor, regatul tău va fi cuprins de jale, nu de revoltă! Vom fi singuri şi nu ne vom putea pregăti de război. Dar dacă mergi în munţi, strămoşii te vor ajuta. Majoritatea dintre *chaski* îţi sînt credincioşi. La chemarea ta, se vor mobiliza toate provinciile. Aici vom strînge armata de care ai nevoie. Villa Oma şi Paullu aşteaptă doar un semn de la tine, ca să revină cu mii de soldaţi. Toţi te vor ajuta, căci vor fi mîndri de tine.

– Asta ţi-a spus-o Tatăl meu?

Vocea lui Manco este dominată de ironie şi asta o face pe Anamaya să tresară. Totuşi, nu îi evită privirea:

– Manco, ştii bine că de multă vreme Huayna Capac, Tatăl tău, nu mi-a mai spus nimic. Ca şi tine, şi eu doresc să-i aud vocea în fiecare zi. Azi-noapte am avut un vis şi am crezut... am crezut că mă va chema.

Se opreşte o clipă. În minte îi revin imaginile atacului lui Gonzalo care i-a pîngărit trupul şi, în acelaşi timp, amintirea lui Gabriel.

Simte intensitatea concentrării lui Manco şi reia cu fermitate:

– Manco, ai încredere în mine! Ştiu ce pot străinii. Ceea ce tocmai s-a petrecut dovedeşte că de-acum nu-i mai opreşte nimic. Fratele guvernatorului a spus-o clar: va face tot ce va putea ca să te umilească. Este momentul să fugi. Chiar în noaptea asta, fără să iroseşti nici măcar o clipă. Înainte să fie prea tîrziu ca să aduni în jurul tău poporul Fiului Soarelui. Te rog, Manco, ascultă-mă! Simt că zorii ce vin sînt plini de ameninţări.

Manco ezită. Atinge cu vîrful degetelor *añaco*-ul rupt pe care Anamaya îl poartă pe sub pelerină, obrazul zgîriat de spaniol. În cele din urmă, îşi pleacă fruntea cu resemnare:

– Da, am încredere în tine, *Coya Camaquen!* Anunţă pe cine trebuie. Vom părăsi Cuzco prin scara secretă din Turnul Soarelui.

*

Cînd ies din interminabilul labirint ce leagă terasele din Colcampata de înaltul Turn al Soarelui din fortăreaţa Sacsayhuaman, cerul s-a luminat deja deasupra munţilor de răsărit. În întuneric, zidurile imense ale cetăţii ce se află deasupra capitalei par capul unui monstru adormit.

Sînt în jur de treizeci de oameni. Manco a vrut să ia cu el numai cîteva soţii şi servitoare şi cinci sau şase nobili. Toţi ceilalţi au primit ordin să rămînă în *cancha* regală şi să-şi vadă de treburi ca şi pînă acum pentru ca străinii să nu-şi dea seama decît mult mai tîrziu că au fugit.

Fugarii, cu respiraţia precipitată şi cu dureri în piept din cauza efortului, se răspîndesc pe terasa de la poalele turnului. Anamaya cu fruntea asudată şi picioarele înţepenite din pricina urcuşului rapid vede cum Piticul sare cu o agilitate uimitoare pe zidurile ce duc spre o platformă de supraveghere. Silueta lui micuţă rămîne o clipă locului, de parcă ar fi fost înghiţită de beznă.

Cînd Piticul revine, Anamaya aude zgomotul litierelor oprite:

– Totul este bine, anunţă Piticul zîmbind. Străinii visează aur şi nu o să-i trezim tocmai acum.

Observă chipul lui Anamaya şi îi piere cheful de glumă:

– Ţi-e rău? o întreabă prinzînd-o mînă.

– Puţin... M-a obosit urcuşul...

Adevărul este că, din cînd în cînd, revede imagini din visul cu Gabriel şi oribila scenă în care Gonzalo îi sfîşia veşmintele, repezindu-se la ea de parcă ar fi fost un animal.

Deja a vomitat de două ori, iar urcuşul pînă la fortăreaţă a epuizat-o.

– Vino! spune Piticul trăgînd-o spre litieră. Aici ai să te odihneşti măcar o clipă. Şi trebuie să mănînci ceva. Înainte să plecăm, am luat asta pentru tine.

Piticul scoate dintr-o traistă pe care o ţine în bandulieră un ştiulete de porumb copt şi un mango. Anamaya, aşezată în litieră, îi zîmbeşte emoţionată. Ia ştiuletele şi fructul de mango, le pune lîngă ea şi mîngîie mîinile Piticului:

– Acum nu pot să mănînc nimic! Poate mai tîrziu...

Aude cu uimire glasul limpede al lui Manco, răsunînd la cîţiva paşi:

– Mănîncă, insistă Manco. Piticul are dreptate: trebuie să te hrăneşti, ca să prinzi puteri. Ziua va fi lungă şi voi avea nevoie de tine.

Anamaya încearcă să zîmbească, dar este obosită şi dezgustată. Este aici, ca întotdeauna, cînd Manco are nevoie de ea. Dar cine îi stă alături cînd şi ea are nevoie de sprijin? Simte cum o învăluie, asemenea unei umbre îngheţate singurătatea teribilă.

*

Ocolesc oraşul prin partea de răsărit fără să facă aproape nici un zgomot. Cortegiul lor merge grăbit, dar totuşi nu aleargă de-a lungul unor *cancha* ale nobililor, apoi o ia pe străduţele din cartierul aurarilor. În curtea caselor din lut cuptoarele sînt deja aprinse. Apoi trec prin cartierele de la periferia oraşului unde locuiesc cei care nu s-au născut în Cuzco. Aici casele sînt mai rare, înconjurate de grădini bine îngrijite, dar lipsite de ziduri de apărare. Uneori, apare un bărbat sau o femeie cu braţele pline de lemne.

Se opresc şi privesc bizarul cortegiu care se îndepărtează în noapte.

După ce au trecut de marile depozite ale oraşului, ajung în valea dalată ce duce spre sud. Tac vreme de un ceas, pînă se iveşte lumina alburie a zorilor. Se aude numai tropăitul sandalelor pe dalele de piatră şi larma făcute de păsările care se trezesc.

Anamaya îi face loc Piticului alături de ea, ca să nu-şi risipească puterile alergînd. Este uimită, ea, care de luni de zile nu părăsise *cancha*-urile, de bogăţia cîmpurilor şi de frumuseţea munţilor. Culturile în terasele etajate ca o întindere strălucitoare seamănă cu un *unku* de ceremonie imens, ţesut cu motive delicat îmbinate. Spre culmile munţilor şi în adîncul văilor, vălătucii de ceaţă, schimbători şi uşori, alunecă amestecîndu-se. Această frumuseţe a Maicii Pămînt ce domneşte pretutindeni îi mai uşurează povara din suflet. Speră că este semnul oferit de Strămoşii care se bucură să-i vadă îndepărtîndu-se de oraşul pîngărit de străini, aşa cum încercaseră să procedeze şi cu ea.

Speranţa ei durează puţin.

Un soldat îi ajunge din urmă, o dată cu prima rază de soare ivită pe culmi. Aleargă pînă în dreptul litierei cu ochii îngroziţi:

– Inca! Inca!

Manco ridică draperia litierei şi îi porunceşte să vorbească:

– Inca, tocmai ne-a ajuns din urmă un *chaski*. Străinii au găsit palatul gol. Ştiu că ai părăsit *cancha*. Au distrus tot...

– Atunci sînt deja pe urmele noastre! conchide Piticul privind-o pe Anamaya.

– Cu ajutorul animalelor lor ne vor ajunge din urmă! se vaită un nobil bătrîn pipăindu-şi cerceii din lemn aurit ca şi

cum ar simți deja mîinile care vor să-i smulgă din urechi. Fie ca Viracocha să ne ajute!

– Nu avem timp de văicăreli! i-o retează scurt Manco.

Ordonă ca nobilii, femeile și servitorii să meargă tot pe drumul regal spre sud:

– Nu e nevoie să vă grăbiți. Dacă vă ajung din urmă, spuneți-le că v-am cerut să vă alăturați fratelui meu Paullu și lui Almagro, prietenului lor... Eu voi dispărea în văile din răsărit. *Coya Camaquen* vine cu mine!

– Și eu, Inca, te rog! strigă Piticul.

– Dă-i voie să ne însoțească, insistă Anamaya văzîndu-l pe Manco cum se strîmbă. Știi că la nevoie își dă și viața pentru tine!

– Ba, mai mult, o să mă încăpățînez să trăiesc ca să fii liber!

Manco acceptă ridicînd din umeri, apoi le cere cărăușilor să pornească. Aceștia încep să alerge cu o viteză impresionantă, în ciuda greutății litierelor. O dată ce au părăsit drumul regal, cărările sînt presărate cu bălți și sînt alunecoase, dar picioarele lor parcă sînt înzestrate cu gheare. Curînd, ajung la marginea văii scăldate în lumina zorilor. Deodată, unul din ei strigă cu brațul ridicat.

– Iată-i! strigă și Piticul care privise preț de o clipă în urmă.

Anamaya și Manco văd grupul de străini care plutea parcă pe deasupra cîmpurilor cultivate cu *quinua*. Seamănă cu o insectă uriașă care își mișcă toracele negru peste cîmpuri cu o viteză uimitoare. Cu ajutorul cailor nu numai că înaintează mai repede, dar văd și mai bine cîmpia.

– Sînt pe drumul regal, observă Manco. Aleargă în spatele femeilor și nu ne vor vedea.

– Mă tem că da. Litierele pot fi văzute ușor în plin cîmp, spune Anamaya clătinînd din cap.

– Are dreptate, Inca, aprobă Piticul fără să se mai formalizeze. De vreme ce noi îi putem vedea pe ei, şi ei pot să ne vadă pe noi!

Privesc un moment grupul de spanioli care se apropie în galop crispaţi de propria neputinţă. Cîmpia răsună de urlete ca de răgetele unei sălbăticiuni plecată la vînătoare. Deodată Piticul sare din litieră, plesnindu-şi palmele una de cealaltă:

– Acolo este un teren mocirlos, strigă arătînd un crîng aflat la marginea cîmpiei şi a teraselor. Inca, străinilor le este frică de aceste locuri fiindcă nu pot înainta călare. Căraşii să-şi continue drumul pe poteca muntelui, iar noi mergem să ne ascundem acolo.

Manco este de acord.

*

Piticul a avut dreptate. În apropierea primelor terase care au fost săpate în munte, crîngul mărgineşte în toată lungimea lui o mlaştină plină de stuf.

Cu o rapiditate uimitoare, Piticul a rupt stuf şi l-a amestecat cu altul uscat sau putrezit. A strîns lemn uscat şi noroi, apoi a ridicat o movilă de mărăcini care pare să fie acolo de multă vreme. Dar cînd îl invită să intre, Manco îi şuieră printre dinţi dispreţuitor:

– Ce sînt eu, şobolan?

– Inca...

– Nu! a strigat Manco furios. Nici vorbă ca un Fiu al Soarelui să se ascundă într-o grămadă de ramuri putrede! Ce ar spune Tatăl Meu despre mine?

– Manco, nu trebuie decît să scapi pentru un moment de străini, încearcă să-l potolească Anamaya cu blîndeţe.

Manco se uită la ea furios:

– *Coya Camaquen!* Aşa vrei să încep războiul împotriva străinilor, ascunzîndu-mă ca un laş? Vrei ca Inti şi Illapa să mă vadă ghemuit ca un copil sub grămada asta împuţită? Vrei ca fratele guvernatorului să fi avut dreptate atunci cînd m-a tratat ca pe un laş?

– Nu vreau să fii prins, îi răspunde Anamaya.

Zadarnic. Manco îi evită privirea şi reia plin de orgoliu:

– Viracocha şi Tatăl meu îmi vor hotărî soarta şi pînă o vor face rămîn aici! şi intră în apă, ascunzîndu-se fără prea multă grijă între tulpinile de stuf.

Anamaya nu-şi găseşte cuvintele ca să-i explice că nu despre Gonzalo este vorba, că ruşinea poate fi compensată de viclenie, şi nu de vorbe arogante şi fără noimă.

A trecut ceva timp de cînd aşteaptă astfel: Anamaya şi Piticul ghemuiţi unul în celălalt sub grămada de mărăcini şi Manco răbdător, abia ascuns printre tulpinile de stuf. Umezeala îngheţată le-a intrat deja în oase. Anamaya trebuie să îşi ţină pumnii strînşi, ca să nu tremure.

O vreme îşi spune că poate au reuşit totuşi. Strigătele şi chemările spaniolilor rămîn departe, în urma lor şi parcă s-au mai rărit. Apoi simte cum degetele Piticului îi încleştează brusc umărul.

Mai întîi, aud tropăitul copitelor ce lovesc pămîntul. Pe urmă, chemări. Destul de aproape ca să le înţeleagă:

– Acolo, Beltran! Du-te şi aruncă o privire în crîng...

– Ajung curînd aici, îi şopteşte ea.

Piticul nu îi răspunde îşi încleştează iar degetele pe umărul ei.

Printre ramurile îngrămădite văd cum apar, umăr lîngă umăr, doi călăreţi. Îşi domolesc animalele şi privesc în toate părţile. Înaintează spre ramuri mînîndu-şi caii la pas. Unul din ei se apleacă pentru a cerceta mai bine mărăcinişul. Anamaya închide ochii. Dar aude zgomotul copitelor ce se îndepărtează

de ascunzătoarea lor. Străinii nu au văzut nimic îşi continuă drumul de-a lungul mlaştinii.

Atunci aud strigăte ce vin dinspre munţi.

– Ah, pe blana marii lame negre! bombăne Piticul. I-au descoperit pe cărăuşi... Vor găsi litierele goale! Se aud iar strigăte. Privesc ţintă stufărişul unde este ascuns Manco şi aud tropotul cailor prin apă.

– O! Don Pedro! Grecule! L-aţi găsit?

Cum nu li se răspunde, se întorc şi trec iar pe lîngă mărăciniş. Atunci se iveşte un străin foarte înalt venind din partea cealaltă a mlaştinii. Calul numai spumă împroaşcă apa în jur.

– Avem litierele, anunţă el. Nu este prea departe.

În clipa în care Anamaya îl identifică pe unul dintre puţinii prieteni ai lui Gabriel, bărbatul smuceşte frîul, iar calul se cabrează:

– *Holà!* Veniţi la mine ! Prieteni, l-am găsit!

– Nu! şopteşte Anamaya. Nu!

– Sst... Taci! şuieră Piticul.

Caii tropăie în noroi, stuful se îndoaie şi se rupe. Manco apare ţeapăn şi demn, cu picioarele pline de noroi, de parcă ar fi încălţat cu cizme ca spaniolii.

– Beltran! Du-te şi anunţă-l pe don Gonzalo că l-am găsit. Şi aduceţi litiera lui Sapa Inca.

Lui Anamaya i se pare că numai pentru o clipă Manco îi caută privirea printre ramuri. Nu mai respiră şi, de n-ar fi fost Piticul, s-ar fi ridicat de mult în picioare.

Dar Manco îşi întoarce privirea indiferent, de parcă tocmai ar fi ieşit din baie. Cărăuşii au sosit deja alergînd. Grecul zîmbeşte şi prin semne pline de respect îl invită să urce. Manco urcă însă refuză pelerina.

– Trebuie să merg cu el, şopteşte Anamaya.

– Ai înnebunit?

– Nu-l putem lăsa singur!

– Şi ce o să faci cînd străinii te vor prinde şi pe tine?

– Trebuie să merg...

– Te rog, taci! spune Piticul astupîndu-i gura cu palma lui mică. Ai uitat ce s-a întîmplat noaptea trecută? Ce crezi că o să-ţi facă spaniolul acum?

Chiar atunci don Gonzalo apare pe neaşteptate în capătul mlaştinii înconjurat de alţi trei călăreţi gonind la fel de nebuneşte ca şi el, de parcă spusele Piticului l-ar fi scos direct dintr-un coşmar. Îşi împinge calul aşa de aproape de litieră că unul dintre cărăuşi este lovit şi se prăbuşeşte gemînd.

Fratele guvernatorului smuceşte scurt frîul, iar calul împroaşcă apa clocită în jur. Capul îi este bandajat cu o eşarfă roşie care îi ascunde ochiul rănit.

Glasul calm şuieră cu o ironie răutăcioasă. Se apropie foarte mult de litieră, se apleacă brusc în şa, îl prinde pe Manco de păr şi îl trage afară.

– Manco... şopteşte Anamaya.

– Taci! Taci, nu te mai uita! bombăne Piticul.

– Don Gonzalo, nu-l puteţi trata astfel... se revoltă Candia.

Gonzalo fără să-i dea vreo atenţie îşi obligă calul să treacă într-o parte şi îl scoate pe Manco din litieră.

– Don Gonzalo!

– Tu, Grecule, ia vezi dacă mă-ta n-are nevoie s-o ştergi la cur! urlă Gonzalo dîndu-i drumul lui Manco prăbuşit în genunchi. Aduceţi lanţurile şi legaţi-l pe acest rege al maimuţelor!

Anamaya nu mai priveşte. Nu o mai poate face şi se miră, cum de nu i s-a oprit inima. Aude zăngănitul lanţurilor, strigătele şi insultele, la fel de grele ca nişte bolovani. Alături, Piticul respiră greu de parcă s-ar sufoca.

– O, Strămoşilor de pe Celălalt Tărîm, o Viracocha, de ce ne părăsiţi? De ce?

– Taci, te rog, taci, îi şopteşte Piticul.

Spaniolii se îndepărtează cu Manco luat prizonier.

Cînd nu se mai aud decît adierea vîntului şi clipocitul apei, Piticul îi strînge mîna cu o putere nebănuită:

– Acum ai rămas numai tu, Prinţesă! Să nu-i laşi niciodată să te prindă. Auzi?

33

Tupiza – Grand Salar, noiembrie-decembrie 1535

Sînt cu sutele, bătrîni sau tineri puşi în lanţuri, în rînduri de cîte zece sau douăzeci. Toţi au în jurul gîtului acelaşi cerc de fier jegos şi fierbinte. Toţi au umerii răniţi de lanţul care îi leagă unii de ceilalţi şi feţele slăbite de oboseală şi de foame. Toţi au aceeaşi privire care nu mai ştie să deosebească soarele arzător de bezna nopţii.

De zile întregi merg împreună. Trec defilee şi străbat cîmpii, bandajîndu-şi muşchii descărnaţi pentru a căra coşuri la fel de grele ca şi ei şi care sînt pline de haine, alimente, farfurii şi pocale de cositor, un talmeş-balmeş de obiecte de bucătărie.

La amiază, cînd soarele este în înaltul cerului, unul dintre ei se clatină şi se prăbuşeşte. Genunchii nu-l mai ascultă, parcă ar dormi. În aer şuieră cureaua unui bici, dar nu se trezeşte. Lanţul dintre oameni se întinde, le pătrunde în pielea gîtului sufocîndu-i, dar ei mai merg cîţiva paşi. Nici unul nu protestează împotriva acestui nou val de durere, căci fiecare ştie ce înseamnă.

În mod bizar coşul plin de pocale şi strachini rămîne prins de umerii bărbatului. Dar cel care îl poartă e mort. Braţele

rănite de tetanos par lipite de povară, deşi tot corpul s-a prăbuşit deja.

În cele din urmă, coşul se clatină şi îşi goleşte cu un zgomot asurzitor conţinutul. Oamenii înlănţuiţi încremenesc. Printre ei trece un murmur abia şoptit. Mortul este prins într-un cleşte de fier care îi ţine în mod bizar capul drept.

Gabriel care călăreşte doar la cinzeci de paşi de ei, se întoarce brusc în şa, de cum aude zgomotul. Ceea ce descoperă îl îngheaţă, deşi afară este foarte cald, ca şi cum trupul nu i-ar fi decît o adunătură de oase.

Un călăreţ cu o pălărie mare s-a postat în faţa lanţului de care atîrnă şi între alţi doi indieni, bărbatul mort. Îşi trece biciul în mîna stîngă, iar cu dreapta îşi scoate sabia din teacă. Gabriel nu înţelege ce urmează să se întîmple decît în momentul în care vede tăişul strălucind în lumina soarelui.

Îşi smuceşte calul şi îi dă pinteni:

– Nu! Nu! răcneşte.

Dar tăişul cu străluciri mate pornise deja. Călăreţul se apleacă şi retează capul mortului dintr-o singură lovitură, ca şi cum ar cosi. Sub privirile îngrozite ale celorlalţi, căpăţîna se rostogoleşte printre tufele de *ichu*, în vreme ce trupul cu umerii căzuţi se prăbuşeşte.

Gabriel, în goana calului, abia dacă vede cum se chirceşte cadavrul. Scoate sabia stîrnind un freamăt în mulţimea de cărăuşi. Celălalt se întoarce şi îl priveşte uimit pe sub pălărie. Nu apucă să facă nici un gest: nici să se păzească, nici să ţipe. Pumnul lui Gabriel, încleştat pe mînerul sabiei, porneşte din goana calului murg ca o ghiulea şi loveşte cu o putere teribilă.

Bărbatul cade din şa, iar coastele i se rup cu un trosnet ca de lemn uscat.

Se rostogoleşte peste crupa calului şi cade pe pămînt scoţînd un vaiet ascuţit. Încearcă să se ridice. Ochii îi sînt

ieşiţi din orbite, iar saliva înroşită de sînge. Înaintea lui vede o pereche de cizme şi privirea ca de nebun a lui Gabriel care pare gata să distrugă tot universul. Sabia lui Gabriel îi înţeapă glota şi abia dacă mai aude urletul tînărului:

– Am să-ţi zbor şi ţie căpăţîna de porc!

Bărbatul simte cum vîrful de oţel îi pătrunde în carne. Prinde sabia între palme încercînd să o îndepărteze.

– În locul tău, don Gabriel, aş sta mai bine în banca mea! bubuie o voce în aerul încremenit. O singură mişcare şi îţi zbor creierii!

Gabriel nu trebuie decît să se întoarcă puţin ca să descopere la cinci paşi de el vîrful unei arbalete îndreptate spre el.

Preţ de o secundă simte o dorinţă nebună de a-şi duce la bun sfîrşit ceea ce începuse. Aude vibraţia uscată a corzii care va pune capăt, în sfîrşit, ruşinii care îl macină de atîta amar de vreme!

– Înapoi sau îi ordon să tragă! răcneşte Alamgro care a simţit că ezită.

Don Diego, călare, în spatele celui înarmat cu arbaleta, îl arată cu degetul. Chipul său, de obicei îngrozitor de urît, este roşu de furie. Buzele i s-au învineţit, iar obrajii mîncaţi de sifilis de mai bine de cinci ani par gata să plesnească. Trupul lui extrem de slab este plin de umflături şi de urmele adînci ale rănilor.

Bărbatul se tîrăşte bombănind la picioarele lui Gabriel, care nu-i mai dă nici o atenţie. Coloana s-a oprit şi sute de indieni îi privesc înspăimîntaţi şi încremeniţi. Nici unul nu a schiţat cel mai mic gest spre cadavrul din care curge încet un sînge negru.

Almagro îşi smuceşte din nou calul şi ajunge în dreptul lui Gabriel:

– Pe toţi dracii! mîrîie Chiorul. Ce te-a apucat?

– Almagro, eşti nebun! Priveşte puţin în jurul tău! Nu există om care să nu fie în lanţuri sau legat! Crapă de foame şi de sete cu toţii, dar nu-i laşi să se odihnească nici măcar un ceas. Au ajuns să care în litiere pînă şi mînjii. Îi ţineţi legaţi chiar pe timp de noapte ca pe nişte animale, fără să-ţi pese dacă plouă sau este ger. Copiii, cel puţin, mor la o săptămînă după acest tratament şi sînt norocoşi! Cît despre femei, sînt violate de zeci de bărbaţi pînă ce li se scurge sîngele printre picioare! Ardeţi satele de îndată ce locuitorii vor să se ferească din calea voastră sau le distrugeţi acoperişurile caselor, ca să aveţi cu ce să vă încălziţi supa. Şi iată că mai nou oamenii tăi au ajuns să decapiteze morţii ca să nu se mai obosească să deschidă lacătul lanţului! Ascultă-mă, Almagro, eşti un hoit! Dar asta se vede în primul rînd pe faţa ta, numai că acum laşi în urmă o dîră de împuţiciune la fiecare pas!

Gabriel se opreşte, tot trupul tremurîndu-i de furie. La fiecare frază pe care o rosteşte, Almagro izbucneşte în rîs zguduindu-şi trupul slăbănog. Sînt înconjuraţi de vreo douăzeci de spanioli, călări sau pedeştri, care hohotesc şi ei:

– Suflet nevinovat! Puişor amărît! hohoteşte Almagro, înteţind batjocura celorlalţi. Auziţi, domnilor, acest filfizon vrea să ne dea lecţii. Ah, dar trebuie să-l înţelegem: tot lingîndu-l la fund pe don Francisco, monseniorul Gabriel s-a obişnuit cu parfumul de trandafiri.

Gabriel face un pas şi cu braţul întins şi crispat îşi îndreaptă vîrful sabiei spre trupul slăbănog a lui Almagro. Deodată, se face linişte. Indienii care pînă atunci urmăriseră cearta cu feţe obosite au privirile aprinse. Călăreţii şi-au scos deja pumnalele şi dau pinteni cailor ca să-l încercuiască pe Gabriel. Almagro îi opreşte, ridicînd mîna şi zîmbind dispreţuitor.

– Niciodată, niciodată guvernatorul nu şi-a permis un comportament aşa de necuviincios faţă de poporul din Peru!

strigă Gabriel adresîndu-se tuturor. De cînd ai sosit la Cajamarca, Almagro, n-ai încetat să răspîndeşti ruşinea şi jalea pe unde treci. Ai trişat şi ai minţit ca să faci în aşa fel încît să fie ucis Atahualpa. Eşti un jeg! Mă rog să existe infernul. Un infern aidoma cu acela pe care tu îl faci să domnească peste tot. Iar dacă Dumnezeu există, are să te trimită acolo...

Gabriel s-a înfuriat peste măsură şi este gata să-şi înfigă spada în Almagro, dar strigătele sale au stîrnit din nou greaţa care îl cuprinsese mai înainte. Ameţeşte, iar trupul îi este scăldat într-o sudoare de gheaţă care îl obligă să cadă în genunchi. Se sprijină de mînerul sabiei ca într-un baston. Istovit, se apleacă şi vomită cu un sughiţ care îl face să lăcrimeze.

În jur, hohotele se înteţesc.

Don Diego îi dă pinteni calului şi îşi pune cizma pe ceafa lui Gabriel:

– Gabielito! gîngureşte el. Mi se pare că această călătorie nu este prielnică pentru sănătatea ta. Ai o inimă prea slabă, ca şi sufleţelul tău. Dacă o ţii tot aşa, mă tem că asta va fi cea de pe urmă plimbare. Ascultă sfatul meu: lasă-ne pe noi să mergem în infernul nostru şi tu du-te şi respiră miresmele paradisului...

Gabriel tace în hărmălaia de fluierături şi de rîsete. Îl învăluie o senzaţie nouă, ca şi cum ar fi înghiţit o băutură amară pe care ar trebui să o soarbă pînă la ultima picătură.

Trebuie să asculte toate aceste hohote, să guste fiecare batjocură, să zîmbească acestor chipuri devorate de instinctele cele mai barbare.

Trebuie să se ridice şi să bea veninul al cărui gust îl simte în gît şi să-l înghită ca pe un nectar.

Umilinţa este cea care îi dă putere.

*

Gabriel, simțind un gust amar, pornește de-a lungul coloanei pînă la litiera marilor nobili incași. Aceștia, sub conducerea Înțeleptului Villa Oma și a lui Paullu, fratele preferat al lui Sapa Inca Manco, îi însoțesc pe spanioli considerînd un lucru potrivit să-i călăuzească în regiunile din sud.

Au dispărut lanțurile și chipurile cadaverice. Cîteva gărzi, cu tunici la fel de impecabile, de parcă s-ar găsi în piața din Cuzco, încearcă să-i bareze drumul. Se aude un ordin. Gărzile îl escortează pînă la litiera lui Villa Oma. Draperia se ridică împreună cu cea de la litiera vecină, unde Gabriel recunoaște chipul cu trăsături fine, dar în același timp viclean, al lui Paullu.

Cei doi nobili incași se uită la el cu o mirare cumpătată. Gabriel are grijă să-i salute mai întîi și, după ce și-a mai potolit elanul și și-a dres glasul, rostește:

– Înțeleptule Villa Oma, vin în numele guvernatorului Francisco Pizarro să vă rog să opriți aceste suferințe prin care trec supușii voștri care fac parte din această coloană! Este cu neputință să se mai continue în acest mod pînă în sud. Supușii voștri vor muri înainte să ajungă! Vă asigur că, dacă don Francisco ar fi fost aici, nu ar fi permis niciodată o asemenea grozăvie! Totul se întîmplă împotriva voinței și a ordinelor sale!

Privirea lui Paullu licărește preț de o clipă, apoi tînărul nobil își întoarce fața de la Gabriel. Numai Înțeleptul rămîne neclintit. Își trece ghemotocul de frunze de coca dintr-un colț al gurii în celălalt. Însă nu schițează nici un gest. Nu îi oferă nici un răspuns.

– Știți prea bine despre ce vorbesc, insistă Gabriel. Trebuie să interveniți pe lîngă don Diego! Cereți să nu mai fie puși în lanțuri cărăușii. Cereți ca femeile și copiii să părăsească această coloană! Faceți acest lucru în numele lui Inca Manco...

Pupilele întunecate ale Înțeleptului îl privesc așa de intens, încît Gabriel tace și îl obligă să se reculeagă puțin, înainte de a continua cu voce tremurătoare:

– Înțeleptule Villa Oma! Știu cine sînteți și mă cunoașteți de la Cuzco, de cînd Inca Manco și-a pus pe frunte *mascapaicha*. Știu că v-a desemnat ce-a de a doua persoană importantă din Imperiul Celor Patru zări! Iar eu... eu sînt un prieten de-al lui *Coya Camaquen*. Vă rog să mă ascultați! Guvernatorul Pizarro nu dorește ca supușii voștri să fie tratați astfel! Și domnia voastră... Oh, nobile Paullu, Înțeleptule Villa Oma, cum puteți să acceptați așa ceva?

Gabriel, în ciuda mîniei și a frustrării pe care le simte își dă seama că tăcerea se insinuează dincolo de cuvintele sale. Chipuri impasibile îl privesc. Privirile nobililor, ale cărăușilor și ale gărzilor parcă strălucesc de atîta concentrare. Dar nu i se răspunde decît prin tăcere.

Apoi, în liniștea netulburată, Înțeleptul scuipă brusc sucul gros și verde al frunzelor de coca între copitele calului murg. Ordonă, plescăind, cărăușilor să-și continue drumul și lasă să cadă la loc draperia.

*

Noaptea este lungă și rece. Fără somn.

Gabriel stă rezemat de un bolovan la baza unui talus care, la aproape un sfert de leghe de coloană, îl apără puțin de vînt. Ore întregi fixează bivuacul care sclipește roșiatic în lumina torțelor, acolo unde sînt Almagro și oamenii lui. În partea opusă, ard torțe și în fața corturilor nobililor incași. Între aceste două extreme se întinde bezna nopții ce pare să încerce să acopere suferința și rușinea.

La adăpostul întunericului ca de mormînt, pe cînd luna dispare și lasă între sclipirea incredibilă a stelelor un cer negru

ca neantul, Gabriel nu-şi mai poate stăpîni furia şi neputinţa. Îi blestemă pe Dumnezeu şi pe oameni, pămîntul acesta şi chiar viaţa. Ţine între dinţi mînerul sabiei, ca să împiedice ca urletele să se audă prea departe.

Apoi gîndul la numele şi chipul lui Anamaya îl învăluie ca o adiere de aer proaspăt. Începe să tremure din alt motiv decît cel de a se găsi acolo, în acea zi. Imediat corpul i se relaxează, de parcă ar fi sub vraja unui zîmbet blajin. O clipă îşi închipuie că, dacă întinde braţul, va simţi trupul cald şi plin de încredere al iubitei sale.

Se luminează de ziuă. Zorii acoperă ca un imens văl transparent culmile dinspre răsărit. Îşi ţine ochii larg-deschişi. Din cînd în cînd, un frison îl face să tresară sub pătura grea din cauza umezelii. Focul pe care izbutise să-l aprindă în ajun s-a transformat acum cenuşă. Va trebui să ia o hotărîre în răcoarea tot mai pătrunzătoare a dimineţii. Va trebui să aleagă între două rele. Poate să-şi continue drumul infernal, presărat de glume proaste şi de intrigi dubioase. Poate, de asemenea, să se întoarcă la Lima „să respire miresmele paradisului" alături de don Francisco, aşa cum a spus-o Chiorul împuţit. Şi într-un caz, şi în celălalt se va acoperi de ruşine!

La cîţiva paşi de el, este calul murg care acum nu mai are şa. Uneori ciuleşte urechile, deschide ochii şi îşi scutură coama cu nările fremătînd. Cu privirea strălucind, întinde botul ca să fie mîngîiat.

Deodată i se încordează spinarea şi cu ochii larg-deschişi fornăie şi se învîrte pe loc. Gabriel aude scîrţîitul pietrelor sub un pas uşor, cu greu sesizabil, ce pare să nu atingă pămîntul pietros. Ţine deja pumnalul în mînă, dibuit pe sub pătură. Dar umbra se iveşte din stînga, iar el aştepta să apară din partea opusă. Aude o şoaptă care îl uimeşte:

– Nu te teme, domnule! Nu te teme!

Totuşi, Gabriel nu a lăsat pumnalul.

Vede cum de sub *manta-ua* de un roşu-închis, aproape brun, iese o mînă zbîrcită de om bătrîn ce dă pelerina la o parte şi îi dezvăluie un chip aşa de ridat, încît nu ştie dacă este bărbat sau femeie. Faţa asta cu gura ştirbă şi cu ochi strălucitori şi cenuşii ca o ninsoare fină îi zîmbeşte:

– Nu te teme, domnule!

Pelerina se desface şi cealaltă mînă îi întinde o bocceluţă de pînză:

– Am pus deoparte nişte hrană pentru tine.

Gabriel ia uimit bocceluţa şi o desface. Înăuntru, găseşte un pumn de boabe de porumb şi nişte cartofi pipernicţi şi negri precum cărbunele de cît au stat înghemţaţi înainte de a fi copţi pe jar.

– Mulţumesc, şopteşte el. Dar de ce?

Silueta bătrînă izbucneşte într-un rîs poznaş, iar Gabriel crede că are în faţă o femeie:

– Fiindcă ieri, străinule, ai dovedit că eşti bun şi curajos. Am văzut că ai stat lîngă foc departe de ceilalţi. Noi vrem să-ţi mulţumim.

– Noi?

Bătrîna arată cu mîna chircită spre coloană:

– Noi toţi... Toată lumea ştie. Azi-noapte, toţi au povestit despre mînia ta. Şi despre cum ai cerut să ni se scoată lanţurile. Şi cum ai mers la Înţelept şi i-ai propus să se revolte împotriva alor tăi.

– Atunci poate ai să-mi spui şi de ce Înţeleptul Villa Oma nu mi-a dat nici un răspuns?

Bătrîna ezită o clipă. Îl fixează cu privirea pe Gabriel care se fîstîceşte:

– Pentru că se hotărîse deja. A plecat astă-noapte să-l elibereze pe Inca Manco şi să se lupte cu străinii din Cuzco.

Un fior de teamă îl străbate pe Gabriel:

– Despre ce vorbeşti?

– Inca Manco a fost prins şi e prizonier la Cuzco. *Chaski* i-a adus vestea de vreo două zile. Străinii de acolo sînt la fel ca aceştia de aici. L-au pus în lanţuri pe Inca Manco şi în jurul gîtului i-au pus un inel de fier.

– O, Doamne!

Gabriel nu îndrăzneşte să rostească întrebarea ce-i stă pe buze. Priveşte tremurînd faţa ridată:

– Şi *Coya Camaquen*? întreabă el în cele din urmă. Ştii cumva dacă şi *Coya Camaquen* este prizonieră?

Bătrîna abia dacă înclină capul. Schiţează o strîmbătură:

– Cine este *Coya Camaquen*?

Gabriel nu îi răspunde şi pentru o clipă îi vede parcă pe Juan şi pe Gonzalo agresînd-o pe Anamaya. O vede în lanţuri. Anamaya cea pe care au...

Nu, nu trebuie să se lase copleşit de gînduri negre. Are un drum prea lung de parcurs. Va înnebuni înainte să ajungă!

Împătureşte cuvertura şi îşi pregăteşte şaua. Calul se apropie clătinîndu-se ca şi cum n-ar fi aşteptat decît un semn din partea stăpînului său.

– Încotro a luat-o Înţeleptul? întreabă Gabriel, în timp ce pune şaua pe cal.

Bătrîna îi zîmbeşte:

– A luat-o pe un drum ocolit. Dacă mergi pe acelaşi drum pe care ai venit o să-l ajungi uşor din urmă. Însă va trebui să iei cu tine apă şi mai multă hrană. Am să te ajut să găseşti...

– De ce ţii aşa de mult să mă ajuţi? întrebă iar Gabriel fixînd chinga în cataramă şi întorcîndu-se încruntat spre bătrînă.

– Fiindcă îmi eşti drag.

– Şi tu îmi placi, bunico! Eşti într-adevăr tare drăguţă.

– Ah, drăguţă, zici! rîde bătrîna ca o fetişcană.

Rîde şi se îndepărtează, iar Gabriel termină de înşeuat calul.

Pentru prima oară după luni de zile își simte din nou sufletul împăcat. Viața a dărîmat zidurile răului.

În sfîrșit, nu mai are decît un singur lucru de făcut.

Chiar dacă este cea mai mare dintre nebunii.

34

Huchuy Qosqo, decembrie 1535

Se înserează şi se face răcoare. Anamaya îşi întinde braţele spre focul pe care l-a aprins Piticul. Într-o oală de lut supa se încălzeşte încet. Aerul se umple de mirosul acrişor de ceapă sălbatică şi de roşii.

Îl priveşte pe furiş pe credinciosul ei prieten. Abia l-a recunoscut atunci cînd, cu puţin timp în urmă, a ajuns în sat dîrdîind după două zile de mers prin ploaie. Chiar şi acum faţa îi este schimonosită de o durere ce pare să-i roadă măruntaiele.

În vale, zidurile *cancha* din Huchuy Qosqo par, în lumina apusului, să împrumute strălucirea culturilor de porumb care acoperă podişul ce cade perpendicular pe vale. Pe timp de pace, Anamaya îndrăgeşte calmul acestei cetăţi suspendate între pămînt şi cer. Dar de dimineaţă se pare că şi Pacha Mama, Maica Pămînt, suferă de aceeaşi durere ca şi Piticul.

O furtună îngrozitoare a cutremurat încă din zori valea cetăţilor sacre.

De la marginea podişului şi pînă la capătul cîmpurilor cultivate se îngrămădiseră rotocoale negre şi gri precum cenuşa, iar cerul era încă învăluit în ceaţă. Curînd, întreaga

vale s-a transformat într-un cazan plin de aburi veniţi de pe Celălalt Tărîm. Parcă dispăruseră culturile terasate de porumb şi *quinua*, etajate ca nişte aripi de fluture pe malurile fluviului Willkamayo, dar şi pantele cele mai abrupte şi drumul aproape vertical ce duce spre Huchuy Qosqo.

Apoi, brusc, în norul opac a ţîşnit un jet argintiu. Toţi au auzit bubuitul lui Illapa, deşi venea din străfundurile pămîntului, şi nu din cer ca de obicei.

Ţăranii au început să murmure. Femeile şi-au chemat copiii în case. Nobilii şi preoţii satului s-au apropiat de zidurile ce mărginesc limita extremă a podişului. Toţi aveau acelaşi gînd: deodată, vor vedea lumea răsturnată cu susul în jos!

Lumina lui Inti filtrată prin ceaţă scaldă cîmpurile şi străduţele din Huchuy Qosqo. Departe, dincolo de valea Cetăţilor Regale, ea acoperă cu strălucire munţii înalţi din răsărit. Între ele se află această mare de nori atît de miraculos ivită şi care nu încetează să clocotească, străbătută dintr-o parte şi cealaltă de fulgere argintii.

Pe urmă, totul a încetat. Cîmpurile au fost năpădite de o negură caldă. Ceaţa amestecată cu o ploaie fină pare să fi acoperit pereţii de lut ai *cancha*-urilor cu un strat de lac. Văzduhul s-a întunecat. A plouat încontinuu pînă la amiază.

Atunci a sosit Piticul plin de noroi şi frînt de oboseală, după ce a mers o zi întreagă pe drumurile desfundate din munţi.

Acum cerul este senin. Numai faţa Piticului a rămas întunecată. Anamaya ia un bol din ceramică şi îl umple cu supă fierbinte:

– Mănîncă, îi spune ea cu blîneţe. Mănîncă, tremuri de frig şi de oboseală! O să-mi povesteşti după aceea.

Piticul întinde instinctiv mîinile lui de copil ca să ia bolul. Priveşte o clipă supa roşie şi aromată. Apoi clatină din cap ridicîndu-şi pleoapele grele.

– Nu, spune el. Nu pot să mănînc. Trebuie să-ţi povestesc mai întîi...

Dar se întrerupe. Ochii lui care strălucesc din cauza febrei îi caută pe cei ai lui Anamaya care îi întinde mîna şi îl atinge mîngîindu-i uşor fruntea. Acesta pune bolul pe o piatră lîngă vatră, îi ia mîna şi îşi sprijină fruntea de ea, de parcă aşa ar putea să găsească puterea ce-i lipseşte.

– Mai întîi, l-au tîrît în lanţuri prin tot oraşul. Pe el, pe Inca Manco, l-au purtat în lanţuri prin faţa Coricanchei. Apoi l-au ţinut trei zile în piaţa Colcampata, cu lanţuri în jurul gîtului şi al picioarelor...

Piticul tace. S-ar zice că fiecare vorbă pe care o rosteşte îl otrăveşte puţin cîte puţin. Îndepărtează mîna lui Anamaya şi se ghemuieşte:

– Acolo... Da. L-au lăsat să zacă, pe el, pe Inca al nostru. Înlănţuit, cu tunica murdară şi zdrenţuită. O, Anamaya, a purtat vreme de trei zile acelaşi *unku*! El, Fiul lui Inti, a zăcut astfel înaintea Mumiilor strămoşilor lui, înaintea locuitorilor din Cuzco! Din zori şi pînă seara, străinii veneau şi îl batjocoreau.

Piticul tace iar. Anamaya nu îndrăzneşte să-l privească. Are privirea pierdută spre munţii din zare. Culmile înzăpezite străpung întunericul. I se pare că tot corpul i s-a acoperit cu o pojghiţă de gheaţă:

– Cînd l-au luat din Colcampata, întregul oraş a plîns, continuă Piticul. L-au dus în casa diavolului care a încercat să te siluiască. Servitorii au urlat îngroziţi, văzînd cum se poartă cu el. Unii au fugit, alţii au folosit armele străinilor ca să-şi taie gîtul ori să-şi străpungă pieptul. Concubinele l-au implorat să se poarte mai bine cu Inca. Drept răspuns, au izbucnit în hohote de rîs. Au închis concubinele într-o curte, apoi l-au adus pe Manco pus în lanţuri şi în faţa lui le-au despuiat pe femei şi le-au siluit o noapte

întreagă. A doua zi, majoritatea muriseră: toată vlaga li se scursese printre picioare.

Piticul respiră sacadat. Tremură aşa de tare, încît trebuie să se ţină de rogojină, ca să nu se dezechilibreze. Nu îndrăzneşte să o privească pe Anamaya care este atît de încremenită, încît pare că se va prăbuşi la cea mai mică mişcare.

Deodată Piticul scoate un strigăt ca un hohot de plîns şi, dintr-o singură mişcare, loveşte cu palma bolul cu supă care se sparge şi stinge focul ce sfîrîie:

– L-au băgat într-o groapă şi o duzină de străini au urinat peste el, şuieră Piticul.

– Destul! îi ordonă Anamaya care deja se ridicase.

Faţa pare că i-a fost tăiată dintr-un singur bloc de cretă.

Pînă atunci războiul a fost numai un vuiet îndepărtat, un spectacol străin în care se înfruntau mii de războinici.

Acum, războiul se poartă în propria fiinţă.

*

Fratele-Geamăn, înconjurat de torţe, străluceşte în noapte.

Înăuntrul micului templu statuia atît de rîvnită de străini se odihneşte pe o cuvertură de bumbac, aşternută peste o piatră polisată. În vasele de jăratic de la picioarele statuii ard frunze de coca, umplînd încăperea cu miros greu.

Atunci cînd intră Anamaya, două femei tinere depuseseră deja ofrandele de hrană lîngă Fratele-Geamăn şi împrăştiau petale de *cantuta* pe pardoseală. Printr-un gest, Anamaya le ordonă să iasă.

Privirea îi este aspră, iar chipul împietrit. În jurul umerilor are o pelerină lungă de lînă, prinsă cu două fibule de argint, însă uneori tremură aşa de tare, încît îi clănţănesc dinţii.

Ia urciorul cu *chicha* şi umple un pocal de ceremonie din lemn pictat. Şi-l ridică în tăcere deasupra capului. Îşi aţinteşte privirea asupra chipului de aur al statuii care este la fel de impasibil şi lipsit de orice expresie ca şi al ei.

Îşi coboară braţul atunci cînd trebuie să rostească salutul adresat soţului ei de pe Celălalt Tărîm. Nu varsă *chicha*, nu-i oferă ofranda. Strînge pocalul la piept şi îşi închide ochii. Cu gura încleştată, rosteşte cuvintele ce seamănă cu nişte bol-, boroseli.

– La ce bun, o Nobile Frate şi soţ, să-ţi dăruiesc zi de zi hrană şi băutură? La ce bun să te mai chem şi să-ţi spun necazul meu, o Inca Huayna Capac, de vreme ce nu-l asculţi? Ce aveţi împotriva noastră de ne pedepsiţi cu o tăcere atît de îndelungată? Ce aveţi împotriva noastră de permiteţi ruşinii să ne copleşească?

Tace un moment. Se clatină fără să-şi dea seama.

Se încruntă şi îşi strînge buzele. Strigătul ei este aşa de puternic, încît pare că va stinge torţele:

– De ce ne-aţi părăsit?

Anamaya înaintează cu ochii închişi şi cu braţele întinse. Vasul cu *chicha* se răstoarnă peste statuia de aur de care se agaţă hohotind:

– O, Nobili Strămoşi de pe Celălalt Tărîm, mai sînteţi încă aici? Nu ne auziţi plînsul? Nu simţiţi iubirea noastră? Nu vedeţi suferinţa noastră? O, Nobili Strămoşi de pe Celălalt Tărîm, nu trece o zi fără să ne supunem vouă în toate şi pretutindeni. Din zori şi pînă seara, ne gîndim la voi. Urmărim plutirea norilor şi zborul păsărilor, ca să aflăm dorinţele noastre. Cultivăm pentru voi cel mai bun porumb, vă sacrificăm cele mai frumoase lame, ca să fiţi fericiţi şi mîndri de noi. Ţesem pînze la fel de frumoase ca o zi de pace pentru a vă arăta respectul nostru şi pe această lume, şi pe Celălalt Tărîm. Ne supunem întru totul legilor şi dorinţelor voastre. Totuşi,

nu primim în schimb decît tăcere! Vă temeţi de nobilii ce-i conduc pe străini? Aţi ajuns şi voi la fel de nevolnici ca şi noi?

Anamaya are ochii plini de lacrimi, însă durerea şi furia îi înţepenesc muşchii, de parcă ar fi gata să plesnească. Nu se poate stăpîni şi zguduie statuia de aur a Fratelui-Geamăn, strigînd:

– Sînteţi aici?... Aţi auzit ce a spus Piticul? L-aţi văzut pe fiul vostru, Manco, închizînd ochii sub duşmanii care urinau pe el?

Cuvintele răsună pînă departe, ţîşnesc în bezna îngheţată şi nemişcată.

– O, Inca Huayna Capac! îl imploră ea din nou. Tu, cel care ai luat mîna mea de copil într-a ta, nu mă părăsi! Nu-ţi întoarce faţa de la mine! Nu mă face să cred că sîntem singuri ca nişte copii rătăciţi pe un munte prea înalt. Ne vei lăsa, oare, să fim distruşi în război, aşa cum ne-ai distrus pe timp de pace? Nu îţi părăsi poporul în faţa străinilor! Dacă eu, *Coya Camaquen*, am păcătuit, vreau să mă prefac în cenuşă!

Chiar şi şoapta este înghiţită de tăcere.

Locuitorii din Huchuy Qosqo s-au adunat în curtea templului, auzind strigătele lui *Coya Camaquen*. Tremură ca şi ea şi îşi muşcă buzele. Şi tot ca şi ea aşteaptă ca tăcerea să se transforme în altceva.

Dar nu se aud decît picăturile ce se preling ritmic de pe acoperişuri pe dale.

*

E aproape dimineaţă cînd se hotărăşte să iasă din templu.

Torţele s-au stins, dar nimeni nu a îndrăznit să le aprindă.

Noaptea este încă densă şi opacă totuşi în clipa în care trece pragul, Anamaya clipeşte brusc pentru a se feri de lumină.

Totul se petrece repede, ca într-o clipă.

Se pare că podişul Văii Sacre şi munţii din răsărit sînt deodată scăldaţi de un soare puternic şi necruţător. Că totul devine prăfos şi neted, ca o nesfîrşită cîmpie de sare. Pe neaşteptate, întregul univers s-a transformat într-un deşert! Că pămîntul nu mai este decît o piele învechită şi crăpată. Nu mai există nici umbră, nici plante sau copaci, nu mai există nici un suflu de viaţă. Nici măcar o insectă.

Abia dacă mai simte cum i se înmoaie genunchii. Nu vede mîna mică, dar puternică a Piticului venită să o sprijine. Nu aude şoaptele în momentul în care se prăbuşeşte. Vede numai imaginea lumii atunci cînd va fi cu desăvîrşire moartă.

Atunci, îl vede pe Gabriel.

Îi vede pielea înnegrită şi hainele zdrenţuite. E la capătul unei cîmpii nesfîrşite, apoi aşa de aproape, că-i simte răsuflarea horcăită şi îi vede obrajii crăpaţi ca o piele învechită, buzele umflate şi de un roşu-aprins. Îi vede ochii cuprinşi de albeaţa lumii moarte. Sudoarea i s-a prelins pe gene, iar soarele a transformat-o în cristale minuscule de sare. Îi vede mîinile cu degetele pline de sînge. Se clatină, gata să-şi dea ultima suflare. Ca acela pe care l-a părăsit şi umbra sa. Gabriel are privirea unui om care şi-a pierdut cunoştinţa.

În imensul deşert în care s-a transformat lumea, fiecare pas făcut ridică un firicel de praf ce-i şterge urmele. Apoi, brusc, se clatină şi se prăbuşeşte.

Anamaya ţipă.

În acelaşi timp, îşi dă seama că Gabriel este pe moarte şi că Strămoşii de pe Celălalt Tărîm au auzit-o.

35

Deşertul Grand Salar, decembrie 1535

Cît vezi cu ochii totul este alb.

Tocmai au trecut şi ultima trecătoare. Urcă panta abruptă. Drumul se alătură acestei văi uimitoare prin vreo cincisprezece serpentine strînse. Apoi, în stînga, marea de sare, lungindu-se şi lărgindu-se tot mai mult între pantele abrupte, se pierde în zare. Albă, severă, ameninţătoare ca o poartă a neantului deschisă în cer.

– *Lloc!* E timpul să ne oprim!

Bărbatul cu glas dogit, care tocmai a bălmăjit aceste cuvinte, întruchipează ceea ce, de zile întregi, îl înconjoară pe Gabriel. Este scund, foarte murdar, cu pielea înnegrită de soare. Poartă o bonetă în culori şterse, de sub care ies în dezordine şuviţe de păr lins de murdărie. Nu poartă decît o tunică veche şi pătată, legată în talie printr-o curea din piele de lama. Pe sub piele i se conturează proeminenţi muşchii pulpelor şi ai gambelor, ca şi cum ar fi pregătiţi să iasă la iveală. Dar cele mai şocante îi sînt labele picioarelor ce au căpătat forma pietrelor, a tuturor drumurilor străbătute. Într-adevăr, seamănă mai degrabă cu labele unui animal decît cu picioarele unui om. Degetele de la picioare nu se mai deosebesc, iar

unghiile i-au fost smulse ori acoperite de o carne atît de groasă încît şi secţionată nu ar sîngera.

Gabriel l-a întîlnit în ajun. După ce a alergat vreo săptămînă pe urmele Înţeleptului Villa Oma, a trebuit să recunoască: se rătăcise.

Chiar din prima zi, de la plecarea din Tupiza, modestul avans pe care îl aveau Înţeleptul şi escorta sa nu a încetat să sporească, în mod inexplicabil. Totuşi, Gabriel abia dacă îşi lăsa calul să se odihnească. Într-unul din satele unde căuta hrană, i s-a explicat că pretutindeni pe unde trecea, Înţeleptul cerea oamenilor să-l urmeze. Le ordona tuturor să se li alăture în drumul lor spre nord. Astfel, avînd destui cărăuşi, călătorea şi ziua, şi noaptea fără să coboare din litieră ca să mănînce ori să doarmă.

Primul gînd al lui Gabriel a fost că toată această grabă dovedea gravitatea celor petrecute la Cuzco, iar mobilizarea pe care o făcea Înţeleptul însemna război.

Al doilea gînd a fost unul plin de disperare. Nu mai putea spera să i se alăture Înţeleptului şi să traverseze Imperiul împreună, fără nişte riscuri foarte mari. Altfel spus, nu mai putea spera să i se alăture prea curînd lui Anamaya. Dimpotrivă, se va mocăi şi se va tîrî ca un vierme, în timp ce fraţii Pizarro, mai mult ca sigur, o făceau să sufere cele mai rele atrocităţi. Era sigur de asta! Ceea ce îndurase vreme de săptămîni printre soldăţoii lui Almagro nu-i lăsa nici o speranţă. Nu trecea un ceas din zi, să nu fie asaltat de imagini îngrozitoare.

Îşi reproşa totodată inconştienţa şi prea marea supunere faţă de don Francisco Pizarro, care îl îndepărtaseră prea mult de singura justificare a vieţii sale: dragostea pentru ea!

Visa cum izbutea, în cele din urmă, să scape lumea de Gonzalo. Cum se transforma în pasăre şi se smulgea din lumea asta omenească şi care îl înlănţuia în neputinţă. Cum i

se alătura, acum, imediat, cum o ţinea în braţe şi îi simţea sînii gingaşi, la fel de frumoasă şi de neprihănită ca în ziua despărţirii lor.

Atunci, fără să se gîndească, a dat pinteni calului murg, atît de curajos chiar şi atunci cînd nu ar fi trebuit, obligîndu-se să meargă şi noaptea. Aşa s-a rătăcit!

Dar i-a ieşit înainte, ca un demon scos dintr-o vizuină, acest bărbat fără vîrstă, în timp ce trecea de nişte stînci.

Îl priveşte cu nişte ochi la fel de negri ca noaptea şi îl previne încă o dată într-o quechua greu de înţeles, din cauza faptului că îşi tot plescăie limba:

– *Lloc!* Dacă îţi continui drumul, poţi să ajungi repede sau poţi să mori curînd.

Într-adevăr, e de ajuns să se uite la imensitatea albicioasă a mării de sare, ca să fie sigur de asta. Soarele dimineţii lungeşte nemăsurat umbrele munţilor pe suprafaţa deşertului de sare. În zare, spre nord, linia orizontului, pală, suprapusă peste negura dimineţii este asemănătoare unui ocean.

– Spui că aş face trei zile? îl întreabă Gabriel probabil pentru a zecea oară.

– Trei zile în cazul în care ajungi. Dacă nu te înghite soarele mai înainte.

– Aş putea merge noaptea.

– Noaptea te rătăceşti! Norii acoperă vîrful lui *Apu* după care te călăuzeşti. Mori. Iar dacă norii lipsesc şi ziua, tot mori. Te înghite Inti.

Gabriel loveşte uşor cu palma grumazul calului murg ce tremură, de parcă ar fi înţeles vorbele indianului.

– Trei zile, reia Gabriel. Şi spui că după ce trec munţii mi-ar trebui cam şase-şapte zile...

– *Lloc!* Da, şapte şi chiar mai multe, fiindcă începe anotimpul ploios şi drumurile se transformă în rîuri. Şapte şi chiar mai multe, numai să trăieşti!

– La ce bun să mai trăiesc dacă ea nu va mai fi? Să mergem şi să nu mai pierdem timpul cu vorbe. Mă călăuzeşti?

Întreabă fără să mai spere.

Spre mirarea lui, indianul aprobă dînd din cap.

– Eşti mai nebun decît mine, îi spune.

Şi porneşte spre deşertul de sare.

*

La intrarea în Grand Salar, spectacolul este şocant. Acolo unde credea că nu este decît sare nu există în schimb, decît apă. Soarele s-a înălţat deja în văzduh şi îl acoperă cu o ceaţă uşoară, care şterge linia orizontului. Cerul şi apa se confundă într-un singur laviu. Lui Gabriel i se pare că va pătrunde în pînza unui tablou pe care nu s-a pictat încă nimic. Îşi acoperă ochii, ca şi cum ar lua parte la un ritual împotriva spiritelor demonice.

Indianul îi arată ce trebuie să facă. Îşi înmoaie boneta în apa unuia dintre cele patru urcioare bine fixate de şaua calului murg şi apoi şi-o înfundă pe cap pînă îşi acoperă ochii.

– Fă ca mine şi tot aşa, şi cu animalul tău, îi cere acesta cu o voce răguşită. Alminteri, lumina soarelui îţi arde ochii şi capul îţi ia foc.

Gabriel îşi scoate din taşca pusă la oblînc ultima cămaşă, o rupe în fîşii pe care le umezeşte la rîndul său. Calul murg nu fornăie, căci îl dor deja ochii din cauza luminii reflectate. Totuşi, bandajul improvizat îl face aşa de caraghios, încît Gabriel nu-şi poate opri un zîmbet. Îşi înfăşoară şi el capul, lăsînd numai o crăpătură ca să vadă pe unde calcă.

Apoi, fără un cuvînt, îşi trece frîul pe umăr şi îl urmează pe indianul care a intrat deja în spaţiul alb şi îl aşteaptă. Silueta lui nemişcată pare suspendată deasupra vidului.

*

După un ceas de mers apa a dispărut. În locul ei s-a ivit o mare atît de întinsă şi care pare încremenită, încît chiar şi pămîntul pare să-şi fi pierdut capacitatea de a se mişca. Este aspră, crăpată, scîrţîie, are mii de dale tari ca piatra care se întind cît vezi cu ochii.

Ceaţa s-a destrămat şi dezvăluie un cer de un albastru intens care trezeşte în el neliniştea. Paşii săi scandează numele drag în ritmul tropăitului de copite.

Umbrele munţilor s-au retras de mult. Aerul este nemişcat. Indianul merge fără să privească în jur. Merg multă vreme pe lîngă o insulă pietroasă aflată undeva, în partea stîngă, acoperită de cactuşi aşa de înalţi, încît preţ de o clipă Gabriel a crezut că vede o ceată de războinici veniţi de pe lumea cealaltă. După aceea, povîrnişurile munţilor, de o parte şi de alta a mării albe, se pierd în zare şi ai crede că o iau la fugă, plutind parcă tremurînd şi aproape sînt înghiţite de aburul căldurii.

Soarele, chiar înainte de amiază, a devenit o lamă incandescentă. Gabriel simte pe bărbie, pe obraji, pe sub barba nerasă de zile bune, peste tot pe unde pielea nu a fost protejată, arsura luminii reflectate de sarea solidificată, la fel de pătrunzătoare ca o flacără. Ar vrea să bea puţină apă din urcior, dar de fiecare dată reuşeşte să îndepărteze ispita.

Şi, deodată, nitam-nisam, indianul se opreşte. Aşa de neaşteptat, încît Gabriel trebuie să facă un ocol ca să-l ferească dinaintea calului.

Fără să scoată o vorbă, bărbatul se ntoarce încet, de parcă ar cerceta toate punctele orizontului. În cele din urmă, îl priveşte pe Gabriel. Îşi ridică puţin boneta şi clatină din cap:

– Ce este? îl întreabă Gabriel. Nu mergem în direcţia bună?

Bărbatul arată cerul cu degetul:

– *Lloc!* Prea mult soare.

– Cum aşa, prea mult soare? răcneşte Gabriel, mărind crăpătura din bandaj aflată în dreptul ochilor.

– Nu sînt destui nori. O să ne înghită soarele.

Gabriel pare că tot nu a priceput. Atunci mîinile bărbatului arată spre tot deşertul şi spre văzduhul senin.

– Azi şi mîine, şi poimîine va fi prea mult soare, spune el. Nu putem străbate deşertul. O să ne înghită soarele. Ne putem întoarce spre munţi, înainte să se întunece.

– Nu! mormăie Gabriel. Nici vorbă! Nu pot să mă întorc!

Indianul face doi paşi înapoi şi ridică din umeri:

– O să moară şi animalul tău, constată el cu blîndeţe. Nimeni nu poate să treacă marea de sare dacă nu sînt nori.

– Ţi-e frică, asta e! Eu am să trec.

Bărbatul îl priveşte preţ de o clipă:

– Uneori, trebuie să-ţi fie frică, şopteşte el.

Îşi trage boneta peste ochi şi adaugă:

– Mîine, dacă o să vrea, Inti are să-ţi arate un munte ce seamănă cu două mîini care şi-au împletit degetele. Se cheamă *Apu* Thunupa. Odinioară, înainte să fie munte, era un *om-ca-toţi-oamenii*, asemenea Nobililor din Cuzco. E locul în care se termină marea de sare. Dar trebuie să ai ochi, ca să-l poţi vedea.

Apoi, la fel de brusc după cum se oprise, o ia din loc fără să îl mai salute. De data asta se îndreaptă spre munţii dinspre est, cei mai apropiaţi.

Gabriel ezită. Ştie că indianul are dreptate. Ştie că singur îi va fi şi mai greu să treacă marea de sare. Dar îşi repetă singurul lui adevăr: la ce bun să mai trăiască dacă ea nu va mai fi?

Umbra bărbatului ce se îndepărtează devine din ce în ce mai scurtă. Gabriel se întreabă cum poate să meargă astfel,

desculţ, pe crusta de sare, cînd lui îi fierb deja picioarele în cizme.

Indianul are un avans de vreo sută de paşi. Gabriel loveşte încetişor grumazul calului, şoptindu-i:

– Să mergem, frumosule! Hai, o s-o scoatem noi la capăt şi singuri!

Dar nu-şi îngăduie un răgaz să se întrebe dacă el însuşi crede ceea ce spune.

*

Pornesc la drum înainte să se lumineze de ziuă, afundîndu-se în albul ce străluceşte în întuneric. Îl liniştește mulţimea nesfîrşită de stele ce se desfăşoară în voie pe cer. Vreme de ceasuri întregi este destul de răcoare încît Gabriel să poată călări ghidîndu-se după Crucea Sudului. Apoi se lasă ceaţa. Se gîndeşte că indianul s-a înşelat, că poate nu o să-l înghită soarele. Cînd iese din nori, soarele nu este decît un disc alb deasupra unei mări albe.

Pînă acum, totul este bine. Căldura nu este aşa de cumplită, iar cea reflectată de sol, mai puţin ucigătoare. Gabriel descalecă şi merge înaintea murgului său. Merg într-un ritm susţinut mai bine de jumătate din zi.

Spre seară, Gabriel simte cum oboseala i se insinuează în pulpe. La început, durerea este înăbuşită şi suportabilă. Totuşi, în curînd, mii de ace i se înfig în muşchi şi îl fac să geamă. Pentru prima oară trebuie să se oprească şi, chiar sub privirea neliniştită a calului, să se întindă puţin înainte de a porni.

Apoi, după mai puţin de o leghe, se opreşte din nou. O durere de neînţeles. Ca şi cum toţi muşchii din pulpe i s-ar înnoda şi nu ar mai vrea să se deznoade.

Se opreşte din ce în ce mai des, iar calul îl împinge cu capul său mare din spate.

Atunci aude brusc un trosnet acoperit de nechezatul calului. Capul animalului ce se prăbuşeşte nechezînd, îl loveşte aşa de tare din spate, că îl dă de-a rostogolul.

Gabriel şocat, în genunchi, nu găseşte puterea să se ridice, însă ceea ce vede este o imagine din cel mai îngrozitor coşmar.

Piciorul drept din faţă al calului murg a intrat pînă la tendon într-o gaură largă cît un pumn, scobită în crusta groasă de sare, înfundîndu-se într-o adîncitură întunecată, plină de cristale ce plutesc într-un nor de praf. Tendonul s-a rupt dintr-o dată.

– Calul! şopteşte, ridicîndu-şi bandajul. Calul!

Calul îşi schimonoseşte buzele şi îşi arată dinţii galbeni, întinzînd gîtul cu un horcăit de durere care îi face să-i tremure nările. Încearcă să se ridice cu un ultim efort. Picioarele i se agită în gol, iar ochii se rotunjesc speriaţi de apropierea morţii. Cade iar într-o parte, gemînd.

Gabriel, revenindu-şi din şoc, se tîrăşte pînă la cal. Îi ia capul între mîini chiar în momentul cînd un tremur teribil zguduie capul bătrînului său camarad. Calul respiră precipitat şi zgomotos. Un nechezat puternic îi zguduie pieptul de sub care sîngele colorează sarea ce străluceşte în praful albicios.

Atunci îşi dă seama că animalul s-a prăbuşit peste urcioarele cu apă sărată care s-au spart sub greutatea lui. Un ciob ascuţit ca un stilet i s-a înfipt între coaste, străpungîndu-i plămînul. Deja sîngele îi curge şi pe gură.

– Căluţule! şopteşte Gabriel, strîngînd la piept capul animalului. Încă nu ţi-am dat nici un nume, iar acum nu-ţi mai foloseşte la nimic dacă aş face-o...

Animalul clipeşte, iar privirea blîndă este deja sticloasă şi resemnată.

Într-un ultim şi zadarnic efort, Gabriel uită de durerea din pulpe şi îi scoate struna şi zăbala, eliberîndu-şi calul de povară. Ochii acestuia nu mai cer decît mîngîiere.

Îşi strecoară pulpele care îl dor sub capul animalului. Îi mîngîie îndelung urechile şi botul.

Ştie ce ar trebui să facă, dar cu greu se poate hotărî.

Îşi scoate pumnalul de la cingătoare şi îl aşază lîngă el.

Îşi spune că mai poate aştepta puţin, deşi simte că animalul se sufocă.

Plînge cu lacrimi de sare. Un sughiţ de refuz, de oboseală şi de frică îi cutremură pieptul.

Apoi, o face fără să se gîndească. Mîna i se încleştează pe pumnal şi i-l înfige în gît.

Înainte să moară, calul murg îşi izbeşte aşa de tare capul de pieptul lui Gabriel, încît acesta cade pe spate, năpădit de sîngele vechiului său camarad.

*

A mai trecut o noapte. Acum nu mai ştie de cînd merge.

Este plin de sînge închegat, care formează o crustă ce îl apără de soare. Fiindcă soarele străluceşte şi vrea să-l înghită.

Buzele îi sînt aşa de uscate şi de umflate, încît uneori abia dacă izbuteşte să respire. Se gîndeşte că este atît de hidos, încît Anamaya ar fugi de el dacă l-ar vedea.

Merge, deşi nu-şi mai simte picioarele. Merge ca şi cum trupul său nu ar mai şti altceva. Mîinile îi atîrnă umflate ca nişte burdufuri fierbinţi, de parcă le-ar fi ţinut într-un cuptor încins.

Din cînd în cînd, îşi dă bandajul la o parte cu palma şi îşi ridică pleoapele. Atunci i se pare că vede culmea fărîmiţată a lui Thunupa, muntele care fusese un *om-ca-toţi-oamenii!* Ştie că nu-l va mai aştepta. Cizmele de piele i s-au rupt din

cauza muchiilor ascuțite de sare, iar picioarele îi seamănă cu cele ale indianului care l-a însoțit pe drumul spre moarte.

„Ești mai nebun decît mine", își repetă fără să știe cui se adresează.

Atunci, cu ochii minții, vede chipul lui Anamaya ivit înaintea lui și își continuă drumul. Îi zîmbește, iar ea îi zîmbește la rîndu-i.

– Nu pot să fiu alături de tine acum, dar te voi aștepta cît va fi nevoie. Te iubesc, să nu uiți! îi spune Gabriel.

Ea îl aprobă și îi răspunde că este bine, că nu trebuie să se neliniștească și adaugă:

– Nu uita că tu ești Puma!

Gabriel rîde și vede pe neașteptate iarba de un verde intens a muntelui Thunupa. Dar este așa de departe, abia dacă îl zărește! Însă Anamaya întinde brațele spre o căsuță de pămînt ocru și îi strigă:

– Nu uita că ești Puma și că poți oricînd să fii liber!

Gabriel crede că a înnebunit și că ar trebui să se roage lui Dumnezeu să-i salveze, atît pe ea cît și pe el. Că mai are încă timp și că nu trebuie să-L supere pe Dumnezeu!

Dar aude iarăși, de data asta mult mai aproape, ca și cum ar fi la cincizeci de pași lîngă el, strigătul lui Anamaya care îl cheamă. Nu vrea să creadă, însă crede.

Bătăile inimii i se potolesc, de parcă în acest moment și-ar fi găsit liniștea.

Atunci se isprăvește, în sfîrșit, marșul său atît de lung și de zadarnic. Cu mîinile deformate, ca de monstru, își ridică bandajul de la ochi.

Așa cum presimțise, nu a ajuns pe un cîmp ce duce spre văile muntelui Thunupa, ci se găsește tot în lumea albă și nesfîrșită. Totuși, descoperă cu mirare, dincolo de căldura fluidă, o coloană numeroasă de siluete negre, care

par să-i vină în întîmpinare. Siluete care dansează, se agită, cîntă.

Zîmbeşte atunci cînd înţelege: sînt îngeri.

Simte, în cele din urmă, adierea unui sărut de-al lui Anamaya şi, în timp ce se prăbuşeşte, este convins că o va regăsi în paradisul spre care tocmai se îndreaptă.

36

Huchuy Qosqo, februarie 1536

Sînt cu sutele. Încă din zori, trec defileul de deasupra satului Huchuy Qosqo. Poartă scuturile pe umăr, iar în mîini strîng măciucile în formă de stea şi coboară printre culturile terasate de cartofi înfloriţi şi ajung la zidurile roşii ale *cancha*-urilor. Tropotul sandalelor din piele de lama răsună pe dalele străduţelor asemenea unor şoapte venite din străfundurile pămîntului. Nobili şi slujitori, copii şi bătrîni, cu toţii vin să le admire tunicile specifice nordului, sudului ori îndepărtatelor cîmpii de nisip de pe ţărmul oceanului.

Înşiruiţi unul în spatele celuilalt, se vor aduna pe marea terasă unde se desfăşoară ceremoniile şi care domină întreaga vale. Mulţi sînt încruntaţi, dar cîţiva zîmbesc fericiţi. Unii poartă însemnele şi lăncile de generali, alţii sînt numai tineri căpitani. Majoritatea sînt căpitani care au luptat sub ordinele generalilor lui Atahualpa sau ai lui Huascar. Dar în această zi mare, îndelung aşteptată, cu toţii uită vechile dispute.

Chiar şi Inti este fericit că îi vede. Nu mai plouă, vremea e frumoasă şi cerul s-a înseninat şi pare un covor de pene. Fumul din vasele de jăratic în care ard frunze de coca se ridică

drept spre cer o dată cu Soarele, Preaiubitul Tată al lui Inca, deasupra munţilor.

Fecioarele oferă nou-veniţilor urcioare cu apă proaspătă şi lapte de lama covăsit, fructe şi plăcinte din mălai. Preoţii stropesc pămîntul negru cu bere sacră, în cele patru colţuri ale terasei, apoi de jur împrejurul pietrei pe care Inti poposeşte în fiecare zi. În cele din urmă, cînd Înţeleptul Villa Oma şi *Coya Camaquen* se îndreaptă spre terasă, tobele încep să bată.

Înţeleptul, înveşmîntat într-un *unku* purpuriu cu verde, ţesut cu un singur motiv geometric, ţine în mînă lancea de aur a supremului şef al războinicilor. Pe casca de piele acoperită cu aur şi împodobită cu un semicerc de pene albastre şi galbene, străluceşte un al doilea soare ce îşi împrăştie razele în cele patru zări ale Imperiului.

Cîţiva războinici tineri şoptesc plini de mîndrie atunci cînd îl văd cum înaintează pînă la piatra ridicată pe *ushnu*. În urechi îi atîrnă superbele discuri de aur, cum nu au mai văzut de ani de zile.

Coya Camaquen merge alături de Înţelept. Şi ea este împodobită cu bijuterii pe care le credeau înghiţite de jaful neîntrerupt al străinilor. Discul greu al lui Inti îi atîrnă pînă la centură pe tunica albă din pînză fină. În păr îi sclipesc ciucurii de aur ai şarpelui Amaru care, asemenea ei, călătoreşte din lumea văzută în cea nevăzută.

Cînd Villa Oma şi Anamaya se opresc în faţa sutelor de bărbaţi înarmaţi, o trîmbiţă-scoică sună prelung. Ecoul grav învăluie tot muntele. Sună neîncetat aşa de puternic, încît ecoul se multiplică în chemări îndepărtate, care zboară pe deasupra văii Cetăţilor Regale ca un şoim. Războinicii îşi pleacă frunţile înaintea celor doi conducători ai Imperiului Celor Patru Zări.

Anamaya înaintează spre războinicii prosternaţi, îşi ia în palme discul de aur de la piept şi îl ridică spre cer plasmodiind:

„O, Viracocha, O, Inti,
Preaputernici Părinți ai Universului,
Iubiți Părinți ai devenirii,
Ascultați rugămintea noastră!
O, Viracocha,
Cel care ești pe cerul de desubt!
O, Inti,
Cel care ești pe cerul de deasupra!
O, Viracocha, O, Inti,
Iubiți Părinți dintru Începuturi,
Stăpîni peste toți Nobilii,
Plecați-vă privirile asupra noastră!
Dați-ne puterea voastră!
O Viracocha, O Inti,
Nu dorim decît să ne fiți aproape
În ziua ce urmează nopții."

După un scurt moment de tăcere, războinicii se ridică. Privirile arzătoare sînt ațintite asupra ochilor de un albastru-deschis ai lui Anamaya, care rostește cu glas ferm:

– Nobili căpitani ai armatelor din Tahuantinsuyu! Mă bucur că ați răspuns chemării mele. Am vrut să vă dau chiar eu această veste: Inca Manco va fi liber în curînd. Deja nu mai este în lanțuri și nu peste mult timp vor dispărea și suferințele sale. Mai sînt două luni și Inti, Tatăl său, își va lăsa umbra în Valea Sacră unde îi vom fi alături...

Murmurul ce abia se auzea în timp ce ea vorbea explodează din toate piepturile. În aerul dimineții, răsună un strigăt răgușit și puternic asemenea zbîrnîitului a mii de curele de praștie.

Villa Oma schițează un surîs amar care lasă să i se întrevadă dinții înverziți. Se apropie de Anamaya înainte ca strigătul să se potolească. Printr-un gest scurt, face semn către

patru soldaţi care stau la marginea terasei. Bărbaţii aleargă şi aduc un coş mare. Îl deschid şi îl răstoarnă în faţa războinicilor.

O haină ruptă, înnegrită de sînge uscat, o pereche de cizme, o sabie frîntă se rostogolesc pe iarba cosită. Dar şi altceva. O grămadă ciudată, de culoare deschisă, dar şi întunecată în acelaşi timp, moale şi totuşi rigidă. Villa Oma îşi înfige lancea în ea.

Cu faţa impasibilă, ridică încet grămada de carne. Cu toţii descoperă pielea unui străin alb jupuit de viu.

Ofiţerii mai bătrîni şi mai experimentaţi nu clipesc, dar pe chipurile celor mai tineri se citeşte o urmă de groază. Anamaya îşi fereşte privirea. În timp ce Villa Oma se adresează războinicilor, încearcă pe cît poate să-şi ascundă greaţa ce o copleşeşte:

– Bărbatul pe care l-am jupuit îşi hrănea cîinii cu copiii noştri. El a fost primul străin care a pîngărit Coricancha. Se numea Moguer! Ţipetele lui erau plăcute urechilor mele, căci ele acopereau rîsetele celor care au îndrăznit să-l umilească pe Inca Manco. Iată primul nostru răspuns!

Cu faţa la fel de ascuţită ca o secure, Villa Oma trece înaintea războinicilor şi îi obligă să privească groaznicul trofeu:

– În absenţa mea, *Coya Camaquen* a obţinut sprijinul Strămoşilor de pe Celălalt Tărîm, continuă el pe acelaşi ton. Fratele-Geamăn al iubitului nostru Huayna Capac şi-a propus să-şi elibereze fiul, pe Inca Manco! Noi toţi trebuie să-i fim recunoscători. Deşi femeie, s-a purtat ca un războinic. Dar mîine, cînd Inca ni se va alătura în această vale, liber sub lumina lui Inti, va trebui ca noi toţi să-i oferim puterea ce-i va permite să-i pedepsească pentru totdeauna pe nesăbuiţii care l-au pîngărit!

Villa Oma îşi răsuceşte lancea printr-o mişcare a mîinii. Pielea jupuită se întinde în faţa tinerilor ofiţeri.

– Eu, Villa Oma, al doilea Nobil al Imperiului Tahuantinsuyu-lui, declar că înainte de luna Aucaycusqui vom recuceri Oraşul Pumei din mîinile străinilor şi vom celebra

Marea Sărbătoare a Soarelui! Vom purifica oraşul printr-o mare bătălie pentru ca Inca să se poată întoarce în *cancha* sa şi Mumiile Strămoşilor noştri să-şi regăsească tihna în marele templu Coricancha. Vreau ca de azi înainte fiecare dintre voi să-şi adune oamenii şi armele de care avem nevoie. Vreau să fie în număr suficient de mare ca să împînzim toate crestele munţilor din jurul capitalei Cuzco. Atunci cînd va veni vremea, vreau ca războinicii lui Inca Manco să formeze în jurul oraşului un cerc la fel de puternic asemenea unei curele din piele de lama. Atunci vom sugruma gîtul străinilor şi vor pieri pînă la ultimul!

Mîinile lui Villa Oma mimează strangularea unui duşman. Totuşi, freamătul ce se înalţă dintre războinici nu se datorează gestului său.

Cu puţin înainte, o aversă a trecut dinspre partea opusă a văii de la un munte la altul. În timp ce Înţeleptul tace, străluceşte Arcul *Cuychu* în şapte culori. Se întinde brusc şi se va arcui în înaltul cerului, înainte să se înfigă în panta abruptă ce continuă podişul Huchuy Qosqo. Rămîne acolo destul timp, superb şi bine conturat.

Atunci, toţi împreună, Anamaya ca şi Villa Oma, locuitorii satului şi războinicii adunaţi acolo, îşi ridică palmele deschise la nivelul pieptului şi şoptesc plini de respect, admirînd curcubeul mesager al Nobililor Războiului:

„– Te vedem, Cuychu, te vedem! Bun venit printre noi, tu cel care ne dai puterea şi bucuria de a lupta!"

*

În umbra blîndă a micului templu, lumina puternică de afară se reflectă şi conturează un zîmbet pe chipul Fratelui-Geamăn. Villa Oma, după ce l-a privit îndelung, aruncă o scurtă privire către Anamaya, care aşază în ordine ofrandele.

– *Coya Camaquen*, sînt bucuros că sîntem iar împreună pentru acest moment important, murmură el. Sînt foarte mîndru de tine! Ceea ce faci pentru Manco este de nepreţuit!

– Este doar începutul unei lungi viclenii pe care sînt nerăbdătoare să o văd împlinindu-se, spune ea cu dezinvoltură clătinîndu-şi capul. S-a întors fratele mai mare al guvernatorului. De acum înainte el îi comandă pe străinii din Cuzco. Este mîndru şi nu ascultă de nimeni! Îi zîmbeşte lui Inca fiindcă mai vrea aur. I-am mai trimis lui Manco pocale şi veselă. De îndată ce le-a primit, fratele mai mare al guvernatorului i-a scos lanţurile lui Manco. Atunci i-am trimis o statuie a lui Viracocha pe care preoţii au îngăduit să i-o dăm. Este la fel de mare ca şi cea a soţului meu, Fratele-Geamăn, dar este goală pe dinăuntru. Manco i-a oferit-o străinilor care au fost aşa de mulţumiţi, încît Inca este liber să se plimbe prin Cuzco. Curînd, îi va propune fratelui guvernatorului să plece în căutarea Fratelui-Geamăn, căci toţi străinii ştiu că este greu şi nu este gol pe dinăuntru. Manco va părăsi Cuzco şi nu se va întoarce decît însoţit cu armata noastră... Zîmbeşte: De multă vreme nu mai fac altceva decît să mă comport cum m-ai învăţat, Villa Oma, mai adaugă ea.

Rîsul Înţeleptului seamănă cu scîrţîitul nisipului. Degetele sale care tremură mereu schiţează o mîngîiere pe încheietura mîinii lui Anamaya.

– Eu doar am oferit cîteva rudimente din cunoştinţele mele unei copile ciudate, pe nume Anamaya. A trecut mult de cînd *Coya Camaquen* nu mai este o copilă!

Anamaya clipeşte des şi îşi pleacă fruntea, ca şi cum flatarea Înţeleptului s-ar prelungi într-o confuzie.

– Înţeleptule, aş putea să te întreb ceva?

Villa Oma o priveşte cu ochii mijiţi şi Anamaya simte cum roşeşte sub căutătura pătrunzătoare a preotului.

– Întreabă-mă, *Coya Camaquen*! Nu îți pot ascunde nimic din ceea ce știu.

Este gata să păstreze tăcerea, dar dorința de a ști este mai puternică. Neliniștea care a măcinat-o nopți întregi timp de o lună este insuportabilă.

– L-ai văzut? șoptește.

Trupul și chipul lui Villa Oma se întind asemenea corzii unui arc. Gura i s-a transformat într-o linie ascuțită, iar ochii au devenit două fante ce aruncă văpăi de furie:

– Despre cine îmi vorbești, *Coya Camaquen*?

– Știi prea bine. Vă aflați împreună pe drumul spre sud și...

– Cum îndrăznești?

– Villa Oma!

– Cum îndrăznești? Tu? Chiar în ziua în care tocmai am declarat război străinilor!

– Villa Oma, Gabriel nu este un străin ca toți ceilalți. Este Puma!

– Taci! Nu-i pronunța numele aici. Nu pîngări acest templu! *Coya Camaquen*, ai uitat că toți străinii sînt la fel? Toți, fără excepție! I-am văzut zile de-a rîndul distrugînd în jurul lor tot ceea ce însemna viață. Bărbați, femei, copii, case și animale, pietre și temple! Zi și noapte. Sînt niște diavoli, *Coya Camaquen!* El este la fel ca și ceilalți!

– Nu. El nu este! Mi-a fost desemnat de Inca Huayna Capac!

– Te înșeli!

– Atunci, Înțeleptule Villa Oma, m-am înșelat și cînd Fratele-Geamăn mi-a permis să-l aleg pe Manco să ne fie Inca. Villa Oma, dacă mă înșel că Gabriel este Puma care trebuie să mă călăuzească, atunci m-am înșelat chiar din prima noapte în care Inca Huayna Capac mi-a ținut mîna într-a sa.

Printr-o singură mişcare, Înţeleptul scuipă pe prag sucul verde al frunzelor de coca.

– *Coya Camaquen*, crezi ce vrei! Dar eu, conducătorul suprem al armatelor lui Inca, te avertizez: nici să nu-ţi treacă prin cap să-l cruţi pe acest străin de pedeapsa care îl aşteaptă. Voi avea grijă să fie unul dintre cei care vor muri primii! Gîndeşte-te la asta dacă mai eşti în stare! Dacă îl înşeli pe soţul tău, Fratele-Geamăn, atragi primejdia asupra noastră, a tuturor. Copilă Anamaya, dacă te porţi ca o fetişcană ce tînjeşte după mîngîiere îl vei distruge şi pe Manco, dar şi Imperiul! Iar dacă asta se va întîmpla, atunci eu, Villa Oma, te voi distruge înainte să se piardă stirpea Fiului Soarelui pe această lume!

Anamaya îl priveşte cum se îndepărtează fără să se uite la ea, încremenit în certitudinea sa.

„Ai încredere în Puma."

Pentru prima oară se întreabă dacă nu cumva s-a înşelat.

37

Lacul Titicaca, februarie 1536

Aude zgomot de sticlă spartă, de cristale ce sună ascuțit, strigăte și țipete. Apoi trupul îi este străpuns de gheață. Totul devine roșu. Durerea este așa de pătrunzătoare, de parcă s-ar găsi prins într-o menghină pe un banc de lucru. Vrea să se împotrivească, dar gura lui nu scoate nici un sunet.

Se lasă întunericul care îl liniștește.

Iarăși totul este roșu în jur, ca și cum ar înota în propriul sînge. Poate că e pe punctul de a se naște din nou, căci un lichid îl poartă, îl acoperă și îl protejează. Roșul devine încă și mai intens. Aude rîsete și zgomot de cristale ce se ciocnesc. Un frig puternic i se înfige în tîmple. Atunci deschide ochii.

Îi clănțănesc dinții și crede că nu va mai putea să respire. Totuși, după ce trage adînc aer în piept, spaima se domolește. Ceea ce descoperă este minunat. Prea frumos ca să fie adevărat.

În jurul lui totul este albastru. Ceea ce îi părea că sînt cristale este, de fapt, apă. S-a cufundat într-o mare înghețată și nesfîrșită, cuibărită între munți așa de înalți, că nu le zărește culmile.

Gabriel mai trage încă o dată aer în piept dîrdîind și descoperă că îl privesc vreo douăzeci de chipuri de femei și de copii, amuzate și încîntate. Unii au sărit în apă ca și el de alții stau în

picioare pe apă. Merg, se agită încoace şi încolo, se apleacă şi îi întind mîna. Are impresia că a nimerit într-o lume supranaturală şi vrea să se ridice, ca să o ia la fugă.

Pe fundul apei îngheţate, picioarele i se lovesc de pietre şi de nisip; reuşeşte să se ridice clătinîndu-se. Hohotele de rîs ale copiilor izbucnesc iar şi se înteţesc vesele. Gabriel se întoarce şi vede curba armonioasă a unui golfuleţ pe malul căruia sînt cîteva case. Copacii seamănă cu nişte pini şi chiar cu măslinii. Preţ de o clipă, i se pare că visează şi că s-a întors în Spania natală. Inima îi tresare de bucurie. Vrea să alerge spre ţărm, dar muşchii picioarelor îi sînt prea slăbiţi. După trei paşi, se prăbuşeşte împroşcînd în jur cu apă şi stîrnind hohote de rîs.

Îşi adună toate puterile şi se ridică în patru labe. Barba îi pluteşte pe valurile mici pe care le face în jur. Dar nişte mîini îi vin în ajutor şi îl sprijină. Sînt femei tinere cu părul uns şi parfumat. Sînt foarte frumoase şi foarte reale, iar el îşi dă seama că e gol puşcă. Se zbate, vrea să-şi acopere sexul şi stîrneşte iar hohote de rîs, în timp ce femeile îl poartă pe plaja cu nisip fin.

Acolo îl priveşte calm şi prietenos un bărbat scund, dar bine făcut. Pletele îi ajung pînă la umeri. Mîinile îi sînt ciudat de mari şi de puternice. Înclină capul şi schiţează un salut cînd tinerele îl depun pe Gabriel pe nisip. Gabriel îl recunoaşte, în sfîrşit:

– Katari! strigă el cu o voce pe care nu şi-o recunoaşte.

– Te salut, prietene al lui *Coya Camaquen!* îi răspunde cu blîndeţe Katari.

– Spune-mi, te rog, pe ce lume am ajuns?

Katari, fără să-i răspundă, îşi deschide mîna dreaptă în a cărei palmă ţine o piatră neagră. Încheietura îi zvîcneşte şi piatra saltă pe verticală. Preţ de cîteva secunde, pare că rămîne suspendată în aer vără să vrea să coboare. Totuşi, revine la locul ei în palmă.

Gabriel îl priveşte şi cuprinde peisajul cu ochii.

Un loc de aici şi de altundeva, un timp prezent, dar şi trecut. Katari îi zîmbeşte:

– Bine ai revenit printre cei vii! îi spune el, încet.

*

Gabriel este întins pe mai multe *manta* fin ţesute şi care alcătuiesc un pat moale. O tînără îl unge pe corp cu o cremă ce îi înmoaie carnea şi îi încălzeşte muşchii care s-au topit ca zăpada sub căldura soarelui.

Sînt tot afară, ceva mai sus de plaja unde şi-a venit în fire. Un golf care ar semăna cu un golfuleţ mediteranean dacă nu ar fi zecile de terase cu ziduri desăvîrşite ce se înalţă pe ridicăturile de pămînt şi pante.

Aici stau ferite de vînt nişte bărci neobişnuite, în formă de plute. Unele sînt micuţe, dar altele sînt destul de mari ca să încapă în ele vreo douăzeci de oameni. Pescarii vin şi pleacă, încît ai zice că merg pe apă aşa cum a crezut atunci cînd era inconştient. Dar cele mai ciudate sînt carcasele şi pînzele. Nu sînt nici din lemn, dar nici din fire obişnuite, ci dintr-o măiastră împletitură din fire de trestii tinere.

Ceea ce Gabriel a crezut că este o mare, în realitate, este numai un lac. Dar este aşa de întins, încît pe alocuri nici nu i se văd malurile. Spre nord, linia orizontului, pierdută într-o negură alburie, descrie o curbă asemenea oceanului. La răsărit, pantele abrupte ale celor mai înalţi munţi pe care i-a văzut vreodată Gabriel delimitează un ţărm uscat şi încremenit, iar culmile acoperite de zăpezi veşnice se reflectă strălucind blînd în oglinda lacului. La vest şi la sud se pierd în zare văi acoperite de culturi în terase.

Se ridică pînă pe cele mai înalte creste şi alcătuiesc, fără să distoneze vreun pic, o uimitoare ţesătură verde, ale cărei pliuri uşoare şi mătăsoase se afundă în adîncul albastru al lacului. Le

pare într-adevăr că aceşti munţi nu s-au format prin dorinţă divină, ci au fost ridicaţi pînă la cer, terasă după terasă, de un furnicar de oameni.

Gabriel contemplă fascinat această frumuseţe şi această grandoare cu profundă mirare, uitînd de mîngîierile masajului ce îi revigorează trupul şi îndoindu-se că s-a trezit cu adevărat.

– Acest lac se numeşte Titicaca, îl lămureşte Katari, ghemuit la cîţiva paşi de el. Aici a luat fiinţă lumea dorită de Viracocha. Munţii aştia pe care îi vezi, *Apu* Ancohuma şi *Apu* Illampu, cei mai înalţi şi cei mai puternici, au fost iniţial primele fiinţe care s-au născut aici. Azi, Nobilii Munţi te-au văzut revenind la viaţă şi se bucură!

Gabriel îl priveşte o clipă pe Katari ca să fie sigur că acesta nu-şi bate joc de el. Dar Stăpînul Pietrelor Incaşilor contemplă cu toată seriozitatea culmile munţilor. Degetele sale rotesc cu piatra neagră pe care nu o lasă din mînă.

– Aici, te găseşti pe o insulă, continuă el. Este cea pe care Inti însuşi, în ziua naşterii sale, a ieşit din Stînca Sacră înainte să ţîşnească spre cer. După dealul de acolo, mai există o insulă. Una mai mică, acea pe care Mama Lună s-a odihnit şi ea în ziua naşterii sale. Ca şi tine, în acest moment!

Pentru prima oară Gabriel descoperă un pic de ironie în tonul şi în privirea lui Katari. Tînăra care îl îngrijeşte îi masează fesele, fără să se formalizeze de o pudoare inutilă, şi astă îi dă senzaţia că este un bebeluş gata să intre în scutece.

– Chiar trebuie să mă maseze astfel? întreabă el.

– E mai bine, răspunde vesel Katari. Ai stat luni de zile fără să mergi, fără să-ţi mişti vreun membru. Dacă vrei să stai curînd în picioare, fără dureri groaznice, trebuie să te maseze. Nu-ţi face probleme, slujitoarea asta te vede gol de multă vreme...

Gabriel respinge mîna şi zîmbetul servitoarei care ţine să-i confirme cele spuse:

– Katari, trebuie să plec în grabă la Cuzco!

Stăpînul Pietrelor rîde:

– Nu vei putea decît peste o lună, cel puţin. Nu mai ai cal care să te ducă. Va trebui să mergi pe jos. Pentru asta ai nevoie de toate puterile.

– Nu se poate, trebuie să ajung înainte...

– Dacă îţi faci griji pentru *Coya Camaquen*, află că este bine şi liniştește-te, îi spune încet Katari. Este bine. Trăieşte într-o cetate din munte pe care străinii din Cuzco nu o cunosc.

Gabriel se ridică pentru a-l privi mai bine. Pe moment, tînăra încetează să-l mai maseze.

– Katari, spui „străinii din Cuzco"... Ca să mă cruţi ori ca să nu-mi răneşti orgoliul? Nimeni nu ştie mai bine decît mine cît de răi sînt acei oameni. De acum înainte s-a înstăpînit nebunia printre cei pe care guvernatorul i-a condus pînă aici. Aur şi sînge: iată singura lor dorinţă, singurul lor gînd, singurul lor rost pe lumea asta! Nu mai deosebesc binele de rău, sufletul de instinct. Nebunia asta mă îngrozeşte şi te asigur că eu nu sînt deloc aşa.

– I-am studiat, rosteşte Katari cu seriozitate. Sînt mai răi decît animalele fiindcă animalele nu ştiu ce înseamnă cruzimea inutilă şi nici sclavia, ele nu omoară decît pentru a se hrăni... Dar este adevărat, tu nu eşti ca ei, dacă ai fi fost nu erai ceea ce eşti pentru *Coya Camaquen!*

– Îţi mulţumesc!

– Ştiu ce este bine pentru lumea de aici care îmi aparţine.

– O să fie război, nu-i aşa?

– Cu siguranţă!

– Anamaya trebuie să stea departe de Cuzco, şopteşte Gabriel.

Katari clatină din cap:

– Nu! *Coya Camaquen* trebuie să fie alături de Inca Manco. Ea îl va elibera, apoi îl va ajuta să pornească războiul.

Pentru Fiul Soarelui, azi ea este singura care îl îndrumă în lumea de aici. Numai ea poate să înțeleagă voința Nobililor Strămoși. Villa Oma, pe care îl urmăreai, nu mai este un Înțelept, ci doar un războinic însetat de răzbunare.

Gabriel tace preț de o clipă ca să înțeleagă pe de-a-ntregul sensul cuvintelor lui Katari. Un lucru îl liniștește: Anamaya trăiește și este departe de frații guvernatorului.

– Cum de m-ai salvat? se miră el, deodată. Cum de m-ai găsit în acel infern de sare?

Rîsul lui Katari este aproape unul tandru:

– Pentru asta, tot ei trebuie să-i mulțumești. Ea a *văzut* unde te găseai și că sarea ți-ar fi provocat în curînd moartea. Am fost prevenit printr-un *chaski* și am plecat să te caut. Cînd te-am găsit, somnul tău te conducea direct pe Celălalt Tărîm. A trebuit să te țin aici mai multe luni pentru ca sufletul tău să nu te părăsească.

– Am dormit luni de zile? șoptește Gabriel, nevenindu-i să creadă. Și eu care credeam că am adormit abia ieri! Îmi amintesc momentul în care am căzut. Și moartea calului și de umbra mea care nu mai voia să înainteze! Și setea, și arsurile, dar...

Își privește mîinile și brațele. Simte cum tînăra servitoare îi masează iar și iar umerii, făcîndu-i să strălucească de ulei în lumina soarelui. Și nu-i vine să creadă!

– Pielea mea este intactă, rîde el nervos. Ai zice că am visat și că n-am străbătut niciodată îngrozitorul deșert de sare!

Lui Katari îi strălucesc ochii de bucurie. Își deschide iar mîna și aruncă în aer piatra sa neagră pe care Gabriel o vede iarăși cum rămîne suspendată o clipă, înainte să cadă în palma Stăpînului Pietrelor:

– Ai dormit luni de zile, îi confirmă. Era necesar să te îngrijim, căci sarea începuse să-ți usuce corpul pe dinăuntru și te-ai fi mumificat. Dacă te-ai fi trezit, durerea ar fi fost

insuportabilă, încît ţi-ar fi plesnit inima şi ai fi murit. Atunci ţi-am dat să bei licori din ierburi care te adorm. Încet-încet, am readus apa în trupul tău. Pînă azi cînd ai ieşit din apă!...

Rîsul lui Katari este cel al unui om mîndru că a salvat viaţa cuiva. Un gest de-al său şi servitoarea îşi întrerupe masajul şi îi întinde un *unku* galben lui Gabriel. Acesta îşi pune tunica însă, barba nu prea încape în despicătura pentru cap, iar tînăra îl ajută cu cîteva mîngîieri eficace.

– O să trebuiască să mă rad, bombăne Gabriel, stingherit. Urăsc să port barbă.

– Dar atunci toate femeile de pe insulă vor plînge, glumeşte Katari. Le place mult faţa ta acoperită cu păr auriu. Îşi imaginează că eşti un dar al Munţilor şi că nu peste multă vreme toţi bărbaţii vor fi ca tine. Dacă îţi dai jos barba va trebui să le îngrijesc de o suferinţă mult mai mare decît cea pe care ai avut-o!

Gabriel zîmbeşte, în sfîrşit. Îşi întinde braţul spre Stăpînul Pietrelor:

– Îţi datorez enorm, prietene Katari! Nu ştiu cum aş putea să mă revanşez...

Katari îi strînge mîna cu putere:

– Pe lumea asta, ca şi pe Celălalt Tărîm, nu trebuie să te revanşezi prin nimic. Prietene trebuie numai să dăruieşti, să dăruieşti mereu.

*

Katari are dreptate în toate.

Vreme de o lună după ce Gabriel şi-a ras barba femeile de pe insulă izbucnesc în lacrimi şi îşi ascund faţa în palme atunci cînd îl întîlnesc. În ceea ce priveşte posibilitatea de a merge, este nevoit să se mulţumească mai întîi cu zece paşi,

apoi cu douăzeci ori cu cincizeci. Dar după asta e la fel de vlăguit, de parcă ar fi trecut un defileu.

După zece zile reuşeşte să se plimbe cam un ceas pe malul lacului, fără să simtă dureri prea mari. Curînd însă plimbările sale îl conduc şi spre locurile minunate ale insulei. Descoperă o vastă esplanadă ridicată deasupra plajei unde a renăscut. Copacii îi îmblînzesc forma abruptă, iar turme de lame pasc într-o linişte grandioasă.

Încetul cu încetul, începe să resimtă şi el puterea stranie a munţilor înalţi de la răsărit. Ondulările şi vîrfurile lor gigantice ieşite din nemişcarea lacului par că se odihnesc. Dar, în acelaşi timp, par că aşteaptă o mişcare uimitoare ce ar putea să absoarbă tot Pămîntul în noaptea universului.

După două săptămîni, Gabriel reuşeşte să urce în cele din urmă pînă la defileul ce domină insula şi descoperă uimit peisajul dinspre apus. Aici nu există turme de lame, nici culturi terasate de porumb sau cartofi. Vegetaţia este rară şi modestă. Pretutindeni, doar vîntul ce şuieră peste crînguri şi ierburi, chiar şi peste pietrele pe care le şlefuieşte şi le lustruieşte fără încetare.

Din cînd în cînd, zăreşte fără teama de a stîrni prea multă curiozitate cealaltă parte a Insulei Marii Stînci Sacre şi Templul lui Inti unde, în zilele de sărbătoare, se adună locuitorii de pe malurile lacului.

Zi după zi, plimbările îi devin tot mai lungi, iar gîndul la Anamaya îl absoarbe întru totul. Nevoia de a o revedea a devenit de nedomolit. Cu ochii aţintiţi asupra lacului nemărginit încearcă să-şi reamintească fiecare parte a trupului ei, apoi a momentelor pe care le-au petrecut deja împreună. Vrea să-i respire parfumul o dată cu vîntul care bate dinspre vest, să-i audă inflexiunile vocii. Nu se uită la nici o altă

femeie de pe insulă, astfel trăieşte numai cu cea a cărei imagine a reconstituit-o.

Noaptea, Anamaya este atît de prezentă în visele sale încît lipsa ei o resimte dureros şi violent atunci cînd se trezeşte şi nu îmbrăţişează decît noaptea rece.

În mod ciudat, insula însăşi pare a fi în stare să apere această iubire care din cînd în cînd îl împietreşte, îi înmoaie picioarele mai vîrtos decît oboseala. Atunci, se vede aici trăindu-şi viaţa alături de Anamaya într-una din casele de pe plajă, împlinind ceea ce un bărbat şi o femeie trebuie să realizeze atunci cînd iubirea îi leagă pentru totdeauna.

Iar asta devine un rit. La fiecare apus, merge să se aşeze pe o piatră înaintea imensului lac Titicaca şi îşi imaginează cum ar putea fi viaţa lor în splendoarea acestui loc.

Într-o seară, vede cum cerul este străbătut de o rază verde-intens. Un fior de teamă îl crispează. Dar chiar vede toate acestea! Soarele tocmai a dispărut în spatele crestelor dinspre apus iar un nor purpuriu înconjoară munţii, dar din înaltul cerului se desfac raze lungi verzi ce înaintează pe cerul întunecat. Se ridică ca şi cum ar observa un alt semn al unei schimbări ce urmează să aibă loc în lume. Şi tresare înfricoşat atunci cînd aude în spatele său o voce care psalmodiază încetişor:

„Soarele,
Luna,
Ziua şi noaptea,
Primăvara şi iarna,
Piatra şi munţii,
Porumbul şi cantuta.
Nimic nu este la voia întîmplării, o Viracocha!

Fiecare purcede de pe malurile lacului Titicaca,
Pentru a-şi găsi rostul pe care Tu i l-ai desemnat.
Viracocha, universul este dorinţa ta,
Iar aceasta s-a împlinit pe malurile lacului Titicaca.
Aici, o Viracocha, ai purtat bastonul originilor,
Aici, pe malurile lacului Titicaca,
Sînt împreună cu sufletul meu geamăn,
Cel de deasupra şi cel de dedesubt,
O, Viracocha, dorinţa ta este
Ca acela care se îndepărtează de malurile lacului Titicaca
Să fie deja pe drumul de întoarcere".

Aceea care a rostit aceste cuvinte este chiar slujitoarea care l-a îngrijit aşa de bine în ultimele săptămîni. Arată cu degetul spre cerul de unde razele verzi încep deja să se retragă:

– Cînd cerul se înverzeşte înseamnă că Viracocha le dăruieşte pacea oamenilor, spune ea. Viracocha te îndrăgeşte şi ţi-o arată.

Ia mîna lui Gabriel şi o strînge cu blîndeţe:

– A venit vremea să pleci, străinule! Lacul a început să te înveţe ceea ce ochii tăi nu deslueşesc, deocamdată. Vei dori într-o zi să revii, căci deşi ai pielea albă şi părul auriu, Viracocha te-a recunoscut. Te-ai născut din bastonul originilor şi sufletul tău din lumea cealaltă te aşteaptă aici.

După ce a spus aceste cuvinte stranii, continuă să strîngă mîna lui Gabriel şi să psalmodieze:

„Soarele,
Luna,
Ziua şi noaptea,
Primăvara şi iarna,

Piatra şi munţii,
Porumbul şi *cantuta.*
O, Viracocha, dorinţa ta este
Ca acela care se îndepărtează de malurile
lacului Titicaca
Să fie deja pe drumul de întoarcere".

38

Calca, aprilie 1536

De două zile, în templele din Calca preoţii şi vracii îşi sporesc întrebările către auguri. Frunzele de coca ard mereu. Dimineaţa şi seara se citesc în inimile unor lame albe şi negre. În afara cetăţii, în turnurile de piatră care înconjoară *huaca* cei care se ocupă cu stabilirea calendarului îşi refac neobosiţi calculele. În depozite, cei care fac nodurile pe *quipu* mînuiesc firele de lînă colorată, iar generalii desemnaţi de Villa Oma inventariază batalioanele recrutate, cantităţile de arme şi de alimente din *tambo* secrete.

De două zile, *cancha* regală seamănă cu un stup. Slujitoarele pregătesc o sută de feluri de bucate diferite, fecioarele ordonează în depozite grămezi de tunici somptuoase, soţiile şi concubinele îşi desăvîrşesc frumuseţea şi studiază pînă şi detaliul unei gene.

De două zile, oamenii din Calca, bărbaţi, femei şi copii, indiferent de rang, nu mai mănîncă şi nu mai beau.

Căci de două zile, Inca Manco este liber.

Iar în această dimineaţă trîmbiţele răsună în toată valea. Chiar din văile ce înconjoară Calca, oricine poate să vadă cortegiul format în jurul litierei lui Inca, cele o sută de fecioare

care mătură praful de pe drum, alte o sută care cîntă, tobele ce bubuie şi ţinuta impecabilă a miilor de războinici care îl urmează înarmaţi cu arcuri sau măciuci.

Atunci, Anamaya, care se află în *cancha* regală, dă ordin să fie aşezat Fratele-Geamăn în mijlocul patio-ului. De jur împrejur, sînt aranjate ofrande: frunze de coca, alimente şi *chicha*.

După aceasta, Nobilii din Cuzco şi din provinciile Imperiului vin să se închine feţei de aur a Fratelui-Geamăn, înainte să-şi ocupe locul pe marginile curţii interioare, fiecare în spatele unei pietre mari, dreptunghiulare. Apoi vin înşiruite soţiile şi concubinele în spatele tronului regal, aşezat pe un *cumbi*, cu motive ţesute din blană de liliac.

Fiecare s-a aşezat la locul lui, iar feţele strălucesc de mîndrie. Niciodată de la încoronarea lui Manco nu s-a mai văzut atîta fast. Acum tuturor li se pare că măreţia Imperiului Celor Patru Zări s-a refăcut întru totul, de parcă străinii nu ar fi pus nici măcar un deget pe pămîntul creat de Viracocha.

Chipul lui Anamaya radiază şi fiecare gest al său este plin de o noblеţe ce încurajează şi îi umple de mîndrie pe războinici.

Dar inima ei este un abis de aşteptare şi melancolie pe care trebuie să-l ascundă de toţi.

*

Mai înainte ca soarele să fie la zenit, între zidurile din Calca răsună trîmbiţele şi bat tobele. În patio-ul regal, soţiile şi concubinele se închină. Apoi vine rîndul Nobililor şi al generalilor să ia pietrele grele de la picioarele lor, să le pună pe umeri şi, împovăraţi astfel, să aştepte venirea lui Inca Manco. La rîndul ei, Anamaya cade în genunchi cu palmele lipite de pămînt şi cu fruntea plecată.

Cele o sută de fecioare se opresc din cîntat. Trîmbiţele sună şi tobele bat pentru ultima oară.

O linişte imensă acoperă oraşul. Cu toţii îşi ţin răsuflarea.

Liniştea este aşa de mare, încît toţi aud cum se boţeşte ţesătura din lînă fină a lui Inca Manco atunci cînd coboară, iar apoi freamătul penelor pe care fecioarele îl produc măturînd dalele înaintea lui Inca.

Şi toţi îi aud cuvintele atunci cînd atinge umărul lui Anamaya:

– Ridică-te, *Coya Camaquen,* şi priveşte-mă!

Anamaya se ridică. Se abţine să nu plîngă atunci cînd descoperă că, în sfîrşit, Manco este teafăr şi liber. La început, îi pare la fel de strălucitor ca şi soarele însuşi, iar aurul căştii şi al tunicii la fel de splendid ca şi cel al Fratelui-Geamăn.

– Sînt bucuroasă să te văd, Inca! strigă ea. Mi-a fost dor de tine. La toţi ne-a fost dor de tine.

Manco schiţează un zîmbet şi se întoarce să-i privească pe Nobilii îngenuncheaţi şi cu piatra grea pe umeri. Atunci Anamaya este uimită de chipul său.

Mai întîi, i se pare întunecat asemenea nopţii. A slăbit. Este tras la faţă, iar buzele i s-au subţiat. În jurul pleoapelor se văd riduri fine. Ochii sînt cei ai unui om care s-a îndepărtat aşa de mult de viaţă, încît abia dacă îi mai sclipeşte în irişi.

Pe acest chip au dispărut toate semnele celui care a fost tînărul plin de viaţă şi aprigul Manco şi care cîştigase într-o bună zi cursa de *huarachiku*!

Pe acest chip, străinii au lăsat îngrozitoarea amprentă a umilinţelor, dar şi suflarea îngheţată a urii.

Manco ridică mîna, iar degetele sale ating obrazul lui Anamaya, care tresare şi se stăpîneşte să nu se tragă îndărăt.

– Şi eu sînt bucuros să te revăd, soră Anamaya! Ştiu că îţi datorez mult.

Cuvintele sînt blînde, dar tonul a rămas rece şi distant. În spatele lui Manco, Anamaya observă privirea vigilentă a lui Villa Oma.

Manco renunţă să o mai mîngîie şi o întreabă:

– Aşa-i că m-am schimbat?

– Nu, răspunde ea, ezitînd. Trebuie doar să te odihneşti, să te hrăneşti bine şi să te linişteşti puţin.

Manco are un rictus crud:

– Te înşeli, *Coya Camaquen*, îi spune el. M-am schimbat şi trebuie să pornesc războiul.

– Războiul te aştepta numai pe tine, Inca!

Anamaya îi zîmbeşte şi se simte mai singură ca niciodată.

*

– Anamaya!

Nu aude primul strigăt al Piticului.

Luna s-a ridicat de mult pe cer. În *cancha* regală răsună larma sărbătorii. Nobilii beau mult ca să-şi promită credinţă şi putere în luptă. Beau atît ca să-şi batjocorească duşmanii. Mai mult strigă decît vorbesc, mai ales atunci cînd povestesc bătăliile de demult şi marile victorii ale Strămoşilor.

Anamaya, retrasă într-o parte a patio-ului, nu-i vede decît de departe. În lumina torţelor, chipurile lor sînt rînd pe rînd copilăreşti şi teribile.

– Anamaya!

Se întoarce şi descoperă, în cele din urmă, o siluetă mărunţică în colţul clădirii. Piticul îi face semn cu mîna să se apropie.

– De ce te ascunzi? îl întreabă.

– Nu e nevoie să mă vadă, bombăne el, trăgînd-o de poala pelerinei. Apleacă-te şi ascultă-mă!

– Ce-i cu tot misterul ăsta?

– Apleacă-te!

Se supune oftînd cam plictisită. Cînd ajunge în dreptul Piticului, acesta îi şopteşte:

– E aici.

Tresare. Se necăjeşte pentru gîndul care i-a trecut prin minte. Tîmplele îi zvîcnesc şi se forţează să se încrunte pentru a întreba:

– Despre cine vorbeşti?

– El. E aici.

Piticul rîde poznaş, dar cum ea se încăpăţînează să nu priceapă, bodogăne:

– Nu face pe proasta! El e aici: el, Puma!

Îi stînge mîna Piticului, de parcă nu ar mai putea sta în picioare. Îşi închide ochii pentru a găsi forţa să mai întrebe:

– Unde?

– L-am lăsat într-un depozit de lînă. E cel mai sigur loc. Te conduc.

Piticul se răsuceşte şi scoate un fel de coş aşezat lîngă perete.

– Ţi-am adus o pelerină neagră. Vei fi mai greu de recunoscut atunci cînd o să ieşi din *cancha*.

Anamaya îl prinde de braţ:

– Chimbu...

– Prinţesă, cred că e ceva foarte serios de vreme ce-mi spui pe nume!

– Mi-e frică!

*

O clipă se îndoieşte că este el.

Poartă o tunică de culoare galbenă şi nişte nădragi de ţăran. Părul tuns scurt este acoperit de o bonetă în patru colţuri ca acelea purtate de locuitorii de pe malul lacului Titicaca.

În timp ce ea nu se apropie, Gabriel își scoate boneta și rîde nervos:

– Arăt cam ciudat, șoptește. Dar ținuta asta mi-a permis să ajung aici fără prea multe probleme. Cel mai greu a fost să atrag atenția Piticului...

Anamaya nu mai aude vorbele lui Gabriel, căci rîsul lui îi întețește deja în pîntece o flacără de fericire. Numai cîțiva pași au fost de ajuns, ca să uite cu totul de *Coya Camaquen* cea scorțoasă din timpul zilei.

Gabriel rîde în vreme ce Anamaya îi sare de gît. Îi oprește rîsul cu buzele și se topește în căldura lui.

Se smulge din brațele lui aproape cu violență, se îndepărtează și îl privește în lumina slabă a unei lămpi cu ulei. Hohotește și ea, mîngîindu-l încet, rotindu-se în jurul lui și repetînd:

– Trăiești! Trăiești!

De data asta, el este cel care o prinde în brațe, își trece buzele pe gura ei, pe gît și pe sîni, ca și cum ar vrea să se înfrupte din pielea și din parfumul ei, cît să-i ajungă pentru secolele ce vor urma.

– Da, trăiesc, însă tu mi-ai dat viață! Alminteri eram deja mort! șoptește el, în timp ce o sărută.

Își trec fiecare mîinile peste obrazul celuilalt de parcă această lungă despărțire i-ar fi transformat în orbi. Însă dorința prea multă vreme reținută și închipuită le arde rărunchii și face ca mîngîierile lor să fie cam bruște. Anamaya îi desface tunica și degetele i se plimbă peste semnul de pe umărul lui:

– Puma! Puma! geme ea.

Atunci Gabriel o ia în brațe și o duce pe o grămadă de lînă netoarsă. Nu se mai satură să-i redescopere trupul, fiecare părticică în parte. Nu se mai satură să se atingă și să devină una, trup lîngă trup, pîntece lîngă pîntece, răsuflare lîngă răsuflare.

Pentru ei, Katari, departe, într-un lac înconjurat de munți, și-a aruncat iarăși piatra lui neagră pe cerul întunecat și ea rămîne suspendată în aer, oprind timpul pentru ca dragostea lor să-și găsească un adăpost imposibil.

*

Mai tîrziu, se regăsesc unul pe celălalt cu o timiditate de adolescenți și printre mîngîieri fiecare povestește ce a făcut în atîtea luni și ce necazuri a îndurat. Seriozitatea le apasă pieptul, dar fiecare dorește să-și păstreze plăcerea fericirii.

– Piticul mi-a povestit tot ce s-a petrecut la Cuzco. Cu Manco și cu tine... spune Gabriel în cele din urmă.

Nu îi răspunde. Închide ochii și își trece degetele printre ale lui, ca să i se poată dărui mai bine și să fie astfel mai aproape de mîngîierile ce-i trec peste sînii rotunjiți, peste pîntece și peste pulpe.

Gabriel o lasă în voie un moment. Deodată își oprește mîna strîngînd-o pe cea a lui Anamaya:

– Am aflat de Gonzalo, șoptește. Știu ce a îndrăznit să-ți facă. Îți promit că-l voi ucide.

– Am uitat cu desăvîrșire, îi răspunde.

Însă lacrimile i se preling pe obraz. Gabriel le soarbe cu un sărut:

– Cred că știu cine este puma, spune el emoționat. Am văzut-o...

Anamaya tace.

– Am văzut-o în umbre și în strălucirea soarelui, în beznă și în pietre. Am văzut-o în acel lac, unde s-au născut legendele și istoria voastră și unde eu însumi am cunoscut o a doua naștere. Venind spre tine, am înțeles că puma este în mine... Și nu mi-a mai fost frică.

Anamaya păstrează tăcerea. Şi totuşi, nimic din ceea ce a spus el nu îi liniştește cu adevărat singurătatea ce s-a cuibărit acum în ea, ca de obicei.

– Trebuie să plecăm, afirmă el, cu ochi strălucitori. M-am întors să te iau cu mine şi să fugim din haosul acesta. Ne vom instala pe malul lacului Titicaca şi acolo vom găsi pacea, şi nimeni nu ne va mai tulbura fericirea: nici cei din neamul Pizarro, nici Manco...

Anamaya se crispează, îşi întoarce privirea încet spre întuneric. Apoi gîtul îi vibrează de un rîs ciudat, ca un hohot de plîns. Fără să spună o vorbă, ia în palme faţa lui Gabriel, îl sărută lung pînă ce dorinţa revine. De data asta i se dăruieşte mai încet, ca şi cum ar vrea să distrugă toate lucrurile reale de pe lumea cea văzută şi să devină un lac de promisiuni.

*

Noaptea pare nesfîrşită, dar zorii se ivesc pe creasta dealurilor.

Noaptea nu se va termina, dar noaptea se va sfîrşi curînd.

Stau unul lîngă celălalt, obraz lîngă obraz, goi şi superbi.

– Trebuie să rămîn lîngă Manco, spune Anamaya, în cele din urmă.

– Nu!

Strigătul a ţîşnit din gura pe care ea a acoperit-o cu o mînă moale:

– Gabriel, vom porni un război. *Trebuie* să o facem, altminteri nu va mai rămîne nimic din Fii Soarelui.

Gabriel nu o priveşte. Anamaya continuă:

– Nu poţi să rămîi aici lîngă mine, căci Vila Oma vrea să te omoare.

Gabriel îşi pleacă fruntea şi spune cu o ironie care îl face să lăcrimeze:

– Am venit la tine plin de dragoste şi tu mă goneşti! Am făcut tot drumul acesta atît de lung şi tu mă alungi! Îşi spun cuvinte care arată ceea ce simt şi asta nu înseamnă nimic pentru tine! Îmi vorbeşti de războiul tău şi răspunzi nebuniei alor mei prin nebunia alor tăi...

Anamaya ezită, îşi trage pelerina neagră şi îi acoperă umerii:

– Tu eşti puma, tu eşti singurul bărbat care mă poate atinge pe această lume, ca şi pe Celălalt Tărîm.

– Ţi-aş fi şi mai drag dacă m-aş duce pe Celălalt Tărîm!

– Te implor, nu vorbi aşa!

Gabriel tremură şi nu se poate controla, pare un copil care nu poate fi consolat. Anamaya vrea să-l strîngă la piept, dar o respinge furios. Cînd ea îi dă pace, o prinde de gît şi o zgîrie, o strînge, o mîngîie... Apoi o respinge violent, ca şi cum ar fi avut nevoie de tot acest exemplu de brutalitate, pentru a putea rosti cuvintele ce îi ard pieptul:

– Nu aveţi cum să cîştigaţi acest război! Sînteţi neputincioşi, iar lumea voastră e pe cale să dispară. Cucerirea noastră e nedreaptă: ştiu asta. A fost însoţită de grozăvii de care mi-e ruşine: ştiu şi asta. Dar veţi pierde, aşa cum aţi pierdut la Cajamarca şi în alte bătălii... Chiar nu înţelegi?

– Trebuie să purtăm acest război, fiindcă Munţii şi Strămoşii noştri au nevoie de noi, ca să nu piară în neant. Iar eu trebuie să fiu alături de Manco atunci cînd va lupta, fiindcă acolo îmi este locul.

Gabriel se ridică mormăind furios. Dă la o parte draperia ce atîrnă la intrarea în depozit. Tremură de frig:

– Atunci, va trebui să luptăm unul împotriva celuilalt.

– Nu eşti obligat să o faci, îi şopteşte ea.

– Dacă locul tău este lîngă Manco şi nu alături de mine înseamnă că sînt şi eu tot un „străin" precum ceilalţi, îi răspunde Gabriel, cu o blîndeţe neaşteptată. Aşadar, locul meu este printre străini.

Se privesc îndelung, rebegiţi de frig, fiecare zărind şi aşteptînd speranţa în privirea celuilalt.

– Trebuie să particip la acest război, şopteşte în cele din urmă Anamaya, cu asprime în glas. Trebuie să o fac! Dacă nu, degeaba mi-a mai ţinut Huayna Capac mîna într-a lui!

Gabriel este cuprins de un calm ciudat din care furia se retrage ca o mare la reflux:

– Te înţeleg, spune el extrem de duios. Nu ştiu ce înseamnă asta, dar te înţeleg cu toată fiinţa mea şi accept acest lucru.

Sufletul lui Anamaya este zguduit de această duioşie mai mult decît de strigătele şi de cuvintele pline de revoltă. În acea clipă el este cu adevărat *puma*, cel pe care îl aştepta. În acea clipă în care se despart sînt mai aproape unul de celălalt ca două fiinţe care, în lacul originilor, nu formau decît una singură şi se regăsesc după ce au străbătut o sumedenie de talazuri şi de stele.

– Sper, sper împotriva oricărei raţiuni şi împotriva acestui război... spune el. E adevărat că este greu, atît de greu...

Galsul i se pierde şi trebuie să şi-l dreagă pentru a putea continua:

– ... Atît de greu să mă despart de tine, după ce am făcut tot acest drum ca să te regăsesc...

– Te iubesc.

Gabriel îşi pleacă fruntea şi ochii îi sînt plini de lacrimi. Se apropie de ea şi de data asta el îi ia obrajii în palme şi o sărută lung pe gură.

Mai tîrziu, în momentele grele, în vuietul bătăliilor, în mijlocul şuieratului pietrelor de praştie şi al săgeţilor, cînd

viaţa i se va părea fără rost, va păstra ca leac împotriva tristeţii şi a disperării moliciunea buzelor ei, rostind aceste cuvinte – certitudinea lipsită de orice sens că, dincolo de sfîrşit, există, o dată în plus, o altă naştere.

GLOSAR

Acllahuasi, Casa femeilor alese (*aclla*).

Anaco, tunică dreaptă, lungă pînă la glezne, purtată de femei.

Apu, cuvînt ce înseamnă „Domn"; în general, se referă la culmile munţilor care sînt tot atîtea divinităţi protectoare.

Ayllos, armă de aruncat: trei fîşii de piele avînd fiecare la capăt cîte o piatră. Aruncate, se înfăşoară în jurul picioarelor vînatului.

Balsa, plută din lemnul cu acelaşi nume.

Borla (în spaniolă) sau *mascapaicha* (quechua), un fel de ciucure de lînă ce atîrnă pe frunte; împreună cu *llautu* şi cu penele de *curiguingue* formează coroana lui Sapa Inca.

Cancha, patio; prin extensiune – ansamblu de trei sau patru clădiri ce o mărginesc şi alcătuiesc un singur corp de clădire.

Chaco, vînătoare cu hăitaşi.

Chaquira, mărgele mici din scoici roz, prinse în coliere sau ţesute în veşminte de ceremonial.

Chaski, alergători însărcinaţi cu transmiterea mesajelor printr-un sistem de ştafetă.

Chicha, băutură sacră; bere fermentată, cel mai adesea din porumb.

Chuño, cartofi uscaţi pentru a putea fi conservaţi timp îndelungat.

Chuspa, taşcă mică, ţesută cu motive religioase, în care se ţin frunze de coca.

Cumbi, ţesătură foarte fină, cel mai adesea din lînă de vigonie.

Collca, clădiri circulare sau dreptunghiulare destinate păstrării alimentelor, ţesăturilor, armelor sau altor obiecte de valoare.

Coya, titlu acordat soţiei legitime a lui Inca.

Curaca, căpetenie locală sau şef de trib.

Curiguingue, pasăre mică, din ordinul falconiforme, ale cărei pene, albe şi negre, împodobeau coroana lui Sapa Inca.

Gacha, supă sau fiertură pe bază de cereale sau amidon, componentă importantă a alimentaţiei medievale.

Hatunruna, ţăran (quechua).

Huaca, „sacru", prin extensie – orice sanctuar sau templu al unei divinităţi.

Huara, pantaloni; un tînăr îi primea cu prilejul unui ritual de iniţiere, intitulat *Huarachiku*.

Ichu, iarbă sălbatică ce creşte la mari altitudini, a cărei tulpină este folosită în special pentru acoperişuri.

Inti Raymi, una dintre sărbătorile cele mai importante ale calendarului incas, ocazionată de solstiţiul de vară.

Kallanka, clădire dotată cu multe porţi, ce dau de regulă în piaţa unui centru administrativ.

Kapak, şef.

Llautu, bantă din fire de lînă colorată, înfăşurată în jurul capului pentru a forma o cunună.

Manta, cuvînt spaniol care înseamnă pătură, dar şi pelerina purtată de bărbaţi *(Ilacolla)* şi de femei *(Iliclla)*.

Mascapaicha, v. *Borla*.

Mullu, scoici de pe coasta Pacificului, în nuanţe de roşu sau roz; în stare naturală sau prelucrate, sînt folosite cu precădere în ceremoniile religioase.

Pachacuti, schimbare radicală ce prilejuieşte începutul unei ere noi.

Panaca, descendenţă; urmaşii lui Inca

Plateros, cuvînt spaniol ce-i desemnează pe metalurgişti specializaţi în topirea metalelor preţioase.

Quinua, cereală andină, foarte bogată în proteine.

Quipu, ansamblu din fire cu noduri colorate, folosit drept suport mnemotehnic pentru inventariere.

Sapa Inca, literal: Unicul Stăpîn, titlu al suveranului incas.

Tambo, un fel de legătură plasată la intervale egale pe drumurile Imperiului, unde călătorul putea să primească adăpost, haine sau veşminte pe cheltuiala statului.

Tiana, mic tron, simbol al puterii, folosit exclusiv de Inca.

Tocacho, arbore înalt, de cinci pînă la opt metri, foarte rezistent la frig.

Tocapu, motiv geometric cu semnificaţie simbolică, ce împodobeşte ţesăturile incase.

Tumi, cuţit de ceremonie a cărui lamă de bronz este perpendiculară pe mîner.

Tupu, ac sau agrafă care poate fi din aur, argint, bronz sau aramă, cu ajutorul căruia se poate prinde capa sau mantaua.

Unku, tunică fără mîneci, pînă la genunchi, purtată de bărbaţi.

Ushnu, mică piramidă, rezervată deţinătorilor puterii, situată în piaţa unui oraş incas.

Viscacha, rozător din familia marmotelor, înzestrat cu o coadă asemănătoare cu aceea a veveriţelor şi care trăieşte în zonele pantelor stîncoase.

CUPRINS

Prolog 5 aprilie 1533, Cordiliera Huayllas 7

PARTEA ÎNTÎI

1. Cajamarca, 14 aprilie 1533, în zori 21
2. Cajamarca, 14 aprilie 1533 42
3. Cajamarca, 25 iunie 1533 55
4. Cajamarca, 25 aprilie 1533, în zori 70
5. Cajamarca, 25 iulie, seara 82
6. Cajamarca, dimineaţa zilei de 26 iulie 1533 91
7. Cajamarca, 26 iulie 1533, la asfinţit 101
8. Cajamarca, 26 iulie 1533, noaptea 109

PARTEA A DOUA

9. Cordiliera Huayhuasi, 5 octombrie 1533 121
10. Hatun Sausa, 11 octombrie 1533 134
11. Hatun Sausa, 15 octombrie 1533 145
12. Valea rîului Apurimac, 30 octombrie 1533 162
13. Vilcaconga, 8 noiembrie 1533 175
14. Vilcaconga, noaptea dinspre 8 spre 9 noiembrie 1533 192
15. Vilcaconga, 10 noiembrie 1533 197
16. Rimac Tambo, 13 noiembrie 1533 202
17. Jaguijaguana, noaptea de 13 noiembrie 1533 210
18. Jaguijaguana, 14 noiembrie 1533 216

PARTEA A TREIA

19. Cuzco, 15 noiembrie 1533 227
20. Cuzco, 15 noiembrie 1533 235
21. Cuzco, noaptea de 15 noiembrie 246
22. Cuzco, sfîrşitul lunii noiembrie, 1533 259
23. Cuzco, noaptea de 4 decembrie 1533 265
24. Templul din Cuzco, 20 decembrie 1533 273
25. Cuzco, 25 decembrie 1533 289
26. Cuzco, ianuarie 1534 300
27. Cuzco, ianuarie 1534 307
28. Kenko, ianuarie 1534 313

PARTEA A PATRA

29. Cuzco, iulie 1535 321
30. Tiahuanaku, august 1535 339
31. Cuzco, august 1535 348
32. Cuzco, septembrie 1535 362
33. Tupiza – Grand Salar, noiembrie-decembrie 1535 380
34. Huchuy Qosqo, decembrie 1535 391
35. Deşertul Grand Salar, decembrie 1535 398
36. Huchuy Qosqo, februarie 1536 409
37. Lacul Titicaca, februarie 1536 417
38. Calca, aprilie 1536 428

Incredibilul s-a petrecut! În cumplita noapte ce a urmat Marelui Măcel, Inca Atahualpa a fost capturat de spanioli. El speră să-și răscumpere libertatea cu prețul aurului... Dar lăcomia spaniolilor n-are limită. Conchistadorii se îndreaptă spre vestitul Cuzco, Cetatea din Aur. Dar, în marșul lor spre Orașul Pumei, sînt opriți de războinicii incași care se regrupează.

Seria INCA:

Prințesa Soarelui
Aurul din Cuzco
Machu Picchu, Cetatea Secretă

rao
rao international publishing company

ISBN 973-576-650-7
9 789735 766504
www.raobooks.com